

วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

JOURNAL OF POLITICAL SCIENCE MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 พฤษภาคม - มิถุนายน 2567 |

Vol.4 No.3 May - June 2024

Approved by TCI during 2021 - 2024

E-ISSN : 2773-9147 (Online)

P-ISSN : 2773-9139 (Print)

วารสารรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Journal of Political Science

Mahamakut Buddhist University

ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2567)

Vol.4 No.3 (May-June 2024)

P-ISSN : 2773-9139 (Print) E-ISSN : 2773-9147 (Online)

*****

วัตถุประสงค์

วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นวารสารวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้าน รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบาย สาธารณะ สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 3 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้ง ภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการ พิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน บทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกอง บรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ เป็นราย 2 เดือน

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์

ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน

ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 4 เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม

ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน - ตุลาคม

ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

เจ้าของ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 248 หมู่ที่ 1 ถนนศาลายา - นครชัยศรี
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170 โทร 02-444-6000 ต่อ 1147
E-mail : journalpoliticalsciencembu@gmail.com

ที่ปรึกษา

พระเทพวัชรเมธี, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระเทพศากยวงศ์บัณฑิต, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหามหวินทร์ ปุริสุตตโม, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหาฉัตรชัย สุธตตชโย, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, ดร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการบริหาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

❁ หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษภา ผาทอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

❁ กองบรรณาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

พระมหาบุญเลิศ อินทปญฺโญ, ศาสตราจารย์ ดร.
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร. บุญทัน ดอกไธสง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร. อีรภัทร์ เสรีรังสรรค์
มหาวิทยาลัยรังสิต

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ธโสธร ตูทองคำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วินิจ ผาเจริญ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ดำเนิน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พรหมกุล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิพงษ์ บัวช้อย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดร.สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พระมหาจันทน์ ฌมไผ่, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.ธีรดนัย กัปโก

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูภาณจนกฤษฎ์ ปุณัณรัมย์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรียงดาว ทวะชาติ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีเสด็จ กองแกน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

รองศาสตราจารย์ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ประจวบ ประเสริฐสังข์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษภา ผาทอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ดร.นภารัตน์ กิตติรัตนมงคล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ดร.จักรี ศรีจารุเมธญาณ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤติกา ชนะกุล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระครูสุทธิเมธาวัฒน์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหาณรงค์ศักดิ์ วิริยโร,ดร.

นักวิชาการอิสระ

พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

ดร.นภารัตน์ กิตติรัตนมงคล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

นางสาวณัฐฐา แจ่มอักษร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษฎา ผาทอง

โทร.061-0186156, Line ID: Ketsada11

e-mail: ketsada.iadp@gmail.com

พระครูสุทธิเมธาวัฒน์

โทร.09-35549591, Line ID: 0935549591

e-mail: Suttipod555@gmail.com

นางสาวอริษา เอี่ยมวิสัย

โทร.0969703934 Line ID: ati22ticha

Email : lek22nunti@gmail.com

ฝ่ายกฎหมาย

นายชัยวิทย์ ฤทธิพิชัยวัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พิสูจน์อักษร

รศ.ดร.ปราณีต ม่วงนวล

มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา

อาจารย์ ธนะชัย สามล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ออกแบบปก

นายสุริยาทิศ โพธิ์ประสิทธิ์

นักวิชาการอิสระ

จัดรูปเล่ม

นายสมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

พิมพ์ที่

ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 1 หมู่ 20 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี 13180 โทรศัพท์ 0 2529 0574 7, 0 2909 1633 www.vru.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 3 ประจำปีพุทธศักราช 2567 บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ เนื้อหาสาระของบทความยังคงเนื้อหาสาระที่หลากหลาย มีจำนวนบทความทั้งหมด จำนวน 11 เรื่อง เป็นบทความวิจัย จำนวน 9 เรื่อง บทความวิชาการ 2 เรื่อง วารสารผ่านการประเมินคุณภาพวารสารใหม่เข้าสู่จากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) ให้วารสารจัดอยู่กลุ่มที่ 2 ระยะเวลาการรับรองคุณภาพวารสารตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2565 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2567 และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษาระดับบัณฑิต ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ข)
สารบัญ	(ช)

บทความวิจัย : Research Article

การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี	1-23
TITLE POLITICAL COMMUNICATION OF LOCAL POLITICIAN AFFECTING LOCAL VOTING RIGHT OF POLICE OFFICERS IN PATHUMTHANI PROVINCE	
ชยพงศ์ มัธยมนันท์, ธนกฤต โพธิ์เงิน และ วิทยา สุจิตธนารักษ์	
การพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	24-39
DEVELOPMENT OF AN APPLICATION USING VIRTUAL REALITY TO ENHANCE THE IMAGINATION AND CREATIVE STORY WRITING SKILL OF THE SIXTH-GRADE STUDENTS	
ชญานิ ร่ำเพย, นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์ และ ธณัฐชา รัตนพันธ์	
รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้โครงงานฐานวิจัยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม	40-61
THE CLASSROOM LEARNING MANAGEMENT STYLE IS REVERSED USING A RESEARCH-BASED PROJECT ACADEMIC CAREER FOR JUNIOR HIGH SCHOOL STUDENTS PHRAPARIYATTITHAMMA SCHOOL	
เนตรนภา นุ่มนวล, นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์ และ ปัญญา เลิศไกร	
การจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน	62-77
ZERO WASTE MANAGEMENT OF HUAHIN MUNICIPALITY	
ธเนษฐ ขำนาญฤทธิ, เกษมชาติ นเรศเสนีย์, รัชฎา จิวาลัย และ ปุณฺณศรี โตสัมพันธ์	

**วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองใน
จังหวัดนนทบุรี** 78-105

POLITICAL CULTURE OF THE DEMOCRATIC AFFECTING POLITICAL DEVELOPMENT OF
POLITICIANS IN NONTHABURI PROVINCE

ธัญนิชา ชาญธนาฤทธิ์, ธนกฤต โพธิ์เงิน และ วิทยา สุจริตธนารักษ์

**ความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักการเมืองในจังหวัด
ปทุมธานี** 106-129

POLITICAL COMMUNICATION OF LOCAL POLITICIAN AFFECTING LOCAL VOTING
RIGHT OF POLICE OFFICERS IN PATHUMTHANI PROVINCE

ทฤษฎ์ เดชกำแหง, ธนกฤต โพธิ์เงิน และ วิทยา สุจริตธนารักษ์

**การวิจัยเชิงเอกสารเพื่อสังเคราะห์การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการลดความเสี่ยง
จากภัยพิบัติของประเทศอินโดนีเซีย** 130-143

DOCUMENTARY RESEARCH TO SYNTHESIZE THE USE OF LOCAL WISDOM IN
DISASTER RISK REDUCTION IN INDONESIA

นพวรรณ พึ่งพา

**การศึกษาปัญหาเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา** 144-157

A STUDY OF CONTENT PROBLEMS USED IN TEACHING CHINESE LANGUAGE AT THE
MATHAYOMSUKSA 4 IN PHRANAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

ปิยธิดา สังลีแก้ว และ นภัสสรณ์ เหลืองศักดิ์ศรี

**Behavioral and Problematic Issues Related to the Use of Google
Translate: A Case Study of English Major Students at Phranakhon Si
Ayutthaya Rajabhat University** 158-172

Piyatida Kumpipot and Ekkarat Khanaporn

บทความวิชาการ : Academic Article

**ความมั่นคงทางสังคมวัฒนธรรม: ความท้าทายของพระพุทธศาสนาในหลวงพระ
บาง** 173-193

THE SOCIO-CULTURAL SECURITY: THE CHALLENGES OF BUDDHISM IN LUANG
PRABANG

สมปฤณ นิยมไทย

หมอลำกับการสร้างพื้นที่การยอมทางสังคมในวาทกรรม “ศิลปินพื้นบ้าน” MORLUM AND CREATING A SPACE FOR SOCIAL CONSENT IN DISCOURSE "FOLK ARTIST" รินดา ประกอบบุญ	194-205
การพัฒนาทุนมนุษย์ภาครัฐไทย กับการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (NPG) HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT IN PUBLIC SECTOR AND NEW PUBLIC GOVERNANCE (NPG) พลอยพัชชา โค้วสุวรรณกิจ, ณัฐชานันท์ วงศ์มูลิธิกร, จักรพันธ์ ลิ้มมังกร, นิพนธ์ วัฒนเครือ และ ศิริพงษ์ มาณะศรี	206-221
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	222-242

การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี*

TITLE POLITICAL COMMUNICATION OF LOCAL POLITICIAN AFFECTING LOCAL VOTING RIGHT OF POLICE OFFICERS IN PATHUMTHANI PROVINCE

ชยพงศ์ มัธยมนันท์¹, ธนกฤต โพธิ์เงิน² และ วิทยา สุจริตนารักษ์³

Chaiyapong Mathayomnan¹, Thanakrit Phoengurn² and Witthaya Sujarithanarak³

¹⁻³มหาวิทยาลัยปทุมธานี

¹⁻³ Pathumthani University, Thailand

Corresponding author E-mail: Dr_thanakrit@hotmail.com

Received 23 April 2024; Revised 19 June 2024; Accepted 20 June 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น 2) วิเคราะห์การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น 3) เสนอแนวทางการการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี เป็นวิจัยแบบผสมวิธี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี จำนวนทั้งสิ้น 11,797 คน นำมาคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเปิดตารางของ เครจซี่ และ มอร์แกน ได้ จำนวน 317 คน สัมภาษณ์ ผู้กำกับ รองผู้กำกับ สารวัตร จำนวน 15 ท่าน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่เป็น มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์และนำข้อมูลคุณภาพมาวิเคราะห์สรุปเนื้อหา สถิติที่ใช้ได้แก่ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

---

* ชยพงศ์ มัธยมนันท์, ธนกฤต โพธิ์เงิน และ วิทยา สุจริตนารักษ์. (2567). การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 4(3), 1-23.

Chaiyapong Mathayomnan, Thanakrit Phoengurn and Witthaya Sujarithanarak. (2024). Title Political Communication of Local Politician Affecting Local Voting Right of Police Officers in Pathumthani Province. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(3), 1-23.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านพฤติกรรมก่อนการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านมูลเหตุจูงใจในการเลือกตั้งและด้านการตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตามลำดับ 2) ผลการวิเคราะห์ การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า ตัวแปร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้ส่งสาร ด้านสาร ด้านผู้รับสาร และด้านปฏิกริยา ร่วมกันพยากรณ์ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 49.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และ 3) แนวทางการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี ต้องเน้นการสื่อสารเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการพัฒนาระบบการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพและสะดวกในการใช้สิทธิและจัดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร

คำสำคัญ: การสื่อสารทางการเมือง นักการเมืองท้องถิ่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี

Abstract

The objectives of this research were 1) to study level of political communication of local politician affecting local voting right, 2) to analyze political communication of local politician affecting local voting right, and 3) to present local voting rights guideline of police officers in Pathumthani province. This research was mixed methodology. The conceptual framework of the research was applied from Mrian McNair' study. The population consisted of 11,797 police officers in Pathumthani province. The samples were 317 police officers determined by Krejcie & Morgan 's table and interviewed 15 superintendents, deputy superintendents and inspectors. The instruments used in this research were a 5-rating scale questionnaire, and interview form and content summarize. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Multiple Regression Analysis.

The research results revealed that 1) level of political communication of local politician as a whole was at a moderate level. When considering each aspect from high to low found that pre behavior to exercising voting rights was at a much level and election motivation aspect and election voting decision-making aspect were moderate level respectively. 2) The analysis results on political communication of local politician found that 4 variables; the sender, the message, the receiver, and the reaction that predicted exercising local voting rights of police officers in Pathumthani province at 49.40 % with statistically significant level of .01. 3) Local voting rights guideline of police officers in Pathumthani province must focus on communicating content related to needs, develop the election system to be efficient and convenient in exercising rights and organize a training project on information analysis.

Keywords: Political communication, Local politician, Exercising local voting right, Police officers in Pathumthani Province

บทนำ

การปกครองแบบประชาธิปไตยประชาชนมีสิทธิมีเสียงในการปกครองประเทศผ่านการเลือกผู้แทนเข้ามาบริหารบ้านเมือง เป็นการปกครองที่ยึดถืออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ลักษณะสำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตยสามารถพิจารณาได้จากรัฐบาล การเลือกตั้ง และการปกครองโดยเสียงข้างมาก ประเทศที่เป็นประชาธิปไตยจำเป็นต้องมีการเลือกตั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถเสนอตัวเข้ารับใช้ส่วนรวมโดยการรับสมัครเลือกตั้ง และเปิดโอกาสให้ ประชาชนใช้สิทธิในการที่จะเลือกบุคคลที่ตนต้องการให้เป็นผู้ปกครอง หรือเป็นผู้ใช้สิทธิเป็นปาก เป็นเสียงแทนตนในสภา ในระบอบประชาธิปไตยนั้นการมีสิทธิเลือกตั้งเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอต้องมีหลักประกันในการใช้สิทธินั้นด้วยว่า สามารถใช้ได้อย่างเสรี เต็มที่ และมีโอกาส เลือกสรร ตัวบุคคลที่ต้องการจริง ๆ คือ ต้องเป็นการลงคะแนนลับ (Secret Ballot)

การปกครองที่เป็นประชาธิปไตย คือ รูปการณปกครองที่ยึดอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนไม่ว่าจะเป็นระบบประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี (Presidential Democracy) หรือ

แบบรัฐสภา (Parliamentary Democracy) ถ้าอำนาจสูงสุดในการกำหนดการปกครองอยู่ที่ประชาชนแล้วก็เป็น การปกครองแบบประชาธิปไตยทั้งสิ้น ประเทศที่เป็นประชาธิปไตยนั้น จำเป็นต้องมีรัฐธรรมนูญ แบบลายลักษณ์อักษรหรือไม่เป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ เพราะประชาธิปไตย คือการปกครอง โดยกฎหมาย (Rule by law) อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญนั้นเป็นเพียงกติกาการปกครองไม่ใช่ เครื่องหมายแสดงความเป็นประชาธิปไตย เพราะฉะนั้นการที่ประเทศใดมีรัฐธรรมนูญจึงมิได้ หมายความว่ารูปแบบการปกครองของประเทศนั้นเป็นประชาธิปไตยเพราะบางประเทศ เช่น สหภาพโซเวียต สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่ามีระบบการปกครองแบบเบ็ดเสร็จต่างก็มีรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับประเทศเสรีนิยมอื่น ๆ เหมือนกันการที่จะพิจารณาว่าประเทศใดเป็นประชาธิปไตยหรือไม่จึงต้องดูว่ารัฐธรรมนูญของประเทศนั้นกำหนดให้ประชาชนเป็นเจ้าของ อธิปไตยหรือไม่

การเลือกตั้งเป็นวิธีที่ดีที่สุดหรือเลวร้ายที่สุดที่จะให้คนส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วมหรือบทบาทในการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตยที่ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนแต่ประชาชนทุกคนไม่อาจที่จะมีส่วนร่วมโดยตรงทั้งหมดเพราะแต่ละชาติแต่ละรัฐมีจำนวนประชากร มากเกินกว่าที่จะดำเนินการแบบประชาธิปไตยโดยตรงได้ จึงต้องกำหนดให้มีการเลือกผู้แทนราษฎร จำนวนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทนตน การเลือกตั้งเป็นกระบวนการสรรหาผู้ปกครองหรือรัฐบาลโดยสันติวิธี และมีคุณประโยชน์สองประการ คือ ประการแรกสร้างความชอบธรรมให้กับอำนาจ รัฐบาลหรือ ผู้ปกครองที่มาจากการเลือกตั้งสามารถกระทำการต่าง ๆ ในนามประชาชน ได้อย่างเต็มที่ และมี ประสิทธิภาพเพราะได้รับอำนาจโดยความยินยอมจากประชาชน และประการต่อมาเป็นกลไกแห่งการสืบทอดอำนาจโดยสันติ การเลือกตั้งแต่ละครั้งอาจทำให้มีการเปลี่ยนแปลงนายกรัฐมนตรี หรือ เปลี่ยนกลุ่มการเมืองที่เข้าทำหน้าที่เป็นรัฐบาลแต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากผลของการเลือกตั้งย่อมเป็นการเปลี่ยนตามครรลองและกระบวนการที่รัฐธรรมนูญกำหนด เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ ที่เกิดขึ้นโดยสันติวิธี ไม่ทำให้เกิดปัญหาหรือวิกฤตการณ์ใด ๆ เกิดขึ้น

การเลือกตั้งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับระบอบประชาธิปไตยในประเทศประชาธิปไตยการเลือกตั้งต้องมีสมำเสมอเพื่อเป็นหลักประกันให้รัฐบาลปกครองเพื่อประชาชน หรือเพื่อให้ประชาชน มีโอกาสเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองในกรณีที่ไม่ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ การเลือกตั้งเป็น เครื่องมือสำคัญของประชาชนที่จะลิขิตอนาคตของประเทศและยืนยันหลักการ “อำนาจอธิปไตย เป็นของประชาชน” ผู้ปกครองผูกพันอยู่กับราษฎรหรือผู้ถูกปกครองก็ด้วยการเลือกตั้ง ในระบอบประชาธิปไตยนั้นประชาชนจะได้รับความสำคัญจากผู้ปกครองเสมอ

เพราะผู้ปกครองจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากประชาชนเสมอไม่งั้นแล้วจะไม่ได้รับเลือกตั้ง การเยี่ยมนิเอนพบปะรับฟังทุกขั้สุขของราษฎร จึงเป็นกิจวัตรประจำที่นักการเมืองในระบอบประชาธิปไตยต้องปฏิบัติ อย่างไร ก็ตามปัจจุบันนี้การเลือกตั้งถูกยอมรับว่าเป็นสากลแม้ในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเบ็ดเสร็จ (Totalitarianiam) ก็ยังใช้การเลือกตั้งเป็นการหยังเสียงประชาชนหรือรวบรวมกำลังสนับสนุนจากประชาชน ดังนั้น การเลือกตั้งจึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนระบบประชาธิปไตยให้มีประสิทธิภาพ

ในช่วงที่ผ่านมาพบว่าระดับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจจากสถิติการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี พบว่าข้าราชการตำรวจมีอัตราการไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่ำ เมื่อเทียบกับประชาชนทั่วไป สาเหตุหลักมาจากข้าราชการตำรวจ มีภาระงานหนัก ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเลือกตั้งท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้งท้องถิ่น

นักการเมืองท้องถิ่น มีกลยุทธ์การสื่อสารที่จำกัด เน้นการสื่อสารแบบดั้งเดิม เช่น ปราศรย แจกใบปลิว ขาดการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ เนื้อหาการสื่อสารไม่ดึงดูด ไม่ตรงกับความต้องการของข้าราชการตำรวจ และในช่วงที่ผ่านมาการสื่อสารทางการเมืองถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในทางการเมืองตั้งแต่สมัยกรีกโบราณในรูปของวาทวิทยา ในงานเขียนเรื่อง Apologia ของ Plato ได้แสดงให้เห็นถึงถ้อยคำ ของ Socrates ที่กล่าวตอบโต้ศาลแห่งนครรัฐเอเธนส์ในการกล่าวแก้ให้ตนเองพ้นผิดจากข้อกล่าวหา ว่ากระทำการยุยงปลุกปั่นเยาวชนให้หลงผิดและสร้างความคิดอันวิปริตขึ้นในสังคม (Irony) การใช้ ถ้อยคำที่เลือกสรรในการสั่งสอนกล่าวแก้และตอบโต้ทางการเมืองอาจเป็นการสื่อสารทางการเมืองที่มีข้อจำกัดจากเทคโนโลยีทางการสื่อสารในอดีตแต่เป้าหมายของการสื่อสารมิได้ผิดแผกแตกต่างไป จากเป้าหมายของการสื่อสารในปัจจุบันสำหรับการสื่อสาร มีความสำคัญต่อมนุษย์ทุกคนโดยมนุษย์ จะทำการสื่อสารกันตลอดเวลาเพื่อถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ตลอดจนแสวงหาข้อมูลข่าวสารประกอบอาชีพการตัดสินใจ หรือเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสำหรับการ สื่อสารเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การพูดการจูงใจ และการกระทำในทางการเมืองทุกสิ่งทุกอย่าง ในทางการเมืองคือ การสื่อสารหน้าที่ที่กระทำทั้งหมดในระบบการเมือง สื่อมวลชนจึงมีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารที่เป็นจริงเพราะทั้งการเมืองและการสื่อสารต่างก็มีอิทธิพลต่อกัน ตลอดจนสื่อมวลชนยังมีบทบาทในการสื่อสารทางการเมือง (Political communication) อย่างไรก็ตามในทุกวันนี้การพัฒนาการความคิดทางการเมืองเป็นหัวใจสำคัญของการปกครอง

ระบอบประชาธิปไตยสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นสถาบันหนึ่งของสังคมมีบทบาทหน้าที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการปลูกฝังและพัฒนาความคิดทางการเมืองที่ถูกต้องของประชาชน การรายงานข่าวสารของสื่อมวลชนเปรียบเสมือนการสร้างมโน ภาพภายนอกให้เกิดขึ้นในสมองของผู้รับสาร หากผู้รับสารเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน การปกครองระบอบเสรีประชาธิปไตยคือการปกครองที่ให้สิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านระบบการเลือกตั้ง อีกทั้งยังให้สิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนในการชุมนุมหรือ เคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการตามข้อเรียกร้องของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้อีกทางหนึ่งด้วย

การสื่อสารทางการเมืองเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากระบบการปกครองประชาธิปไตยแบบผู้แทนโดยประชาชนเลือกผู้แทนขึ้นทำหน้าที่แทนตน นั้นยังไม่สามารถสนองตอบและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจ อธิปไตยได้อย่างทั่วถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริม บทบาทของผู้แทน เพื่อให้ผู้แทนที่ทำหน้าที่แทนประชาชนได้เข้าใจปัญหาและความต้องการของประชาชนการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ใช่เฉพาะเป็นการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทน ตนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการควบคุมตรวจสอบติดตามการทำงานของรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ รวมทั้ง มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาลในนโยบาย การบริหาร ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของประชาชน

ในยุคปัจจุบันการรับข้อมูลการส่งผ่านข้อมูลหรือทำกิจกรรมจากสื่อออนไลน์ต่าง ๆ นั้น ถือได้ว่าเป็นที่นิยมของผู้คนยุคใหม่อย่างมาก เหตุผลนั้นอาจจะเพราะสื่อทางออนไลน์มีความทันสมัย สะดวก รวดเร็ว ต่อการรับข้อมูล หรือส่งผ่านข้อมูล ซึ่งเหตุผลเรื่องความทันสมัยและ รวดเร็วนั้น เป็นสิ่งที่เป็ผลจากการพัฒนาการในการเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคโนโลยีในด้าน ต่างๆของโลก ซึ่งเทคโนโลยีมีมากมายหลายอย่างมีทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆได้อย่างรวดเร็วและหลากหลาย หรืออาจมองอีกมุมคือการที่โลกพัฒนาไปอย่างรวดเร็วในด้านเทคโนโลยีนั้นทำให้การสนับสนุนในวิธีการ เข้าถึงข้อมูลในแบบเก่าๆ เช่นวิทยุ หนังสือพิมพ์ มีบทบาทน้อยลงเรื่อยๆ (Joseph R. Domonick, 2011) ในขณะที่ข้อมูลทางออนไลน์เหล่านั้นมีความกว้างขวางในการที่จะเข้าถึง โดยสามารถค้นหาและเข้าถึงได้ง่าย โดยหากจะพูดถึงค่าความนิยมในการรับข้อมูลต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปของมนุษย์ว่าเปลี่ยนแปลงและมีแนวโน้มในการให้ความสำคัญกับข้อมูลใน รูปแบบใด ในกรณีนี้ผู้วิจัยจึงนำผลสำรวจข้อมูลการใช้งานสื่อออนไลน์มาเป็นแหล่งอ้างอิงใน

การศึกษานั้นคือ ข้อมูลทางสถิติที่มีการจัดทำขึ้นโดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สพธอ.) หรือ ETDA (เอ็ตด้า) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่จัดทำให้เห็นภาพ เห็นค่าตัวเลขชัดเจน โดยกรณีนี้จะเป็นการวัดจากกลุ่มผู้ใช้งานที่เป็นชาวไทยที่จะเป็นการวัดสถิติเปรียบเทียบการเพิ่มขึ้นของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในปี 2560 กับปี 2561 โดยสถิติในปี 2561 นั้นการใช้งานอินเทอร์เน็ตของคนไทยเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ถึง 3 ชั่วโมง 41 นาที โดยเป็นการนับเวลาต่อหนึ่งวัน (Etda,2018) ซึ่งเราจะสังเกตได้ว่าความนิยมในการใช้งานสื่อออนไลน์ของคนไทยมีความนิยมเพิ่มขึ้น จากตัวเลขที่ได้กล่าวมาคือค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากเดิมถึงประมาณ 3 ชั่วโมง ซึ่งถ้านำมาพิจารณากับเวลาที่เราใช้ในชีวิตประจำวันนั้น ถือเป็นการใช้เวลาไปกับสื่อออนไลน์ที่เพิ่มขึ้นมาก ผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นความสำคัญของสื่อออนไลน์ที่ในปัจจุบันจะเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร พูดคุย ถกเถียงประเด็นต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งอาจจะมีการมีปัจจัยอื่นเข้ามาเกี่ยวเนื่องในความสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับรู้ประเด็น หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์นี้ด้วย

จากการพัฒนาเทคโนโลยีในปัจจุบัน ได้ส่งผลต่อการพัฒนาด้านการสื่อสาร โดยเฉพาะทำให้ผู้ส่งสารและผู้รับสาร สามารถติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงถึงกันได้ทันที ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันมากขึ้น เป็นสื่อที่คนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ได้รับความนิยมมาก และถูกใช้งานด้านต่าง ๆ อย่างแพร่หลายมากขึ้นทั้งการติดต่อสื่อสารหาข้อมูลต่าง ๆ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาสื่ออินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อกระบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของประเทศไทยมาก ทั้งการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักการเมือง เป็นเครื่องมือที่กระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นทั้งการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์ในการหาเสียง และการร่วมชุมนุมทางการเมืองซึ่งปรากฏชัดเจนมากในสถานการณ์ทางการเมืองของไทยหลังการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ที่ผ่านมามีการสร้างขบวนการสื่ออินเทอร์เน็ต การสร้างกระแสข่าวต่าง ๆ จึงเป็นวิธีการที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในทางการเมืองดังกล่าว และการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการหาเสียงของนักการเมืองในช่วงการเลือกตั้ง ปีพ.ศ. 2560

ปัญหาการมีอิทธิพลของจังหวัดปทุมธานี คือการชิงชัยทางการเมืองด้วยการหาเสียงเชิงประชาสัมพันธ์อย่างในอดีตเริ่มเบี่ยงเบนไปสู่การหาเสียงในเชิงการโฆษณาและใช้การสื่อสารการตลาดเพื่อรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของกลุ่มมาแทนที่ การหาเสียงด้วยการลงทุนจึงขยายตัวออกไปเป็นลักษณะธุรกิจการเมือง และใช้กลอุบายคล้ายคลึงกับการโฆษณาทางธุรกิจ

ผู้สมัคร รับเลือกตั้ง จึงไม่ได้แตกต่างไปจากสินค้าที่ถูกนำมาเสนอขายด้วยวิธีห่อโดยพรรคการเมืองเป็นเสมือนบริษัทธุรกิจที่ต้องวางแผนทางการตลาดเพื่อรักษาลาดของการเลือกตั้งไว้

จากที่กล่าวข้างต้นส่งผลต่อเสถียรภาพของระบบประชาธิปไตย ขัดขวางการพัฒนาของท้องถิ่นกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังนั้น เพื่อศึกษาถึงการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงสนใจวิจัย การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อวิเคราะห์การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมและรายด้าน
3. เสนอแนวทางการพัฒนาการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี

สมมติฐานในการวิจัย

การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี

1. การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านผู้ส่งสาร ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี
2. การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านสาร ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี
3. การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านสื่อ ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี
4. การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านผู้รับสาร ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี

5. การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านปฏิกิริยา ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี mixed methods research ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) และเสริมด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ประชากรได้แก่ ข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี จำนวนทั้งสิ้น 11,797 คน (ที่มาสถิติตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี, 2565) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี จำนวนทั้งสิ้น 11,797 คน (ที่มาสถิติตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี, 2565) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 317 คน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด จำนวน 15 คน จำแนกเป็นผู้กำกับจำนวน 5 คน รองผู้กำกับ จำนวน 5 คน สารวัตร จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และรายได้ เป็นต้น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วยเนื้อหา 5 ด้าน คือ ด้านผู้ส่งสาร ด้านสาร ด้านสื่อ ผู้รับสาร ปฏิกริยา รวมมีคำถามทั้งหมดจำนวน 23 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านมูลเหตุจูงใจในการเลือกตั้ง ด้านพฤติกรรมก่อนการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และด้านการตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง รวมมีคำถามทั้งหมดจำนวน 30 ข้อ

คำถามเป็นคำถามเชิงบวก (positive) คือ คำถามสนับสนุน โดยแบบสอบถามขอข้อความคำถามเป็นมาตรฐานประมาณค่าของของลิเคิร์ต (Likert Scale) กำหนดน้ำหนักคะแนน (scoring) ของตัวเลือกสำหรับแบบสอบถามที่เป็นลักษณะเชิงบวก ได้ดังนี้

ปัจจัยการสื่อสารทางการเมือง	ค่าคะแนนเชิงบวก	ค่าคะแนนเชิงลบ
ปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองมากที่สุด	5	1
ปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองมาก	4	2
ปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองปานกลาง	3	3
ปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองน้อย	2	4
ปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองน้อยที่สุด	1	5
การไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น	ค่าคะแนนเชิงบวก	ค่าคะแนนเชิงลบ
การไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นมากที่สุด	5	1
การไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นมาก	4	2
การไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นปานกลาง	3	3
การไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นน้อย	2	4
การไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นน้อยที่สุด	1	5

กำหนดวิธีการแปลความหมายของข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาโดยใช้ค่าเฉลี่ยของประชากรและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรและกำหนดความหมายตามขอบเขตค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนน	ปัจจัยการสื่อสารทางการเมือง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง	ระดับปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง	ระดับปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง	ระดับปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง	ระดับปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง	ระดับปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองมากที่สุด
คะแนน	ระดับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง	ระดับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง	ระดับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง	ระดับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง	ระดับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นมากที่สุด

การทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson productmoment correlaltion coefficient) สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยทั่วไปอาจใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่า r	ระดับความสัมพันธ์
0.91 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
0.71 - 0.90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
0.51 - 0.70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
0.31 - 0.50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
0.01 - 0.30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก
0.00	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

เครื่องหมาย +,- หน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะบอกทิศทางความสัมพันธ์เมื่อ

r มีเครื่องหมาย + หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูงอีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าสูงไปด้วย)

r มีเครื่องหมายเป็น - หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงข้ามกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูงอีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าต่ำ)

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี หนังสือ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามารสร้างเป็นแบบสอบถาม

3. นำเสนอร่างแบบสอบถามให้แก่คณะกรรมการควบคุมดัชนีพันธ์ทำการตรวจสอบ

4. ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คณะกรรมการควบคุมดัชนีพันธ์ให้

คำแนะนำ

5. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน

ทำการตรวจสอบ ประเมินโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC (item objective congruence index) เป็นรายบุคคลว่าข้อคำถามแต่ละข้อสามารถวัดได้ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ถ้าคำถามวัดได้ตรงจุดประสงค์	ได้ +1 คะแนน
ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตรงจุดประสงค์หรือไม่	ได้ 0 คะแนน
ถ้าคำถามวัดได้ไม่ตรงจุดประสงค์	ได้ -1 คะแนน

แล้วนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทุกคนที่ได้ประเมินมารองลงในแบบวิเคราะห์ ความสอดคล้องข้อคำถามกับจุดประสงค์เพื่อหาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม ดังนี้

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและได้ให้คำแนะนำในการนำไปปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงตามคำแนะนำของคณะกรรมการจนได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหา โดยผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามกับจุดประสงค์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อ โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1 (ภาคผนวก ก) จากนั้นนำไปสู่กระบวนการตรวจสอบความเที่ยงตรง (reliability)

3. การนำแบบสอบถามไปทดลอง (try out) กับข้าราชการตำรวจในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร ดังนี้

จากการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .87ซึ่งมีค่าสูง จึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลที่ตรงต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ตั้งเอาไว้ โดยวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขออนุญาตจัดทำหนังสือจากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ จากกลุ่มตัวอย่างที่จะแจกแบบสอบถาม คือ ข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2.ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 317 ชุด พร้อมหนังสือของคณะรัฐศาสตร์ และหนังสือขอความร่วมมือจากผู้วิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานีโดยวิธีการออกพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.นำแบบสอบถามที่ได้มาพิจารณาความสมบูรณ์เรียบร้อยทำการลงรหัส นำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนแต่ละฉบับ
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีรายละเอียด ดังนี้
  - 2.1 การวิจัยสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
  - 2.2 การวิจัยระดับการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นวิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบกับเกณฑ์
  - 2.3 วิเคราะห์การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปในการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์จะเป็นข้อความบรรยาย (Descriptive) ซึ่งได้จากการสังเกต สัมภาษณ์และการจดบันทึกการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach)
2. สถิติพื้นฐาน
  - 2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
  - 2.2 ค่าเฉลี่ย Mean ($\bar{x}$)
  - 2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Standard deviation (S. D.)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบความสัมพันธ์ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอย หรือสมการพยากรณ์การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี วิธีที่เหมาะสมที่สุดเป็นวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยอาศัยตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรพยากรณ์ใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการเลือกแบบคัดเลือกเข้า (Enter Method) ตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ

ผลการวิจัย

1.ระดับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.40$, S.D. = .60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน และระดับปานกลาง 2 ด้านพฤติกรรมก่อนการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.52$, S.D. = .60) รองลงมา ด้านมูลเหตุจูงใจในการเลือกตั้ง ($\bar{x} = 3.35$, S.D. = .69) และด้านการตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.31$, S.D. = .81)

2.วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัยด้านผู้รับสาร (X_4) ด้านปฏิภิกิริยา (X_5) ปัจจัยด้านผู้ส่งสาร (X_1) และ ปัจจัยด้านสาร (X_2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .313, .294, .273 และ .056 ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R^2) เท่ากับ .494 สามารถทำนาย ปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 49.40

สมการที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถเขียนสมการการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 3.559 + .358(X_3) + .294(X_5) + .273(X_1) + .056(X_2)$$

$$\hat{Z} = .452(X_4) + .438(X_5) + .412(X_1) + .087(X_2)$$

3. สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผู้รับสาร พบว่า ปัจจัยด้านผู้รับสารส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานีมาก เพราะผู้รับสารมีความรู้ความเข้าใจในข่าวสารทางการเมืองพอสมควร และมีความสนใจข่าวสารทางการเมืองระดับท้องถิ่นมาก

2. ปัจจัยด้านปฏิกริยา พบว่า ปัจจัยด้านปฏิกริยาส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานีมาก เพราะทำให้ข้าราชการตำรวจ เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ดี มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับนักการเมืองระดับท้องถิ่นมากขึ้นมีความกระตือรือร้นที่จะรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในระดับท้องถิ่นมากขึ้น สามารถคิดวิเคราะห์เรื่องการเลือกตั้ง และกระตุ้นให้ราชการตำรวจรู้จักการเสียสละทรัพย์สินเพื่อสนับสนุนการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

3. ปัจจัยด้านผู้ส่งสาร พบว่า ปัจจัยด้านผู้ส่งสารส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานีมาก เพราะผู้ส่งสารมีคุณสมบัติเหมาะสม ได้แก่ 1) เป็นผู้ที่มีเจตนาแน่วแน่ที่จะให้ผู้อื่นรับรู้จุดประสงค์ของตนในการส่งสารแสดงความคิดเห็นหรือวิจารณ์ ฯลฯ 2) เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาของสารที่ต้องการจะสื่อออกไปเป็นอย่างดี 3) เป็นผู้ที่มีบุคลิกลักษณะที่ดี มีความน่าเชื่อถือ แคล่วคล่องเปิดเผยจริงใจ และมีความรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้ส่งสาร 4) เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจความพร้อมและความสามารถในการรับสารของผู้รับสาร และ 5) เป็นผู้รู้จักเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมในการส่งสารหรือนำเสนอข่าวสาร

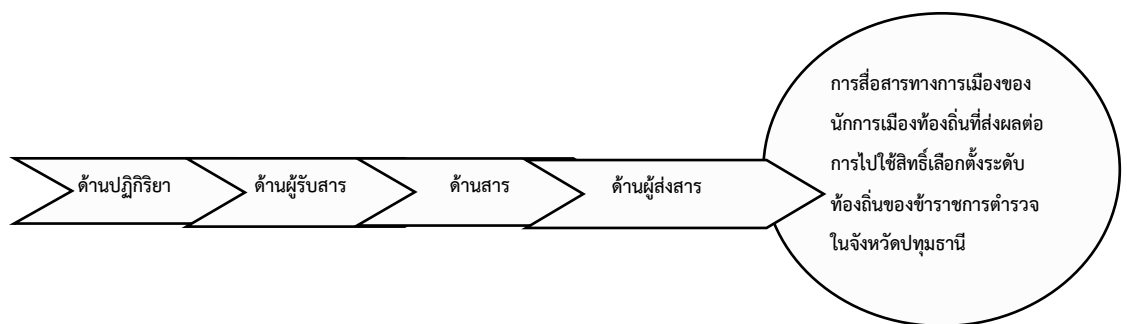
4. ปัจจัยด้านสาร พบว่า ปัจจัยด้านผู้ส่งสารส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานีมาก เพราะข้อมูลข่าวสารทางการเมืองระดับท้องถิ่นสามารถตรวจสอบได้เพราะมีหลักฐานอ้างอิง มีความชัดเจนไม่กำกวม ไม่คลุมเครือ ง่ายต่อการตีความหมาย ใช้ภาษาง่าย ๆ สั้น ๆ ได้ความชัดเจน เหมาะสมกลมกลืน มีคุณภาพจากการคัดกรอง และผ่านการตรวจสอบจากผู้มีหน้าที่ ที่มีประสบการณ์ และไม่มีปัจจัยอื่นใดมา

ผลต่อการตัดสินใจ นอกเหนือจากการที่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคมเป็นหลัก มีความรวดเร็ว ถูกต้องในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลกระทบไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี พบว่าตัวแปร จำนวน 4 ตัว ประกอบด้วย ด้านปฏิกิริยา ด้านผู้รับสาร ด้านสาร ด้านผู้ส่งสาร การสื่อสารทางการเมืองนั้น นับว่าเป็นสิ่งสำคัญของกระบวนการทางการเมือง เพราะการเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสัมพันธภาพกับผู้คน ต้องใช้การสื่อสารเพื่อสื่อสารแลกเปลี่ยนทัศนคติ ความคิดของนักการเมืองทั้งในด้านการรับรู้และการถ่ายทอด ในกลุ่มประชาชนและผู้ที่มีบทบาททางการเมือง โดยอย่างยิ่งในยุคสมัยปัจจุบันที่ผู้คนต่างได้รับการศึกษา มีความคิด ทัศนคติที่หลากหลาย จึงจำเป็นต้องมีรูปแบบสื่อสารเข้ามาใช้ในการสื่อสารทางการเมือง

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลกระทบไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานีมีการอภิปรายผล ดังนี้

1. การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลกระทบไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน ด้านสื่อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านผู้ส่งสาร ด้านสาร ด้านผู้รับสาร และด้านปฏิกิริยา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เบญจา มังคละพุกษ์ (2551) ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์

กรณีศึกษา พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน) พ.ศ.2544 – 2548” ผลการวิจัยพบว่า 1. แนวความคิดและความเข้าใจเกี่ยวกับ“การเมือง” ของพระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน) พบว่า มีแนวความคิดว่าการเมืองไม่ควรเกี่ยวกับความไม่สามัคคี การคิดร้าย การโจมตี ความขัดแย้ง ความไม่ซื่อสัตย์ แต่การเมืองเป็นเรื่องของการช่วยเหลือชาติ นอกจากนี้ยังได้ให้ แนวคิดทางการเมืองที่เป็นประโยชน์คือหลักการเลือกผู้แทน วิธีการเลือกผู้แทน และธรรมสำหรับผู้แทน ทั้ง 3 ส่วนนี้สามารถนำมาสร้างเป็นแบบจำลอง (model) ที่เรียกว่า “แบบจำลองฟันเฟือง 3 ประสาน สำหรับพัฒนาประชาธิปไตย เป็นคำถามสำหรับผู้เลือกผู้แทนและผู้ถูกเลือก หากนำไปใช้ก็จะ ได้ผู้แทนที่พึงประสงค์ กล่าวคือการเลือกผู้แทนต้องพิจารณาดูเทือกเถาเหล่ากอมีความสามารถ เป็นคนดีได้ผู้แทนแล้ว ไว้วางใจพิจารณาคนเดิมเป็นผู้แทนแล้ว เตือนตนเองเสมอว่าต้องประพฤติดี ประชาชนเป็นใหญ่ 2. กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของ พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน) ประกอบด้วย กระบวนการสื่อสาร ดังนี้ 2.1 ผู้ส่งสารคือตัวหลวงตาเอง ที่ได้กำหนดบทบาทและภารกิจของท่านไว้อย่างชัดเจนกล่าวคือบทบาทในฐานะพระป่า มีหน้าที่อบรมสั่งสอนและเผยแผ่พระพุทธศาสนา บทบาทในฐานะผู้นำศาสนา และผู้นำความคิด มีหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสาร การบ้านการเมืองชี้แนะพุทธศาสนิกชน ประชาชนทั่วไปและนักการเมืองและบทบาทในฐานะคนไทยคนหนึ่งที่มีหน้าที่ช่วยดูแลประเทศชาติ แม้จะอายุ 94 ปี (2550) แต่ก็ยังมีพละมานัยแข็งแรง จิตใจเข้มแข็งยังคงเทศน์และทำกิจกรรมช่วยเหลือสังคมอยู่เป็นกิจวัตร นอกจากนี้ ยังเป็นนักสื่อสารที่รู้จักเลือกใช้การสื่อสารเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 2.2 เนื้อหาสาร (เทศน์) ของหลวงตา จากการสำรวจการเทศน์ของหลวงตาในรอบ 5 ปี (2544-2548) ทั้งที่เทศน์ในวัดป่าบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี และเทศน์นอกวัดมีจำนวนการเทศน์ประมาณ 2,000 ครั้ง ซึ่งการเทศน์แต่ละครั้ง จะได้รับการบันทึกเทปและถอดเทป และมีการตั้งชื่อ ในแต่ละครั้ง เหมือนกับบทความหรือเรื่องสั้น ประเด็นการเทศน์ที่เป็นเรื่องหลัก ๆ ในการเทศน์อย่างสม่ำเสมอ คือการเทศน์คำสอนในพระพุทธศาสนา และการเทศน์ เกี่ยวกับข่าวสารบ้านเมืองส่วนแหล่งที่มาของเนื้อหาการเทศน์ มาจากความคิด ความรู้สึกของหลวงตาเอง และจากภายนอก ได้แก่ ลูกศิษย์ คนใกล้ชิด สื่อมวลชน และ กระแสสังคม เป็นต้น 2.3 ช่องทางการสื่อสารหลวงตาการใช้ช่องทางการสื่อสารหลายช่องทาง ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการส่งสารไปยังผู้รับสารได้อย่างรวดเร็วและวงกว้างในเวลาเดียวกัน จึงมีทั้งสื่อวิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต สื่อบุคคล โดยเฉพาะมีหนังสือพิมพ์นำบทเทศน์ของท่านไปผลิตซ้ำ จำนวน 15 ฉบับ กระจายอยู่ในทุก

กลุ่มของผู้อ่านนับได้ว่าหนังสือพิมพ์ได้มีส่วนในการขยายอิทธิพลความคิดของหลวงตามหาบัวอีกทางหนึ่ง นอกจากโทรทัศน์ วิทยุ และอินเทอร์เน็ต 2.4 ผู้รับสาร ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2544 – 2548 เป็นช่วงเวลาที่ผู้รับสารให้ความสนใจฟังเทศน์ของหลวงตามากเนื่องจาก ประเทศในช่วงดังกล่าวเกิดวิกฤตเศรษฐกิจต่อเนื่อง มาตั้งแต่พ.ศ. 2540 ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซา จึงมีความตื่นตัวให้ความสนใจหลวงตามหาบัวที่ออกมาแสดงความคิดเห็นเหตุการณ์ในบ้านเมืองอีกทั้งยังวิพากษ์วิจารณ์ผู้บริหารประเทศอย่างไม่เกรงกลัว เทศน์ของท่านจึงได้รับการรับฟัง นอกจากนี้ ยังได้รับนิมนต์ให้ไปเทศน์ในสถานที่ต่าง ๆ สถานที่ราชการ โรงเรียน มีกลุ่มผู้ฟังที่หลากหลายในอาชีพกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของหลวงตามหาบัว ทั้งตัว หลวงตามหาบัวและผู้รับสาร (ผู้ฟังเทศน์) มีทักษะในการสื่อสาร มีทัศนคติในทิศทางที่จะยอมรับมีความรู้แม่นยำในสารที่สื่อ เพราะอยู่ในระดับสังคมและวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างกัน จึงทำให้กระบวนการสื่อสารเป็นไปอย่างราบรื่น และย่อมก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อการสื่อสารไม่ว่าทางใด ก็ทางหนึ่ง เช่น ด้านความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ หรือพฤติกรรมซึ่งสามารถสังเกตได้จากการแสดงความคิดเห็นระหว่างผู้รับสารด้วยกัน หรือการโต้ตอบระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เช่น การมีใจเอนเอียง คล้อยตาม จะเห็นได้จากเมื่อฟังหลวงตาเทศน์เกี่ยวกับการร่วมมือร่วมใจบริจาคเงินเข้าคลังในโครงการผ้าป่าช่วยชาติ เป็นต้น ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านปฏิกิริยา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการแสดงปฏิกิริยาตอบกลับหลังจากได้รับข่าวสารทางการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี ข้าราชการตำรวจยังมีหน้าที่ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไปไม่มากนัก ถ้าแม้จะเปลี่ยนแปลงไปบ้างจากเดิมที่มีปฏิกิริยาค่อนข้างเฉยๆ ขาดกระตือรือร้นที่จะรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในระดับท้องถิ่นอย่างจริงจัง และยังไม่เห็นการเสียสละทรัพย์สินเพื่อสนับสนุนการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นเท่าที่ควร

1.1 ด้านผู้ส่งสาร โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทักษะความชำนาญในการสื่อสารข่าวสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ความคิดเห็นทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่าน พื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่าน และความสามารถในการปรับระดับของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองให้เหมาะสมกับความรู้ของผู้รับข่าวสารของนักการเมืองท้องถิ่นส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่าน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจมา มังคละพุกษ์ (2551) ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์ กรณีศึกษา

พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน) พ.ศ.2544 – 2548”ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการสื่อสารทาง การเมืองของ พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน) ประกอบด้วย ผู้ส่งสารคือ ตัวหลวงตาเอง ที่ได้กำหนดบทบาทและภารกิจ ของท่านไว้อย่าง ชัดเจนกล่าวคือบทบาทในฐานะพระป่า มีหน้าที่อบรมสั่งสอนและ เผยแผ่พระพุทธศาสนา บทบาทในฐานะผู้นำศาสนา และผู้นำความคิด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความสามารถในการ ปรับระดับของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองให้เหมาะสมกับความรู้ของผู้รับข่าวสารของ นักการเมืองท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ส่งสารขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของสารอย่าง ถ่องแท้ ทำให้การปรับระดับของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองให้เหมาะสมกับความรู้ของผู้รับ ข่าวสารและอาจจะเลือกใช้กลวิธีที่ไม่เหมาะสมในการส่งสารเท่าที่ควร

1.2 ด้านสาร อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปาน กลางทั้ง 5 ข้อ ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มีความติดต่อกันต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกันส่งผล ต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ข้อมูลข่าวสารทาง การเมืองที่มีความหมาย มีหลักฐานอ้างอิงส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่าน ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มีความชัดเจนไม่กำกวม ไม่คลุมเครือ ง่ายต่อการตีความหมาย ใช้ ภาษาง่าย ๆ สั้น ๆ ได้รับความชัดเจนส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่าน และ ความเหมาะสมกลมกลืนของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับสภาพแวดล้อมส่งผลต่อการไปใช้ สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่าน มีค่าเฉลี่ยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความเหมาะสม กลมกลืนของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับสภาพแวดล้อมส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับ ท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ส่งไปถึง ข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี อาจจะไม่มีความชัดเจนเท่าที่ควร ยังมีความกำกวม คลุมเครือ จึงทำให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองไม่เหมาะสมกลมกลืนเท่าที่ควร

1.3 ด้านสื่อ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ระดับปานกลาง 4 ข้อ การสื่อสารข่าวสารทางการเมืองทางอินเทอร์เน็ตส่งผลต่อการไปใช้ สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา การสื่อสารข่าวสารทางการเมือง ทางหนังสือพิมพ์ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่าน การสื่อสารข่าวสาร ทางการเมืองทางวิทยุส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่าน และการสื่อสาร ข่าวสารทางการเมืองทางใบปลิวส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่าน มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพร หมื่นจง (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อ

การตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง : ศึกษาในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2559” ผลการวิจัย พบว่าส่วนปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุดมาก และปานกลาง ซึ่งสามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านนโยบาย ด้านตัวผู้สมัคร ด้านพรรคการเมือง ด้านการณรงค์ และด้านสื่อบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธุ์ทิพา อัครธีรณัย (2559) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. 2559 ผลการศึกษา ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ในสื่อโทรทัศน์ ลำดับ ถัดมาสื่อวิทยุ สื่อหนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การสื่อสารข่าวสารทางการเมืองทางใบปลิวส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการสื่อสารข่าวสารทางการเมืองทางใบปลิวไม่ได้รับความนิยมแล้ว ทำให้การสื่อสารทางช่องทางนี้ไม่สอดคล้องสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน ที่มีช่องในการสื่อสารที่ทันสมัย รวดเร็วและสะดวกสบายมากกว่า

1.4 ด้านผู้รับสาร อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อระดับปานกลาง 3 ข้อ ความรู้ความเข้าใจในข่าวสารทางการเมืองส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ความสนใจข่าวสารทางการเมืองส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่าน ความต้องการรับข่าวสารทางการเมืองส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่าน และบริเวณที่อยู่เหมาะสมที่จะรับข่าวสารทางการเมืองส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่าน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ บริเวณที่อยู่เหมาะสมที่จะรับข่าวสารทางการเมืองส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจ ทั้งนี้เพราะอาจจะเป็นเพราะการรับข่าวสารทางการเมืองในปัจจุบันมีความทันสมัย เป็นยุคดิจิทัลที่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ สามารถส่งผ่านทางอินเทอร์เน็ต ทางเฟสบุ๊คไลน์ ที่ผู้รับสามารถรับข้อมูลข่าวสารได้ตลอดเวลา ที่ไหนก็ได้ ทำให้บริเวณที่อยู่ในการรับข่าวสารจึงลดความสำคัญลงไป

1.5 ด้านปฏิภิกิริยา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ ปานกลางทั้ง 4 ข้อ การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นทำให้ท่านสนับสนุนการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น หนักแน่นมากขึ้นกว่าเดิม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นทำให้ท่าทีของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่านเปลี่ยนแปลงไป การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นทำให้ท่านได้ขบคิดเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น

กระตุ้นให้ท่านเสียสละทรัพย์สินเพื่อสนับสนุนการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกระตุ้นให้ท่านเสียสละทรัพย์สิน เพื่อสนับสนุนการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการแสดงปฏิกิริยาตอบกลับหลังจากได้รับข่าวสารทางการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานีข้าราชการตำรวจยังมีท่าทีด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไปไม่มากนัก และยังไม่เห็นการเสียสละทรัพย์สินเพื่อสนับสนุนการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นเท่าที่ควร

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี ยังมีบางข้อคำถามจากงานวิจัยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสมควรได้รับการเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ปัจจัยด้านผู้ส่งสารที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี น้อยที่สุด คือ ความสามารถในการปรับระดับของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองให้เหมาะสมกับความรู้ของผู้รับข่าวสารของนักการเมืองท้องถิ่นส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจ ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะปรับระดับของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองให้เหมาะสมกับความรู้ของผู้รับข่าวสาร โดยจัดโครงการฝึกอบรมการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และวิเคราะห์กระบวนการ วิธีการ และผู้รับสารให้กับผู้ส่งสาร คือนักการเมืองท้องถิ่นอย่าง 3 เดือนครั้ง

2. ปัจจัยด้านสารที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี น้อยที่สุด คือ ความเหมาะสมกลมกลืนของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับสภาพแวดล้อมส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารให้กับผู้ส่งสารอย่างน้อย 3 เดือนครั้ง เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาของสาร ระดับความยากง่ายเนื้อหาของสาร และการวิเคราะห์ความเหมาะสมของสารกับผู้รับสาร

3. ปัจจัยด้านสื่อที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี น้อยที่สุด คือ การสื่อสารข่าวสารทางการเมืองทางใบปลิวส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่าน ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรปรับช่องทางสื่อสารให้สอดคล้อง

กับความรู้ความสามารถของผู้รับสาร โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ส่งสารมีช่องทางในการส่งสารที่หลากหลายช่องทาง

4. ปัจจัยด้านผู้รับสารที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี น้อยที่สุด คือ บริเวณที่อยู่เหมาะสมที่จะรับข่าวสารทางการเมืองส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจ ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะจัดอบรมเรื่องการส่งสารให้กับผู้ส่งสารได้เข้าใจถึงกลยุทธ์ในการส่งสารให้ถึงผู้รับสารได้ทุกที่ทุกเวลา ถูกต้องแม่นยำ

5. ปัจจัยด้านปฏิภิกิริยาที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี น้อยที่สุด คือ การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกระตุ้นให้ท่านเสียสละทรัพย์สิน เพื่อสนับสนุนการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะประชาสัมพันธ์ข่าวสาร การเลือกตั้ง เพื่อให้ข้าราชการตำรวจมองเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และเกิดศรัทธาจนเกิดความอยากเสียสละทั้งกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนเลือกตั้งระดับท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1) พัฒนาการสื่อสารทางการเมืองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเน้นการสื่อสารเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการของ

2) พัฒนากลไกสนับสนุนการสื่อสารทางการเมืองที่โปร่งใสและเป็นธรรมส่งเสริมการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้กับข้าราชการตำรวจในจังหวัดปทุมธานี

เอกสารอ้างอิง

เบญญา มังคละพฤษ. (2551). การสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์ กรณีศึกษา พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน) พ.ศ.2544 – 2548. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นภาพร หมิ่นจง. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง: ศึกษาในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2559. ใน สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสื่อสารการเมือง. วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก.

พรรคดี ผ่องแผ้ว. (2526). แบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของชาวกรุงเทพมหานคร : ศึกษาจากการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2526. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พันธุ์ทิพา อัครธีรนัย. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ.2559. ใน สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง. มหาวิทยาลัยเกริก.

Krejcie R.V., and D.W. Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". Educational and Psychological Measurement. 30(3).

Lasswell, H. D. (1948). The structure and function of communication in society. In L. Bryson (Ed.), The communication of ideas (pp. 37-51). New York: Harper and Row.

การพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อ
สร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับ
นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*

DEVELOPMENT OF AN APPLICATION USING VIRTUAL REALITY TO
ENHANCE THE IMAGINATION AND CREATIVE STORY WRITING SKILL
OF THE SIXTH-GRADE STUDENTS

ชญานิ รำเพย¹, นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์² และ ธนัฐชา รัตนพันธ์³

Chayani Rumphoei¹, Nilrat Nawakitpaitoon² and Thanatcha Rattanaphant³

¹⁻³มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

¹⁻³ Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

Corresponding author E-mail: 6255709004@nstru.ac.th

Received 21 February 2024; Revised 17 June 2024; Accepted 20 June 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยการพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2. เพื่อเปรียบเทียบผลประเมินทักษะการเขียนก่อนและหลังการใช้แอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

---

* ชญานิ รำเพย, นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์ และ ธนัฐชา รัตนพันธ์. (2567). การพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.

วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 4(3), 24-34.

Chayani Rumphoei, Nilrat Nawakitpaitoon and Thanatcha Rattanaphant. (2024). Development of an Application Using Virtual Reality to Enhance the Imagination and Creative Story Writing Skill of the Sixth-Grade Students. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(3), 24-34.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

และ 3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนานอก สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จำนวน 15 คน โดยใช้วิธีการเลือกวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. แอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าประสิทธิภาพ E1/ E2 เท่ากับ 80.74/83.11 ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะการเขียนหลังการทดสอบโดยใช้แอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนมีผลคะแนนเฉลี่ย 12.47 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดสอบโดยใช้แอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ พิจารณาจากการวัดระดับความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : แอปพลิเคชันประยุกต์ใช้, ทักษะการเขียนเรื่อง, การเขียนเรื่องตามจินตนาการ

Abstract

The purpose of this research was to develop and compare the assessment results of imaginative and creative story-writing skills of grade-sixth students before and after using the Virtual Reality application. The subjects were 15 students at Ban Nanok School under the Krabi Primary Educational Service Area. The research tool was a questionnaire, and the statistics used in

data analysis were mean, standard deviation, and t-test. The results showed that

1. A Virtual Reality application enhanced the imaginative and creative writing skills of the grade-six students. The E1/ E2 efficiency was 80.74/83.11, which was higher than the established criteria of 80/80

2. The comparative results of the writing skill achievement after using the virtual reality application were higher than before using the virtual reality application. The imaginative story writing was statistically significant at the .05 level

3. The satisfaction level of grade-six students toward the application of virtual reality technology to enhance their imaginative and creative writing skills is very satisfactory.

Keywords: An Application using virtual reality, Writing skill, The imagination and creative story writing

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้อธิบายความสำคัญของภาษาไทยไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ไว้ว่า “ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติ ทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความ เป็นไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารสร้างความเข้าใจและสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้ สามารถประกอบกิจกรรมการทำงานและการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาชาติได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อ พัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความ มั่นคง ทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้าน วัฒนธรรม ประเพณี ชีวทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและ

วรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไทย” อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอน โดยในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งกำหนดทักษะการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ 5 สาระ คือ การอ่าน การเขียน การฟัง ดู พูด สาระหลักการใช้ภาษาไทย และสาระวรรณคดีและวรรณกรรม เห็นได้ว่า การเขียนภาษาไทยเป็นเครื่องมือเพื่อใช้ในการสื่อสาร จึงจำเป็นที่ต้องเรียนรู้ ผูกพันทักษะต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การเขียนเป็นทักษะที่ใช้การส่งสารผ่านตัวอักษร สัญลักษณ์ถึงผู้รับสาร เพื่อให้เข้าใจถึงความรู้สึกรหรือจุดประสงค์ที่ผู้ส่งสารส่งมายังผู้รับสาร ดังนั้นทักษะการเขียนจึงมีความจำเป็นและความสำคัญต่อทุกคนเพราะใช้สื่อสารถึงกัน การเขียนที่ดีจะต้องมีการฝึกฝนและอาศัยประสบการณ์ในการเรียบเรียง จนเกิดความชำนาญเพื่อให้งานเขียนมีคุณภาพ ดังที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 มาตรฐานที่ 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวชี้วัดที่ 8 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า การเขียนจำเป็นต้องการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ อีกทั้งเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการและความสร้างสรรค์ในการเขียน ดังนั้นการเลือกใช้กระบวนการหรือวิธีการฝึกฝนจึงจำเป็นแก่ผู้เรียนเช่นกัน

ในปัจจุบันการพัฒนาการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไป ทั้งในรูปแบบและขอบเขตของการศึกษาภายใต้การปฏิรูปทางการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2562 และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษา การใช้เครื่องมือสื่อสารหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง โดยสามารถค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างไร้ขีดจำกัด ซึ่งในการใช้เครื่องมือสื่อสารและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จึงกลายเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วและไร้พรมแดน

สามารถเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดเพียงแคในห้องเรียน ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้เกิด การศึกษาพัฒนาความรู้ตลอดชีวิต (ติมาพร ศรีเวียง, 2558)

จากรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จาก สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้กำหนดให้มีในการทดสอบของ ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อีกทั้งคะแนนผลสัมฤทธิ์ในเรื่องการเขียน ประจำปี การศึกษา 2561 พบว่า สาระการเขียนมีคะแนนน้อยที่สุดใน 5 กลุ่มสาระ โดยมีคะแนนระดับ โรงเรียน 56.00 และเมื่อนำคะแนนระดับโรงเรียนไปเปรียบเทียบกับคะแนนระดับที่ตั้งโรงเรียน พบว่า คะแนนระดับโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนระดับที่ตั้งโรงเรียน (สำนักทดสอบการศึกษา สพฐ. กระทรวงศึกษาธิการ., 2563) และจากการสังเกตพฤติกรรมการเขียนเล่าเรื่อง หรือเขียนเรื่อง เกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนจะเขียนตามเพื่อน ไม่สามารถลำดับเหตุการณ์ใน การเขียน รวมทั้งไม่สามารถเขียนเรียบเรียงเรื่องราวจากความคิดของตนเองได้ นักเรียนไม่ สามารถถ่ายทอดความรู้สึกเป็นถ้อยคำและใช้ภาษาที่เหมาะสม นำเอาภาษาพูดมาใช้ในภาษา เขียน ผู้เรียนไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาษา กับความคิด ทำให้อ่านแล้ววกวน ไม่ มีรูปแบบการเขียน (อ่างในพัชรินทร์ ด้วงเพ็ญ, 2556)ซึ่งสอดคล้องกับประสบการณ์การ สอนภาษาไทย พบว่า ผู้เรียนไม่สามารถเขียนโดยการเรียบเรียง ลำดับเรื่องราวได้ เขียนวกวน และไม่สามารถเรียบเรียงเป็นเรื่องราวเพื่อสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ ดังนั้นการเขียนเรื่องจึงเป็น ปัญหาที่ควรหาวิธีการแก้ไข และพัฒนา เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการเขียนที่ดีขึ้น และสามารถต่อ ยอดเขียนในรูปแบบอื่น ๆได้ต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว และตระหนักว่าทักษะการเขียนเพื่อส่งเสริม จินตนาการและสร้างสรรค์สำหรับผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ จึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การ พัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียน เรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถส่งเสริม ทักษะการเขียนเพื่อส่งเสริมจินตนาการและสร้างสรรค์สำหรับผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ เพื่อ แก้ไขปัญหาด้วยการพัฒนาตามวัตถุประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบผลประเมินทักษะการเขียนก่อนและหลังการใช้แอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ขั้นตอนการวิจัย และพัฒนาแอปพลิเคชันแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเลือกวิธีการสุ่มอย่างง่าย คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาออก ตำบลกระปี่น้อย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ 1 ห้องเรียน จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ โดยภายในแอปพลิเคชันจะประกอบด้วย ใบความรู้ การเขียนเรื่องจากภาพ วิทัศน์การเขียนเรื่องจากภาพ แบบฝึกหัดการเขียนเรื่องจากภาพ
2. แบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์แบบอัตนัย
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขั้นตอนการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลโดยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบในการพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเป็นการวิจัยเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อนำไปสนับสนุนข้อมูลเชิงเอกสาร

ระยะที่ 2 พัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยดำเนินการร่างแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พร้อมทั้งตรวจสอบประเมินร่างแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยวิธีการตรวจแบบสามเส้า และแก้ไขรูปแบบแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากนั้นนำแอปพลิเคชันที่ผ่านการแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับเป้าหมายที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรจริง เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของเครื่องมือ

ระยะที่ 3 นำแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้กับกลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลการทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน นำคะแนนที่ได้จากการประเมินก่อนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่ใช้แบบแผน (One Group Pretest Posttest Design)

2. แบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ โดยเป็นรายบุคคล เพื่อหาประสิทธิภาพ E1/E2 โดยเปรียบเทียบเกณฑ์ 80/80

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจในการใช้แอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้งานแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยดำเนินการเก็บข้อมูลผ่านระบบ Google form ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยการวัดระดับ 5 ระดับ ตามหลักของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมีเกณฑ์การตัดสิน ดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 – 5.00 คะแนน
พึงพอใจมาก	มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 – 4.50 คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 – 3.50 คะแนน
พึงพอใจน้อย	มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 – 2.50 คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด	มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.50 คะแนน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1 เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย

หน่วยที่ 1 การเขียนเรื่องเพื่อส่งเสริมจินตนาการและสร้างสรรค์คืออะไร

หน่วยที่ 2 เห็นอะไรในภาพ

หน่วยที่ 3 คาดคะเนเหตุการณ์จากภาพ

หน่วยที่ 4 เขียนเล่าเรื่อง

โดยรูปแบบในการพัฒนานั้นใช้รูปแบบการแสดกนคิวนาร์ดคิตในการฝึกทักษะ และพร้อมกับการนำเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนมาประกอบการฝึก เพื่อส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ พบว่า แอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 80.74/83.11 แสดงว่า แอปพลิเคชันชุดฝึกทักษะการเขียนเพื่อส่งเสริมจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพในการพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อ สร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จำนวนนักเรียน	ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1)	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)
15	80.74	83.11
ประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 80.74/83.11$		

2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะการเขียนก่อนและหลังการใช้แอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ทักษะการเขียนหลังการทดสอบโดยใช้แอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน ($\bar{X}$) = 12.47, S.D. = 1.85) สูงกว่าก่อนการทดสอบโดยใช้แอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและ ($\bar{X}$) = 7.80, S.D. = 0.86) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตารางที่ 2 สรุปผลสัมฤทธิ์ทักษะการเขียนก่อนและหลังการใช้แอปพลิเคชันชุดฝึกทักษะการเขียนเพื่อส่งเสริมจินตนาการและสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การทดสอบ	จำนวน (n)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	15	15	7.80	0.86	16.24*
หลังเรียน	15	15	12.47	1.85	

3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 3.97$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมากในทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.03$) ลำดับที่ 2 ด้านการออกแบบ ($\bar{X} = 4.01$) ลำดับที่ 3 ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.93$) และลำดับที่ 4 ด้านการทำงาน ($\bar{X} = 3.84$)

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์

รายการประเมิน	ระดับความพอใจ		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการออกแบบ			
1. ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม	3.93	1.03	พึงพอใจมาก
2. สีตัวอักษรมีความเหมาะสม	3.93	0.96	พึงพอใจมาก
3. สีพื้นหลังมีความเหมาะสม	4.13	0.74	พึงพอใจมาก
4. ความเหมาะสมขององค์ประกอบหน้าจอ	3.93	0.96	พึงพอใจมาก
5. ความน่าสนใจโดยรวมของแอปพลิเคชันชุดฝึกทักษะการเขียนเพื่อส่งเสริมจินตนาการและสร้างสรรค์	4.13	0.64	พึงพอใจมาก
รวม	4.01	0.17	พึงพอใจมาก

ด้านการทำงาน

1. ความเหมาะสมในการเข้าแอปพลิเคชัน	3.80	0.86	พึงพอใจมาก
2. การใช้สัญลักษณ์เข้าใจง่าย	3.80	0.77	พึงพอใจมาก
3. ระบบนำทางสามารถเข้าถึงง่าย และเชื่อมโยงกัน ไม่สับสน	3.93	0.70	พึงพอใจมาก
รวม	3.84	0.08	พึงพอใจมาก

ด้านการจัดการเรียนการสอน

1. ความเหมาะสมในการศึกษาเนื้อหาด้วยตนเอง	3.73	0.88	พึงพอใจมาก
2. สามารถเข้าแอปพลิเคชันชุดฝึกทักษะการเขียนเมื่อใดก็ได้	4.00	0.65	พึงพอใจมาก
3. สามารถเข้าไปฝึกทักษะการเขียนได้ตลอดเวลา	4.07	0.80	พึงพอใจมาก
รวม	3.93	0.12	พึงพอใจมาก

รายการประเมิน	ระดับความพอใจ		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านเนื้อหา			
1. ความชัดเจนของคำสั่ง / คำแนะนำในบทเรียน	4.07	0.96	พึงพอใจมาก
2. คำอธิบายเนื้อหาเข้าใจง่ายและชัดเจน	3.93	0.80	พึงพอใจมาก
3. ลำดับการนำเสนอเนื้อหามีความต่อเนื่อง	3.93	0.70	พึงพอใจมาก
4. แบบฝึกหัดมีการส่งเสริมความเข้าใจ และพัฒนาทักษะการเขียน	3.87	0.64	พึงพอใจมาก
รวม	4.03	0.14	พึงพอใจมาก
รวมทั้ง 4 ด้าน	3.97	0.13	พึงพอใจมาก

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายผลจากข้อค้นพบในการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.74/83.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานเป็นไปตามขั้นตอนหลักการสร้างที่เป็นระบบ และมีการตรวจสอบการหาประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและนำมาแก้ไข เหมาะที่จะนำไปฝึกทักษะการเขียนเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการพัฒนาแอปพลิเคชันบนคอมพิวเตอร์แท็บเล็ตเรื่องอาเซียนศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของติมาพร ศรีเวียง (2558) ที่มีค่าประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีคำชี้แจงที่ง่ายและชัดเจนในการทำแบบฝึก มีความน่าสนใจ เหมาะสมกับความสามารถระหว่างวัย และรูปแบบของแอปพลิเคชันที่เป็นลำดับขั้นตอนในการฝึกทักษะการเขียนเรื่อง และสามารถใช้ฝึกนอกเวลาเรียนได้ อีกทั้งมีรูปภาพ และภาพเคลื่อนไหวที่ช่วยพัฒนาทักษะการเขียน ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับเรื่อง Improving Student's Performance and Writing Skills by Using Photography, Autophotography and Music ของRichard Pesik (2010) โดยได้ระบุไว้ว่า การใช้สื่อต่าง ๆ รูปภาพ ภาพถ่าย ดนตรี ช่วยให้นักเรียนพัฒนางานเขียน และช่วยเพิ่มความสามารถในการเขียนแบบอิสระและสร้างสรรค์ และซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการฝึกฝนทักษะการเขียนเรื่องได้

2. ผลการเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ทักษะการเขียนก่อนและหลังการใช้การพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทักษะการเขียนหลังการใช้แอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนการใช้แอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ มีรูปภาพ และภาพเคลื่อนไหว และผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบตามขั้นตอนการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับวิทยานิพนธ์เรื่องการพัฒนาแอปพลิเคชันบนคอมพิวเตอร์แท็บเล็ตเรื่องอาเซียนศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของติมาพร ศรีเวียง วิวัฒน์ มีสุวรรณ และพิชญาภา ยวงสร้อย (2560) ที่ได้พัฒนาแอปพลิเคชันบนคอมพิวเตอร์แท็บเล็ตเรื่องอาเซียนศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้แอปพลิเคชันบนคอมพิวเตอร์แท็บเล็ต เรื่องอาเซียนศึกษาสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ พิจารณาโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านเนื้อหา ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.14) ลำดับที่ 2 ด้านการออกแบบ ($\bar{X}$ = 4.01, S.D. = 0.17) ลำดับที่ 3 ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.93, S.D. = 0.12) และลำดับที่ 4 ด้านการทำงาน ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = 0.08) จากการที่ให้นักเรียนนำไปใช้ ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการใช้แอปพลิเคชันและการฝึกทักษะการเขียนเรื่อง ซึ่งเมื่อพิจารณาความพึงพอใจของนักเรียนแล้ว พบว่า ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ และด้านการจัดการเรียนการสอน มีความเชื่อมโยงกัน ดังที่จะเห็นได้ว่านักเรียนมีความพึงพอใจมากที่เนื้อหาที่เป็นขั้นตอนในการ

ฝึกฝนทักษะ เพื่อนำไปสู่การเขียนที่เป็นเรื่องราวผ่านจินตนาการและสร้างสรรค์ และการออกแบบมีการดึงดูดความสนใจ โดยมีการใช้รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหวและเสียงดนตรีเพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้กับนักเรียนฝึกเขียนเรื่อง โดยนำรูปแบบเทคโนโลยีเสมือนจริงกับรูปแบบในแอปพลิเคชันชุดฝึกทักษะการเขียนเรื่อง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความต้องการในการฝึกฝนทักษะการเขียนเรื่อง อีกทั้งช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น โดยสามารถนำไปใช้ร่วมกับรายวิชาภาษาไทยต่อไปได้ เช่นเดียวกับ ตีมาพร ศรีเวียง วิวัฒน์ มีสุวรรณ และพิชญภา ยวงสร้อย (2560) ซึ่งได้พัฒนาแอปพลิเคชันคอมพิวเตอร์แท็บเล็ต เรื่องอาเซียนศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด เนื่องจากการใส่เนื้อหา รูปภาพ และเสียงทำให้มีความน่าสนใจ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุป

ผลจากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพในการพัฒนาการพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 คือ มีค่าประสิทธิภาพ E1/ E2 เท่ากับ 80.74/83.11

2. ทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ก่อนและหลังการใช้การพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีทักษะการเขียนหลังการทดสอบโดยใช้การพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนการทดสอบโดยใช้การพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้

เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาแอปพลิเคชันประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.97 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.13

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. แอปพลิเคชันชุดฝึกทักษะการเขียนส่งผลให้นักเรียนเกิดความสนใจ และเกิดทักษะการเขียน เนื่องจากมีรูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว และเสียงดนตรีที่ช่วยกระตุ้น และมีแรงจูงใจการฝึกฝนทักษะการเขียน อีกทั้งผู้สอนสามารถให้นักเรียนฝึกเขียนเรื่องจากสถานที่อื่น ๆ ได้นอกเหนือจากสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยแอปพลิเคชันชุดฝึกทักษะการเขียนเพื่อส่งเสริมจินตนาการและสร้างสรรค์ในระดับชั้นอื่น ๆ หรือในกลุ่มสาระอื่น ๆ โดยนำรูปแบบใช้เป็นแนวทางโดยพิจารณาให้มีความเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน

2. การพัฒนาแอปพลิเคชันชุดฝึกทักษะการเขียนเพื่อส่งเสริมจินตนาการและสร้างสรรค์ครั้งนี้สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กมลชนก สุขสุวรรณ. (2559). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรื่องจากภาพเพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเรื่องจากภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6. เรียกใช้เมื่อ

21 พ.ค. 2565 จ.ก. <http://www.edujournal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/184.ru>

ติมาพร ศรีเวียง, วิวัฒน์ มีสุวรรณ และพิชญภา ยวงสร้อย. (2560). การพัฒนาแอปพลิเคชัน บนคอมพิวเตอร์แท็บเล็ตเรื่องอาเซียนศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 19(1), 231-238.

ติมาพร ศรีเวียง. (2558). การพัฒนาแอปพลิเคชันบนคอมพิวเตอร์แท็บเล็ตเรื่องอาเซียนศึกษา สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พัชรินทร์ ด่วงเพื่อง. การพัฒนาทักษะการเขียนเล่าเรื่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักทดสอบการศึกษา สพฐ. กระทรวงศึกษาธิการ. ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปี การศึกษา 2562. เรียกใช้เมื่อ 30 มีนาคม 2566 จาก <https://bet.obec.go.th/2013/10/06/2020/>

Pesik R. (2010). Improving Student's Performance and Writing Skills by Using Photography, Autophotography and Music. Madter of Education in Leadership Studies University of Victoria.

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้โครงงานฐาน
วิจัยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม*
THE CLASSROOM LEARNING MANAGEMENT STYLE IS REVERSED.
USING A RESEARCH-BASED PROJECT ACADEMIC CAREER FOR JUNIOR
HIGH SCHOOL STUDENTS PHRAPARIYATTITHAMMA SCHOOL

เนตรนภา นุ่มนวล¹, นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์² และ ปญญา เลิศไกร³

Netnapa Numnual¹, Nilrat Nawakitpaitoon² and Punya Lertgrai³

¹⁻³มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

¹⁻³Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

Corresponding author E-mail: 6255709003@nstru.ac.th

Received 18 February 2024; Revised 31 May 2024; Accepted 20 June 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ และเพื่อประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้โครงงานฐานวิจัย วิชาการทำงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระปริยัติธรรม การวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์ห้องค์ประกอบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ 2) พัฒนารูปแบบ 3) ทดลองใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินผลการใช้รูปแบบ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน จำนวน 25 รูป จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัย ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึง

---

* เนตรนภา นุ่มนวล, นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์ และ ปญญา เลิศไกร. (2567). รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้โครงงานฐานวิจัยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย, 4(3), 40-61.

Netnapa Numnual, Nilrat Nawakitpaitoon and Punya Lertgrai. (2024). The Classroom Learning Management Style Is Reversed. Using A Research-Based Project Academic Career For Junior High School Students Phrapariyattithamma School. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(3), 40-61.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

พอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 และ T-test Dependent ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้โครงงานฐานวิจัย วิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน 2) วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน 4) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน และ 5) เงื่อนไขสำคัญสู่ความสำเร็จ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่พัฒนาขึ้น มีค่าประสิทธิภาพ 80/87 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 13.63 คะแนน และหลังเรียน 26.10 คะแนน

3. นักเรียนมีผลการประเมินความพึงพอใจของต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยการใช้โครงงานฐานวิจัย วิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$)

คำสำคัญ : ห้องเรียนกลับด้าน, โครงงานฐานวิจัย, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The objective of this research is to develop a learning model. Study the results of using the learning model. and to assess satisfaction with the flipped classroom learning model. using research-based projects Academic career For Mathayom 3 students at Phrapariyattitham School The research is divided into 4 phases, consisting of 1) analyzing the components and processes of learning management, 2) developing the model, 3) trying out the model, and 4) evaluating the results of using the model. The sample group consisted of 25 students from purposive selection. Research tools include learning management models. Academic achievement test and satisfaction questionnaire Statistics used in data

analysis include percentage, mean, and standard deviation. Finding efficiency values E1/E2 and T-test Dependent. Research results found that

1. Results of composition analysis To develop a learning model like a flipped classroom. using research-based projects Academic career For Mathayom 3 students, it was found that there are 5 main components: 1) principles of learning in a flipped classroom 2) objectives of learning in a flipped classroom 3) process of learning in a flipped classroom 4) Measuring and evaluating learning management using a flipped classroom and 5) important conditions for success

2. Results of the development of the developed flipped classroom learning management model. It has an efficiency value of 80/87, which is effective according to the specified criteria. Students have higher scores after studying than before studying. Statistically significant at the 0.05 level, with an average score before studying of 13.63 points and after studying 26.10 points.

3. Students have an evaluation of their satisfaction with the flipped classroom learning model. by using research-based projects Academic career For Mathayom 3 students, it was at a high level ($\bar{X}$ = 4.34).

Keywords: Flipped classroom, Research-based project, Academic achievement

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วนั้น ผู้ที่สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม ควรเป็นผู้ที่ใช้เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายในยุคศตวรรษที่ 21 ช่วยให้เยาวชนสร้างความรู้ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีความความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สังคมแห่งความรู้ ได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข ในการจัดการเรียนรู้ที่ดี ควรคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการ จัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้อง กับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัย

(Research-Based Learning : RBL) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เกิดจากการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลและผู้เรียนสนใจเรียนรู้สู่การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลให้เป็นองค์ความรู้ สามารถสื่อสารองค์ความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจผ่านงานเขียน การนำเสนอด้วยวาจา และนิทรรศการจากการทำโครงการด้วยกระบวนการวิจัย ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบโครงการฐานวิจัยประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ จิตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) การคิดเชิงระบบ (System Thinking) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community; PLC) โดยใช้จิตปัญญาศึกษาเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ ควบคู่กับการฝึกทักษะการคิดเชิงระบบซึ่งประกอบด้วยความคิดเชิงเหตุ - ผล การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกันเพื่อพัฒนาการจัดการเรียน การสอนให้ประสบความสำเร็จ (วัฒนา รัตนพรหม, 2561)

แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เป็นแนวคิดที่ออกแบบให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสื่อ ด้วยตนเองนอกจากชั้นเรียนปกติ โดยการเรียนรู้ในชั้นเรียนปกติเป็นการสืบค้นหาความรู้ที่ได้รับรวมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน มีครูเป็นผู้ช่วยเหลือแนะนำ สนับสนุน อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแนวคิดห้องเรียนกลับด้านพัฒนามาจากแนวคิดของ Jonathan Bergman และ Aaron Sams เป็นการจัดการเรียนรู้ ที่เปลี่ยนการใช้ช่วงเวลาของการบรรยายเนื้อหาในห้องเรียนเป็นการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความรู้ ประยุกต์ใช้ความรู้ให้นักเรียนได้มีเวลา เรียนรู้ แบบจริงจัง ลงมือปฏิบัติมากยิ่งขึ้น แนวคิดหลักของ "ห้องเรียนกลับด้าน" คือ "เรียนที่บ้าน ทำการบ้านที่โรงเรียน" เป็นการนำสิ่งที่เดิมที่เคยทำในชั้นเรียนไปทำที่บ้าน และนำสิ่งที่เคยถูกมอบหมายให้ทำที่บ้านมาทำในชั้นเรียนแทน โดยเวลาที่นักเรียนต้องการพบครูจริงๆ คือ เวลาที่เขาต้องการความช่วยเหลือ เขาไม่ได้ต้องการให้ครูอยู่ในชั้นเรียนเพื่อสอนเนื้อหาต่าง ๆ เพราะเขาสามารถศึกษาเนื้อหานั้น ๆ ด้วยตนเอง ถ้าครูบันทึกวีดิโอการสอนให้เด็กไปดูเป็นการบ้าน แล้วครูใช้ชั้นเรียนสำหรับชี้แนะนักเรียนให้เข้าใจแก่นความรู้จะดีกว่า ใน "ห้องเรียนกลับด้าน" ครูจะแจกสื่อให้เด็กไปศึกษาล่วงหน้าที่บ้าน เมื่อมาเข้าชั้นเรียนในวันรุ่งขึ้น นักเรียนจะซักถามข้อสงสัยต่างๆ จากนั้นก็ลงมือทำงานที่ได้รับมอบหมายเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม โดยมีครูคอย ให้คำแนะนำตอบข้อสงสัย ตลอดจน"ห้องเรียนกลับด้าน" เป็นการเข้าใจการจัดการเรียนการสอนแบบ “เด็กเป็นศูนย์กลาง” (Child-center education) มากขึ้น ที่สำคัญช่วยแก้ปัญหาเรื่องการบ้านได้ด้วย (สุพัตรา อุตมั่ง, 2558)

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ เป็นโรงเรียนที่วัตถุประสงค์พิเศษในการจัดการศึกษา จัดการเรียนการสอนสำหรับพระภิกษุสามเณรเป็นกรณีเฉพาะ มีจุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นศาสนทายาทที่เปี่ยมด้วยปัญญาพุทธธรรม มีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย เป็นแบบอย่างที่ดีของพุทธศาสนิกชน นอกจากยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ยังได้สนองนโยบายของพระเถรสมาคมโดยมุ่งเป้าประสงค์ไปที่การศึกษา นักรธรรม-บาลีอย่างเข้มข้นอีกด้วย ที่ผ่านมามีปัญหาสำคัญที่น่าสนใจหลายประการ คือ นักเรียนมีเวลาเรียนไม่เพียงพอ เนื่องจากมีกิจกรรมมากมายทั้งทางโลกและทางธรรม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยเฉพาะทักษะในการทำงาน ความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในกิจกรรมการฝึกปฏิบัติจริงมากกว่าการเรียนรู้เนื้อหาในชั้นเรียน ส่งผลให้การเรียนรู้ขาดการเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาและการปฏิบัติ อีกทั้งนักเรียนต้องการให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ หรือการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในโรงเรียน จากสภาพปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาการต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน และพบว่า การสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ด้วยการเรียนแบบโครงการฐานวิจัย สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาแบบการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) โดยใช้โครงการฐานวิจัย เพื่อตอบโจทย์ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระปริยัติธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) โดยใช้โครงการฐานวิจัย วิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) โดยใช้โครงการฐานวิจัย วิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) โดยการใช้โครงการฐานวิจัย วิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการศึกษา ตามแนวคิดของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้วิธีการวิจัยแบบ Mixed methods research ระหว่างวิธีเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนพระบรมธาตุพิทักษ์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 25 รูป ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

1.1 แผนการสอนโดยการใช้รูปแบบการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ด้วยการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาตามแนวทาง SEEM วิชาการงานอาชีพ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง แนวทางการเข้าสู่อาชีพ จำนวน 5 แผน 10 ชั่วโมง เป็นเวลา 5 สัปดาห์

1.2 เอกสารประกอบแผนการเรียนรู้ เช่น ใบความรู้ ใบงาน

1.3 แบบประเมินผลการเรียนรู้ ในการดำเนินการวิจัย ดำเนินการกลุ่มเดียว โดยการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบ The One-Group Pretest-Posttest Design

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการงานอาชีพเรื่อง แนวทางการเข้าสู่อาชีพ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 40 ข้อ มีค่าความยากระหว่าง 0.22-0.78 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ 0.25-0.56 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

2.2 แบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทางของนักเรียนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) จำนวน 20 ข้อ ค่าความสอดคล้องของแบบวัดความพึงพอใจมีค่าตั้งแต่ 0.7-1

ผลกาวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและกระบวนการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ด้วยการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัย วิชาการงานอาชีพสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขั้นที่ 1 ผลการวิเคราะห์ เอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและกระบวนการจัดการเรียนรู้

1.1) สรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดของนักการศึกษา พบว่า

1) หลักการของการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่กล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของการออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอน ซึ่งจะเป็นการกำหนดจุดประสงค์เนื้อหา กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบการสอน

2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนเป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังหรือสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการสอน

3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่ระบุถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบการสอนต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการสอน

4) การวัดและประเมินผล เป็นส่วนของการประเมินผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.2 สรุปผลแนวคิดการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้และทฤษฎีการสอนมาจัดระบบโดยแบ่งออกได้ 4 ประการ คือ 1) ลำดับขั้นตอนของการสอน (Syntax) 2) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (Social system) 3) ปฏิกริยาของครูต่อพฤติกรรมของนักเรียน (Principles of reaction) และ 4) สิ่งสนับสนุนการสอน (Support system) Joyce และ Weil (2009: 25) สอดคล้องกับทฤษฎีของเควิน ครูส (Kevin Kruse 2009: 1-20) เป็นหลักในการสร้างรูปแบบโดยมี 5 ขั้นตอน queเรียกกันทั่วไปว่า ADDIE Model และการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (มาเรียม นิลพันธ์ 2555: 230-245) กล่าวถึงขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 (Research: R₁) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสภาพการปฏิบัติงานจริง ปัญหาที่เกิดขึ้น หรือการประเมินความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาแนวคิดและทฤษฎี ผลการวิจัย

การวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ แล้วนำผลที่ได้ไปสังเคราะห์ ไปสู่ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและพัฒนา (Design and Develop : D₁) คือ ออกแบบและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาโดยนำผลจากขั้นตอนที่ 1 (R₁) มาพัฒนานวัตกรรม ทำให้นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและในขั้นพัฒนา (D₁) นี้ต้องพัฒนานวัตกรรมให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ก่อนแล้วไปขั้นตอนที่ 3 วิจัย (R₂) คือนำนวัตกรรมไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายในขั้นตอนนี้ มีการประเมินระหว่างใช้และเมื่อใช้แล้วดำเนินการในขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (D₂) โดยประเมินประสิทธิผลของนวัตกรรมหรือบางกรณีอาจจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ก็สามารถปรับปรุงนวัตกรรมอีกครั้งหนึ่ง สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2555 : 2) และ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ พเยาว์ ยินดีสุข และราชน มีศรี, 2548: 62) กล่าวว่าในทำนองเดียวกันว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบโครงงานเป็นกลยุทธ์ที่ให้นักเรียนกระตุ้นกระบวนการคิด ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนเป็นลำดับ ใช้การสร้างความรู้หรือสิ่งประดิษฐ์ด้วยตนเอง ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ซึ่งเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มปัญญานิยมที่เน้นเรื่องปัญหา มุ่งเตรียมผู้เรียนมีความสามารถค้นพบความรู้ด้วยวิธีสืบสอบ (Inquiry Method) นักเรียนได้ปฏิบัติเอง ใช้โครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Structure) ที่มีอยู่เดิมทำปฏิสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อมหรือเพื่อน ๆ ที่อยู่รอบข้าง ความขัดแย้งทางปัญญาจะเป็นแรงจูงใจให้เกิดการไตร่ตรอง (Reflection) ทำให้เป็นผู้เรียนเข้าใจและรู้อย่างลึกซึ้ง โดยครูมีหน้าที่ชี้แนวทาง กระตุ้น แบ่งกลุ่ม หน้าที่อำนวยความสะดวกและให้นักเรียนช่วยจัดอุปกรณ์เป็นชุด ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่

1.3) วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานปีพุทธศักราช 2551 พบว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานปีพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการศึกษาประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ประชาชนทุกคนมีโอกาสดำเนินการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ มีสระ 5 สระ 1. ความสามารถในการสื่อสาร 2.ความสามารถในการคิด 3.ความสามารถในการแก้ปัญหา 4.

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ5.ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งพัฒนาสมรรถนะ ความสามารถในการ สื่อสาร การพัฒนาทักษะการคิด เน้นให้นักเรียนได้สืบเสาะหาความรู้ การสำรวจตรวจสอบ การสืบค้นข้อมูลและการอภิปราย เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ สามารถสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ มีความสามารถในการตัดสินใจ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีจิตวิทยาศาสตร์ จริยธรรม คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้โครงงานฐานวิจัย ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน

1.4) แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เป็นการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา จูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนเป็นเรื่องลึกซึ้งมากกว่าความสนุก ใช้เทคโนโลยีมาสนับสนุนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด ครูต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนทุกคนในห้องเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน สื่อที่สำคัญคือ วิดีโอ ซึ่งครูผู้สอนอาจจัดทำขึ้นเองหรือค้นหา ครูและผู้เรียนร่วมกันจัดทำหรือค้นหา หรือใช้วิดีโอที่ผู้อื่นจัดทำไว้แล้ว และมีทั้งการประเมินเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) และการประเมินผลรวบยอด (Summative Assessment) ส่งผลให้เกิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยนำมาบูรณาการการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน ร่วมกับเทคนิคการสืบเสาะหาความรู้ โดยในขั้นนำ (ขั้นที่ 1 กระตุ้นผู้เรียน) นักเรียนศึกษาเนื้อหาจากวิดีโอที่ครูและนักเรียนจัดให้ในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น You Tube , CD หรือ DVD เป็นต้น จากที่บ้านและครูกระตุ้นด้วยคำถามที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ศึกษา ขั้นกิจกรรม (ขั้นที่ 2 พิจารณาสาเหตุ ขั้นที่ 3 สืบเสาะแสวงหา ขั้นที่ 4 สำรวจและตรวจสอบ ขั้นที่ 5 บันทึกและอภิปราย) ทำกิจกรรม อภิปรายและขั้นสรุป(ขั้นที่ 6 สรุปผลและ ขยายความรู้ให้นักเรียนนำเสนอเผยแพร่ขยาย ความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิม และประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ร่วมกันในชั้นเรียน ทำแบบฝึกหัด โดยครูเป็นโค้ช(Coach) คอยช่วยเหลือแนะนำนักเรียน จันทิมา ปัทมธรรมกุล (2555, อ้างโดย เด่นพงษ์ สุดภักดี 2557: 3), รุ่งนภา นุตราชวงศ์ (2556: 1- 39) และ วิจารณ์ พานิช (2556: 21) และ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2556: 2) อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษา ของผลการศึกษาของ สุภาพร สุดบนิด(2556: 164-176), นิชาภา บุรีกาญจน์ (2557: 61-85) ทิชา นนท์ ชุมแวงวาปี(2558: 7-12) และ Jeremy F. Stuaier, (200 7: 1 78) กล่าวในทำนองเดียวกัน พบว่า แนวคิดห้องเรียนกลับด้านนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นพัฒนาความสามารถการคิดเชิงบูรณาการข้อสงสัยในภาระงานน้อยและมีความพอใจเจตคติต่อการเรียนแบบห้องเรียนกลับด้าน

ขั้นที่ 2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยจากนักการศึกษาและนักวิชาการด้านการเรียนการสอน ด้านองค์ประกอบและกระบวนการจัดการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบจากนักการศึกษาและนักวิชาการแสดงให้เห็นว่าแต่ละรูปแบบมีขั้นตอนในภาพรวมคล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดหลักการพื้นฐาน ในการออกแบบการเรียนการสอนของ Kevin Kruse (2009) มีขั้นตอนและกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัยดังนี้

1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัย 5 ขั้นตอน คือ

1.1) ขั้นการวิเคราะห์ ได้แก่ การวิเคราะห์วัตถุประสงค์ การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ผู้เรียน การวิเคราะห์ ความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์บริบทแวดล้อม

1.2) ขั้นการออกแบบ ได้แก่ การออกแบบสื่อการเรียนรู้ วิธีการเรียนการสอน เนื้อหาบทเรียน และการออกแบบประเมินผล

1.3) ขั้นการพัฒนา ได้แก่ การระบุวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เลือกเนื้อหา กำหนดรูปแบบการกำหนดกิจกรรม การพัฒนาเกณฑ์การประเมิน

1.4) ขั้นการประเมินผล ได้แก่ การดำเนินการตามแผนที่วางไว้

1.5) ขั้นการนำไปใช้ ได้แก่ ความรู้ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์

2) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ และขั้นการนำเสนอ

ขั้นที่ 3 ผลการสังเคราะห์กรอบแนวคิดรูปแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ด้วยการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัย วิชาการงานอาชีพสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการสังเคราะห์ แนวคิดรูปแบบห้องเรียนกลับด้านโดยใช้โครงงานฐานวิจัย สรุปองค์ประกอบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

1.1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ การสอนแบบเผชิญหน้า (Face-to-Face) และกิจกรรมการเรียนการสอนแบบออนไลน์

1.2) หลักการในการจัดการเรียนรู้

1.2.1) เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2.2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ (E-learning)

1.2.3) ผู้เรียนจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง

1.2.4) ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษา

2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มุ่งช่วยให้ได้เรียนรู้ทักษะการสืบค้น (Enquiry-based skill) ทั้งเนื้อหาสาระและมโนทัศน์ต่างๆ รวมทั้งได้ฝึกปฏิบัติทักษะต่างๆ จนสามารถทำได้ดี ประสานผลสำเร็จได้ในเวลาที่จำกัด และถ่ายโอนสู่การปฏิบัติงานอื่นในชีวิตประจำวัน

3) กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

3.1) ขั้นเตรียมความพร้อม

3.2) ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

3.3) ขั้นการนำเสนอ

4) การวัดและประเมินผล ผลที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน เกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระด้วยตนเองตามสิ่งที่ตนเองสนใจในเชิงลึก ทั้งทางด้านพุทธิพิสัย และทักษะพิสัยได้เร็วและได้มากในเวลาที่ยกจำกัด ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติตามความสามารถของคนจนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ รวมทั้งได้พัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) โดยใช้โครงงานฐานวิจัย วิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขั้นที่ 1 ผลการยกร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ด้วยการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัย กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามขั้นตอนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ทิศนา ขัมมณี (2548)

1. ด้านองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้
โครงงานฐานวิจัย วิชาการงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก
ดังนี้

1.1 หลักการของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มีองค์ประกอบ
ย่อย ดังนี้

1.1.1 การจัดการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าในชั้นเรียนปกติ

1.1.2 การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์

1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มี
องค์ประกอบย่อย ดังนี้

1.2.1 ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง

1.2.2 ผู้เรียนแสวงหาประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านบทเรียน

1.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มีองค์ประกอบ
ย่อย ดังนี้

1.3.1 บทบาทของผู้เรียน

1.3.2 บทบาทของผู้สอน

1.3.3 เนื้อหาวิชา

1.3.4 วิธีการเรียนการสอน

1.3.5 กิจกรรมการเรียนการสอน

1.3.6 สื่อการเรียนการสอน

1.4 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

1.4.1 วิธีการวัดและประเมินผล

1.4.2 เครื่องมือ

1.4.3 เกณฑ์การประเมิน

2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน

2.1 ขั้นเตรียมความพร้อม ประกอบด้วย

2.1.1 ทดสอบก่อนเรียนในชั้นเรียน

2.1.2 แบ่งกลุ่มเรียน

2.2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.2.1 ศึกษาบทเรียนออนไลน์

2.2.2 แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

2.2.3 สร้างชิ้นงาน

2.2.4 ออกแบบชิ้นงานและพัฒนาชิ้นงาน

2.3 ขั้นการนำเสนอ ประกอบด้วย

2.3.1 นำเสนอหน้าชั้นเรียน

2.3.2 แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ด้วยการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้โครงงานฐานวิจัย วิชาการงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ประเมินคุณภาพนวัตกรรมของคุรุสภา พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 2.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่ารายละเอียดการนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้โครงงานฐานวิจัย วิชาการงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 2.86$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา วัตถุประสงค์สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา สภาพปัญหา และความต้องการ มีความเป็นไปได้ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน กระบวนการเรียนการสอนเข้าใจง่าย สะดวกและมีขั้นตอนการใช้ไม่ซับซ้อนสามารถนำไปใช้ได้ดี อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 2.71$) ตามลำดับ

ด้านครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่าคุณภาพสื่อห้องเรียนออนไลน์ ด้านโครงสร้างการออกแบบบทเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่าการจัดลำดับ เนื้อหาเป็นขั้นตอน มีเนื้อความต่อเนื่อง อ่านแล้วเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.60$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา การออกแบบกิจกรรมการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาและแบบฝึกหัด การออกแบบสามารถตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และความเหมาะสมของเอกสารคู่มือการใช้งาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$)

ขั้นที่ 3 ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ด้วยการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ อาชีวและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ผลการทดสอบแบบหนึ่งต่อหนึ่ง ทำการทดสอบโดยให้นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 รูป เรียนเนื้อหาและกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้โครงงานฐานวิจัย ที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมในระหว่างการทดสอบและการใช้เครื่องมือ ดังนี้

1.1 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีเนื้อหามากเกินไป ตัวหนังสือเล็ก และการนำเสนอยังไม่น่าสนใจเท่าที่ควร ผู้เรียนใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ดี

1.2 ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านเท่าที่ควร ผู้สอนต้องอธิบายเกี่ยวกับบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนให้ชัดเจนอีกครั้ง

1.3 ใบงานและแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนในแต่ละหน่วยมากเกินไป

2. ผลการทดลองกลุ่มเล็ก ทำการทดสอบโดยให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 รูป เรียนรู้ร่วมกันในเนื้อหาและทำกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้โครงงานฐานวิจัยที่สร้างขึ้น พบว่าผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 15.8 คิดเป็นร้อยละ 52.67 และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 21 คิดเป็นร้อยละ 70 ดังนั้นการทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ผลที่ได้คือ ค่าเฉลี่ย 52.67/70 บทเรียนที่พัฒนาขึ้นยังไม่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดควรปรับปรุง

3. ผลการทดสอบภาคสนาม ทำการทดสอบโดยให้นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 รูป เรียนรู้ร่วมกันในเนื้อหา และทำกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้โครงงานฐานวิจัยที่สร้างขึ้น พบว่าผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 24.0 คิดเป็นร้อยละ 80 และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 26.10 คิดเป็นร้อยละ 87 ดังนั้นการทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ผลที่ได้คือ ค่าเฉลี่ย 80/87 บทเรียนที่พัฒนาขึ้นยังไม่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

ระยะที่ 3 การใช้จริงรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้ โครงงานฐานวิจัย วิชาการงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้โครงงานฐานวิจัย วิชาการงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 13.63 คะแนน และ หลังเรียน 26.10 คะแนน

ระยะที่ 4 การประเมินผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ด้วยการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัย กลุ่มสาระการงานอาชีพและ เทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ด้วยการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัย กลุ่มสาระ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) พบว่าประ ด้านรูปแบบการเรียนการสอน การได้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและ เพื่อนทำให้ผู้เรียนได้แนวทางในการพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านสื่อห้องเรียนออนไลน์ ประเด็นความสะดวกในการเชื่อมต่อไปแหล่งข้อมูลความรู้อื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านผู้สอน ประเด็น ผู้สอนให้เวลาในการเข้าพบและขอรับคำปรึกษาแก่ผู้เรียน ผู้สอนให้คำปรึกษาที่เป็น ประ โยชน์ในการเรียนแก่ผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านผู้เรียน ประเด็นผู้เรียนมีอิสระ คิดและ เรียนได้ตามความสนใจ ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนมากขึ้น มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ ประเด็นมีหนังสือเพียงพอในการศึกษาค้นคว้าของ ผู้เรียน มีช่วงระยะเวลาในการใช้บริการแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) โครงงานฐานวิจัย กลุ่มสาระการงานอาชีพและ เทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจ ระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) ครูผู้สอนมีความพึงพอใจในกิจกรรม ชั้น 3 การนำเสนอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) ชั้นที่ 2 ชั้นกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) และขั้นเตรียมความพร้อม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.15$)

3. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรง วุฒิ โดยรวม มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน เรียง

ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ พบว่าวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้โครงงานฐานวิจัย มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) การวัดและประเมินผลตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้โครงงานฐานวิจัย มีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) กระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้โครงงานฐานวิจัยมีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$)

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้โครงงานฐานวิจัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระปริยัติธรรม

อภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้โครงงานฐานวิจัย วิชาการงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถอภิปรายผลการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) โดยใช้โครงงานฐานวิจัย วิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้และสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการในการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า รูปแบบการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ หลัก คือ 1) หลักการของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน 2) วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน 4) การวัดผลและประเมินผล และ 5)เงื่อนไขสำคัญสู่ความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี หล้าเบ็ญสะ (2562) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านด้วยการเรียนรู้ที่ใช้การวิจัยเป็นฐาน ในการสอนรายวิชาการวิจัยทางการศึกษา กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎี Constructionism ที่พัฒนาขึ้นโดย Professor Seymour Papert แห่ง M.I.T (Massachusetts Institute of Technology) ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จึงทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .001 สำหรับค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการวิจัย ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศรา ใต้ะยีโกบ (2559) ที่ได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับการปฏิบัติการวิธีการทางภูมิศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้านสำหรับปฏิบัติการวิธีการทางภูมิศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาเมืองค์ประกอบคือแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 แต่ละแผนมีองค์ประกอบ คือ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นนำ ขั้นสอน ที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมหมายงานให้ผู้เรียนปฏิบัติ แล้วนำข้อมูลมานำเสนออภิปรายในชั้นเรียน และสรุปกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นสรุป สื่อ / แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน ผลการประเมินประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านพบว่ามีผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 16.96 และมีผลคะแนนผลสัมฤทธิ์ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ส่วนผลการประเมินทักษะตามวิธีการทางภูมิศาสตร์ที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงภาคสนาม ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจในเนื้อหา ลงมือปฏิบัติและนำเสนอข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านโดยใช้โครงงานฐานวิจัย วิชาการงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้น มีค่าเฉลี่ย 80/87 มีประสิทธิภาพ

ตามเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 13.63 คะแนน หลังเรียน 26.10 คะแนน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะวดี พงษ์สวัสดิ์ และพัลลภ พิริยะสุรวงศ์ (2558) ที่ได้เสนอรูปแบบห้องเรียนกลับด้านโดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Flipped Classroom using Project-based Learning) สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านโดยใช้โครงงานเป็นฐานสามารถตอบสนองต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุผล คือ เกิดการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนและนักเรียนกับครู มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีการฝึกปฏิบัติให้นักเรียนได้เรียนรู้การทํางานอย่างเป็นระบบจนเกิดเป็นชิ้นงาน เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการร่วมกันทํากิจกรรม มีการเชื่อมโยงแหล่งความรู้ที่หลากหลายส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะเป็นผู้มีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถก้าวทันโลก และส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สามารถปรับตัวตามสภาพยืดหยุ่น การชี้นำตนเอง (Self-directed) ภาวะผู้นำเพื่อให้นักเรียนก้าวสู่ชีวิตทางการศึกษาและการทํางานอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอน ต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า ภาพรวมมีความพึงพอใจ ระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงวุฒิ ด้านองค์ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า โดยภาพรวมองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) และ ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านของนักเรียน โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาลาวิยะ สะอะ (2559) ที่ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทางที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดวิเคราะห์ และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผู้เรียนมีความพึงพอใจ ต่อการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทางในระดับมาก อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรวรรณ สืบสม (2560) ได้พัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped classroom) ผ่านห้องเรียนออนไลน์ Google classroom ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งกมล ศิริประเสริฐ (2564) ได้จัดการเรียนรู้

โดยใช้ห้องเรียนกลับด้านร่วมกับเกม Kahoot วิชาภาษาอังกฤษ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการกำกับตนเองของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ห้องเรียนกลับด้านร่วมกับเกม Kahoot วิชาภาษาอังกฤษของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้ที่จะนำรูปแบบนี้ไปใช้ควรเตรียมความพร้อมเรื่องอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ห้องคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีความจำเป็นมากในการจัดการเรียน
2. กลุ่มเป้าหมายต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
3. สื่อและกิจกรรมต้องประสานสอดคล้องกันเป็นอย่างดีระหว่างการเรียนแบบเผชิญหน้ากับการเรียนแบบออนไลน์ด้วยสื่อห้องเรียนออนไลน์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาต่อเนื่องในเรื่องเดียวกันนี้ต่อไปอีกเพื่อให้เห็นกระบวนการศึกษาการออกแบบการจัดการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ควรนำแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่นๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ควรใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป

เอกสารอ้างอิง

เด่นพงษ์ สุดภักดี. (2557). นวัตกรรมการเรียนรู้ทักษะเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21. เอกสารสรุปเนื้อหาการสัมมนาวิชาการเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อการวิจัย เสนอที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 21 พฤศจิกายน.

- กรวรรณ สืบสม. (2560). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ด้วยการบูรณาการการเรียนการสอนรายวิชาเทคโนโลยีมีเดียผ่าน Google Classroom. (น.118 -127). สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ทิตานนท์ ชุมแวงวาปี. (2558). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในรายวิชาสังคมศึกษา ส 21103. เรียกใช้เมื่อ 2 มกราคม 2567 จาก <http://www.tci-thaijo.org/index.php/EDKKUJ/article/viewFile/48473/40272>
- ทิตนา แหมมณี. (2548). การจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ : หลักการ แนวทาง และวิธีการเรียนการสอนโดยผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นิชาภา บุรีกาญจน์. (2557). การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดแบบห้องเรียนกลับด้านที่มีผลต่อความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2557). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). วิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7. นครปฐม: ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รุ่งนภา นุตราวศ์. (2557). กลับด้านชั้นเรียน (Flip Your Classroom). วารสารวิชาการ, 17, 1, 2-13.
- วัฒนา รัตนพรหม. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัย. วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 5(2), 37-60.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : เอส.อาร์.พรินติ้ง แมส โปรดักส์.

- ศิริพร มีพรบุชา. (2563). การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ โดยใช้ระบบห้องเรียนออนไลน์ google Classroom ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง องค์ประกอบของระบบคอมพิวเตอร์. ใน รายงานวิจัยโรงเรียนบ้านห้วยมงคลอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). ครูวิทยาศาสตร์มืออาชีพ แนวทางสู่การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: อินเทอร์เน็ตดูเคชั่นซัพพลายส์.
- สุพัทธา อุตมั่ง, (2558). แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน : ภาพฝันที่เป็นจริงในวิชาภาษาไทย. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทร์วิโรฒ, 16(1) เรียกใช้เมื่อ 30 มกราคม 2567, จาก <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/jedu/article/view/6667>
- สุภาพร สดบนิด. (2556). การเปรียบเทียบ ความรับผิดชอบต่อการเรียน เจตคติต่อการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด ห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) และการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบปกติ. เรียกใช้เมื่อ 29 มกราคม 2567, เข้าถึงได้จาก <https://edu.msu.ac.th/ncer/fullpaper/paper/N13.pdf>.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). ห้องเรียนกลับทาง : ห้องเรียนมิติใหม่ในศตวรรษที่ 21. เรียกใช้เมื่อ 29 มกราคม 2567 จาก www.mbuisc.ac.th/phd/academic/flipped%20classroom2.pdf
- อาลาวิยะ สะอะ. (2559). ผลการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทางที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการคิดวิเคราะห์ และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อิสรา โต๊ะย็โกบ. (2560). รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับการปฏิบัติการวิธีการทางภูมิศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา. วารสารนาบุตรปริทรรศน์, 9 (1), 109-116.
- Jeremy, F. Strayer. (2007) . THE EFFECTS OF LEARNING ENVIRONMENT CLASSROOM AND A FLIP CLASSROOM THAT USED AN INTELLIGENT TUTORING SYSTEM. A thesis submitted to the Degree Doctor of Philosophy in the Graduate School of The Ohio State University.

Joyce, B., Weil, M. and Calhoun, E. (2009). Model of Teaching. 8th ed. New York: Allyn & Bacon.

Kevin, K. (2009). Introduction to Instructional Design and the ADDIE Model. [Online] . Accessed December 30. Available from http://www.transformativedesigns.com/id_systems.html

การจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน*

ZERO WASTE MANAGEMENT OF HUAHIN MUNICIPALITY

ธนษฐ ชำนาญฤทธิ์¹, เกษมชาติ นเรศเสนีย์², รัชฎา จิวาลัย³ และ ปุณฺษรศมี โตสัมพันธ์⁴

Thanet Chamnanrit¹, Kasemchart Naressenie², Raschada Jiwalai³ and Pucharat Tosamphani⁴

¹⁻⁴วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹⁻⁴College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand

Corresponding author E-mail: Thanet8108@gmail.com

Received 17 January 2024; Revised 23 April 2024; Accepted 20 June 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ (1) เพื่อประเมินระดับประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน (2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ (3) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริการของเทศบาลเมืองหัวหิน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า (1) ประสิทธิภาพการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) การเปรียบเทียบความแตกต่างของประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของ

---

* ธนษฐ ชำนาญฤทธิ์, เกษมชาติ นเรศเสนีย์ รัชฎา จิวาลัย และ ปุณฺษรศมี โตสัมพันธ์. (2567). การจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(3), 62-77.

Thanet Chamnanrit, Kasemchart Naressenie, Raschada Jiwalaiaand Pucharat Tosamphani. (2024). Zero Waste Management of Huahin Municipality. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(3), 62-77.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

เทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มี อายุ อาชีพ และ รายได้ แตกต่างกันไป มีประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน แตกต่างกันไป และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง

คำสำคัญ: การจัดการ, ขยะแบบเหลือศูนย์, เทศบาลเมืองหัวหิน, ประสิทธิภาพ,การมีส่วนร่วม

Abstract

The three objectives of this study were to (1) evaluate the effectiveness of Zero Waste Management of Huahin Municipality, (2) compare the effectiveness of Zero Waste Management of Huahin Municipality Classified by personal factors, (3)test the correlation between public participation factors and the effectiveness of Zero Waste Management in Huahin Municipality. This was quantitative research and was conducted by studying 398 residents living in Huahin Municipality. The data were collected using the questionnaires, the statistics for data analysis consisted of frequency, percentage, mean, t-test, one-way ANOVA and Pearson' s product moment correlation coefficient. The research findings showed that : (1) the effectiveness of Zero Waste Management of Huahin Municipality was at a high level, (2) the comparing and contrasting the effectiveness of zero waste management of Huahin Municipality. classified by personal factors, was found that the sample with different ages, occupations, and incomes had different opinions on the effectiveness of Huahin Municipality's zero-waste management and (3) the correlation between the public participation and the effectiveness of Zero Waste Management in Huahin Municipality was found to be in positive and at the high level.

Keywords: Management , Zero Waste , Huahin Municipality , Effectiveness , Participation

บทนำ

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมนำมาซึ่งความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูงและ เป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ชุมชนเมืองขยายตัวและค่านิยมในการอุปโภคบริโภคสินค้าที่จะ ก่อให้เกิดอัตราการสร้างขยะมูลฝอยสูงและเพิ่มมากขึ้น ในขณะเดียวกันนั้นปัญหาในการจัดการ ขยะมูลฝอยขององค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ รับผิดชอบโดยตรงไม่สามารถดำเนินการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยชุมชน ได้อย่างมี ประสิทธิภาพส่งผลให้มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนจำนวนมากเกิดขึ้นทั่วประเทศ จากสถิติในปี พ.ศ. 2565 พบว่า มีปริมาณขยะมูลฝอย 25.70 ล้านตัน หรือ 70,411 ตัน/วัน กระจายตัวตาม ภูมิภาคต่าง ๆ มีอัตราการเกิดขยะมูลฝอยเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร์ปี พ.ศ. 2565 ของกรมการปกครองเฉลี่ยเท่ากับ 1.07/กิโลกรัม/คน/วัน เมื่อพิจารณาปริมาณขยะ มูลฝอยที่เกิดขึ้น ขยะมูลฝอยมีปริมาณเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา (24.98 ล้านตัน) ร้อยละ 3 โดยการจัดการขยะมูลฝอย ในปี พ.ศ. 2565 พบว่า มีปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัด อย่างถูกต้อง 9.80 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 38.1 ของปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมด เพิ่มขึ้นร้อยละ 6 จาก พ.ศ. 2564 ที่มีปริมาณ 9.28 ล้านตัน ส่วนที่เหลือเป็นขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัดอย่างไม่ ถูกต้อง 7.10 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 27.6 ของปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมด ลดลงร้อยละ 9 จาก พ.ศ. 2564 ที่มีปริมาณ 7.81 ล้านตัน ส่วนขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ 8.80 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 34.2 ของปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมด เพิ่มขึ้นร้อยละ 12 จาก พ.ศ. 2564 ที่มีปริมาณ 7.89 ล้านตัน ดังตารางที่ 1 (กรมควบคุมมลพิษ, 2566)

ตารางที่ 1 ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ถูกกำจัดอย่างถูกต้อง และถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ ปีพ.ศ. 2561– 2565

พ.ศ.	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ เกิดขึ้น	อัตราการเกิดขยะ มูลฝอย	ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูก นำมาใช้ประโยชน์		ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัด อย่างถูกต้อง		ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูก กำจัดอย่างไม่ถูกต้อง	
	(ล้านตัน)	(กิโลกรัม/คน/วัน)	(ล้านตัน)	(ร้อยละ)	(ล้านตัน)	(ร้อยละ)	(ล้านตัน)	(ร้อยละ)
2561	27.93	1.15	9.76	35%	9.87	35%	8.30	30%
2562	28.71	1.18	12.52	44%	9.35	33%	6.84	23%
2563	25.37	1.05	8.36	33%	8.67	34%	8.34	33%
2564	24.98	1.03	7.89	32%	9.28	37%	7.81	31%
2565	25.70	1.07*	8.80	31%	9.80	38%	7.10	28%

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, 2566

เทศบาลเมืองหัวหิน ได้เกิดปัญหาขยะตกค้างสะสม “ขยะ” เป็นปัญหาสำคัญของเทศบาลเมืองหัวหิน เนื่องจากปริมาณที่มากถึงวันละ 160-180 ตัน ยิ่งถ้าในช่วงเทศกาลก็จะเพิ่มมากขึ้นอีกวันละ 10-20 ตัน ใช้งบประมาณในการจัดการปีละไม่น้อยกว่า 100 ล้านบาท ในอดีตเทศบาลได้แก้ปัญหาโดยการฝังกลบ แต่บ่อฝังกลบขยะของเทศบาลเมืองหัวหินตั้งอยู่ในพื้นที่ของ อบต.แห่งหนึ่ง ซึ่งชาวบ้านได้เคยมาชุมนุมปิดถนนห้ามเทศบาลนำขยะเข้าไปทิ้งเพราะส่งกลิ่นและน้ำเสียไหลลงลำธารสาธารณะและพื้นที่การเกษตร จึงต้องเปลี่ยนไปทิ้งที่ บ่อขยะค่ายธนะรัชต์ อ.ปราณบุรี ภายหลังได้รับงบประมาณจำนวน 33 ล้านบาท จากกรมควบคุมมลพิษ ให้จัดการแก้ไขปัญหาเก่าที่ตกค้าง แต่ก็ยังไม่สำเร็จทั้งยังก่อให้เกิดปัญหาต่อเนื่องตามมาอีกมากมาย เช่น แหล่งเพาะเชื้อโรค สัตว์พาหะ ปัญหาเรื่องกลิ่น ความขัดแย้งทางสังคมและอื่น ๆ จึงมาถึงข้อสรุปร่วมกันว่า “ปัญหาขยะของเมืองต้องแก้ทั้งวิธีคิดและพฤติกรรมของคนเป็นหลัก ไม่ใช่เทคโนโลยี” เทศบาลเมืองหัวหินจึงได้ จัดประชุมประชาคมในระดับชุมชนเพื่อวิเคราะห์สาเหตุและที่มาของขยะมูลฝอย รวมไปถึงผลกระทบสืบเนื่องจากปัญหาดังกล่าว และได้พัฒนา “โครงการเครือข่ายการจัดการขยะโดยชุมชน” ขึ้น โครงการการนี้เกิดขึ้นจากชุดความเชื่อที่ว่าคนและชุมชนที่หัวหินล้วนแล้วแต่มีศักยภาพและเป็นพลังของเมือง ดังนั้นการเชื่อมโยงและการสร้างพื้นที่ในการจัดการปัญหาโดยใช้ศักยภาพของชุมชนเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็น เพื่อที่จะนำไปสู่การพึ่งตนเองในทุกด้านของชุมชนในเขตเทศบาลเมืองหัวหินในระยะยาว (SEP Action, 2564)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน ซึ่งการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะในชุมชนร่วมกัน อันจะก่อให้เกิดกระบวนการการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย ตั้งแต่การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมประเมินผล โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษาประเด็นสำคัญในประสิทธิภาพ การจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด อันจะทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตการปกครองของเทศบาลเมืองหัวหินดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อ ประเมินประสิทธิผลในการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน
2. เพื่อ เปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการจัดการขยะ
แบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

คณิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ (2545) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูลต่อสาธารณะชนได้แสดงความคิดเห็นในโครงการ ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff, 1977) แบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วม 4 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล

วิทยา ด่านธารังกุล (2546) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการเลือกเป้าหมายที่เหมาะสมและบรรลุเป้าหมายนั้น ๆ ประสิทธิภาพจึงวัดกันที่ว่าองค์การสามารถสนองผู้บริโภคนสินค้าหรือบริการที่เป็นต้องการหรือไม่ และสามารถบรรลุในสิ่งที่พยายามจะทำมาน้อยเพียงใด

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะเหลือศูนย์

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2559) แนวคิด Zero Waste หรือขยะเหลือศูนย์ เป็นปรัชญาที่ส่งเสริมการหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ เพื่อให้ทรัพยากรถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และลดขยะให้เหลือน้อยที่สุด โดยใช้หลักการ 3Rs (Reduce-Reuse-Recycle) รวมทั้งการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้เกือบทั้งหมด

ประเทศไทยมีแนวทางการจัดการขยะให้เหลือศูนย์ตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและรณรงค์ สร้างความตระหนักให้ประชาชนลดการผลิตขยะด้วยกิจกรรมคัดแยกขยะ ธนาคารขยะ รีไซเคิล ปุ๋ยหมัก และก๊าซชีวภาพจากเศษอาหาร โดยองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนารูปแบบของการจัดการขยะได้อย่างเหมาะสม คือ การคัดแยก การนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ การใช้เทคโนโลยีในศูนย์คัดแยกและแปรรูปขยะมูลฝอย ที่สัมพันธ์กับพื้นที่และปริมาณขยะที่เกิดขึ้น (ปิยรัตน์ วงศ์จุมมะลิ และรัตเกล้า เปรมประสิทธิ์, 2560)

แนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ซึ่งเน้นรูปแบบของการวางแผนจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องส่งเข้าไปทำลายด้วยระบบต่าง ๆ ให้น้อยที่สุด สามารถนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ทั้งในส่วนของการใช้ซ้ำ และแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ (Reuse & Recycle) รวมถึง การกำจัดที่ได้ผลพลอยได้ เช่น ปุ๋ยหมัก หรือพลังงาน (กรมอนามัย, 2556) โดยสรุปวิธีการดำเนินการตามแนวทาง ดังนี้

1. การลดปริมาณขยะมูลฝอย รณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดการผลิตขยะมูลฝอยในแต่ละวัน

2. จัดระบบการรีไซเคิล หรือการรวบรวมเพื่อนำไปสู่การแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ เป็นการแยกของเสียกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น กระดาษ พลาสติก และโลหะ นำไปใช้ซ้ำหรือนำไปขาย/รีไซเคิล ขยะเศษอาหารนำมาหมักทำปุ๋ย ในรูปปุ๋ยน้ำ หรือปุ๋ยหมักเพื่อใช้ในชุมชน และการจัดระบบที่เอื้ออำนวยต่อการทำขยะรีไซเคิล เช่น จัดภาชนะ (ถุง/ถัง) แยกประเภทขยะมูลฝอยที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐาน จัดกลุ่มอาสาสมัครหรือชมรมหรือนักเรียนให้มีกิจกรรม/โครงการ นำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ เป็นต้น

3. การขนส่ง หากขยะทางไกลให้รถขนส่งขยะมูลฝอยไปยังที่กำจัดโดยตรง ระยะทางไกลและมีปริมาณขยะมูลฝอยมากอาจจะต้องสร้างสถานีขนถ่ายเพื่อถ่ายเทจากรถเก็บขนขยะมูลฝอยลงสู่รถบรรทุกขนาดใหญ่

4. ระบบการจัด เนื่องจากขยะมูลฝอยใช้ประโยชน์ใหม่ได้จึงควรจัดการเพื่อกำจัดทำลายให้น้อยที่สุด ควรเลือกระบบกำจัดแบบผสมผสาน เนื่องจากปัญหาขาดแคลนพื้นที่จึงควรพิจารณาปรับปรุงพื้นที่ กำจัดมูลฝอยที่มีอยู่เดิมและพัฒนาให้เป็นศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริการของเทศบาลเมืองหัวหิน จำนวน 62,562 คน ทำการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสูตรการคำนวณของ ยามาเน (Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ทำการวิจัยสุ่มตัวอย่างโดยทำการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสูตรการคำนวณของ ยามาเน (Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริการของ เทศบาลเมืองหัวหิน จำนวน 398 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเชื่อมั่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 กำหนดประเด็นและสร้างคำถามในแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

1.3 นำแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยและความถูกต้อง

1.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.5 นำแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องให้มีความสอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นิยามศัพท์ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องสมบูรณ์ และการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

1.6 นำแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิมาแก้ไขปรับปรุงให้เป็นฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อไปใช้เก็บข้อมูล (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 ชุด โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแจกประชาชนที่เข้าร่วมโครงการด้วยตนเอง และติดตาม ทวงถาม จนได้แบบถามกลับมาจนครบทั้ง 136 ชุด

2. เก็บแบบสอบถาม พร้อมตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของการตอบแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบเรียบร้อยแล้วทั้ง 136 ชุด มาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คณะผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของผู้เข้าร่วมโครงการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) โดยเป็นการคำนวณหาสัดส่วนของข้อมูลในแต่ละตัวเปรียบเทียบกับข้อมูลรวมทั้งหมด โดยใช้ข้อมูลรวมทั้งหมดมีค่าเป็นร้อยละ

2. คณะผู้วิจัยทำการศึกษาระดับประสิทธิผลของโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร (รีไซเคิล) ขององค์การบริหารส่วนตำบลพงศประศาสน์ อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สัญลักษณ์ $\bar{x}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สัญลักษณ์ S.D. โดยใช้ค่าเฉลี่ยศึกษาถึงระดับประสิทธิผลของโครงการ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยศึกษาการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อประเมินระดับประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน

1.ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน

ระดับประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการลดปริมาณขยะ ด้านการจัดระบบการรีไซเคิล ด้านการขนย้าย และด้านระบบกำจัดขยะ ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน

(n=398)

ประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของ เทศบาลเมืองหัวหิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ด้านการลดปริมาณขยะ	4.14	0.79	มาก	1
2. ด้านการจัดระบบการรีไซเคิล	4.09	0.81	มาก	2
3. ด้านการขนย้าย	4.02	0.75	มาก	4
4. ด้านระบบกำจัดขยะ	4.07	0.80	มาก	3
รวม	4.08	0.75	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.75) หากพิจารณารายด้านพบว่า ประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน โดยมีด้านการลดปริมาณขยะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.79) รองลงมาคือ ด้านการจัดระบบการรีไซเคิล ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.81) ด้านระบบกำจัดขยะ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.80) และด้านที่มีระดับความเห็นน้อยที่สุด คือ ด้านการขนย้าย ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.75)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อ เปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1.ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การเปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา จากผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน ที่มีเพศ ระดับ

การศึกษา ที่แตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวมมีค่า Sig. เกินกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริการของเทศบาลเมืองหัวหินที่มีเพศ ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน ไม่แตกต่างกัน

2. ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีอายุ อาชีพ รายได้ ที่แตกต่างกัน พบว่า มีประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหินที่แตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตามอายุ

ประสิทธิผลการจัดการขยะ แบบเหลือศูนย์ของเทศบาล เมืองหัวหิน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการลดปริมาณขยะ	ระหว่างกลุ่ม	46.175	4	11.554	22.191	0.000
	ภายในกลุ่ม	204.442	393	0.520		
	รวม	250.617	397			
2. ด้านการจัดการระบบรีไซเคิล	ระหว่างกลุ่ม	46.779	4	11.695	20.944	0.000
	ภายในกลุ่ม	219.440	393	0.558		
	รวม	266.218	397			
3. ด้านการขนย้าย	ระหว่างกลุ่ม	27.016	4	6.754	13.128	0.000
	ภายในกลุ่ม	202.198	393	0.514		
	รวม	229.214	397			
4. ด้านระบบกำจัดขยะ	ระหว่างกลุ่ม	45.625	4	11.406	20.865	0.000
	ภายในกลุ่ม	214.841	393	0.547		
	รวม	260.466	397			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	40.602	4	10.151	21.789	0.000
	ภายในกลุ่ม	183.085	393	0.466		
	รวม	223.687	397			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ ของเทศบาลเมืองหัวหิน ที่มีอายุแตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวมมีค่า Sig. ต่ำกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริการของเทศบาลเมืองหัวหินที่มีอายุ

แตกต่างกัน มีประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตามอาชีพ

(n=398)

ประสิทธิผลการจัดการขยะ แบบเหลือศูนย์ของเทศบาล เมืองหัวหิน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการลดปริมาณขยะ	ระหว่างกลุ่ม	63.153	5	12.631	26.412	0.000
	ภายในกลุ่ม	187.463	392	0.478		
	รวม	250.617	397			
2. ด้านการจัดการระบบรีไซเคิล	ระหว่างกลุ่ม	63.328	5	12.666	24.471	0.000
	ภายในกลุ่ม	202.890	392	0.518		
	รวม	266.218	397			
3. ด้านการขนย้าย	ระหว่างกลุ่ม	50.370	5	10.074	22.081	0.000
	ภายในกลุ่ม	178.844	392	0.456		
	รวม	229.214	397			
4. ด้านระบบกำจัดขยะ	ระหว่างกลุ่ม	52.041	5	10.408	19.576	0.000
	ภายในกลุ่ม	208.425	392	0.532		
	รวม	260.466	397			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	56.829	5	11.366	26.702	0.000
	ภายในกลุ่ม	166.858	392	0.426		
	รวม	223.687	397			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ ของเทศบาลเมืองหัวหิน ที่มีอาชีพแตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวมมีค่า Sig. ต่ำกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริการของเทศบาลเมืองหัวหินที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตามรายได้

(n=398)

ประสิทธิผลการจัดการขยะแบบ เหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัว หิน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการลดปริมาณขยะ	ระหว่างกลุ่ม	15.349	3	5.116	8.568	0.000
	ภายในกลุ่ม	235.267	394	0.597		
	รวม	250.617	397			
2. ด้านการจัดการระบบรีไซเคิล	ระหว่างกลุ่ม	11.693	3	3.898	6.034	0.001
	ภายในกลุ่ม	254.525	394	0.646		
	รวม	266.218	397			
3. ด้านการขนย้าย	ระหว่างกลุ่ม	5.279	3	1.760	3.096	0.027
	ภายในกลุ่ม	223.935	394	0.568		
	รวม	229.214	397			
4. ด้านระบบกำจัดขยะ	ระหว่างกลุ่ม	15.702	3	5.234	8.425	0.000
	ภายในกลุ่ม	244.764	394	0.621		
	รวม	260.466	397			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	11.183	3	3.728	6.911	0.000
	ภายในกลุ่ม	212.504	394	0.539		
	รวม	223.687	397			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 5 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน ที่มีรายได้แตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวมมีค่า Sig. ต่ำกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริการของเทศบาลเมืองหัวหินที่มีรายได้แตกต่างกัน มีประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน

1. ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะและประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะและประสิทธิผลการจัดการขยะ แบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ Pearson Correlation ในการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะและประสิทธิผล การจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน

(n=398)

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ แบบเหลือศูนย์	ประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน		
	r	Sig.	ระดับความสัมพันธ์
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	0.779**	0.000	ค่อนข้างสูง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	0.829**	0.000	สูง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	0.870**	0.000	สูง
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	0.784**	0.000	ค่อนข้างสูง
รวม	0.892**	0.000	สูง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมัย พงษ์ดั่ง (2554) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีศึกษาชุมชนในเทศบาลตำบลบัวงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ในชุมชนเทศบาลตำบลบัวงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริการของเทศบาลเมืองหัวหินที่มีเพศ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่ามีประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เพศ และระดับการศึกษาของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ไม่ใช่ตัวกำหนดหรือวัดระดับประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน แต่ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริการของเทศบาลเมืองหัวหินที่มีอายุ อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน พบว่ามีประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหินแตกต่างกัน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า อายุ อาชีพ และรายได้ของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดหรือวัดระดับประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน

3. การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ของเทศบาลเมืองหัวหิน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ จะส่งผลให้การจัดการขยะแบบเหลือศูนย์เกิดประสิทธิผลที่ดีตามมาด้วย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า จากการประเมินผลการจัดการโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร (รีไซเคิล) ขององค์การบริหารส่วนตำบลพงศ์ประศาสน์ อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์พบว่าผลการจัดการโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร (รีไซเคิล) อยู่ในระดับมาก โดยองค์การบริหารส่วนตำบลพงศ์ประศาสน์มีการปฏิบัติตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการดูแลรักษาควบคุมป้องกันส่งเสริมในเรื่องสิ่งแวดล้อม สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีมีคุณภาพของประชาชนและชุมชนของตนเอง ซึ่งอาจออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหลักเกณฑ์ หรือมาตรการที่ใช้ในเขตรับผิดชอบของตนเองด้วยตามความจำเป็นเร่งด่วนและเหมาะสม ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย **1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์** 1.1. เทศบาลควรเน้นการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นคัดแยกขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้หรือขยะรีไซเคิล ออกจากขยะย่อยสลาย ขยะอันตราย และขยะทั่วไป เพื่อที่จะได้นำขยะเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิลต่อไป 1.2. เทศบาลควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการ 3Rs ลด ใช้ซ้ำ ใช้ใหม่ มาใช้เป็นแนวทางการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ ซึ่งเป็นวิธีการที่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อได้รับความร่วมมือจากต้นทางหรือชุมชนบ้านเรือน ซึ่งเป็นผู้ก่อให้เกิดขยะ **2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป** 2.1. ควรศึกษาวิจัยแบบผสมผสานทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเกี่ยวกับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนกับการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมจัดการขยะที่มีความเหมาะสมในการนำมาใช้กับท้องถิ่น 2.2. ควรศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลในด้านต่าง ๆ เพื่อนำผลการศึกษามาปรับปรุงแก้ไขการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล และกำหนดแนวทาง การจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ. (2564). ถอดบทเรียนองค์กรแห่งประโยชน์สุข “เทศบาลเมืองหัวหิน”. เรียกใช้เมื่อ 24 เมษายน 2566 จาก <https://www.sepaction.com>

- กรมควบคุมมลพิษ. (2566). รายงานสถานการณ์สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2565. (อินเทอร์เน็ต). เรียกใช้เมื่อ 20 เมษายน 2566. จาก <https://www.pcd.go.th>
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2559). คู่มือกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา z (H)ero Waste: ปฏิบัติการขยะเหลือศูนย์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กรมอนามัย. (2556). คู่มือแนวทางการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจัดการมูลฝอย สำหรับหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นและเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. (2545). แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540: ปัญหา อุปสรรค และทางออก นนทบุรี: ในรายงานการวิจัย: สถาบันพระปกเกล้า.
- ปิยรัตน์ วงศ์จุมมะลิ และรัตเกล้า เปรมประสิทธิ์. (2560). ของเสียเหลือศูนย์ (Zero Waste): แนวคิดและหลักการสู่สังคมปลอดขยะ. การสัมมนาเครือข่ายนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ลลิตา กิ่งกัน. (2559). การบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว. ใน รายงานการวิจัย. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- วิทยา ด้านธำรงกุล. (2546). การบริหาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เอิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- สมัย พงษ์ด้วง. (2554). การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีศึกษาชุมชนในเทศบาลตำบลบัวงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี. ใน วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- Cohen, J.M. and Uphoff, N.T. (1977). Rural development participation: concepts and measures for project design, implementation and evaluation. New York: Cornell University.

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมือง การเมืองในจังหวัดนนทบุรี*

POLITICAL CULTURE OF THE DEMOCRATIC AFFECTING POLITICAL DEVELOPMENT OF POLITICIANS IN NONTHABURI PROVINCE

ธัญนิชา ชานธนาฤทธิ์¹, ธนกรุต โพธิ์เงิน² และ วิทยา สุจริตธนารักษ์³

Thannicha Chanthanarit¹, Thanakrit Phoengum² and Witthaya Sujarithanarak³

¹⁻³มหาวิทยาลัยปทุมธานี

¹⁻³Pathumthani University, Thailand

Corresponding author E-mail: Dr_thanakrit@hotmail.com

Received 23 April 2024; Revised 19 June 2024; Accepted 20 June 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมือง 2) วิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมือง และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี เป็นวิจัยแบบผสมวิธี กรอบแนวคิดใช้แนวคิดและทฤษฎีของ สมบัติ อารังธวงศ์ ; ทินพันธ์ นาคะตะ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี มีจำนวนทั้งสิ้น 1,288,637 คน นำมาคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเปิดของ เครจซี่ และมอร์แกน ได้จำนวน 400 คน สัมภาษณ์นักการเมือง ผู้นำชุมชน จำนวน 15 คน เครื่องมือการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามที่เป็น มาตรฐานส่วนประมาณค่า

---

* วิจิต ธัญนิชา ชานธนาฤทธิ์, ธนกรุต โพธิ์เงิน และ วิทยา สุจริตธนารักษ์. (2567). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(3), 78-105.
Thannicha Chanthanarit, Thanakrit Phoengum and Witthaya Sujarithanarak. (2024). Political Culture of the Democratic Affecting Political Development of Politicians in Nonthaburi Province. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(3), 78-105.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

5 ระดับ แบบสัมภาษณ์และนำข้อมูลคุณภาพมาวิเคราะห์สรุปเนื้อหา สถิติที่ใช้ได้แก่ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่า ระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ และมีเหตุผล อยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน คือด้านการมองโลกในแง่ดี ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมืองด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตย ด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย และอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน ด้านการยึดมั่นหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล 2) ผลการวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย พบว่า ตัวแปร 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเคารพกติกาของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ด้านการมองโลกในแง่ดีส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี ได้ร้อยละ 50.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี ต้องดำเนินการส่งเสริมเกี่ยวกับระบบประชาธิปไตยและวัฒนธรรมทางการเมือง ทุกฝ่ายร่วมป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน พัฒนาระบบการเมืองให้มีประสิทธิภาพและประชาชนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ลงคะแนนเสียง แสดงความคิดเห็นในกิจกรรมสาธารณะ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมทางการเมือง, ประชาธิปไตย, นักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี

Abstract

The objectives of this research were 1) to study level of political culture of the democratic affecting political development of politicians, 2) to analyze political culture of the democratic affecting political development of politicians, and 3) to present political development guideline of politicians in Nonthaburi province. This research was mixed methodology. The conceptual

framework of the research was applied from Lucian W. Pye 's study. The population consisted of 1,288,637 people who aged 18 years old and lived in Nonthaburi province. The samples were 400 people determined by Krejcie & Morgan's table and interviewed 15 politicians, community leaders. The instruments used in this research were a 5 -rating scale questionnaire, and interview form and content summarize. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Multiple Regression Analysis.

The research results revealed that 1) level of political culture of the democratic affecting political development of politicians as a whole was at a moderate level. When considering each aspect from the most to least, it was found that not having a dictatorial mind was at the highest average, followed by constructive criticism and reasoning. By optimistic, awareness of civic duty, participation in political activities, respecting the rules of democratic governance, and faith in democracy were at moderate levels. Adhering to the importance and dignity of the person was at the lowest level. 2) The analysis results on political culture of the democratic found that 5 aspects including respecting the rules of democratic governance, participation in political activities, optimistic, constructive criticism and reasoning, not having a dictatorial mind affecting political development of local politicians in Nonthaburi province at 50.30% with statistically significant level of .01 , and 3) political development guideline of politicians in Nonthaburi province must carry out promotions regarding the democratic system and political culture. All parties join in preventing and suppressing corruption, develop the political system to be efficient and people must participate in political activities, votes and express opinions in public activities.

Keywords: Political culture, Democratic, Politicians in Nonthaburi province

บทนำ

เมื่อ 80 กว่าปีที่แล้ว เราเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่ก็ทำได้เพียงการเปลี่ยนกลุ่มชนชั้นปกครอง จากกลุ่มคนในราชสกุลและ ชนชั้นสูงไปเป็นกลุ่มข้าราชการพลเรือนและทหารระดับสูง ซึ่งมีส่วนร่วมในการเข้ายึดอำนาจรัฐหรือที่เรียกว่า “กลุ่มคณะราษฎร” เท่านั้น และเมื่อ 40 กว่าปีที่แล้ว ขบวนการนิสิตนักศึกษาประชาชนอย่างเราๆ สามารถโค่นล้ม “เผด็จการทหาร-พลเรือน” ลงได้และตั้งใจที่จะสถาปนาระบอบประชาธิปไตยของ ประชาชนขึ้นแทน แต่ในท้ายที่สุด กลุ่มนักธุรกิจการเมืองทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ก็เข้ายึดครอง อำนาจรัฐ และสถาปนาระบอบ “ธุรกิจการเมือง” ขึ้นแทนระบอบประชาธิปไตย ในท้ายที่สุดการแข่งขัน ทางการเมืองภายใต้ระบอบธุรกิจการเมือง ก็พัฒนาไปเป็นระบบธุรกิจการเมืองผูกขาดแบบเบ็ดเสร็จ เมื่อ กลุ่มทุนใหญ่สามารถเข้ายึดครองอำนาจรัฐ ได้อย่างสมบูรณ์ภายใต้กติกาของรัฐธรรมนูญปี 2540 ที่ออกแบบให้พรรคการเมืองมีอำนาจเหนือ สส.ให้ สส. ทุกคนต้องสังกัดพรรคการเมือง และต้องอยู่ภายใต้ การควบคุมของพรรคฯ และให้นายกรัฐมนตรีต้องมาจากการเลือกตั้งกลไกเหล่านี้ทำให้กลุ่มธุรกิจซึ่งเป็น ทุนขนาดใหญ่วางแผนยึดอำนาจรัฐโดยการซื้อพรรคการเมืองต่างๆ มาไว้ในมือ และจัดตั้งรัฐบาลเสียงข้างมากแบบเด็ดขาดในสภา พร้อมกับใช้กลอุบายแทรกแซงและบ่อนทำลายองค์กรอิสระ สื่อมวลชน กลุ่ม การเมืองที่ไม่ยอมเข้าเป็นพวกตนเองให้อ่อนแอ และไม่สามารถตรวจสอบถ่วงดุลรัฐบาลได้รัฐไทยจึงมี รัฐบาลเผด็จการที่มาจากการเลือกตั้ง และใช้อำนาจโดยมิชอบอย่างกว้างขวางมากที่สุดในประวัติศาสตร์ จนกระทั่งเรามีรัฐบาลที่มาจากการจัดตั้งของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติเพื่อทำหน้าที่ปฏิรูปประเทศไทยเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่มั่นคงต่อไป หลักการพื้นฐานของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น ถือว่าการมีส่วนร่วมในการปกครองโดยตรงของประชาชน หรือที่เรียกว่า “ประชาธิปไตยทางตรง” นั้น มีความสำคัญเหนือกว่าและ มาก่อนประชาธิปไตยตัวแทน เพราะเป็นการที่เจ้าของอำนาจอธิปไตยตัวจริง เป็นผู้ใช้อำนาจโดยตรง ในขณะที่ระบบประชาธิปไตยตัวแทนนั้น เป็นการใช้อำนาจโดยตัวแทน ย่อมไม่เที่ยงตรงหรือดีเท่ากับการ ใช้อำนาจโดยเจ้าของอำนาจอธิปไตยตัวจริง รัฐบาลที่มาจากระบบตัวแทน จึงต้องยอมรับและเคารพหลักการ

ประชาธิปไตยทางตรง ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์กับขบวนการประชาธิปไตยทางตรงอย่างเด็ดขาด เพราะรัฐบาลตัวแทน ทำตัวเป็นปฏิปักษ์กับเจ้าของอำนาจตัวจริงเมื่อใด ก็เท่ากับเป็นตัวแทนที่ทรยศหักหลังคนที่ เป็นเจ้าของอำนาจจริงนั่นเอง แต่รัฐในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ตัวแทนที่เราเป็นอยู่วันนี้เราใช้รัฐบาล ตัวแทนกันเสียจนเคยชิน และไม่ได้นำหลักการประชาธิปไตยทางตรงมาใช้กันอย่างจริงจังมาก่อน การ เข้าซื้อเสนอกฎหมาย การยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อปกป้องรัฐธรรมนูญ เป็นต้น แต่เราไม่เคยใช้ ขบวนการประชาธิปไตยทางตรงในการจัดการปกครองประเทศ หรือปฏิรูปประเทศอย่างเต็มรูปแบบ และ แทนที่ระบอบประชาธิปไตยตัวแทนที่เราเคยชินกันมาแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อถึงคราวนำมาใช้จริงๆ แม้จะ ใช้กันเพียงชั่วคราว ก็ยังจำเป็นต้องออกแบบระบบสถาบัน และกระบวนการทางการเมืองกันใหม่ต้องทำความเข้าใจกับสาธารณชน ต้องสร้างกลไกให้ประชาชนพลเมืองมาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจทางการเมืองได้โดยตรง (นายพิศิษฐ์ ลีลาวชิโรภาส, 2559 : 6-7)

การพัฒนาทางการเมืองมีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมาก เพราะว่าการที่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะสมบูรณ์ได้นั้นต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนาทั้งระบบ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ประชากร ให้มีเสถียรภาพ รวมทั้งต้องส่งเสริม การมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนให้มีบทบาทมากยิ่งขึ้น ด้านการเมืองต้องเสริมสร้าง ระบบ การเมือง รัฐบาลต้องมีนโยบายการบริหารและพัฒนาประเทศให้ครอบคลุมถึงความต้องการของ ประชาชนอย่างรอบด้าน โดยสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง แบบประชาธิปไตย โดยปลูกฝังให้ประชาชนมีจิตสำนึก มีความรู้เห็นคุณค่าของระบอบ ประชาธิปไตย ด้านเศรษฐกิจ ต้องพัฒนาเศรษฐกิจ โดยรัฐบาล ต้องบริหารให้มีมาตรฐานการครองชีพ สูงขึ้น การกระจายรายได้เท่าเทียมกัน การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและ ส่งเสริมให้ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพทั้งภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม และด้านสังคมต้อง ให้การศึกษา ระดับพื้นฐานแก่ประชาชน ให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยประชาชนนั้นนับได้ว่ามีบทบาทที่สำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาการเมือง การปกครองใน ระบอบประชาธิปไตย ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นทางตรงและ ทางอ้อม ในรูปแบบของการร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมดำเนินการ

ทุก ๆ เรื่องที่มีผลกระทบต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งต้องเพิ่มการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ของประชาชนด้วย ทั้งนี้ รัฐบาลสามารถนำความคิดเห็น ความต้องการ ของประชาชน ไปประกอบการพิจารณาเพื่อกำหนดนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ เพื่อเป็นการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีความก้าวหน้าและพัฒนาแบบยั่งยืนต่อไป (นายพิศิษฐ์ สีสลาวชิโรภาส, 2559 : 8)

ซึ่งสอดคล้องกับลิขิต ชีรเวคิน (2550 : 5-7) ที่กล่าวไว้ว่าหลายคนมองข้ามความจริงที่ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจไม่ สามารถจะดำเนินไปได้ถ้าขาดการพัฒนาทางการเมือง ตัวแปรทางการเมืองโดย เฉพาะอย่างยิ่งเสถียรภาพทางการเมืองและระบบการเมืองซึ่งสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม รวมสรรพกำลังทั้ง ทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อพัฒนาประเทศอันจะนำไปสู่ความเจริญทางเศรษฐกิจ ความเสมอภาคทางสังคม การพัฒนาสิทธิเสรีภาพ และประชาธิปไตยเป็นตัวแปรที่สำคัญ ซึ่งจะมีผลต่อศักยภาพในการพัฒนา ประเทศชาติและสังคมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ในสังคมนานาชาติ สาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการมองข้ามตัวแปรทางการเมืองนี้ก็เนื่องจากความเชื่อว่าเมื่อเศรษฐกิจดีแล้วสังคมก็จะดีตาม แต่หลายคนมองข้าม ความจริงที่ว่า ถ้าการเมืองไม่มีเสถียรภาพ เกิดความขัดแย้งโดยใช้ความ รุนแรงจนนำไปสู่การไร้เสถียรภาพ ย่อมมีผลกระทบโดยตรงต่อเศรษฐกิจและสังคม ในส่วนนี้นั้นอาจเป็นเพราะเหตุว่าผู้บริหารประเทศมุ่ง เน้นในเรื่องปากท้องของประชาชน จึงวางแผนพัฒนา ดังกล่าวโดยนักเศรษฐศาสตร์ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ใน เรื่องการเมืองหรือรัฐศาสตร์ จนนำไปสู่การเสียดุลระหว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และทางการเมือง ผลสุดท้ายก็นำไปสู่ความเสียหายอย่างหนักต่อสังคมโดยรวม

ส่วนวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยที่เป็นสาเหตุทำให้ประชาธิปไตยในประเทศไทยขาดความต่อเนื่องและมั่นคง มีหลายวัฒนธรรม เช่น 1) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมและระบบอุปถัมภ์ : เอกลักษณ์ของสังคมไทย ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมคือ ลักษณะแนวโน้มที่สมาชิกในสังคมเห็นว่า “อำนาจคือธรรม” หรือ “อำนาจคือความถูกต้อง” ความเห็นของผู้มีอำนาจย่อมถูกต้องเสมอและจำเป็นที่ผู้ถูกปกครองจะต้องปฏิบัติตาม

เคารพเชื่อฟัง ยกย่องและเกรงกลัวผู้มีอำนาจ เพราะการมีอำนาจเป็นผลมาจาก “บารมี” ที่ได้สั่งสมมาแต่กาลอดีตชาติ และ **ระบบอุปถัมภ์** จะประกอบด้วยผู้อุปถัมภ์และผู้รับการอุปถัมภ์ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ของคน 2 ฝ่ายที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยฝ่ายหนึ่งยอมรับอิทธิพลและความคุ้มครองของฝ่ายที่มีอำนาจเหนือกว่า ระบบอุปถัมภ์ของไทยมีที่มาจาก “ระบบไพร่” และ “ระบบศักดินา” กล่าวคือ **มูลนาย** อันได้แก่ พระมหากษัตริย์ เจ้านาย (พระบรมวงศานุวงศ์) และขุนนางซึ่งเป็นชนชั้นปกครอง คือมีศักดินาตั้งแต่ 400 ไร่ขึ้นไปจะมีไพร่ในสังกัดที่ต้องคอยควบคุมดูแล ทุกวันนี้ระบบอุปถัมภ์กลับยิ่ง “สยายปีก” ครอบคลุมทุกภาคส่วนของประเทศ ในหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และกลายเป็น “ความเคยชิน” เป็นนิสัย หรือเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติแบบปกติของคนไทยไปแล้ว เช่น เมื่อข้าราชการถูกตรวจสอบจรรยาบรรณโดยอนุญาติข้อชี้ สิ่งแรกที่คนไทยคิดคือมีคนรู้จักที่เป็นตำรวจแล้วพอจะช่วยให้เราได้หรือไม่ ในทางกลับกันผู้ที่ไม่นิยมหรือต่อต้านระบบอุปถัมภ์กลับประสบปัญหาในการทำงาน และถูกมองว่า “แปลก” เช่น กรณีการแต่งตั้งพี่น้อง พรรคพวกเพื่อนฝูงให้ได้รับตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงานที่ตนมีอำนาจ หากใครไม่ทำเช่นนี้ ก็สร้างความไม่พอใจให้แก่บรรดาพี่น้องพรรคพวกเพื่อนฝูง และหาว่า “ไม่เอาพี่เอาน้อง” หรือ “ไม่เอาเพื่อนเอาฝูง” 2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า : พฤติกรรมขาดการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของสังคมไทย หากท่านทั้งหลายสังเกตประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของไทยแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจะพบว่า “ตัวละครในทางการเมือง” ล้วนแล้วแต่เป็นกลุ่มผู้ใช้อำนาจปกครองประเทศทั้งสิ้น ยกตัวอย่างเช่น ในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีเหตุการณ์การแย่งชิงพระราชบัลลังก์อยู่บ่อยครั้ง โดยผู้ก่อการทั้งหมดอยู่ในชนชั้นเจ้านาย พระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง เช่น กรณีขุนหลวงพ่อยกกำลังมาแต่สุพรรณบุรีเพื่อบังคับเอกราชสมบัติจากสมเด็จพระนารายณ์มหาราช กรณีขุนพิเรนทรเทพโค่นล้มขุนวรราชาธิราชและแม่อยู่หัวศรีสุดาจันทร์เพื่อถวายเป็นราชสมบัติแด่พระเพทราชา หรือไม่ผู้ก่อการก็เป็นขุนนางระดับสูงในราชสำนัก เช่น เจ้าพระยาโกษาธิบดีโสมพะมิตรสำเร็จโทษสมเด็จพระเชษฐาธิราชและพระอาทิตย์วงศ์ พระราชโอรสในสมเด็จพระเจ้าทรงธรรมแล้วปราบดาภิเษกเป็นสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง หรือกรณีพระเพทราชา จางวางกรมช้าง ร่วมมือกับขุนหลวงสรศักดิ์ชิงราชสมบัติจากสมเด็จพระนารายณ์มหาราชในเวลาที่กำลังทรงประชวร

หนัก เป็นต้น ไม่ปรากฏว่าประชาชนทั่วไปหรือชนชั้นไพร่เข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในกิจกรรมทางการเมืองเหล่านั้น เพราะประชาชนเห็นว่าเป็นเรื่อง “บุญญาธิการ” ของแต่ละคนที่จะได้ครองแผ่นดิน มิใช่เรื่องของไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินอย่างพวกตน กล่าวโดยสรุปได้ว่า “สัมพันธภาพเชิงอำนาจ” ในช่วงก่อนปี พ.ศ.2475 เป็นเรื่องระหว่าง พระมหากษัตริย์ – เจ้านาย – ขุนนาง ส่วนในช่วงหลังปี พ.ศ. 2475 เป็นการแย่งชิงอำนาจของพรรคการเมือง – กองทัพ – กลุ่มทุนทางการเมืองเท่านั้น แต่ประชาชนซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยกลับมิได้เข้ามาร่วมเล่น “เกมการเมือง” เหล่านั้นเลย เพราะประชาชนคนไทยส่วนใหญ่ยังมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าที่เพิกเฉยต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองอยู่มากนั่นเอง

วัฒนธรรมทางการเมืองที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาทางการเมืองไทย คือเนื่องจากวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม แบบไพร่ฟ้าและความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึกอยู่ใน “จิตสำนึก” ของคนไทยและความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ที่ชาวสยามทั้งประเทศมิได้เป็นผู้เรียกร้องประชาธิปไตยด้วยตนเอง มีส่วนทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาทางการเมืองอยู่เสมอไม่ว่ารัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งหรือรัฐบาลที่มาจากการรัฐประหารในอดีตก็มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเดียวกัน ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันก็มีที่มาจากระบบอุปถัมภ์ ปัญหาการขาดเสถียรภาพของระบบรัฐธรรมนูญ เพราะมีการรัฐประหารอยู่เนือง ๆ ก็เกิดจากวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม แม้ว่าการรัฐประหารแต่ละครั้งได้ยกเลิกรัฐธรรมนูญและสร้างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นมาก็ฉบับก็ตาม แต่สิ่งหนึ่งซึ่งยังไม่เคยเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมไทยก็คือ สังคมไทยยังขาดความเข้าใจในหลักการและขาด “ความเป็นประชาธิปไตย” แต่ยังคงยึดมั่นในวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไทย ๆ ที่มีแนวคิดแบบไพร่ฟ้า อำนาจนิยมและความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ (นายฉันทิ์ สันตะพันธุ์, 2549 : 1-2)

ด้วยสาเหตุและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการวิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี โดยมุ่งศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี เพื่อหาแนวทางการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรีให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี
3. เสนอแนวทางการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี

สมมติฐานในการวิจัย

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้านการศรัทธาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี
2. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้านการยึดมั่นหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี
3. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้านการเคารพกติกาของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี
4. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี
5. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้านการมีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี
6. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้านการมองโลกในแง่ดีส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของในจังหวัดนนทบุรี
7. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้านการวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ และมีเหตุผลส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี
8. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนันทบุรี” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี mixed methods research ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) และเสริมด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไปที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดนันทบุรี มีจำนวนทั้งสิ้น 1,295,916 คน (ที่มาสถิติจังหวัดนันทบุรี, 2565) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไปที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดนันทบุรี มีจำนวนทั้งสิ้น 1,295,916 คน (ที่มาสถิติจังหวัดนันทบุรี, 2565) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 400 คน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด จำนวน 15 คน จำแนกเป็นนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 5 คน ผู้ที่ผ่านการลงสมัครเลือกตั้ง จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นต้น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในจังหวัดนันทบุรี วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการศรัทธาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านการยึดมั่นหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล ด้านการเคารพกติกาของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ด้านการมีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ด้านการมองโลกในแง่ดี ด้านการวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์และมีเหตุผล และด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ รวมมีคำถามทั้งหมดจำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความเท่าเทียมกัน ด้านความสามารถของระบบการเมือง ด้านการแบ่งโครงสร้างทางการเมือง

ด้านการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุมีผล และด้านความเป็นอิสระของระบบย่อย รวมมีคำถามทั้งหมดจำนวน 21 ข้อ คำถามเป็นคำถามเชิงบวก (positive) คือ คำถามสนับสนุน โดยแบบสอบถามขอข้อคำถามเป็นมาตรฐานประมาณค่าของของลิเคิร์ท (Likert Scale) กำหนดน้ำหนักคะแนน (scoring) ของตัวเลือกสำหรับแบบสอบถามที่เป็นลักษณะเชิงบวก ได้ดังนี้

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	ค่าคะแนนเชิงบวก	ค่าคะแนนเชิงลบ
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากที่สุด	5	1
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมาก	4	2
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยปานกลาง	3	3
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยน้อย	2	4
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยน้อยที่สุด	1	5

การพัฒนาทางการเมืองของนักการเมือง	ค่าคะแนนเชิงบวก	ค่าคะแนนเชิงลบ
การพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองมากที่สุด	5	1
การพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองมาก	4	2
การพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองปานกลาง	3	3
การพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองน้อย	2	4
การพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองน้อยที่สุด	1	5

กำหนดวิธีการแปลความหมายของข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าเฉลี่ยของประชากรและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรและกำหนดความหมายตามขอบเขตค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนน	ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง	ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง	ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง	ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง	ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง	ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมากที่สุด

คะแนน	ระดับการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมือง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง	ระดับการพัฒนาทางการเมืองน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง	ระดับการพัฒนาทางการเมืองน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง	ระดับการพัฒนาทางการเมืองปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง	ระดับการพัฒนาทางการเมืองมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง	ระดับการพัฒนาทางการเมืองมากที่สุด

การทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson productmoment correlaltion coefficient) สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยทั่วไปอาจใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่า r	ระดับความสัมพันธ์
.91 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
.71 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.51 - .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.31 - .50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.01 - .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก
.00	ไม่มีความสัมพันธ์

เครื่องหมาย +,- หน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะบอกทิศทางความสัมพันธ์เมื่อ

r มีเครื่องหมาย + หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูงอีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าสูงไปด้วย)

r มีเครื่องหมายเป็น - หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงข้ามกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูงอีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าต่ำ)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี หนังสือ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามารสร้างเป็นแบบสอบถาม

3. นำเสนอร่างแบบสอบถามให้แก่คณะกรรมการควบคุมดัชนีพนธ์ทำการตรวจสอบ

4. ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คณะกรรมการควบคุมดัชนีพนธ์ให้คำแนะนำ

5. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ทำการตรวจสอบ ประเมินโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC (item objective congruence index) เป็นรายบุคคลว่าข้อคำถามแต่ละข้อสามารถวัดได้ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ถ้าคำถามวัดได้ตรงจุดประสงค์	ได้ +1 คะแนน
ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตรงจุดประสงค์หรือไม่	ได้ 0 คะแนน
ถ้าคำถามวัดได้ไม่ตรงจุดประสงค์	ได้ -1 คะแนน

แล้วนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทุกคนที่ได้ประเมินมากรองลงในแบบวิเคราะห์ ความสอดคล้องข้อคำถามกับจุดประสงค์เพื่อหาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม ดังนี้

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและได้ให้คำแนะนำในการนำไปปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงตามคำแนะนำของคณะกรรมการจนได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหา โดยผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ของข้อคำถามกับจุดประสงค์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อ โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1 (ภาคผนวก ก) จากนั้นนำไปสู่กระบวนการตรวจสอบความเที่ยงตรง (reliability)

3. การนำแบบสอบถามไปทดลอง (try out) กับประชาชนในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร ดังนี้

จากการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .93 ซึ่งมีค่าสูง จึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลที่ตรงต่อ วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ตั้งเอาไว้ โดยวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขออนุญาตจัดทำหนังสือจากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อขอความ อนุเคราะห์ จากกลุ่มตัวอย่างที่จะแจกแบบสอบถาม คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปใน จังหวัดนนทบุรีเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด พร้อมหนังสือของคณะรัฐศาสตร์ และ หนังสือขอความร่วมมือจากผู้วิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นประชาชนในจังหวัด นนทบุรีโดยวิธีการออกพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามที่ได้มาพิจารณาความสมบูรณ์เรียบร้อยทำการลงรหัสส่งข้อมูลไป วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนแต่ละฉบับ
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีรายละเอียด ดังนี้
  - 2.1 การวิจัยสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และ หาค่าร้อยละ
  - 2.2 การวิจัยระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบกับเกณฑ์
  - 2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อการ พัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปในการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์จะเป็นข้อความบรรยาย (Descriptive) ซึ่งได้จากการสังเกต สัมภาษณ์และการจดบันทึกวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย Mean ($\bar{X}$)

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Standard deviation (S. D.)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบความสัมพันธ์ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอย หรือสมการพยากรณ์ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมือง ในจังหวัดนนทบุรี วิธีที่เหมาะสมที่สุดเป็นวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยอาศัยตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรพยากรณ์ ด้วยวิธีการเลือกแบบคัดเลือกเข้า (Enter Method) ตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ

ผลการวิจัย

1) ระดับและลำดับการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.41$, S.D. =.81) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน ด้านความเท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.84$, S.D. =1.16) รองลงมา ด้านความเป็นอิสระของระบอบย่อย ($\bar{X} = 3.60$, S.D. =.92) ด้านการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุมีผล ($\bar{X} = 3.99$, S.D. =.85) ด้านการแบ่งโครงสร้างทางการเมือง ($\bar{X} = 3.89$, S.D. =.91) และด้านความสามารถของระบบการเมือง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.71$, S.D. =1.26)

2) การวิเคราะห์ถดถอยพหุ : วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .070, .032, .307, .102, .001, .123, .348, และ .309 ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R^2) เท่ากับ .50.30 สามารถทำนาย วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี ได้ร้อยละ 50.30

สมการที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้ามาสมการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถเขียนสมการการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .525 + .348(X_7) + .309(X_8) + .307(X_3) + .123(X_6) + .102(X_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .466 (X_3) + .442 (X_8) + .427 (X_7) + .156 (X_4) + .127 (X_6)$$

3) สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 15 คน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี เพราะว่่านักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี ได้แสดงออกถึงการมีความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยให้เห็นชัดเจน เช่น พฤติกรรมยอมรับความเท่าเทียมกันในสิทธิทางการเมืองยอมรับความเท่าเทียมกันทางกฎหมาย และยอมรับความเท่าเทียมกันเรื่องการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพจากการให้บริการของรัฐ ต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่นด้วยการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และช่วยปกป้องคุ้มครองและรักษาสหิทธิประโยชน์ให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างเต็มความสามารถ ยึดหลักของความเสมอภาค เสรีภาพและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ในการทำหน้าในฐานะตัวแทนของประชาชนชาวจังหวัดนนทบุรีได้ความตั้งใจด้วยดีเสมอมา

2. การยึดมั่นหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคลส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี เพราะนักการเมืองส่วนใหญ่เข้าใจว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความสำคัญ ดังนั้น ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต้องได้รับการคุ้มครองและได้รับความยุติธรรมจากรัฐตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้รับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้

3. การเคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรีมาก เพราะกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ เคารพในกฎหมายรัฐธรรมนูญ เคารพในกติกาการเลือกตั้ง เคารพเสียงข้างมาก เคารพเหตุผลมากกว่าบุคคล เคารพกติกาของสังคม เคารพในสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

4. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี เพราะว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นวิธีการที่ประชาชนจะได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนให้ไปทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ

5. การมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี เพราะว่่านักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี ได้แสดงออกให้เห็นถึงการมีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ด้วยการต่อสู้ในสภาเพื่อปกป้องสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ด้วยความกล้าหาญ กล้าพูด กล้าคิด กล้าที่จะลงมือทำ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความกตัญญูต่อพ่อแม่ ต่อผู้ปกครอง ต่อครูบาอาจารย์ และต่อประชาชนอย่างแท้จริง

6. การมองโลกในแง่ดีส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรีมีหลายวิธี ดังนี้ 1) จริงใจกับคำพูดของตัวเอง และลงมือทำตามสิ่งที่ได้พูดไว้ 2) เรียนรู้ที่จะสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ความน่าเชื่อถือใช้เวลาในการสร้าง 4) ใช้เวลาค่อยๆ คิด ตัดสินใจ ก่อนที่จะลงมือทำ 5) ให้คุณค่ากับความสัมพันธ์ที่เราได้อยู่ 6) พัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม 7) จริงใจ 8) ช่วยคนอื่นเมื่อสามารถช่วยได้เสมอ 9) อย่าซ่อนความรู้สึกของตัวเอง 10) ไม่ต้องคอยโปรโมทตัวเองอยู่ตลอดเวลา 11) ทำในสิ่งที่เราคิดว่าถูกต้อง และ 12) ยอมรับในความผิดพลาด

7. การวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์และมีเหตุผลส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี เพราะการวิพากษ์เพื่อพิจารณาแสวงหาคำตอบที่มีความ

สมเหตุสมผล ประโยชน์ของการคิดวิพากษ์ช่วยให้เชื่อในสิ่งที่ถูกต้อง เชื่ออย่างมีเหตุผล ช่วยให้คิดอย่างรอบคอบครบถ้วน ช่วยแก้ปัญหาค้นคว้าสรุปล ส่วนการวิจารณ์เป็นการพิจารณาเทคนิคหรือกลวิธีที่แสดงออกมานั้น ให้เห็นว่าน่าคิด น่าสนใจ น่าติดตามมีชั้นเชิงยกย่อนหรือตรงไปตรงมา องค์ประกอบใดมีคุณค่าน่าชมเชย องค์ประกอบใดน่าท้วงติงหรือบกพร่องอย่างไร การวิจารณ์ สิ่งใดก็ตามจึงต้องใช้ความรู้ มีเหตุมีผล มีหลักเกณฑ์ และมีความรอบคอบด้วย โดยเฉพาะการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล

8. การไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี เพราะนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี เข้าใจในสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศเป็นอย่างดี คือ ถ้าหากเกิดสถานการณ์วิกฤติทางการเมือง ทหารจะเข้ามายึดอำนาจและปกครองแบบเผด็จการทางทหาร การปกครองแบบเผด็จการไม่เหมาะสมกับประเทศไทย และการมอบอำนาจการปกครองประเทศให้แก่ผู้นำเพียงคนเดียวเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี มีการอภิปรายผล ดังนี้

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ระดับมาก 2 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน และระดับน้อย 1 ด้าน ด้านการไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ และมีเหตุผล ด้านการมองโลกในแง่ดี ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตย ด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย และด้านการยึดมั่นหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ ทองสิงห์คลี (2555) ได้ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า (1) พนักงานส่วนตำบล มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ยึดมั่นและเชื่อถือในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง เป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่

พลเมืองของตนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ (2) พนักงานส่วนตำบลมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่ว่าหญิงหรือชายควรมีสิทธิในทางการเมืองสามารถที่จะพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลต่อผู้บริหารประเทศ

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการยึดมั่นหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนในจังหวัดนนทบุรี มองว่าศักดิ์ศรีของบุคคลอาจไม่สำคัญเท่ากับ วัฒนธรรมทางการเมืองด้านอื่นมากกว่า

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1.1 ด้านการศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ข้อ ท่านคิดว่าความศรัทธาต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ไม่สร้างความวุ่นวายทางการเมืองส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ท่านคิดว่าความศรัทธาการใช้สิทธิเลือกตั้งส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรีท่านคิดว่าความศรัทธาต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี และ ท่านคิดว่าความศรัทธาต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยว่าเป็นการปกครองที่ดีที่สุดสำหรับประเทศไทยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ ทองสิงห์คลี (2555) ได้ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า (1) พนักงานส่วนตำบล มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ยึดมั่นและเชื่อถือในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง เป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ (2) พนักงานส่วนตำบลมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่ว่าหญิงหรือชายควรมีสิทธิในทางการเมืองสามารถที่จะพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมี

เหตุผลต่อผู้บริหารประเทศ **ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด** ได้แก่ ท่านคิดว่าความศรัทธาต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยว่าเป็นการปกครองที่ดีที่สุดสำหรับประเทศไทยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนในจังหวัดนนทบุรี มีทัศนคติ ไม่ดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

1.2 ด้านการยึดมั่นหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ และระดับน้อย 3 ข้อ ท่านคิดว่าการยึดมั่นในหลักการปกครองที่ให้ผู้หญิงและผู้ชายควรมีสติในทางการเมืองเท่ากันส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ นักการเมืองที่ไม่ยึดมั่นในสิทธิและไม่ยึดถือสิ่งที่ไม่เป็นผลกับประโยชน์ของตนส่งผลต่อความนิยมของท่าน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ ทองสิงห์คลี (2555) ได้ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า (1) พนักงานส่วนตำบล มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ยึดมั่นและเชื่อถือในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง เป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ (2) พนักงานส่วนตำบลมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่ว่าหญิงหรือชายควรมีสติในทางการเมืองสามารถที่จะพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองมีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลต่อผู้บริหารประเทศ **ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด** ได้แก่ นักการเมืองที่ไม่ยึดมั่นในสิทธิและไม่ยึดถือสิ่งที่ไม่เป็นผลกับประโยชน์ของตนส่งผลต่อความนิยมของท่าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ยังยึดมั่นในสิทธิ ยึดถือสิ่งที่เป็นผลกับประโยชน์ของตน

1.3 ด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตย โดยรวม อยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ข้อ ท่านคิดว่าการเคารพกติกาที่ว่าการบริหารประเทศของรัฐบาลต้องอยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ท่านคิดว่าการเคารพกติกาข้อ

ที่ว่าพรรคการเมืองที่ได้รับเสียงข้างมากจะได้เป็นพรรคแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี ท่านคิดว่าการคาดการณ์ดังกล่าวที่ว่านโยบายของรัฐบาลต้องได้รับการรับรองจากรัฐสภาส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี และ ท่านคิดว่าการคาดการณ์ที่ว่าเสียงข้างน้อยต้องได้รับความคุ้มครองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ ทองสิงห์ คลี (2555) ได้ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบล อำเภอกำแพง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า (1) พนักงานส่วนตำบล มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ยึดมั่นและเชื่อถือในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง เป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนเองมีความเชื่อมั่นในตนเองมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ (2) พนักงานส่วนตำบลมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่ว่าหญิงหรือชายควรมีสิทธิในทางการเมืองสามารถที่จะพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลต่อผู้บริหารประเทศ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านคิดว่าการคาดการณ์ที่ว่าเสียงข้างน้อยต้องได้รับความคุ้มครองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ยังยึดหลักประชาธิปไตยแบบเสียงข้างมาก จะได้เป็นพรรคแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล ทำให้ละเลย เสียงข้างน้อยต้องได้รับความคุ้มครอง

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ข้อ การมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันของนักการเมืองได้ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี การมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาคประชาชนส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี และ

การมีส่วนร่วมในการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนนักการเมืองที่มีพฤติกรรมทุจริตต่อหน้าที่ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ ทองสิงห์คลี (2555) ได้ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า (1) พนักงานส่วนตำบล มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ยึดมั่นและเชื่อถือในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง เป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ (2) พนักงานส่วนตำบลมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่ว่าหญิงหรือชายควรมีสิทธิทางการเมืองสามารถที่จะพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลต่อผู้บริหารประเทศ **ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด** ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนนักการเมืองที่มีพฤติกรรมทุจริตต่อหน้าที่ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนในจังหวัดนนทบุรี คิดว่า การไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทน สำคัญกว่า การเข้าชื่อเพื่อถอดถอนนักการเมืองที่มีพฤติกรรมทุจริตต่อหน้าที่ ซึ่งอาจเกิดอันตรายต่อตนเองได้

1.5 ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 3 ข้อ ท่านคิดว่าการที่ประชาชนเคารพและการปฏิบัติตามกฎหมายการเลือกตั้งอย่างเคร่งครัดส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ท่านคิดว่าการที่ประชาชนไม่รับสินบนจากผู้สมัครรับเลือกตั้งส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี และ ท่านคิดว่าการที่ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อเลือกคนดีเข้าสภาด้วยใจบริสุทธิ์ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ ทองสิงห์คลี (2555) ได้ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า (1) พนักงานส่วนตำบล มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ยึดมั่นและเชื่อถือใน

ความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและ การปกครอง เป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ (2) พนักงานส่วนตำบลมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่ว่าหญิงหรือชายควรมีสติในทางการเมืองจะสามารถที่จะพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลต่อผู้บริหารประเทศ **ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด** ได้แก่ ท่านคิดว่าการที่ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อเลือกคนดีเข้าสภาด้วยใจบริสุทธิ์ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนประชาชนในจังหวัดนนทบุรี เคารพและการปฏิบัติตามกฎหมายการเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด แต่การรับสินบนจากผู้สมัครรับเลือกตั้งถือเป็นผลพลอยได้

1.6 ด้านการมองโลกในแง่ดี โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ข้อ ท่านคิดว่าการที่ประชาชนมีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา ท่านคิดว่าการที่ประชาชนมองว่านักการเมืองส่วนใหญ่มีนิสัยเห็นแก่ตัวส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี ท่านคิดว่าการที่ประชาชนมองว่านักการเมืองส่วนใหญ่เป็นคนดีส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี และท่านคิดว่าการที่ประชาชนมองว่านักการเมืองส่วนใหญ่ต้องการเข้ามาดำรงตำแหน่งในรัฐบาลเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ ทองสิงห์คลี (2555) ได้ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบล อำเภอกำแพง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า (1) พนักงานส่วนตำบล มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ยึดมั่นและเชื่อถือในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครองเป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ (2) พนักงานส่วนตำบลมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรม

ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่ว่าหญิงหรือชายควรมีสติธิในทางการเมืองสามารถที่จะพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้ามีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลต่อผู้บริหารประเทศ **ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด** ได้แก่ ท่านคิดว่าการที่ประชาชนมองว่านักการเมืองส่วนใหญ่ต้องการเข้ามาดำรงตำแหน่งในรัฐบาลเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนประชาชนในจังหวัดนนทบุรี มีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน บางส่วน มองว่านักการเมืองส่วนใหญ่มีนิสัย เห็นแก่ตัว การส่งคนดีเข้าสภามีน้อย

1.7 ด้านการวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์และมีเหตุผล โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ระดับ ปานกลาง 2 ข้อ ท่านคิดว่าการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลเป็นสิ่งจำเป็นส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ท่านคิดว่าการที่ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลไม่มีประโยชน์อะไรและเป็นผลเสียแก่ตัวส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี และท่านคิดว่าการที่ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งอย่างสร้างสรรค์ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ ทองสิงห์คลี (2555) ได้ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า (1) พนักงานส่วนตำบล มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ยึดมั่นและเชื่อถือในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง เป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ (2) พนักงานส่วนตำบลมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่ว่าหญิงหรือชายควรมีสติธิในทางการเมืองสามารถที่จะพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองมีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลต่อผู้บริหารประเทศ **ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด** ได้แก่ ท่านคิดว่าการที่ประชาชนมองว่านักการเมืองส่วนใหญ่ต้องการเข้ามาดำรงตำแหน่งในรัฐบาลเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องส่งผลต่อการ

พัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนประชาชนในจังหวัดนนทบุรี คิดว่า วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลเป็นสิ่งไม่จำเป็น ไม่มีประโยชน์อะไรและ เป็นผลเสียแก่ตัว

1.8 ด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ โดยรวม อยู่ในระดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ข้อ ความคิดที่ว่าหากสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศอยู่ในภาวะวิกฤติทางการเมืองขึ้น ทหารควรจะเข้ามาเป็นผู้ระงับเหตุแห่งความวุ่นวายนั้นส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ความคิดที่ว่าในปัจจุบันประชาชนไม่ให้เกิดิรติผู้นำประเทศเหมือนเมื่อก่อน ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี ความคิดที่ว่าการปกครองแบบเผด็จการเหมาะสมกับประเทศไทยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี และความคิดว่าการมอบอำนาจการปกครองประเทศให้แก่ผู้นำเพียงคนเดียวเป็นสิ่งที่ถูกต้องส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ ทองสิงห์คลี (2555) ได้ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบลอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า (1) พนักงานส่วนตำบล มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ยึดมั่นและเชื่อถือในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง เป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนมีความเชื่อมั่นในตนเองมองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ (2) พนักงานส่วนตำบลมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่ว่าหญิงหรือชายควรมีสติในทางการเมืองสามารถที่จะพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลต่อผู้บริหารประเทศ **ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด** ได้แก่ ความคิดว่าการมอบอำนาจการปกครองประเทศให้แก่ผู้นำเพียงคนเดียวเป็นสิ่งที่ถูกต้องส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรีทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนประชาชนในจังหวัดนนทบุรี มองว่าการมอบอำนาจการปกครองประเทศให้แก่ผู้นำเพียงคนเดียวเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในจังหวัดนนทบุรี จากงานวิจัยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสมควรได้รับการเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนักการเมือง
  - พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
  - ปฏิบัติตามหลักการของประชาธิปไตย
  - ยึดมั่นในหลักความศักดิ์ศรีของบุคคล เคารพกติกา
  - ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมทางการเมือง
  - สื่อสารกับประชาชนอย่างโปร่งใส ตอบสนองความต้องการของประชาชน
  - พัฒนาความสามารถในการบริหารจัดการปัญหา
2. ข้อเสนอแนะสำหรับประชาชน
  - ศึกษาความรู้เกี่ยวกับระบบประชาธิปไตยและวัฒนธรรมทางการเมือง
  - มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ลงคะแนนเสียง แสดงความคิดเห็น
  - ตรวจสอบการทำงานของนักการเมือง ติดตามนโยบายและโครงการต่าง ๆ
  - ร่วมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุมีผล
  - วิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์
  - ยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตย เคารพกติกา สิทธิ และเสรีภาพ
3. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
  - ส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับระบบประชาธิปไตยและวัฒนธรรมทางการเมือง
  - ป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน
  - พัฒนาระบบการเมืองให้มีประสิทธิภาพ
  - ตอบสนองความต้องการของประชาชน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มพื้นที่การวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี ในเขตจังหวัดอื่น เช่น จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดอ่างทอง เป็นต้น
2. ควรเพิ่มเทคนิคการวิจัยที่สูงมากขึ้นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี
3. เพิ่มตัวแปรการวิจัยให้มากขึ้นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี

เอกสารอ้างอิง

- ฉานทิพย์ สันตะพันธ์. (2549). วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย : รัฐธรรมนูญที่แท้จริงซึ่งไม่เคย
ถูกยกเลิก . เรียกว่าใช้เมื่อ 13 มกราคม 2566 จาก
<http://publiclaw.net/publaw/view.aspx?id=1014>.
- ทินพันธ์ นาคะตะ. (2541). "นักคิดผู้ยิ่งใหญ่ของโลก : ปรัชญาและทฤษฎีการเมือง".
กรุงเทพมหานคร: โครงการเอกสารและตำรา สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์ นิต้า.
- _____. (2546). วิถีชีวิตไทย : วัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่. กรุงเทพมหานคร:
โครงการเอกสารและตำราสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์ นิต้า.
- พิศิษฐ์ สีสาวชิโรภาส. (2559). ทิศทางระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร:
วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- _____. (2559). ทิศทางระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัย
รัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ)
- ลิขิต อีระเวคิน. (2527). ทฤษฎีพัฒนาการเมือง. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยคณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2539). การเมืองการปกครองของไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2550). สภาพพัฒนาการเมือง. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 หน้า 5 -17. เรียกใช้เมื่อ 13
เมษายน 2566 จาก <http://kpi-lib.com/multim/Journal>

สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2537). การเมือง : แนวคิดและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: เอส แอนด์ เจ กราฟฟิค.

_____. (2538). วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในสังคมไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

_____. (2539). การเมือง : แนวคิดและการพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

_____. (2546). นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

_____. (2548). การเมืองการปกครองไทย พ.ศ. 1762 – 2500. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

สำราญ ทองสิงห์คลี. (2555). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบลอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Krejcie R.V., and D.W. Morgan. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities”. Educational and Psychological Measurement, 30(3).

ความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักการเมือง ในจังหวัดปทุมธานี*

POLITICAL COMMUNICATION OF LOCAL POLITICIAN AFFECTING LOCAL VOTING RIGHT OF POLICE OFFICERS IN PATHUMTHANI PROVINCE

หฤษฎ์ เดชกำแหง¹, ธนกฤต โพธิ์เงิน² และ วิทยา สุจริตธนารักษ์³

Hrisd Dechkamhaeng¹, Thanakrit Phoengum² and Witthaya Sujarithanarak³

¹⁻³มหาวิทยาลัยปทุมธานี

¹⁻³ Pathumthani University, Thailand

Corresponding author E-mail: Dr_thanakrit@hotmail.com

Received 23 April 2024; Revised 19 June 2024; Accepted 20 June 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับพฤติกรรมนักการเมืองที่พึงประสงค์ 2) วิเคราะห์ความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี และ 3) เสนอแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมนักการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี เป็นวิจัยแบบผสมวิธี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี จำนวน 1,190,060 คน นำมาคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเปิดตารางของ เกรจซี และมอร์แกน ได้จำนวน 400 คน สัมภาษณ์ ข้าราชการและผู้นำชุมชน จำนวน 15 คน เครื่องมือการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์และนำข้อมูลคุณภาพมาวิเคราะห์สรุป

---

* หฤษฎ์ เดชกำแหง, ธนกฤต โพธิ์เงิน และ วิทยา สุจริตธนารักษ์. (2567). ความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักการเมืองในจังหวัดปทุมธานี. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(3), 106-.

Hrisd Dechkamhaeng, Thanakrit Phoengum, Witthaya Sujarithanarak. (2024). Political Communication of Local Politician Affecting Local Voting Right of Police Officers in Pathumthani Province. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(3), 106-;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

เนื้อหา สถิติที่ใช้ได้แก่ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้านได้แก่ พฤติกรรมของนักรการเมือง ด้านจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ พฤติกรรมของนักรการเมืองด้านเคารพต่อระเบียบ กฎเกณฑ์ และ มีวินัยในตนเอง พฤติกรรมของนักรการเมืองด้านเอาใจใส่ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ พฤติกรรมของนักรการเมืองด้านใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ และ พฤติกรรมของนักรการเมืองด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ผลการวิเคราะห์ความนิยมทางการเมืองของประชาชน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ตัวแปร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความนิยมสถานะทางสังคม ด้านความรู้ความสามารถพิเศษ ด้านความสัมพันธ์กับเครือข่าย และด้านการมีประสบการณ์ทางการเมือง ร่วมกันส่งผลต่อพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 29.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี ภาครัฐต้องมีนโยบายและกลไกต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นพรรคการเมืองควรพัฒนากลยุทธ์และแนวทางในการหาเสียงเลือกตั้งโดยมุ่งเน้นไปที่นโยบายที่ชัดเจน และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน

คำสำคัญ: ความนิยมทางการเมือง, ประชาชน, พฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ในจังหวัดปทุมธานี

Abstract

The objectives of this research were 1) to study level of desirable politician's behavior, 2) to analyze people's political popularity affecting desirable politician's behavior in Pathumthani province, and 3) to present the guideline of desirable politician's behavior in Pathumthani province. This research was mixed methodology. The conceptual framework of the research

was applied from Thinnaphan Nakhata's study. The population consisted of 1,190,060 people who aged 18 years old and lived in Pathumthani province. The samples were 400 people determined by Krejcie & Morgan's table and interviewed 15 government officers and community leaders. The instruments used in this research were a 5-rating scale questionnaire, and interview form and content summarize. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Multiple Regression Analysis.

The research results revealed that 1) level of desirable politician's behavior as a whole was a much level. When considering each aspect from the highest to the lowest average found that ethical behavior of politicians was at the highest average, followed by politicians' behavior in terms of respect for rules and regulations and self-discipline, the behavior of politicians in terms of being attentive and effective in working, the behavior of politicians in terms of using their full abilities were at much level, and the behavior of politicians in terms of responsibility was at the lowest average. 2) The analysis results on people's political popularity affecting desirable politician's behavior in Pathumthani province found that 4 aspects namely, social status popularity, knowledge and special abilities, relationship with the network, and having political experience were predicted on desirable politician's behavior in Pathumthani province at 29.90 % with statistically significant level of .05. 3) The guideline of desirable politician's behavior in Pathumthani province, the government sector must have policies and mechanisms to encourage greater public participation in politics. Political parties should develop strategies and guidelines for campaigning for elections, focusing on clear policies. and able to respond to the needs of the people

Keywords: Political Popularity, People, Desirable Politician's Behavior in Pathumthani Province

การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายครั้ง ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้น และต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของประเทศมากขึ้น นักการเมืองมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและทิศทางของประเทศ พฤติกรรมของนักการเมืองจึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน เนื่องจากนักการเมืองหรือผู้ปฏิบัติงานทางการเมืองเป็นส่วนประกอบสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองของประเทศ เพราะนักการเมืองเป็นบุคคลที่ประชาชนมอบอำนาจให้ทำหน้าที่แทนตน ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักการเมืองจะต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเหมาะสมกับการได้รับความไว้วางใจจากประชาชนเจ้าของอำนาจสำหรับคุณสมบัติของการเป็นนักการเมืองที่ดีได้มีนักวิชาการได้ให้ความเห็นไว้หลายประการ สรุปได้ดังนี้ คุณสมบัติของการเป็นนักการเมืองที่ดีจะต้องมีคุณภาพสูง มีคุณวุฒิที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารประเทศชาติ มีคุณประโยชน์ ทำงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเสียสละไม่เห็นแก่ตัว มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ตื่นตระหนกน้อยเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์เฉพาะหน้า มีคุณลักษณะชีวิตที่ดี มีลักษณะพื้นฐานของการดำเนินชีวิตแบบเสมอต้นเสมอปลายมีประวัติดี มีการดำเนินชีวิตตั้งแต่อดีตที่โปร่งใส ทั้งในชีวิตหน้าที่การงานและชีวิตส่วนตัว มีคุณ วาจา คุณกริยา มีวาทศิลป์ ไม่โกหกไม่กลับลอก ไม่ปลิ้นปล้อน สามารถพูดจาสื่อสารได้ดีกับบุคคลในทุก ๆ ระดับ และที่สำคัญมีคุณธรรม จริยธรรมซื่อสัตย์จริงใจต่อประชาชนและประเทศชาติ

นักการเมือง ผู้ที่ปฏิบัติการทางการเมือง ในพรรคการเมือง (party politics) ผู้ดำรงหรือ มุ่งดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ว่ามาจากการเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง และไม่ว่าอย่างเป็นทางการหรืออย่างอื่น ตำแหน่งนี้ได้ตั้งแต่ตำแหน่งท้องถิ่นไปจนถึงตำแหน่งฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการของรัฐบาลระดับรัฐและชาตินักการเมือง คือบุคคลผู้ซึ่งยอมอุทิศชีวิตเพื่อรับใช้ประชาชนและ ประเทศชาติในด้านกิจกรรมทางการเมือง เพื่อยังความยุติธรรมและสันติให้แก่สังคม และ พิตักษ์ ผลประโยชน์พร้อมกับยังความสมบูรณ์พลุสุขให้แก่ประชาชนด้วยความซื่อสัตย์สุจริตโดยยึดอุดมคติว่าเสียสละผลประโยชน์ส่วนตัว เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม และ "เหนือสิ่งอื่นใดคือชาติและเหนือชาติคือ มนุษยชาติ " นี่คือความหมายของนักการเมืองที่แท้จริง

นักการเมือง” ที่มีความหมายแคบลงแล้วจะเห็นได้ว่าการให้ความหมายไว้หลายๆ ความเห็นเช่นกัน โดยพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ซึ่งเป็นฉบับล่าสุดได้ให้ความหมายไว้ว่า นักการเมืองผู้ฝึกฝนในทางการเมือง, ผู้ที่ทำหน้าที่ ทางการเมือง เช่น รัฐมนตรี สมาชิกสภา” ส่วน Cambridge Dictionary อธิบายว่า Politician a member of a government or law-making organization (นักการเมืองสมาชิกของคณะรัฐบาลหรือขององค์การที่ตรากฎหมาย (ซึ่งก็คือสภานิติบัญญัติหรือรัฐสภานั้นเอง)จากคำนิยามเบื้องต้น สามารถขยายความให้เข้าใจได้โดยง่ายว่า “นักการเมืองคือผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ และการวินิจฉัยสั่งการ ซึ่งหมายความรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งวินิจฉัยสั่งการในรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นด้วยวิธีการ เลือกตั้ง การสืบทอด การรัฐประหาร การแต่งตั้ง หรือวิธีการอื่นใดและรวมถึงผู้ที่มีหน้าที่ในการตรากฎหมายนั่นเอง

ประชาชนเลือกในการเลือกตั้งตามหลักประชาธิปไตยนั้น การเลือกผู้แทนโดยพิจารณาจากนโยบายของพรรคที่จะเป็นประโยชน์โดยส่วนร่วม เลือกโดยพิจารณาจากนักการเมือง ผู้เป็นผู้นำของพรรค หรือพิจารณาจากพรรคเป็นหลักในการให้เกิดประโยชน์โดยส่วนร่วม แต่ประชาชนในจังหวัดปทุมธานีที่ผ่านมาได้มีลักษณะพิเศษในการเลือกผู้แทนโดยพิจารณาจากตัวนักการเมืองเป็นหลัก โดยมองที่คุณสมบัติของนักการเมือง ลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองซึ่งเป็นไปตามลักษณะนักการเมืองไทยที่พึงประสงค์ จะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการปกครองและการบริหาร เข้าใจลึกซึ้งถึง ปรัชญาการปกครองแบบประชาธิปไตย มีวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกล รับฟังความคิดหลายๆ ฝ่าย มี จริยธรรม และมีศีลธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจริยธรรมและจรรยาบรรณทางการเมือง ไม่ทำลายหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย อุทิศชีวิตเพื่อประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติ ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวงไม่มองกอบโกยผลประโยชน์โดยใช้ตำแหน่งอำนาจที่ครองอยู่ นักการเมืองถือว่าเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนประเทศโดยประชาชนซึ่งเป็นผู้มอบอำนาจของตนให้กับนักการเมืองเพื่อทำหน้าที่แทนตน ดังนั้นจึงเป็นเรื่องปกติที่ประชาชนจะมีคาดหวังว่านักการเมืองที่ตน ซึ่งได้ไว้วางใจมอบอำนาจให้ทำหน้าที่แทนจะต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบ พุดจจริง ทำจริงตามที่ ได้ให้คำมั่นสัญญาไว้กับประชาชนเห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่า

ประโยชน์ส่วนตน ดังนั้น จริยธรรมนักการเมืองจึงเป็นเรื่องที่สังคมมักจะนำมาวิพากษ์วิจารณ์กัน อยู่เป็นประจำ นักการเมืองหรือ ผู้ปฏิบัติงานทำหน้าที่ทางการเมืองถือว่าเป็นส่วนประกอบ สำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองและ การปกครองของประเทศ ซึ่งถือได้ว่านักการเมือง เป็นบุคคลที่ประชาชนมอบอำนาจและความไว้วางใจ ให้ทำหน้าที่แทนตน

มีความจำเป็นอย่างมากที่นักการเมืองจะต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นผู้ที่ เหมาะสม กับการที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจ สำหรับคุณสมบัติ ของการเป็นนักการเมืองที่ดีได้มีนักวิชาการให้ความคิดเห็นไว้จำนวนหลากหลายสามารถสรุปได้ ดังต่อไปนี้ คุณสมบัติของการเป็นนักการเมืองที่ดีจะต้องมีคุณภาพสูง มีคุณวุฒิที่จะเป็น ประโยชน์ต่อการบริหาร ประเทศชาติมีคุณ ประโยชน์ทำงานเพื่อส่วนรวม ด้วย ความเสียสละไม่เห็นแก่ตัว มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ตื่นตระหนกน้อยเมื่อต้องเผชิญ สถานการณ์เฉพาะหน้า มีคุณลักษณะชีวิตที่ดีมีลักษณะพื้นฐานของ การดำเนินชีวิตแบบเสมอ ดันเสมอปลาย มีประวัติดีมีการดำเนินชีวิตตั้งแต่อดีตที่โปร่งใส ทั้งในชีวิต หน้าที่การงานและ ชีวิตส่วนตัว มีคุณวาจา คุณกริยา มีวาทศิลป์ไม่โกหก ไม่กลับกลอก ไม่ปลิ้นปล้อน สามารถ พูดจาสื่อสารได้ดีกับบุคคลในทุก ๆ ระดับ และที่สำคัญมีคุณธรรม จริยธรรมซื่อสัตย์จริงใจต่อ ประชาชนและประเทศชาติ เมื่อนักการเมืองมีคุณสมบัติแล้ว ประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยตรงหรือมอบอำนาจให้นักการเมืองเป็นผู้แทนของตนตระหนักถึงความเป็นพลเมืองของตน และ ให้ความสนใจสูงต่อการเข้าไป เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองในระดับต่าง ๆ เพราะ การเมืองแบบประชาธิปไตยเน้นไปที่การมี ส่วนร่วมทางการเมือง ของภาคประชาชน ให้ ความสำคัญกับประชาชนยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางของ การดำเนินกิจกรรมทางการเมือง การเมืองจึงเป็นเรื่องของคนทุกคน เพราะทุกคนไม่สามารถ ปฏิเสธ ผลกระทบที่เกิดจาก การเมืองต่อการดำเนินชีวิตของตนได้ ซึ่งสะท้อนออกมา ในรูปของการมีส่วนร่วม ทางการเมือง (Political participation) ในหลายลักษณะ เช่น การสนับสนุนเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาล ความ พยายามเพื่อก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการใช้อิทธิพลต่อการปฏิบัติงานรัฐบาล การกระทำที่ ถูกต้อง ตามกฎหมายของพลเมือง การกระทำที่มีตัวแทนทางการเมือง การไม่เข้ามามีส่วนร่วม ทางการเมืองความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมทางการเมือง หรือ ความตื่นตัวทางการเมืองเป็น

พิเศษ การกระทำที่มีต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา การเข้ามามีอิทธิพลเหนือการปฏิบัติการของราชการ การกระทำที่มีผลต่อ การเมืองในระดับต่าง ๆ การมีความนิยมทางการเมืองกับพรรคการเมือง และการมีความนิยมทาง การเมืองกับนักการเมือง จากคุณสมบัติ ลักษณะของนักการเมืองที่จังหวัดปทุมธานี โดยประชาชน เลือกโดยสนใจและผูกพันกับนักการเมืองที่มีคุณลักษณะตามที่ประสงค์ ไม่สนใจว่าจะอยู่พรรคใด มี นโยบายอย่างไร แต่เลือกนักการเมืองที่ตนเองนิยมเป็นหลักที่สำคัญ จึงเป็นเหตุที่น่าสนใจใน การศึกษาความนิยมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดปทุมธานี

จากความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของนักการเมืองการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมือง การสร้างความนิยมทางการเมืองกับประชาชน ที่กล่าวมานั้น แม้จะได้มีการศึกษาและสังเกตการณ์ พฤติกรรมของคนไทยโดยทั่วไปเกี่ยวกับความนิยมหรือความนิยมทางการเมืองกับนักการเมืองจะมีความแตกต่างกันไปบ้างในแง่ของบางพื้นที่บางสังคมหรือชุมชนในชนบท แต่โดยลักษณะทั่วไปแล้ว โดยเฉลี่ยแล้วคนไทยมีความนิยมกับนักการเมืองมากพอสมควรเพราะส่วนใหญ่ในจังหวัดปทุมธานีจะเลือกนักการเมืองมากกว่าเลือกพรรคการเมือง ซึ่งนักการเมืองมีความใกล้ชิดเป็นผู้ที่ลงพื้นที่ นักการเมืองทราบถึงปัญหาในพื้นที่ พร้อมคอยช่วยเหลือและให้คำปรึกษา และทำกิจกรรมร่วมกับประชาชนอยู่เป็นประจำ การที่มีความนิยมทางการเมืองนั้น ความนิยมทางการเมืองที่มีต่อนักการเมืองของ ประชาชนในจังหวัดอุทัยธานีมีความโดดเด่นซึ่งในฐานะที่ได้ศึกษาและสอบถามจากในพื้นที่ เป็นที่มา ของการศึกษา ว่าปัญหาอุปสรรค สภาพทั่วไปเกี่ยวกับความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองในจังหวัดปทุมธานีเป็นอย่างไร ความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักการเมืองที่พึงประสงค์ในจังหวัดปทุมธานีมีอะไรบ้าง การส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองในจังหวัดปทุมธานีควรเป็นอย่างไร เพื่อเป็นการส่งเสริมการดำเนินงานของนักการเมืองที่เหมาะสมกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ดีต่อไป นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการวิจัยในครั้งนี้เพื่อได้ตอบปัญหาความนิยมหรือผูกพันกับนักการเมืองจึงสมควรตรวจสอบให้เป็นที่น่าพอใจ อีกครั้งหนึ่งว่าจริง ๆ แล้วประชาชนกับนักการเมืองของจังหวัดปทุมธานี มีความนิยมทางการเมืองหรือ มีความสัมพันธ์กับนักการเมืองในลักษณะไหนเริ่มต้นและพัฒนาการไปอย่างไร ทำไมจึงนิยมนักการเมืองนั้น ๆ นอกเหนือจากการแสดงออกโดยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ในคราวหนึ่ง ๆ เท่านั้น ในช่วงที่ผ่านมา ประชาชนในจังหวัดปทุมธานี

เผชิญกับปัญหาทางการเมืองหลายประการ เช่น ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมและปัญหาสิ่งแวดล้อม

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง ความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักรการเมืองในจังหวัดปทุมธานี โดยมุ่งศึกษาเพื่อว่าการวิจัยเรื่องนี้จะช่วยให้เข้าใจว่าประชาชนสามารถใช้ความนิยมทางการเมืองเพื่อผลักดันให้นักรการเมืองมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างไร จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย โดยการทำให้ประชาชนตระหนักถึงอำนาจของตนในการกำหนดนโยบายและทิศทางของประเทศ และจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยการส่งเสริมให้นักรการเมืองมีพฤติกรรมที่รับผิดชอบต่อประชาชน ให้ดียิ่งขึ้นไปอีก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมและรายด้าน
3. เสนอแนวทางการส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนต่อพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี

สมมติฐานในการวิจัย

1. ความนิยมทางการเมืองของประชาชน ด้านการกล่อมเกลາทางการเมือง ส่งผลต่อพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี
2. ความนิยมทางการเมืองของประชาชนด้านค่านิยมการเล็งผลปฏิบัติ ส่งผลต่อพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี
3. ความนิยมทางการเมืองของประชาชนด้านลักษณะนิสัย ส่งผลต่อพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี
4. ความนิยมทางการเมืองของประชาชนด้านความนิยมสถานะทางสังคม ส่งผลต่อพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี

5. ความนิยมทางการเมืองของประชาชนด้านความรู้ความสามารถพิเศษ ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี

6. ความนิยมทางการเมืองของประชาชนด้านความสัมพันธ์กับเครือข่าย ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี

7. ความนิยมทางการเมืองของประชาชนด้านการมีประสบการณ์ทางการเมืองส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองที่พึงประสงค์ในจังหวัดปทุมธานี” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี mixed methods research ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) และเสริมด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research)

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 1,201,532 คน (สถิติจังหวัดปทุมธานี, 2565 : 15)

2. กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของเครจซี่ และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 400 คน และ ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด จำนวน 15 คน จำแนกเป็น ข้าราชการ จำนวน 5 คน ผู้นำชุมชนในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นต้น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วยเนื้อหา 7 ด้าน คือ ด้านการกล่อมเกล่าทางการเมือง ด้านค่านิยมการเล็งผลปฏิบัติ ด้านลักษณะนิสัย ด้านความนิยมสถานะทางสังคม ด้านความรู้ความสามารถพิเศษ ด้านความสัมพันธ์กับเครือข่าย และด้านการมีประสบการณ์ทางการเมืองรวมมีคำถามทั้งหมด จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วยเนื้อหา 5 ด้านได้แก่ พฤติกรรมของนักรการเมืองด้านจริยธรรมพฤติกรรมของนักรการเมืองด้านความรับผิดชอบ พฤติกรรมของนักรการเมืองด้านเอาใจใส่ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ พฤติกรรมของนักรการเมืองด้านเคารพต่อระเบียบ กฎเกณฑ์ และมีวินัยในตนเอง พฤติกรรมของนักรการเมือง ด้านใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ จำนวน 25 ข้อ

คำถามเป็นคำถามเชิงบวก (positive) คือ คำถามสนับสนุน โดยแบบสอบถามขอข้อความคำถามเป็นมาตรฐานประมาณค่าของของลิเคิร์ต (Likert Scale) กำหนดน้ำหนักคะแนน (scoring) ของตัวเลือกสำหรับแบบสอบถามที่เป็นลักษณะเชิงบวก ได้ดังนี้

ความนิยมทางการเมือง	ค่าคะแนนเชิงบวก	ค่าคะแนนเชิงลบ
ความนิยมทางการเมืองมากที่สุด	5	1
ความนิยมทางการเมืองมาก	4	2
ความนิยมทางการเมืองปานกลาง	3	3
ความนิยมทางการเมืองน้อย	2	4
ความนิยมทางการเมืองน้อยที่สุด	1	5
พฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์	ค่าคะแนนเชิงบวก	ค่าคะแนนเชิงลบ
พฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์มากที่สุด	5	1
พฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์มาก	4	2
พฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ปานกลาง	3	3
พฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์น้อย	2	4

พฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์น้อยที่สุด 1 5

กำหนดวิธีการแปลความหมายของข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าเฉลี่ยของประชากรและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรและกำหนดความหมายตามขอบเขตค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนน	ระดับความนิยมทางการเมือง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง	ระดับความนิยมทางการเมืองน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง	ระดับความนิยมทางการเมืองน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง	ระดับความนิยมทางการเมืองปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง	ระดับความนิยมทางการเมืองมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง	ระดับความนิยมทางการเมืองมากที่สุด

คะแนน	ระดับพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง	ระดับพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์มากที่สุด

การทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson productmoment correlaltion coefficient) สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยทั่วไปอาจใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่า r	ระดับความสัมพันธ์
0.91 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
0.71 - 0.90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
0.51 - 0.70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
0.31 - 0.50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

0.01 - 0.30

มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

0.00

ไม่มีความสัมพันธ์กัน

เครื่องหมาย +,- หน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะบอกทิศทางความสัมพันธ์เมื่อ

r มีเครื่องหมาย + หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูงอีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าสูงไปด้วย)

r มีเครื่องหมายเป็น - หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงข้ามกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูงอีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าต่ำ)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี หนังสือ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางวัฒนธรรมการเมือง

2. นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาสร้างเป็นแบบสอบถาม

3. นำเสนอร่างแบบสอบถามให้แก่คณะกรรมการควบคุมดูแลนิพนธ์ทำการตรวจสอบ

4. ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คณะกรรมการควบคุมดูแลนิพนธ์ให้คำแนะนำ

5. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน

ทำการตรวจสอบ ประเมินโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC (item objective congruence index) เป็นรายบุคคลว่าข้อคำถามแต่ละข้อสามารถวัดได้ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดหรือไม่โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ถ้าคำถามวัดได้ตรงจุดประสงค์ ได้ +1 คะแนน

ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตรงจุดประสงค์หรือไม่ ได้ 0 คะแนน

ถ้าคำถามวัดได้ไม่ตรงจุดประสงค์ ได้ -1 คะแนน

แล้วนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทุกคนที่ได้ประเมินมากรองลงในแบบวิเคราะห์ความสอดคล้อง ข้อคำถามกับจุดประสงค์เพื่อหาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม ดังนี้

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00   คัดเลือกไว้ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและได้ให้คำแนะนำในการนำไปปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงตามคำแนะนำของคณะกรรมการจนได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหา โดยผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามกับจุดประสงค์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อ โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1 (ภาคผนวก ก) จากนั้นนำไปสู่กระบวนการตรวจสอบความเที่ยงตรง (reliability)

3. การนำแบบสอบถามไปทดลอง (try out) กับประชาชนในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[\frac{1 - \sum S_1^2}{\sum S_1^2} \right]$$

(α = Coefficient)

α หมายถึง สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n หมายถึง จำนวนข้อในแบบสอบถาม

S_1^2 หมายถึง คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

$\sum S_1^2$ หมายถึง คะแนนความแปรปรวนทั้งหมด

จากการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค(Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .91 ซึ่งมีค่าสูง จึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ตั้งเอาไว้ โดยวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขออนุญาตจัดทำหนังสือจากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ จากกลุ่มตัวอย่างที่จะแจกแบบสอบถาม คือ ประชาชนในจังหวัดปทุมธานีเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด พร้อมหนังสือของคณะรัฐศาสตร์ และหนังสือขอความร่วมมือจากผู้วิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นประชาชนในจังหวัดปทุมธานี โดยวิธีการออกพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามที่ได้มาพิจารณาความสมบูรณ์เรียบร้อยทำการลงรหัสส่งข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนแต่ละฉบับ
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีรายละเอียด ดังนี้
  - 2.1 การวิจัยสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
  - 2.2 การวิจัยระดับความนิยมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี วิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบกับเกณฑ์
  - 2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนัการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานีด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปในการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์จะเป็นข้อความบรรยาย (Descriptive) ซึ่ง

ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์และการจัดบันทึกความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1.1 สถิติพื้นฐาน

1.2 ค่าร้อยละ

1.3 ค่าเฉลี่ย Mean ($\bar{x}$)

1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Standard deviation (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบความสัมพันธ์ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอย หรือสมการพยากรณ์ความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานีวิธีที่เหมาะสมที่สุดเป็นวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยอาศัยตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรพยากรณ์ ด้วยวิธีการเลือกแบบคัดเลือกเข้า (Enter Method) ตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ

ผลการวิจัย

1) ระดับพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ในจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = .99) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน พฤติกรรมของนักรการเมืองด้านจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 1.02) รองลงมา พฤติกรรมของนักรการเมืองด้านเคารพต่อระเบียบ กฎเกณฑ์ และมีวินัยในตนเอง ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 1.01) พฤติกรรมของนักรการเมืองด้านเอาใจใส่ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = 1.01) และพฤติกรรมของนักรการเมืองด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 1.01)

2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ความนิยมทางการเมืองของ

ประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานีโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .074, .106, .073, .180, .200, .087, และ .398 ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R²) เท่ากับ .299 สามารถทำนาย ความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 29.90

สมการที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสมการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถเขียนสมการการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 3.303 + .398 (X_7) + .200 (X_5) + .180 (X_4) + .087 (X_6)$$

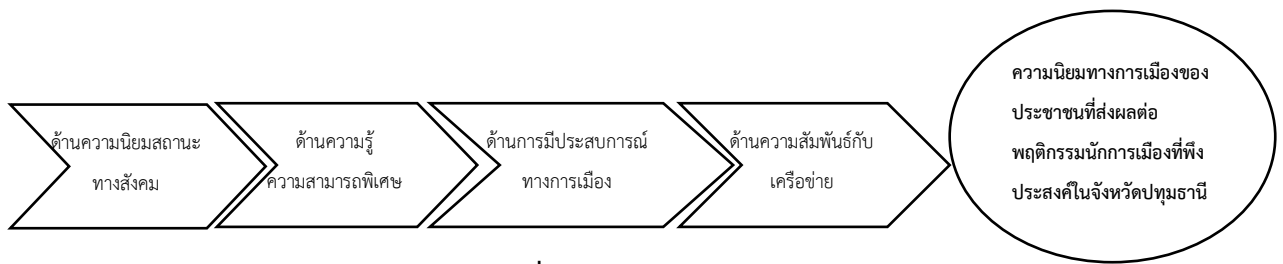
สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 464(X_7) + .248(X_5) + .239(X_4) + .090 (X_6)$$

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์ในจังหวัดปทุมธานี พบว่าตัวแปร จำนวน 4 ด้าน ด้านความนิยมสถานะทางสังคม ด้านความรู้ความสามารถพิเศษ ด้านการมีประสบการณ์ทางการเมือง ด้านความสัมพันธ์กับเครือข่าย ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักรการเมืองที่พึงประสงค์นั้น เชื่อว่าอุดมการณ์ หลักการ และกฎหมายเป็นสิ่งสำคัญ แต่จะปฏิบัติตามหรือไม่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ถ้าไม่เกิดประโยชน์กับตนก็ไม่ถือปฏิบัติเป็นโดยปกตินิสัยหรือการกล่อมเกลางานการเมืองย่อมส่งผลต่อการเสริมสร้างประชาธิปไตย ความนิยมทางสังคมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางสังคมและวิถีชีวิตของบุคคลในสังคมค่านิยมทางสังคมไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของความถูกต้อง หรือความผิด ดีหรือไม่ดี จริงหรือเท็จ

เท่านั้น แต่ยังรวมถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เป็นเครื่องนำพฤติกรรมในชีวิตของคนในสังคมด้วยอีกทั้งประสบการณ์ทางการเมืองหรือ การมีเครือข่ายทางการเมืองย่อมเป็นปัจจัยเสริมความนิยมให้กับนักรการเมืองต่างๆเช่นกัน

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี มีการอภิปรายผล ดังนี้

ความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานีโดยรวม อยู่ใน ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ใน ระดับปานกลาง 6 ด้าน และระดับน้อย 1 ด้าน ด้านความสัมพันธ์กับเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการมีประสบการณ์ทางการเมือง ด้านความรู้ความสามารถพิเศษ ด้านความนิยมสถานะทางสังคม ด้านการกล่อมเกลางานทางการเมือง ด้านลักษณะนิสัย และด้านค่านิยมการเล็งผลปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นายประคอง มาโต (2564) การส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนมีต่อนักการเมืองในจังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพทั่วไปเกี่ยวกับความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองจังหวัดอุทัยธานีประกอบด้วย 1) ด้านค่านิยมเล็งผลประโยชน์ นักการเมืองวางแผนการทำประโยชน์ ศึกษา ปัญหา รับฟังปัญหาของพื้นที่ เข้าช่วยเหลือ ความเดือนร้อนที่มี มีจิตในการพัฒนาคิดถึงประชาชนเป็นหลัก 2) ด้านความนิยมสถานะทางสังคม นักการเมืองมีสถานะทางการเงินที่ดี ครอบครัวมีฐานะ 3) ด้านการกล่อมเกลางานทางการเมืองการสื่อสารกับประชาชน นักการเมืองติดบอร์ดให้ความรู้ความเข้าใจ ติดบอร์ดรับฟังปัญหาในพื้นที่ 4) ด้านลักษณะนิสัยของนักการเมือง นักการเมืองเป็นผู้มีลักษณะชอบช่วยเหลือประชาชน มีความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา พูดจริงทำจริง และเป็นคนดี 5) ด้านความรู้ ความสามารถพิเศษของนักการเมือง นักการเมืองเป็น

ผู้มีความสามารถในการบริหาร การปกครองมีเทคนิควิธีการทางงบประมาณ มีความรู้ มี การศึกษา 6) ด้านมีประสบการณ์ทางการเมือง เคยเป็น นักการเมืองมาก่อน มีความรู้ มี ประสบการณ์ทางการเมือง 7) ด้านความสัมพันธ์กับเครือข่าย

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านค่านิยมการเล็งผลปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักการเมืองในจังหวัดปทุมธานียึดมั่นในลัทธิและยึดถือสิ่งที่เป็นผลกับประโยชน์ของตนถือ ประโยชน์ของตนเป็นสำคัญ

1. ด้านการกล่อมเกลາทางการเมืองโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ข้อ การฟังความคิดเห็นทางการเมืองของเพื่อน บ่อย ๆ ส่งผลต่อความนิยมนักการเมืองของท่าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา การได้รับการอบรม สั่งสอนความรู้ทางการเมืองจากสถาบันทางการศึกษาส่งผลต่อความนิยมนักการเมืองของท่าน การได้รับการอบรมสั่งสอนความรู้ทางการเมืองจากครอบครัวส่งผลต่อความนิยมนักการเมือง ของท่าน และ การรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเป็นเวลานาน ๆ ส่งผลต่อความนิยม นักการเมือง ของท่าน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระทรงวุฒิ รัตน์, เดิม ศักดิ์ ทองอินทร์, สุรพล สุยะพรหม (2563) ได้วิจัยเรื่อง การกล่อมเกลา ทางการเมืองของ ประชาชนที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอบ้านธิจังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปใน อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชน ภาพรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับ มาก ด้านความรู้ทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ด้าน ทัศนคติทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเป็นเวลานาน ๆ ส่งผลต่อความนิยมนักการเมือง ของท่าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การรับข้อมูลข่าวสารทาง การเมืองเป็นเวลานาน ๆ โดยไม่มีความรู้ทางการเมือง หรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อนักการเมือง

2. ด้านค่านิยมการเล็งผลปฏิบัติ โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับน้อย ทั้ง 2 ข้อ นักการเมืองที่ถือประโยชน์ของตนเป็นสำคัญส่งผลต่อความ

นิยมของท่าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ นักการเมืองที่ไม่ยึดมั่นในลัทธิและไม่ยึดถือสิ่งที่ไม่เป็นผล กับประโยชน์ของตนส่งผลต่อความนิยมของท่าน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพงศ์ บุญเหลือ สุวิชา วรวิเชียรพงษ์ (2561) ได้วิจัยเรื่อง นักการเมืองถิ่น จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประการแรก นักการเมืองถิ่นจังหวัดกาญจนบุรีส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากระบบ อุปถัมภ์และวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อรักษาบทบาทและความสัมพันธ์กับหัวหน้าคน ผู้นำท้องถิ่น และประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักการเมืองที่ไม่ยึดมั่นในลัทธิและไม่ยึดถือสิ่งที่ไม่เป็นผลกับประโยชน์ของตนส่งผลต่อความนิยมของท่าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักการเมืองส่วนใหญ่เห็นผลจากการสูญเสียความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ที่มีต่อกลุ่มหัวหน้าคน ผู้นำ ท้องถิ่นและประชาชน

3. ด้านลักษณะนิสัย โดยรวม อยู่ในระดับปาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ และระดับน้อย 1 ข้อ นักการเมืองที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานส่งผลต่อความนิยมของท่าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา นักการเมืองที่มีความเป็นกันเองกับทุกคน ไม่ถือตัว ส่งผลต่อความนิยมของท่าน นักการเมืองที่มีความเมตตากรุณาช่วยเหลือผู้อื่นส่งผลต่อความนิยมของท่าน และ นักการเมืองที่มีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใสส่งผลต่อความนิยมของท่าน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และนพพล อัครชาติ (2557) ได้วิจัยเรื่อง ความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย : ศึกษากรณีจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพทาง การเมืองในระบอบประชาธิปไตย, การแสดงบทบาทในฐานะแกนนำพรรคในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน, ตัว ผู้สมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่, การสร้างฐานคะแนนเสียงในระดับพื้นที่ และปัจจัยจากอิทธิพลส่วนตัวของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในพื้นที่ภาคอีสาน ก็มีความสัมพันธ์กับความนิยมพรรคเพื่อไทยในภาคอีสาน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักการเมืองที่มีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใสส่งผลต่อความนิยมของท่าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนชื่นชอบนักการเมืองที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน เป็นกันเองกับทุกคน ไม่ถือตัว ช่วยเหลือผู้อื่น มากกว่า

4. ด้านความนิยมสถานะทางสังคมโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ข้อ นักการเมืองที่มีฐานะมั่งคั่ง ร่ำรวยส่งผลต่อความนิยมของท่าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ นักการเมืองที่มีอำนาจบารมีส่งผลต่อความนิยมของท่าน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และนพพล อัครชาติ (2557) ได้วิจัยเรื่อง ความนิยมของคนอีสาน ที่มีต่อ พรรคเพื่อไทย : ศึกษากรณีจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพทาง การเมืองในระบอบประชาธิปไตย , การแสดงบทบาทในฐานะแกนนำพรรคในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน, ตัว ผู้สมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่, การสร้างฐานคะแนนเสียงในระดับพื้นที่ และปัจจัยจากอิทธิพลส่วนตัวของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในพื้นที่ภาคอีสาน ก็มีความสัมพันธ์กับความนิยมพรรคเพื่อไทยในภาคอีสาน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักการเมืองที่มีอำนาจบารมีส่งผลต่อความนิยมของท่าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชน นิยมนักการเมืองที่มีฐานะมั่งคั่ง ร่ำรวย มากกว่า นักการเมืองที่มีอำนาจบารมี

5. ด้านความรู้ความสามารถพิเศษโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ข้อ นักการเมืองที่มีจุดเด่นทางด้านคุณสมบัติพิเศษส่วนตัวส่งผลต่อความนิยมของท่าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา นักการเมืองที่มีจุดเด่นด้านความรู้ความสามารถสูงส่งผลต่อความนิยมของท่าน นักการเมืองที่มีผลงานที่มีชื่อเสียงส่งผลต่อความนิยมของท่าน และ นักการเมืองที่มีความสามารถในการพูดส่งผลต่อความนิยมของท่าน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และนพพล อัครชาติ (2557) ได้วิจัยเรื่อง ความนิยมของคนอีสานที่มีต่อ พรรคเพื่อไทย : ศึกษากรณีจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย ปัจจัยจากอิทธิพลส่วนตัวของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในพื้นที่ภาคอีสาน ก็มีความสัมพันธ์กับความนิยมพรรคเพื่อไทยในภาคอีสาน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักการเมืองที่มีความสามารถในการพูดส่งผลต่อความนิยมของท่าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชน ให้น้ำหนักการเมืองที่มีจุดเด่นทางด้านคุณสมบัติพิเศษส่วนตัวด้านความรู้ความสามารถสูงมากกว่า นักการเมืองที่มีความสามารถในการพูด

6. ด้านความสัมพันธ์กับเครือข่าย โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ข้อ นักการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ส่งผลต่อความนิยมของท่าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา นักการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับสื่อมวลชนส่งผลต่อความนิยมของท่าน นักการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับนักการเมืองระดับท้องถิ่นส่งผลต่อความนิยมของท่าน และ นักการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับกำนันและผู้ใหญ่บ้านส่งผลต่อความนิยมของท่าน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนกนาถ พูลสวัสดิ์ (2554) ได้วิจัยเรื่อง ความผูกพันพรรคการเมืองในสังคมไทย ศึกษาเปรียบเทียบพรรคประชาธิปัตย์ในสงขลาและตาก ผลการวิจัยพบว่า ความนิยมหรือความผูกพันต่อ พรรคประชาธิปัตย์ในจังหวัดสงขลาไม่ได้เกิดจากการสร้างฐานคะแนนเสียง อันมีประสิทธิภาพของ พรรค แต่เกิดจากมุมมองและแบบแผนทางการเมืองที่พบได้ในคนได้ทั่วไป โดยเฉพาะความนิยมอดีต หัวหน้าพรรคนายชวน หลีกภัย นอกจากนี้ยังพบว่ากระบวนการกล่อมเกลางานการเมืองจาก ครอบครัวและสังคมคนได้มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเลือก พรรคประชาธิปัตย์ ในขณะที่ความผูกพัน พรรคประชาธิปัตย์ในจังหวัดตากเกิดจากความนิยมในตัวผู้สมัครในการดูแลช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ และคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เข้ามามีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อความผูกพัน และการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับกำนันและผู้ใหญ่บ้านส่งผลต่อความนิยมของท่าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนให้ความสำคัญ กับสื่อมวลชน นักการเมืองระดับท้องถิ่นอื่น ที่ไม่ใช่ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน

7. ด้านการมีประสบการณ์ทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ข้อ นักการเมืองที่มีประสบการณ์เคยเป็นนักการเมืองระดับท้องถิ่นส่งผลต่อความนิยมของท่าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา นักการเมืองที่มีประสบการณ์เคยเป็นกำนันส่งผลต่อความนิยมของท่าน และ นักการเมืองที่มีประสบการณ์เคยเป็นผู้ใหญ่บ้านส่งผลต่อความนิยมของท่าน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และ นพพล อัครชาติ (2557) ได้วิจัยเรื่อง ความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย : ศึกษากรณีจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย ปัจจัยที่คนอีสานสนับสนุน

พรรคเพื่อไทย คือ บุคลิกภาพทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย การแสดงบทบาทในฐานะแกนนำพรรคในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน และ ตัวผู้สมัคร

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักการเมืองที่มีประสบการณ์เคยเป็นผู้ใหญ่บ้านส่งผลต่อความนิยมของท่าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชน ให้ความนิยม กับนักการเมืองที่มีประสบการณ์เคยเป็นนักการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น กำนัน มากกว่า นักการเมืองที่เคยเป็นผู้ใหญ่บ้าน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักการเมืองที่พึงประสงค์ ในจังหวัดปทุมธานี ยังมีบางข้อคำถามจากงานวิจัยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสมควรได้รับการเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง : ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าประชาชนสามารถใช้ความนิยมทางการเมืองเพื่อผลักดันให้นักการเมืองมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หน่วยงานภาครัฐควรมีนโยบายและกลไกต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

- การพัฒนาคุณภาพของนักการเมือง : ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าประชาชนต้องการนักการเมืองที่มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ หน่วยงานภาครัฐควรมีนโยบายและกลไกต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักการเมือง

- การเพิ่มความโปร่งใสและตรวจสอบได้ : ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าประชาชนต้องการนักการเมืองที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ หน่วยงานภาครัฐควรมีนโยบายและกลไกต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและตรวจสอบได้ของนักการเมือง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- พรรคการเมือง : พรรคการเมืองควรพัฒนากลยุทธ์และแนวทางในการหาเสียงเลือกตั้งโดยมุ่งเน้นไปที่นโยบายที่ชัดเจน และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน

- นักการเมือง : นักการเมืองควรมีพฤติกรรมที่ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ ทำงานเพื่อประชาชน โปร่งใสและตรวจสอบได้

- ประชาชน : ประชาชนควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งก่อนตัดสินใจเลือกตั้ง

3. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1) ศึกษาเปรียบเทียบมุมมองของประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ เกี่ยวกับ “นักการเมืองที่พึงประสงค์”

2) ศึกษากลไกที่ทำให้ความนิยมทางการเมืองของประชาชนส่งผลต่อพฤติกรรมของนักการเมือง

เอกสารอ้างอิง

ชนกนาถ พูลสวัสดิ์. (2554). ความนิยมทางการเมืองพรรคการเมืองในสังคมไทย ศึกษาเปรียบเทียบพรรคประชาธิปัตย์ในสงขลาและตาก. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 4(3), 171.

ณัฐพงศ์ บุญเหลือ และสุวิชา วรวิเชียรพงษ์. (2561). นักการเมืองถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 13(3), 163-173.

ทินพันธ์ นาคะตะ. (2541). "นักคิดผู้ยิ่งใหญ่ของโลก : ปรัชญาและทฤษฎีการเมือง". กรุงเทพมหานคร : โครงการเอกสารและตำรา สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์ นิต้า.

_____. (2546). วิธีชีวิตไทย : วัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่. กรุงเทพมหานคร : โครงการเอกสารและตำราสมาคมนิติศาสตร์ นิต้า.

ชาตรี มหันตรัตน์ และคณะ. (2559). บุรณาการองค์รวม : แนวทางคุ้มครองมรดกโลก กรณี อุทยาน อุทัยธานี . เรียกใช้เมื่อ 12 มกราคม 2566 จาก <https://so06.tcihaijo.org/index.php/jra/article/view/251184>

พระทรงวุฒิ รัตนะ, เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ และสุรพล สุษะพรหม. (2563). การกล่อมเกลากฎการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอบ้านธิ จังหวัด

วัลลภ รัฐนัตรานนท์ และนพพล อัครฮาต. (2557). ความนิยมของคนอีสานที่มีต่อพรรคเพื่อไทย: ศึกษากรณีจังหวัดขอนแก่น. วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 1(1), 76 - 100.

Krejcie R.V., and D.W. Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". Educational and Psychological Measurement, 30(3).

การวิจัยเชิงเอกสารเพื่อสังเคราะห์การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นใน
การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติของประเทศอินโดนีเซีย*
DOCUMENTARY RESEARCH TO SYNTHESIZE THE USE OF LOCAL
WISDOM IN DISASTER RISK REDUCTION IN INDONESIA

นพวรรณ พึ่งพา

Noppawan Phuengpha

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Faculty of Political Science and Law, Burapha University

Corresponding author E-mail: noppawanp@go.buu.ac.th

Received 5 June 2024; Revised 21 June 2024; Accepted 20 June 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสังเคราะห์การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของอินโดนีเซียที่มีต่อการจัดการภัยพิบัติตามกรอบแนวคิดเซนได จากบทความวิจัย บทความวิชาการและเอกสารของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงเอกสารตามแนวทางของ Scott (1990; 2006) จำนวน 14 ฉบับ

ผลการวิจัยพบว่าลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการภัยพิบัติของประเทศอินโดนีเซีย สามารถแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบตามกรอบเซนไดซึ่งเป็นกรอบการจัดการภัยพิบัติระดับสากลที่มีการดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน 1) มาตรการใช้โครงสร้างจะมีการใช้ภูมิปัญญาในการก่อสร้างบ้านเรือนเพื่อรองรับภัยพิบัติเช่น แผ่นดินไหว โดยการสร้างจากไม้หรือไม้ไผ่ และพบว่าหลังเกิดภัยพิบัติมีการใช้องค์ความรู้ในการก่อสร้างบ้านมาใช้ในการซ่อมแซมหรือสร้างบ้านขึ้นใหม่ 2) มาตรการที่ไม่ใช้โครงสร้าง พบว่ามีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่นมากที่สุดโดยส่วนใหญ่จะเป็นการถ่ายทอดในชุมชนไม่ได้ถูกใช้โดยทั่วไป รองลงมาคือการถ่ายทอดความรู้

---

* นพวรรณ พึ่งพา. (2567). การวิจัยเชิงเอกสารเพื่อสังเคราะห์การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติของประเทศอินโดนีเซีย. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย, 4(3), 130-143.
Noppawan Phuengpha. (2024). Documentary research to synthesize the use of local wisdom in disaster risk reduction in Indonesia. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(3), 130-143.;

หรือประสบการณ์ด้านภัยพิบัติผ่านทางบทเพลง บทกลอน เรื่องเล่า ศิลปะด้านภัยพิบัติ ลำดับถัดมาคือการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนของตนเอง ลำดับถัดมาคือ ประเพณีหรือพิธีกรรมทางศาสนา และการสร้างเครือข่ายทางสังคม ลำดับถัดมาคือ การที่ชุมชนอยู่ร่วมกับธรรมชาติ บทบาทและการตัดสินใจของผู้นำชุมชนในการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น และสังเกตสิ่งผิดปกติ ลำดับถัดมาคือ ความสามัคคีในชุมชน และลำดับสุดท้ายคือ กฎระเบียบทางศาสนาและ มีแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงอันตรายที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งผลการวิจัยเชิงเอกสารครั้งนี้จะเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัยในอนาคตเพื่อพัฒนาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

คำสำคัญ: ภูมิปัญญาท้องถิ่น, การจัดการภัยพิบัติ, การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ, อินโดนีเซีย

Abstract

This research aims to study and synthesize the use of local wisdom in Indonesia for disaster management based on the Sendai Framework. The study utilizes research articles, academic papers, and documents from government and private sector agencies, employing a document research methodology following Scott (1990; 2006), analyzing a total of 14 documents.

The findings reveal that the characteristics of local wisdom in disaster management in Indonesia can be categorized into two forms according to the Sendai Framework, which is the current international framework for disaster management: 1) Structural Measures: Local wisdom is applied in the construction of houses to withstand disasters such as earthquakes by using materials like wood or bamboo. It is found that after disasters, this knowledge is utilized in the repair or reconstruction of houses. 2) Non-Structural Measures: The most common method is the transmission of knowledge from generation to generation, mainly within communities and not generally applied. Next is the transmission of disaster knowledge or experiences through songs, poems, stories, and disaster-related arts. Following this is the conservation of natural resources and the environment within the community. This is followed by

religious traditions or rituals and the establishment of social networks. Next is the community's coexistence with nature, the role and decision-making of community leaders in preserving local wisdom, and observing abnormalities. Following this is community unity. Lastly, religious regulations and the presence of hazard maps indicating areas at risk are noted. The results of this documentary research will serve as a conceptual framework for future research to further develop the use of local wisdom in disaster management in other areas.

Keywords: Local wisdom, disaster management, Disaster risk reduction, Indonesia

บทนำ

ค่าเฉลี่ยในการเกิดขึ้นของภัยพิบัติทั่วโลกมีค่าเฉลี่ยในแต่ละปีสูงขึ้นกว่าค่าเฉลี่ยในรอบ 30 ปีที่ผ่านมา ประเทศในทวีปเอเชียที่มักประสบกับเหตุการณ์ทางภัยพิบัติ ระหว่างปี พ.ศ. 2443 ถึง พ.ศ. 2564 ได้แก่ ประเทศจีน อินเดีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย บังคลาเทศ เวียดนาม ญี่ปุ่น ปากีสถาน อัฟกานิสถาน และอิหร่าน ประเทศอินโดนีเซียถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 3 ของประเทศในแง่ของความเสี่ยงด้านสภาพภูมิอากาศ โดยมีความเสี่ยงต่อน้ำท่วมทุกประเภทและความร้อนจัด อินโดนีเซียตั้งอยู่บนวงแหวนแห่งไฟแปซิฟิกและวงแหวนแห่งไฟตำแหน่งที่จุดตัดของแผ่นเปลือกโลกหลัก 3 แผ่นทำให้ประเทศเสี่ยงต่อการปะทุของภูเขาไฟ แผ่นดินไหว และสึนามิเป็นพิเศษ อีกทั้งยังมีฤดูมรสุมประจำปีซึ่งทำให้เกิดน้ำท่วมประจำปีและดินถล่ม การเติบโตของประชากรอย่างรวดเร็วและการขยายตัวของเมือง ได้ทำให้ผู้คนนับล้านกระจุยตัวอยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงและบางชุมชนมีความเสี่ยงต่อภัยพิบัติมากกว่าพื้นที่อื่น ส่งผลให้ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง (Christelle Cazabat, 2023, pp7) พื้นที่หลายแห่งในอินโดนีเซียถูกพิจารณาว่าเป็นพื้นที่เสี่ยงสำหรับผลกระทบจากภัยพิบัติ รวมถึงเหตุการณ์ทางธรณีวิทยาและอุทกอุตุนิยมวิทยา สำนักงานจัดการภัยพิบัติแห่งชาติ (BNPB) ได้จัดทำดัชนีความเสี่ยงภัยพิบัติของอินโดนีเซีย (Index Rawan Bencana Indonesia, (IRBI)) โดยระบุว่า มีเขตหรือเมืองที่มีความเสี่ยงต่อภัยพิบัติถึง 497 แห่ง ซึ่ง 65% ถือว่าเป็น “ความเสี่ยงสูง” และ 35% เป็น “ความเสี่ยงปานกลาง” รัฐบาลได้จัดประเภทภัยพิบัติออกเป็น “ธรรมชาติ” “ไม่ใช่

ธรรมชาติ” และ “สังคม” โดยประเภทเหล่านี้รวมถึง ภัยธรรมชาติ (แผ่นดินไหว สึนามิ น้ำท่วม ดินถล่ม การปะทุของภูเขาไฟ คลื่นยักษ์หรือการกัดเซาะ สภาพอากาศที่รุนแรง ภัยแล้ง และไฟฟ้าหรือไฟอื่น ๆ) ภัยไม่ใช่ธรรมชาติ (การระบาดของโรคหรือโรคระบาด และความล้มเหลวทางเทคโนโลยี) และภัยสังคม (ความขัดแย้งทางสังคมหรือการก่อการร้าย) สำนักงาน BNPB บันทึกว่ามีภัยธรรมชาติมากกว่า 3,000 ครั้งทั่วประเทศในแต่ละปี โดยทั่วไปแล้วภัยธรรมชาติจะเกิดจากปรากฏการณ์ทางอุทกวิทยา และอุตุนิยมวิทยามากกว่า 90% (เช่น พายุทอร์นาโด น้ำท่วม และดินถล่ม) อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ทางอุทกวิทยาและอุตุนิยมวิทยามักจะมีความรุนแรงน้อยกว่าแผ่นดินไหว สึนามิ และผลกระทบจากเหตุการณ์ทางธรณีวิทยาอื่น ๆ ผลลัพธ์คือในปีที่ไม่มีเหตุการณ์ทางธรณีวิทยาครั้งใหญ่ มักจะมีการสูญเสียชีวิตน้อยลง ประเทศอาจประสบกับภัยพิบัติที่ทำให้มีผู้เสียชีวิตหลายพันคนและผู้คนหลายหมื่นคนต้องพลัดถิ่น ขณะที่ความสูญเสียทางเศรษฐกิจอาจสูงถึง 3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี (Center For Excellence In Disaster Management & Humanitarian Assistance, 2021)

ในการจัดการภัยพิบัติในระดับสากลนั้นมีการกำหนดการดำเนินงานในระยะยาวที่เรียกว่ากรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติพ.ศ. 2558-2573 หรือ “กรอบเซนได” โดยมีประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติให้การรับรองกว่า 187 ประเทศ หลักการสำคัญที่ใช้ในการดำเนินการประกอบด้วย 4 ส่วนได้แก่

- 1) เข้าใจความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ต้องเข้าใจในหลายองค์ประกอบเช่นความเปราะบาง ศักยภาพ ความล่อแหลม และลักษณะของภัยที่อาจเกิดขึ้น

- 2) เสริมสร้างศักยภาพในการบริหารและจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ โครงสร้างและกลไกในการบริหารจัดการความเสี่ยงมีความสัมพันธ์ต่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในทุก ระดับ ซึ่งช่วยเชื่อมโยงในทางกฎหมายข้อบังคับ นโยบายสาธารณะ ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่นได้ และสามารถสร้างแรงจูงใจของภาคส่วนต่าง ๆ ได้

- 3) ลงทุนในด้านการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติเพื่อให้พร้อมรับมือและฟื้นคืนสู่สภาวะปกติได้ในระยะเวลาอันสั้น ต้องอาศัยการลงทุนของภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติทั้งในเชิงโครงสร้างและแบบที่ไม่ใช่เชิงโครงสร้าง

- 4) พัฒนาศักยภาพการเตรียมความพร้อมเผชิญเหตุภัยพิบัติที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการฟื้นฟูสภาพและซ่อมสร้างให้ดีกว่าเดิมในช่วงของการบูรณะฟื้นฟูภายหลังเกิดภัยพิบัติ หากมี

การวางแผนในการฟื้นคืนสภาพที่ดีจะช่วยส่งผลให้ลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ,2559)

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า UN Office for Disaster Risk Reduction ได้จัดทำรายงานความคืบหน้าของการดำเนินการตามกรอบเซนได โดยได้รวบรวมแนวทางปฏิบัติที่ดีเอาไว้สี่ประเภท ได้แก่ 1) การทำความเข้าใจความเสี่ยงจากภัยพิบัติ 2) การเสริมสร้างการกำกับดูแลความเสี่ยงจากภัยพิบัติเพื่อจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ 3) การลงทุนในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติเพื่อการฟื้นฟู และ 4) การเสริมสร้างการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติเพื่อการตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อ "สร้างให้ดีขึ้น" ในการฟื้นฟู และการบูรณะใหม่พบว่าประเทศอินโดนีเซียเป็นหนึ่งในประเทศที่มีการทำความเข้าใจความเสี่ยงจากภัยพิบัติผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการใช้เรื่องราว เพลง บทกวี และเพลงกล่อมเด็กเป็นวิธีการสื่อสาร การเตือนภัยล่วงหน้าในท้องถิ่น (UN Office for Disaster Risk Reduction,2023) ดังนั้น การศึกษาวิจัยในคราวนี้จึงมุ่งศึกษาประเด็นการทำความเข้าใจการจัดการภัยพิบัติผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นของประเทศอินโดนีเซีย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.เพื่อศึกษาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของอินโดนีเซียที่มีต่อการจัดการภัยพิบัติตามกรอบแนวคิดเซนได

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ด้วยการคัดเลือกเอกสารระดับทุติยภูมิที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วยบทความวิจัย บทความวิชาการและเอกสารเผยแพร่ของภาครัฐและภาคเอกชน ในการคัดเลือกเอกสารได้ใช้หลักเกณฑ์ 1) มีความถูกต้อง 2) มีความน่าเชื่อถือ 3) มีความเป็นตัวแทน และ 4) มีความชัดเจน Scott (1990) ; (2006) โดยขอบเขตของเนื้อหาประกอบด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจัดการภัยพิบัติของประเทศอินโดนีเซีย ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติของประเทศอินโดนีเซีย ความรู้ท้องถิ่นด้านการจัดการภัยพิบัติของประเทศอินโดนีเซีย และความรู้ท้องถิ่นด้านการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติของประเทศอินโดนีเซีย โดยผลการคัดเลือก พบว่ามีวรรณกรรมที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การคัดเลือกเอกสาร และตรงกับวัตถุประสงค์ของ

งานวิจัยซึ่งเป็นวรรณกรรมภาษาต่างประเทศ จำนวน 14 ฉบับ ที่มีการตีพิมพ์ในระยะ 5 ปี คือ พ.ศ. 2563 – 2567 หรือ ค.ศ. 2020 - 2024 ซึ่งผู้วิจัยได้นำวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาสังเคราะห์การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของประเทศอินโดนีเซียในการจัดการภัยพิบัติตามกรอบแนวคิดเสนอได้

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเชิงเอกสารเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ พบว่า การจัดการภัยพิบัติในปัจจุบันมีการดำเนินการตามกรอบเสนอได้ซึ่งมีระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015-2030 สามารถแบ่งได้เป็น 4 ระยะได้แก่ 1) การป้องกันและลดผลกระทบ 2) การเตรียมความพร้อมและเตือนภัย 3) การรับมือกับสถานการณ์สาธารณภัย และ 4) การฟื้นฟู อีกทั้งต้องครอบคลุมการวางแผนสำหรับคนทุกเพศ ทุกวัย รวมถึงสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ตามแนวคิดของการจัดการภัยพิบัติตามกรอบเสนอได้ ได้มีการนำการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Reduction : DRR) มาใช้ดำเนินงานเชิงรุก ในการบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ มุ่งเน้นในการลดปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงก่อนที่ภัยพิบัติจะเกิดขึ้น ในการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมในระยะก่อนเกิดภัยพิบัติมักจะดำเนินการใน 2 รูปแบบได้แก่ 1) มาตรการที่ใช้โครงสร้าง หมายถึง มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างสิ่งป้องกันภัยพิบัติ หรือการปรับปรุงสิ่งก่อสร้างที่มีอยู่เดิมให้มีความแข็งแรงเพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถดำเนินการได้ดังนี้ พัฒนาแหล่งน้ำ ระบบชลประทานเพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง ปลูกป่าชายเลนเพื่อป้องกันน้ำเซาะตลิ่ง ใช้เป็นแนวกันลม และเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ระบบนิเวศ ปลูกพืชคลุมดินเพื่อป้องกันดินโคลนถล่ม ปลูกพืชเกษตรเพิ่มผืนป่าเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ระบบนิเวศ

2) มาตรการที่ไม่ใช่โครงสร้าง หมายถึง สิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งปลูกสร้าง แต่เกี่ยวข้องกับแผนการ โครงการ ความรู้ การพัฒนาความรู้หรือทักษะของเจ้าหน้าที่หรือประชาชน สื่อประชาสัมพันธ์ ระบบการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้หรือการจัดเตรียมความพร้อมเทคโนโลยีในการป้องกันและรับมือกับภัยพิบัติ เช่น การกำหนดแผน การออกกฎหมาย การประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ การฝึกซ้อม เป็นต้น โดยสามารถสรุปลักษณะของการจัดการภัยพิบัติโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของประเทศอินโดนีเซียได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลจากการสังเคราะห์

ลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่นของ ประเทศอินโดนีเซียที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการภัยพิบัติของประเทศ อินโดนีเซีย	ที่มา												
	Simon Sumanjaya Hutagalung, Himawan Indrajat) 2020	Irfani Triastari, Siti Irene Astuti Dwiningrum, Sofia Husni Rahmia) 2021	Affatul Ala, Mukminan Mukminan, Dedes Serija Anisfa, Annisa Priantari Putri, Wahyu Farida) 2023	Putu Ela Suamika, Ida Bagus Putu Amyana, I Wayan Suastra, I Gele Margunayasa (2022)	Deasy Arisanty, Ismi Rajjani, Mutiani Mutiani, Karunia Puji Hastuti, Eris Wamansyah Abbas, Dedi Rosadi and Muhammad Muhaimin (2023)	Eddy Noviana, Hasnah Faizah, M. Nur Mustafa, Elmustian, Hermandra, Otang Kurniaman, M. Atri Rusandi, Dominikus David Biondi Situmorang 2023	Nopriyasan Nopriyasan, Gusti Asnan, Ahmad Fauzi, Ika Puji Hastuti, Abdul Harits Ritonga, Vicky Kurniawan, Riva Mairiska (2024)	Jop Koopman (2023)	S A Cahyono, A Wuryanta, and CY Lastiantoro	Eurpan Ishak Akse (2020)	Syafwan Rozi, Abdul Ritonga, Januar Januar (2021)	Fakhruddin, I. Elmada, M.A.G. (2022)	Peter Mikulecky, Anna Puncóchařová, František Babič, Vladimír Bureš, Pavel Čech, Martina Husáková, Karel Mls, Tomáš Nacházal, Daniela Ponce, Kamila Štekerová, Ioanna Triantafyllou, Petr Tučník, Viljaya Yuanjaya, P., & Melwanda, G. (2021)
การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ													
1) มาตรการใช้โครงสร้าง													
-ความรู้ในการก่อสร้าง	/						/				/	/	/
-ความรู้ในการซ่อมแซมบ้าน/ สร้างบ้านใหม่หลังจากภัยพิบัติ	/												
2) มาตรการไม่ใช่โครงสร้าง													
-พิธีกรรมทางศาสนา	/	/	/				/						
-กฎระเบียบทางศาสนา	/												
-การอยู่ร่วมกับธรรมชาติ	/											/	/
-การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			/			/						/	/
-ความสามัคคีในชุมชน					/				/				
-มีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่น	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
-การสร้างเครือข่ายทางสังคม								/			/	/	/
-บทเพลง บทกลอน เรื่องเล่า				/				/	/	/	/	/	

ศิลปะด้านภัยพิบัติ														
-มีแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยง อันตรายที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่										/				
-บทบาทและการตัดสินใจของ ผู้นำชุมชนในการสืบสานภูมิ ปัญญาท้องถิ่น								/			/			/
-สิ่งเกิดสิ่งผิดปกติ			/				/							/

ที่มา (ผู้เขียน,2567)

จากผลการสังเคราะห์ลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติของ
ประเทศอินโดนีเซียจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในตารางที่ 1 พบว่ามีบางองค์ประกอบปรากฏใน
วรรณกรรมไม่มาก เช่น ความรู้ในการซ่อมแซมบ้าน/สร้างบ้านใหม่หลังจากภัยพิบัติ
กฎระเบียบทางศาสนา มีแผนที่ที่เสี่ยงอันตรายที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ และความสามัคคีในชุมชน
เนื่องจากลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่นจะขึ้นอยู่กับบริบทพื้นที่ ประสพการณ์ด้านภัยพิบัติ
และเอกลักษณ์ทางภูมิปัญญาของชุมชนนั้น ๆ

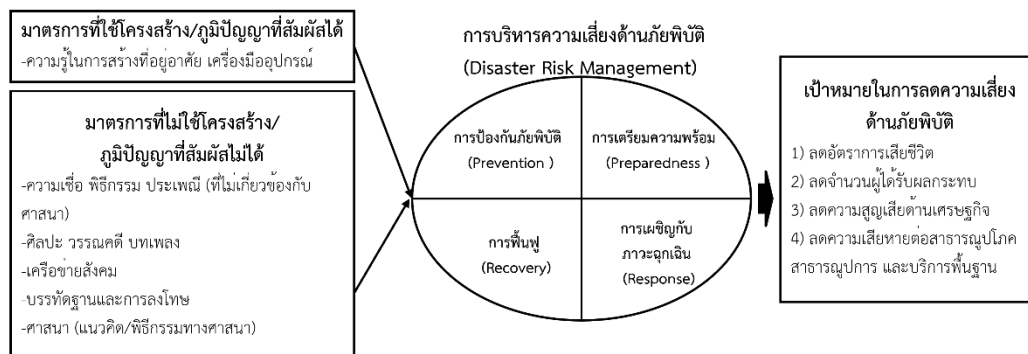
อภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะของการภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติของ
ประเทศอินโดนีเซียมีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ความเชื่อ และภูมิปัญญาในการประดิษฐ์
และก่อสร้างซึ่งมีความสอดคล้องกับ Gopal Krishna Panda, Uday Chatterjee &
Snigdharani Panda (2023) กล่าวว่าระบบความรู้ของชนพื้นเมืองได้รับการยอมรับว่าเป็น
องค์ประกอบสำคัญของกลยุทธ์การบรรเทาภัยพิบัติและลดความเสี่ยงในศตวรรษที่ 21 ตาม
กรอบเซนไดเพื่อการจัดการภัยพิบัติ โดยการพยายามพัฒนากลยุทธ์การลดความเสี่ยงมาสู่
ชุมชน ด้วยการส่งเสริมความรู้พื้นเมืองในการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติโดยกำหนดใน
นโยบายและโครงการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน และพบว่าภูมิปัญญา
ท้องถิ่นนั้นจะมีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นในชุมชนของตนเองและบางชุมชนจะมีการนำแนวคิด
สากลที่ภาครัฐส่งเสริมให้นำมาประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ
Vinita Prasad & Bhawana Nigam (2023) กล่าวว่าจัดการภัยพิบัติขึ้นอยู่กับความรู้
ความชำนาญของชนพื้นเมืองและความรอบคอบของคนพื้นเมือง โดยความรู้จะถูกส่งต่อจากรุ่น

หนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง ในยุคปัจจุบันภัยพิบัติมีความรุนแรงมากขึ้น และต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ในการจัดการภัยพิบัติที่เหมาะสม

องค์ความรู้ใหม่

รูปภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ (ผู้เขียน, 2567)

ในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถนำองค์ความรู้ด้านการศึกษาภูมิปัญญามารวมกับการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติได้ โดยกรอบในการศึกษาด้านภูมิปัญญาแบ่งเป็น 1) มาตรการที่ใช้โครงสร้าง/ภูมิปัญญาที่สัมผัสได้ ได้แก่ ความรู้ในการสร้างที่อยู่อาศัย เครื่องมืออุปกรณ์ 2) มาตรการที่ไม่ใช้โครงสร้าง/ภูมิปัญญาที่สัมผัสไม่ได้ ได้แก่ 2.1 ความเชื่อ พิธีกรรม ประเพณี (ที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา) 2.2 ศิลปะ วรรณคดี บทเพลง 2.3 เครือข่ายสังคม 2.4 บรรทัดฐานและการลงโทษ 2.5 ศาสนา (แนวคิด/พิธีกรรมทางศาสนา) โดยศึกษาควบคู่ไปกับวงจรการบริหารความเสี่ยงจากภัยพิบัติซึ่งแบ่งออกเป็น 1) การป้องกันภัยพิบัติ (Prevention) การเตรียมความพร้อม (Preparedness) การเผชิญกับภาวะฉุกเฉิน (Response) และการฟื้นฟู (Recovery) โดยศึกษาว่ามีการนำเอากรอบด้านภูมิปัญญามาใช้ในขั้นตอนของวงจรการบริหารความเสี่ยงจากภัยพิบัติและใช้อย่างไร จากนั้นนำข้อมูลการวิเคราะห์ทั้งสองส่วนมาสู่การตอบเป้าหมายการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในระดับสากล

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของประเทศอินโดนีเซียนั้นมีการใช้รูปแบบที่เป็นมาตรการที่ไม่ใช้โครงสร้างโดยผ่านทางพิธีกรรม ความเชื่อ กฎระเบียบทางศาสนาอิสลาม ในความเชื่อทางศาสนานั้นมีการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นต่าง ๆ ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับพระเจ้า ดังนั้นมนุษย์จึงควรมีส่วนในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ชุมชนต่าง ๆ ของประเทศอินโดนีเซียมีการถ่ายทอดเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตนั้นซึ่งเป็นเสมือนบทเรียนของคนรุ่นต่อมาในการใช้สังเกตและเตรียมความพร้อมก่อนเกิดภัยพิบัติ บางพื้นที่อาจจะมีการถ่ายทอดผ่านบทเพลง บทกลอน เรื่องเล่า ศิลปะด้านภัยพิบัติ ซึ่งจะดำเนินการควบคู่ไปกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของคนชุมชน โดยคนในชุมชนจะไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงไม่ปรับเปลี่ยนสภาพธรรมชาติที่เป็นอยู่เดิม ส่งผลให้การคงอยู่ของสภาพธรรมชาติที่สมบูรณ์ในชุมชนมีมากขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อคนรุ่นหลังได้อยู่ในสภาพธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์ต่อไป ในการถ่ายทอดองค์ความรู้และการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในระดับชุมชนแต่ละแห่งจะมีระดับการปฏิบัติที่ต่างกันเป็นผลมาจากความเข้มแข็งและความตั้งใจของผู้นำชุมชนแต่ละแห่ง บางแห่งที่มีผู้นำชุมชนที่มีความเข้มแข็งมากจะมีการเก็บรวบรวมและถ่ายทอดองค์ความรู้อย่างต่อเนื่องและเข้าถึงสมาชิกในชุมชนได้มาก ซึ่งนำไปสู่การสรุปพื้นที่ที่มีความเสี่ยงด้านภัยพิบัติของชุมชน ในทางกลับกันหากชุมชนมีผู้นำที่ไม่เข้มแข็งจะส่งผลการดำเนินงานในการรวบรวมและถ่ายทอดองค์ความรู้น้อยลงหรืออาจจะสูญหายไป ในส่วนของมาตรการที่ใช้โครงสร้างสะท้อนให้เห็นว่าการก่อสร้างบ้านเรือนของชาวบ้านให้มีความคงทนหรือทนทานต่อภัยพิบัติในพื้นที่เป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมา และกลายเป็นบรรทัดฐานทางสังคม เมื่อมีคนไม่ปฏิบัติตามจะมีการลงโทษตามที่แต่ละชุมชนได้สร้างเงื่อนไขไว้ ดังนั้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติของประเทศอินโดนีเซียสะท้อนให้เห็นถึงการป้องกันและลดผลกระทบในช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติตามกรอบแนวคิดเช่นใด

ดังนั้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ภาครัฐของประเทศอินโดนีเซียควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดทำเป็นองค์ความรู้อย่างเป็นทางการและมีการถ่ายทอดผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งในท้องถิ่นและระดับประเทศเพื่อสืบทอดองค์ความรู้และเผยแพร่ต่อไปให้กับชนรุ่นหลัง

2) นำแนวคิดที่เป็นสากลมาบูรณาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อดำเนินการตามแผนงานด้านภัยพิบัติของประเทศอินโดนีเซียในบริบทปัจจุบันได้

2.ข้อเสนอแนะทางวิชาการและการศึกษาวิจัย

1) ควรมีการศึกษาแยกตามลักษณะของชนเผ่าพื้นเมืองที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะที่คล้ายคลึงกันเพื่อให้ผลการวิจัยมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

2) อาจเพิ่มการศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่างชนเผ่าพื้นเมืองที่อาศัยอยู่บนเกาะเดียวกันแต่มีความแตกต่างกันในบริบทของภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการภัยพิบัติ

เอกสารอ้างอิง

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย. (2559). การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย. บริษัท เวิร์ค พรีนติ้ง จำกัด.

Aksa, F. I. (2020). Wisdom of indigenous and tacit knowledge for disaster risk reduction. *Indonesian Journal of Geography*, 52(3), 418-426. <https://doi.org/10.22146/ijg.47321>

A'la, A., Mukminan, M., Anisfa, D. S., & Putri, A. P. (2023). The belief system serves as a disaster mitigation mechanism to preserve the local wisdom of the Baduy tribe. *Jurnal Penelitian Sosial Keagamaan*, 17(1), 45-58. <https://doi.org/10.18326/infl3.v17i1.45-58>

Arisanty, D., Rajiani, I., Mutiani, M., Hastuti, K. P., Abbas, E. W., Rosadi, D., & Muhaimin, M. (2023). Social capital of Banjarese for peatland fire mitigation: Combining local wisdom and environment. *World*, 4(4), 745–757. <https://doi.org/10.3390/world4040047>

Cahyono, S. A., Wuryanta, A., & Lastiantoro, C. Y. (2021). The local knowledge to mitigate the landslide disaster in Beruk village, Jatiyoso sub-district, Karanganyar regency. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, 874(1), 012015. <https://doi.org/10.1088/1755-1315/874/1/012015>

- Cazabat, C. (2023). *Disaster displacement: Indonesia country briefing*. Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC) and Asian Development Bank. Retrieved February 21, 2024, from <https://www.internal-displacement.org/publications/disaster-displacement-indonesia-country-briefing-0/>
- Center For Excellence In Disaster Management & Humanitarian Assistance. (2021). *INDONESIA disaster management reference handbook*. <https://www.preventionweb.net/publication/indonesia-disaster-management-reference-handbook-2021>
- Fakhruddin, I., & Elmada, M. A. G. (2022). Local wisdom as a part of disaster communication: A study on the local storytelling in disaster mitigation. *ETNOSIA: Jurnal Etnografi Indonesia*, 7(2), 154–166. <https://doi.org/10.31947/etnosia.v7i2.22145>
- Hutagalung, S. S., & Indrajat, H. (2020). Adoption of local wisdom in disaster management in Indonesia. *International Journal of Scientific & Technology Research*, 9(3), 48-52. <http://repository.lppm.unila.ac.id/19624/1/Adoption-Of-Local-Wisdom-In-Disaster-Management-In-Indonesia%281%29.pdf>
- Koopman, J. (2023). Subawe, traditional knowledge, and faith-based organisations promoting social capital and disaster preparedness: A Lombok, Indonesia case study. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 94, 103837. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212420923003175>
- Mikulecký, P., Punčochářová, A., Babič, F., Bureš, V., Čech, P., Husáková, M., Mls, K., Nacházel, T., Ponce, D., Štekerová, K., Triantafyllou, I., Tučník, P., Sunanda, V., & Zanker, M. (2023). Dealing with risks associated with tsunamis using indigenous knowledge approaches. *International*

- Journal of Disaster Risk Reduction, 86, 103534. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212420923000146>
- Nopriyasman, N., Asnan, G., Fauzi, A., Hastuti, I. P., Ritonga, A. H., Kurniawan, V., & Mairiska, R. (2024). Indigenous signs: The wisdom of Nagari communities toward natural disaster in Pasaman Barat. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 107, 2-11. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212420924002590>
- Noviana, E., Faizah, H., Mustafa, M. N., Elmustian, Hermandra, Kurniaman, O., Rusandi, M. A. R., & Situmorang, D. D. B. (2023). Understanding 'Tunjuk Ajar Melayu Riau': Integrating local knowledge into environmental conservation and disaster education. *Heliyon*, 9, e19989. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e19989>
- Rozi, S., Ritonga, A., & Januar, J. (2021). Local community-based disaster management: The transformation of religious and local wisdom values in preparation to deal with natural hazards in West Sumatra, Indonesia. *Jambá: Journal of Disaster Risk Studies*, 13(1). <https://doi.org/10.4102/jamba.v13i1.1020>
- Scott, J. A Matter of Record: Documentary Sources in Social Research. Cambridge: Policy Press, 1990. Social Research and Documentary Sources. Sage Benchmarks in Social Research Methods, Documentary Research Volume 1. SAGE Publication, 2006.
- Suarmika, P. E., Arnyana, I. B. P., Suastra, I. W., & Margunayasa, I. G. (2022). Reconstruction of disaster education: The role of indigenous disaster mitigation for learning in Indonesian elementary schools. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 72, 102874. <https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2022.102874>

- Triastari, I., Dwiningrum, S. I. A., & Rahmia, S. H. (2021). Developing disaster mitigation education with local wisdom: Exemplified in Indonesia schools. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, 884(1), 012004. <https://doi.org/10.1088/1755-1315/884/1/012004>
- UN Office for Disaster Risk Reduction. (2023). Midterm review of the implementation of the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030: Good practices in disaster risk reduction. Retrieved February 21, 2024, from <https://www.undrr.org/publication/good-practices-disaster-risk-reduction-midterm-review-implementation-sendai-framework>
- Yuanjaya, P., & Meiwanda, G. (2021). The local wisdom of the Tenggerese people to coexist with disaster of Mount Bromo. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, 884(1), 012029. <https://doi.org/10.1088/1755-1315/884/1/012029>

การศึกษาปัญหาเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

A STUDY OF CONTENT PROBLEMS USED IN TEACHING CHINESE LANGUAGE AT THE MATHAYOMSUKSA 4 IN PHRANAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

ปิยธิดา สังสีแก้ว¹ และ นภัตสรณ์ เหลืองศักดิ์ศรี²

Piyathida Sangsikaew¹ and Napatsorn Luengsak Sri²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

¹⁻²Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand

Corresponding author E-mail: lnapatsorn@aru.ac.th

Received 11 May 2024; Revised 15 June 2024; Accepted 26 June 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาของเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน และจัดทำเอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาจีนขึ้น ให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียนภาษาจีน จำนวน 160 คน จากโรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ โรงเรียนอยุธยาสุรณ โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย โรงเรียนอุทัย โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” และโรงเรียนบางปะอิน “ราชานุเคราะห์ 1” โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

---

* ปิยธิดา สังสีแก้ว และ นภัตสรณ์ เหลืองศักดิ์ศรี. (2567). การศึกษาปัญหาเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 4(3), 144-157.

Piyathida Sangsikaew and Napatsorn Luengsak Sri. (2024). A Study of Content Problems Used in Teaching Chinese Language at the Mathayomsuksa 4 in Phranakhon Si Ayutthaya Province. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(4), 144-157.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเรียนวิชาภาษาจีนในโรงเรียนด้วยแบบเรียนที่แตกต่างกัน แบ่งเป็น แบบเรียน 博雅汉语 (Boya Hanyu) แบบเรียน 快乐汉语 (Kuaile Hanyu) และแบบเรียน 汉语教程 (Hanyu Jiaocheng) ซึ่งโดยภาพรวมแล้ว นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ปัญหาของแบบเรียนนั้นส่วนใหญ่แล้ว คือ มีการเน้นทักษะฟัง พูด อ่าน เขียนไม่ครบทั้ง 4 ด้านในเล่มเดียวกัน และเนื้อหาที่ขาดการสอดแทรกวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์จีน

คำสำคัญ: ปัญหาเนื้อหา, การจัดการเรียนการสอน, ภาษาจีน

Abstract

This research aims to study the problems of content used in teaching Chinese subject, and created teaching material for Chinese subject to suit the needs of Mathayomsuksa 4 students in Phranakhon Si Ayutthaya Province. The data sample is collected from 6 high schools (Chomsurang Upatham School, Ayutthayanusorn School, Ayutthayawittayalai School, Uthai School, Sena “Senaprasit” School and Bang Pa-in “Rachanukroh 1” school) with 160 students. Tool used for collecting data were the questionnaire, statistics analysis are percentage statistics, averages, and standard deviations.

The research results found that the sample students are using different textbooks, divided into Boya Hanyu, Kuaile Hanyu, and Hanyu Jiaocheng. Overall, the sample students had the opinion that the biggest problem in the teaching materials is that there is not enough emphasis on the four skills of listening, speaking, reading and writing in the same volume. and the content lacks Chinese culture and history.

Keywords: Content problem, Teaching, Chinese

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศจีนได้ก้าวเข้าสู่การเป็นตลาดการค้าขนาดใหญ่ที่นักลงทุนแต่ละประเทศให้ความสนใจ ส่งผลให้ภาษาจีนกลายเป็นภาษาที่มีจำนวนผู้ที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มมาก

ขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยจากข้อมูลของกระทรวงศึกษาธิการในประเทศจีนพบว่า ในปี พ.ศ. 2561 มีนักเรียนต่างชาติเดินทางไปเรียนในประเทศจีนราว 500,000 คน จาก 196 ประเทศทั่วโลก และในจำนวนนี้เป็นนักเรียนไทยถึง 28,608 คน สูงเป็นอันดับ 2 รองจากนักเรียนเกาหลีใต้ (วารสารวิทยุไมตรีไทย-จีนจากกรุงปักกิ่ง ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2564)

ภาษาจีนกำลังกลายเป็นหนึ่งในภาษาที่สำคัญที่สุดในโลก มีผู้ใช้ภาษาจีนในการสื่อสารถึง 1.3 พันล้านคนทั่วโลก ส่งผลให้จำนวนของผู้ที่สนใจศึกษาภาษาจีนได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในประเทศไทยเองภาครัฐก็ได้กำหนดยุทธศาสตร์ให้มีการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2550 จึงทำให้การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยเป็นไปอย่างแพร่หลาย มีการเปิดสอนภาษาจีนในทุกระดับชั้น ทั้งในสถาบันการศึกษาภาครัฐและเอกชน และกระจายตัวอยู่ทั่วทุกภูมิภาค (กฤตติกา เศรษฐอมรกุล, 2564)

เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยเป็นไปอย่างแพร่หลาย ดังนั้นแบบเรียนวิชาภาษาจีนจึงมีหลากหลายรูปแบบตามไปด้วย ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีข้อกำหนดอย่างชัดเจนว่าควรใช้แบบเรียนในลักษณะใดเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น ดังนั้นส่วนมากผู้สอนมักจะเป็นคนเลือกแบบเรียนด้วยตนเอง โดยอิงจากเนื้อหาสาระในหลักสูตรที่สถาบันนั้น ๆ กำหนด

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างแพร่หลาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัญหาเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน โดยใช้แบบเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ ข้อมูล และข้อเสนอแนะ ในการจัดเนื้อหาการเรียนการสอนภาษาจีน โดยนำผลการวิจัยมาจัดทำเป็นเอกสารประกอบการเรียนการสอนภาษาจีน ในขณะเดียวกัน ยังได้รับทราบถึงปัญหาและความต้องการของผู้เรียนที่มีต่อเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาของเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดเนื้อหาการเรียนการสอนภาษาจีนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. เพื่อจัดทำเอกสารประกอบการสอนในรายวิชาภาษาจีนให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อประกอบการทำวิจัย เนื่องจากหนังสือ ตำรา หรือเอกสารประกอบการสอนต่าง ๆ ในปัจจุบันยังคงมีปัญหาด้านความเหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งประเด็นแนวคิดที่ได้จากงานวิจัยมีดังนี้

1. ธัญญรัตน์ มะลาศรี (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า การเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีปัญหาแบ่งได้ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ปัญหาด้านครู: นักเรียนคิดว่าครูชาวจีนไม่สามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารกับนักเรียนได้
- 2) ปัญหาด้านนักเรียน: นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านภาษาจีน
- 3) ปัญหาด้านเนื้อหา: นักเรียนคิดว่าเนื้อหาที่เรียน ไม่ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร
- 4) ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้: นักเรียนเห็นว่าขาดแคลนโปรแกรมสำเร็จรูป คอมพิวเตอร์ เพื่อการพัฒนาภาษาจีนด้วยตนเอง

2. ธุมวดี สิริปัญญาธิติ ศิริเพ็ญ กำแพงแก้ว และจันทิมา จิรชูสกุล (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า

1) ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนขาดความพร้อมในการเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีน หัวหน้าหมวดภาษาต่างประเทศขาดความเข้าใจในภาษาจีน จึงไม่สามารถวัดและประเมินการสอนของครูผู้สอนได้ อีกทั้ง โรงเรียนยังขาดครูสอนภาษาจีนแบบระยะยาว ทำให้การวางแผนการเรียนการสอนขาดความต่อเนื่อง

2) ด้านองค์ความรู้ทางภาษาจีนของนักเรียน พบว่า เกิดความซ้ำซ้อนและความไม่ต่อเนื่องของเนื้อหา จำนวนคาบเรียนภาษาจีนไม่เพียงพอ ขาดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จำนวนแบบเรียนไม่เพียงพอ ครูผู้สอนขาดประสบการณ์สอน ส่งผลกระทบต่อการเรียน

3) ด้านตำรา/แบบเรียนที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนภาษาจีน พบว่า การเลือกใช้ตำรา/แบบเรียนขึ้นอยู่กับความรู้ของผู้เรียน จึงทำให้ตำรา/แบบเรียนของแต่ละโรงเรียนไม่เป็น

มาตรฐานเดียวกัน และกว่าร้อยละ 50 มีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับเกณฑ์สาระการเรียนรู้ทางภาษาจีนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2551

3. สุริพร ไตรจันทร์ (2557) ได้ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยในยุคปัจจุบัน ของนักเรียนระดับอาชีวศึกษา ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากมีได้มุ่งเน้นการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เน้นเขียน-อ่านมากกว่าการฟัง-พูด

4. หวังซี (王曦) (2010) ได้ศึกษาปัญหาของการเขียนตำราภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยได้ระบุปัญหาที่ใช้ในการเขียนตำราเรียนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศนั้นมีปัญหาทั้งสิ้น 4 ด้าน คือ 1) ปัญหาด้านกฎการออกเสียงของคำ 2) ปัญหาด้านการอธิบายคำศัพท์ 3) ปัญหาด้านการอธิบายกฎทางไวยากรณ์ และ 4) ปัญหาด้านการใช้ภาษาในบทเรียนของตำราภาษาจีนระดับต้น

5. เฉินหลิง (陈凌) (2008) ได้วิเคราะห์ปัญหาดำราที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยได้ใช้ตำราเรียน 初级汉语课本•汉语读写练习 ในการศึกษา จากการศึกษาพบว่าปัญหาดำราที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศนั้นประกอบไปด้วย 1) ปัญหาด้านการเรียกชื่อ 2) ปัญหาด้านการแปล 3) ปัญหาด้านเครื่องหมายวรรคตอน 4) ปัญหาด้านลำดับขีด และ 5) ปัญหาด้านไวยากรณ์

6. เคอซิวฉิว (柯绣球) (2011) ได้ศึกษาเรื่องการใช้ตำราของสาขาการสอนภาษาจีนในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย พบว่า ตำราเรียนภาษาจีนที่ตีพิมพ์ที่ประเทศจีนนั้นมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีนมาก มีเนื้อหาด้านวัฒนธรรมไทยค่อนข้างน้อย ไวยากรณ์มีจำนวนมาก อีกทั้งยังใช้คำอธิบายที่ยาก คำศัพท์ต่อ 1 บทเรียนมีจำนวนมากและบทเรียนมีความยาวเกินไป ส่วนตำราเรียนภาษาจีนที่ตีพิมพ์ในประเทศไทยนั้นเนื้อหาที่ไม่ทันสมัย มีการใช้ภาษาไทยในตำรามากเกินไป อีกทั้งยังใช้ภาษาไทยในการกำกับการออกเสียง นอกจากนี้แล้วนักศึกษาร้อยละ 18.59 เห็นว่าเนื้อหามีความง่าย ร้อยละ 17.71 เห็นว่าเนื้อหาเขียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยมากจนเกินไป

จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะเป็นหนังสือ ตำรา หรือเอกสารประกอบการสอนทั้งที่ตีพิมพ์ในประเทศไทยเองและที่ตีพิมพ์ในประเทศไทยนั้นล้วนยังคงมีปัญหาอยู่ไม่มากนักน้อย ดังนั้นการจัดสรรเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนจึงมีความสำคัญมาก เพราะจะทำให้ห้องความรู้ของผู้เรียนเกิดความต่อเนื่อง สามารถนำไปต่อยอดในการเรียนภาษาจีนของตัวผู้เรียนเองได้ในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัญหาเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีเรียนในวิชาภาษาจีนจำนวนทั้งสิ้น 160 คน จำนวน 6 โรงเรียน

ตารางที่ 1 แสดงประชากรกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์	40
โรงเรียนอยุธยาสุวรรณ	21
โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย	31
โรงเรียนอู่ทอง	11
โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์”	28
โรงเรียนบางปะอิน “ราชานุเคราะห์ 1”	29

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและหนังสือแบบเรียนที่นักเรียนใช้ในการเรียนภาษาจีน และตอนที่ 2 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนวิชาภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้วิธีการประเมินผลแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) และปลายเปิดตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

3. การสร้างและทดลองเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยมีการตั้งคำถามในการวิจัย ศึกษาปัญหาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและเอกสารประกอบภาษาจีนที่ใช้สอนในประเทศไทย ในระดับมัธยมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นกำหนดกรอบแนวคิดด้านเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน และสร้างแบบสอบถามปัญหาเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยยึดตามวิธีการประเมินผลแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) และปลายเปิดตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

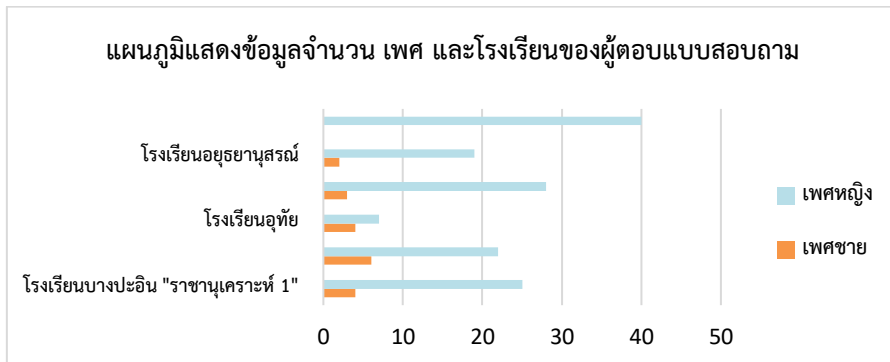
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยติดต่อประสานงานไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำหนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้วิจัยได้แบบสอบถามคืนจำนวนทั้งสิ้น 160 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้รับแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าสถิติร้อยละ (Percentage) โดยจำแนกตามเพศ โรงเรียน และแบบเรียนที่ใช้ในการเรียนวิชาภาษาจีน จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลที่แสดงถึงความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับปัญหาเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนในด้านต่าง ๆ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6. การสร้างเอกสารประกอบการสอนจากผลสำรวจ ผู้วิจัยทำการจัดทำเอกสารประกอบการสอน โดยแบ่งตามเนื้อหาได้ทั้งหมด 8 บท จากนั้นนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และส่งมอบให้แก่โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นทางเลือกในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาของเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และจัดทำเอกสารประกอบการสอนในรายวิชาภาษาจีนให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 160 คน ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการเขียนรายงานผลการวิจัย โดยแบบสอบถามได้แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ 2) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนวิชาภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงข้อมูลจำนวน เพศ และโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นถึงข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกเป็นแต่ละโรงเรียนได้ดังนี้

โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 40 คน (ร้อยละ 25 ของกลุ่มตัวอย่าง) อัตราผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิงร้อยละ 100

โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 21 คน (ร้อยละ 13.13 ของกลุ่มตัวอย่าง) ซึ่งมีอัตราของผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจำนวน 2 คน (ร้อยละ 9.52) และเพศหญิงจำนวน 19 คน (ร้อยละ 90.48)

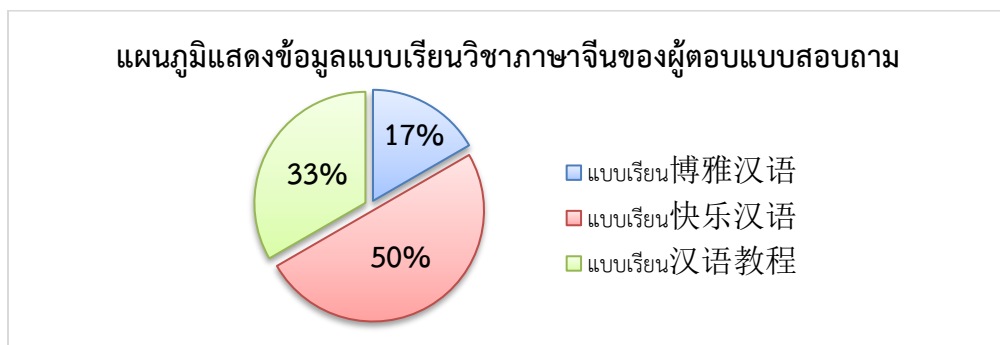
โรงเรียนอุทัยวิทยาลัย มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 31 คน (ร้อยละ 19.38 ของกลุ่มตัวอย่าง) ซึ่งมีอัตราของผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจำนวน 3 คน (ร้อยละ 9.68) และเพศหญิงจำนวน 28 คน (ร้อยละ 90.32)

โรงเรียนอุทัย มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 11 คน (ร้อยละ 6.88 ของกลุ่มตัวอย่าง) ซึ่งมีอัตราของผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจำนวน 4 คน (ร้อยละ 36.36) และเพศหญิงจำนวน 7 คน (ร้อยละ 63.64)

โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 28 คน (ร้อยละ 17.5 ของกลุ่มตัวอย่าง) ซึ่งมีอัตราของผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจำนวน 6 คน (ร้อยละ 21.43) และเพศหญิงจำนวน 22 คน (ร้อยละ 78.57)

โรงเรียนบางปะอิน “ราชานุเคราะห์ 1” มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 29 คน (ร้อยละ 18.13 ของกลุ่มตัวอย่าง) ซึ่งมีอัตราของผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจำนวน 4 คน (ร้อยละ 13.79) และเพศหญิงจำนวน 25 คน (ร้อยละ 86.21)

ซึ่งจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 160 คน มีนักเรียนเพศชายทั้งหมด 19 คน คิดเป็นร้อยละ 11.88 และนักเรียนเพศหญิงทั้งหมด 141 คน คิดเป็นร้อยละ 88.13

ภาพที่ 2 แผนภูมิแสดงข้อมูลแบบเรียนวิชาภาษาจีนของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียนมีการใช้แบบเรียนที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งได้ ดังนี้

โรงเรียนที่ใช้แบบเรียน 博雅汉语 (Boya Hanyu) มีเพียงโรงเรียนเดียว คือ โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ คิดเป็นร้อยละ 17 ของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียนที่ใช้แบบเรียน 快乐汉语 (Kuaile Hanyu) มี 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย โรงเรียนอุทัย และโรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” คิดเป็นร้อยละ 50 ของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียนที่ใช้แบบเรียน 汉语教程 (Hanyu Jiaocheng) มี 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนอยุธยาสุรธรรม์ และโรงเรียนบางปะอิน “ราชานุเคราะห์ 1” คิดเป็นร้อยละ 33 ของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนวิชาภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อแบบเรียน 博雅汉语

ที่	รายละเอียด	$\bar{x}$	S.D.
1.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความทันสมัย และเป็นปัจจุบัน	3.90	0.73
2.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความน่าสนใจ	3.83	0.74
3.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีการส่งเสริมทักษะการฟัง	3.63	0.66
4.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีการส่งเสริมทักษะการพูด	3.88	0.71
5.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีการส่งเสริมทักษะการอ่าน	4.00	0.77

6.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีการส่งเสริมทักษะการเขียน	4.00	0.74
7.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีการส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน	3.93	0.72
8.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีการสอดแทรกวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์จีน	3.63	1.02
9.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความสอดคล้องกับสภาพจริงของสังคมในปัจจุบัน	3.73	0.71
10.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพในอนาคตได้จริง	3.98	0.76

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า เนื้อหาของแบบเรียนมีการส่งเสริมทักษะทางการอ่าน และการเขียน มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 แต่เนื้อหาในด้านการส่งเสริมทักษะการฟัง สอดแทรกวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์จีนนั้น มีระดับความคิดเห็นต่ำที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.63

ตารางที่ 3 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อแบบเรียน 快乐汉语

ที่	รายละเอียด	$\bar{x}$	S.D.
1.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความทันสมัย และเป็นปัจจุบัน	3.53	0.82
2.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความน่าสนใจ	3.46	0.79
3.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีการส่งเสริมทักษะการฟัง	3.49	0.73
4.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีการส่งเสริมทักษะการพูด	3.47	0.89
5.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีการส่งเสริมทักษะการอ่าน	3.53	0.87
6.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีการส่งเสริมทักษะการเขียน	3.49	0.89
7.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีการส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน	3.50	0.92
8.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีการสอดแทรกวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์จีน	3.20	0.79
9.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความสอดคล้องกับสภาพจริงของสังคมในปัจจุบัน	3.53	0.84

10.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพในอนาคตได้จริง	3.60	0.88

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า เนื้อหาของแบบเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพในอนาคตได้จริง มีระดับความคิดเห็นสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.60 แต่เนื้อหาในด้านของการสอดแทรกวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์จีนนั้น มีระดับความคิดเห็นต่ำที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.20

ตารางที่ 4 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อแบบเรียน 汉语教程

ที่	รายละเอียด	$\bar{x}$	S.D.
1.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความทันสมัย และเป็นปัจจุบัน	3.98	0.58
2.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความน่าสนใจ	3.90	0.54
3.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีการส่งเสริมทักษะการฟัง	4.00	0.60
4.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีการส่งเสริมทักษะการพูด	4.00	0.66
5.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีการส่งเสริมทักษะการอ่าน	3.94	0.65
6.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีการส่งเสริมทักษะการเขียน	3.94	0.68
7.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีการส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาจีนในชีวิตประจำวัน	4.02	0.68
8.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีการสอดแทรกวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์จีน	3.92	0.72
9.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความสอดคล้องกับสภาพจริงของสังคมในปัจจุบัน	3.92	0.72
10.	เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพในอนาคตได้จริง	4.08	0.69

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้แบบเรียน 汉语教程 (Hanyu Jiaocheng) คิดว่า เนื้อหาของแบบเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพในอนาคตได้จริง มีระดับความคิดเห็นสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.08 แต่เนื้อหาในด้านของความน่าสนใจโดยภาพรวมของแบบเรียนนั้น มีระดับความคิดเห็นต่ำที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.90

อภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่า แบบเรียนวิชาภาษาจีนทั้ง 3 เล่มนี้ มีคำศัพท์ ความทันสมัย การใช้ประโยชน์ และการเน้นทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน ที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำทั้งจุดเด่นและจุดด้อยของแบบเรียนวิชาภาษาจีนทั้ง 3 เล่ม มาปรับปรุงและพัฒนาโดยทำเป็นเอกสารประกอบการเรียนวิชาภาษาจีนขึ้นใหม่ 1 เล่ม โดยแบบเรียนเล่มนี้จะมีการเน้นทักษะทั้ง 4 ด้านที่ผู้เรียนภาษาจีนเบื้องต้นพึงได้รับ ดังที่ สุริพร ไตรจันทร์ (2557) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะการเรียนการสอนมุ่งเน้นเพื่อวัตถุประสงค์ แต่ไม่มุ่งเน้นด้านการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ซึ่งหลักสูตรของไทยจะเน้นให้ฟังพูดก่อนถึงจะเริ่มอ่านเขียน แต่การเรียนการสอนในปัจจุบันจะเน้นเขียนและอ่านมากกว่านำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ในการจัดทำเอกสารประกอบการสอนในครั้งนี้ ผู้วิจัยก็ได้ปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับเกณฑ์สาระการเรียนรู้ทางภาษาจีนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2551 ตามผลงานวิจัยของธุมวดี สิริปัญญาธิติ ศิริเพ็ญ กำแพงแก้ว และจันทิมา จิระชูสกุล (2559) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การเลือกใช้ตำรา/แบบเรียนของครูผู้สอนนั้น ขึ้นอยู่กับความรู้ของกลุ่มผู้เรียน และการเข้าถึงแหล่งตำรา/แบบเรียนของครูผู้สอนเป็นหลัก จึงทำให้การเลือกใช้ตำรา/แบบเรียนของแต่ละโรงเรียนไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และเกือบร้อยละ 50 ของตำรา/แบบเรียนที่โรงเรียนเลือกใช้มีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับเกณฑ์สาระการเรียนรู้ทางภาษาจีนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2551

นอกจากนี้แล้ว จากผลการวิจัยของเฉินหลง (陈凌) (2008) ที่กล่าวว่า ปัญหาตำราที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศนั้นประกอบไปด้วย 1.ปัญหาด้านการเรียกชื่อ 2.ปัญหาด้านการแปล 3.ปัญหาด้านเครื่องหมายวรรคตอน 4.ปัญหาด้านลำดับขีด 5.ปัญหาด้านไวยากรณ์ นั้น ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของทักษะเหล่านี้ของผู้เรียน จึงได้ออกแบบให้เอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาจีนที่ได้จัดทำขึ้นใหม่นี้ มีการเน้นย้ำในเรื่องของความถูกต้องในส่วน of เครื่องหมายวรรคตอน ลำดับขีดมากขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยเป็นไปอย่างแพร่หลาย เอกสารประกอบการสอน ตำรา หรือหนังสือเรียนภาษาจีนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนก็มีหลากหลายรูปแบบตามไปด้วย ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีข้อกำหนดอย่างชัดเจนว่าควรใช้แบบเรียนภาษาจีนใดเป็นหลัก เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน ดังนั้น ส่วนมากผู้สอนมักจะเป็นคนเลือกแบบเรียนด้วยตนเอง โดยอ้างอิงจากหลักสูตรที่โรงเรียนหรือสถาบันนั้น ๆ กำหนดขึ้น จึงทำให้เนื้อหาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของในแต่ละสถาบันการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 160 คน โดยการสร้างแบบสอบถาม ลงพื้นที่เก็บข้อมูล และวิเคราะห์ผลสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาผลการวิจัยในครั้งนี้มาจัดทำเป็นเอกสารประกอบการสอนในรายวิชาภาษาจีน และส่งมอบให้กับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำไปใช้งานต่อไป

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้มีข้อเสนอแนะในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางหรือข้อสังเกตในการวิจัยครั้งถัดไป ดังนี้

1. ตำรา/แบบเรียน/เอกสารประกอบการเรียนการสอน เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอนได้ในทุกระดับชั้น และทุกสาขาวิชา ทั้งนี้การเลือกใช้แบบเรียน ก็ขึ้นอยู่กับระดับความรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งแบบเรียนที่ดีสามารถช่วยแก้ปัญหาในเรื่องความสนใจของผู้เรียนที่มีต่อเนื้อหา สามารถปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ดีขึ้นได้ ตลอดจนพัฒนาทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ของผู้เรียนได้

2. ในปัจจุบันการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนของแต่ละโรงเรียน ได้มีการเลือกใช้แบบเรียนวิชาภาษาจีนที่มีความหลากหลาย ซึ่งแบบเรียนแต่ละเล่มก็จะมีแก่นหลักความรู้ และการนำไปประยุกต์ใช้ที่แตกต่างกันออกไป โดยหาแบบเรียนที่เป็นกลางและใช้กันโดยทั่วไปได้ค่อนข้างยาก ดังนั้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการจัดทำเอกสารประกอบการสอนขึ้น และนำไปให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้จริงแล้วจึงนำมาประมวลผล จะทำให้แบบเรียนที่ได้นั้น มีคุณภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กฤตติกา เสวตอมรกุล. (2564). ภาษาจีน ภาษาที่น่าสนใจแห่งยุคสมัย. สมาคมผู้สื่อข่าวไทย-จีน. <https://www.tcjapress.com/2021/11/07/chinese-language-as-a-world-language/>
- ธัญญารัตน์ มะลาศรี. (2563). การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า, 7(1), 33-39
- ธมวดี สิริปัญญาจิตติ, ศิริเพ็ญ กำแพงแก้ว และจันทิมา จิรชูสกุล. (2559). ปัญหาการเรียนการสอน ภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนศิลป์ภาษาจีนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์, 11(22), 8-19
- พสุภา ชินวรโสภาค (บรรณาธิการ). (2564). สถิตินักเรียนไทยในจีน. วารสารรายเดือน วิทย์ไมตรีไทย-จีน ฉบับเดือนกุมภาพันธ์ 2564, 5
- สุริพร ไตรจันทร์. (2557). สภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยยุคปัจจุบันของนักเรียนระดับอาชีวศึกษา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 6(2), 195-199
- 陈凌. (2008). 对外汉语教学教材问题分析. 荆门职业技术学院学报•教育学报, 23-26.
- 柯绣球. (2011). 泰国大学汉语教育教材使用情况调查分析[硕士学位论文]. 广西大学.
- 王曦. (2010). 对外汉语教材编写的几个细节问题. 语言教学研究(现代语文), 122-123.

Behavioral and Problematic Issues Related to the Use of Google Translate: A Case Study of English Major Students at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University*

Piyatida Kumpipot¹ and Ekkarat Khanaporn²

¹⁻²English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

Corresponding author E-mail: ekkarat.kn@gmail.com

Received 23 March 2024; Revised 10 June 2024; Accepted 20 June 2024

Abstract

The primary objective of this research was to study the behavioral and problematic issues in relation to the use of Google Translate, a universally popular translation program, by students majoring in English at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Selected by purposive sampling, the sample comprised 65 fourth-year English major students from the Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. The research instruments consisted of a questionnaire and semi-structured interviews. Descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, as well as qualitative content analysis were implemented to analyze the data.

The results on the behavioral issues indicated that students used Google Translate the most frequently. Mobile phones and tablets were major devices on which they accessed the program. The two principal purposes for which they used Google Translate were to help them study and do their

---

* Piyatida Kumpipot and Ekkarat Khanaporn. (2024). Behavioral and Problematic Issues Related to the Use of Google Translate: A Case Study of English Major Students at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. *Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University*, 4(3), 158-172.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

homework and to translate entertainment media and social media messages. Moreover, the results on the problematic issues revealed that when translating texts via Google Translate, students regularly confronted certain problems; namely, the translation program could not translate texts with social and cultural terms effectively ($\bar{x} = 4.41$), there were several errors in the tense translation ($\bar{x} = 4.20$), and some words or sentences were omitted quite often when translating at the paragraph or discourse level, resulting in a distortion of the overall meaning ($\bar{x} = 4.18$).

Keywords: Google Translate, Behaviors in Translation Program Use, Problems with Translation Program Use, English Major Students

Introduction

English is currently a language that is used by people all over the world in their daily lives. Huge numbers of them study and use English as a foreign language, particularly those who are compelled to use it for education or communication. In other words, individuals who speak and understand English can easily access a limitless amount of information (Khamngoen et al., 2022).

In Thailand, the Ministry of Education has announced that English will be one of the subjects required of students beginning in grade one, making English an increasingly important communication tool in all aspects. As a result, the government has planned and implemented policies to improve Thai citizens' English language skills (Tejarajanya, 2018) Furthermore, the Ministry of Education has issued an announcement to develop digital skills for learners of all ages in order to support the transition to a digital society in the modern world and to facilitate the organization of learning based on each student's individual interests via various digital platforms (Ministry of Education, 2022). As a result, both teachers and students are encouraged to incorporate information

technology into their teaching both inside and outside of the classroom. Translation programs are one of today's most important and well-known information technologies.

Translation programs are among the most popular and widely used technologies for studying languages or cross-cultural communication, replacing traditional dictionaries, which can be quite heavy. Translation programs, however, are accessible and usable on mobile devices, tablets, and computers. They can also translate texts into multiple languages, making translation programs, especially Google Translate, more convenient and efficient options. As a result, instead of carrying a hard-copy dictionary, people now prefer to use translation programs. According to Zengin and Kaçar (2011), the majority of second language learners use translation programs or online dictionaries to improve the style and structure of their language. As a result, translation tools have become extremely useful for second language learners.

However, the translation programs are still unable to translate the given text correctly and completely. For example, Aiken (2019) provides additional improvement statistics in these language combinations of Google Translate, one of the world's most popular translation programs, as follows: English to Spanish (87%), English to French (64%), English to Chinese (58%), Spanish to English (63%), French to English (83%), and Chinese to English (60%).

Moreover, Tuptim (2021) studied the contextual meaning translation capability of Google Translate from Japanese to Thai using a neural machine translation system. The findings showed that the neural machine translation system's translation capacity from Japanese to Thai was at an unacceptable level of 73.39 percent, while its acceptability was at 26.61 percent. The language package that was organized in descending order of collocations, compound nouns, compound verbs, sentences, and idioms was the one for which the translation capability of Google Translate in the form of a neural machine translation system was deemed acceptable.

When it comes to the challenges and inaccuracy of using translation programs, especially by students, Mohammad (2022) looked into the difficulties students had when utilizing machine translation to translate from Dari into English. He discovered that the students in his sample encountered a variety of issues, including syntactic and semantic issues, when attempting to complete the tasks assigned to them. The machine translator's translation of the target language is not precise. Furthermore, some particular cultural terms were translated incorrectly by a machine translation.

As previously mentioned, translation programs are widely used translation tools, but they are still unable to translate a text accurately and fully, particularly when it comes to issues with syntactic, semantic, and cultural nuances. The research team therefore recognized the significance of the issue and set out to investigate the behavior and issues related to the use of Google Translate by Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University's fourth-year English major students.

Objectives

1. To study the behaviors of using Google Translate by English major students at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.
2. To study the problems of using Google Translate encountered by English major students at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

Population and Sample

The population in this research was students majoring in English from the Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. The sample consisted of 65 fourth-year English major students, selected through purposive sampling.

Research Instruments

This research was conducted using a mixed-methods approach. The following instruments were implemented to collect the data:

1. Questionnaire

The questionnaire is divided into 3 parts as follows:

Part 1 General information, which is a query concerning the respondents' general information. It consists of multiple-choice, closed-ended questions (check list).

Part 2 Exploring behaviors and problems using the translation program. They are closed-end questions with multiple-choice answers (check list), with each question having 5 levels of answers to choose from.

Part 3 Additional comments and suggestions from respondents

2. Semi-structured Interview

Five interview respondents were selected at random from among those who had provided their consent to be interviewed in order to conduct an individual interview, whose answers could be used to support information on various issues covered in greater detail by the questionnaire.

Data Collection Procedure

The steps listed below were followed in order to gather research data.

1. Studied concepts, theories, and various research studies related to the behaviors and problems of using translation programs in order to provide principles of thought and guidelines to create a questionnaire and interviews for data collection to survey behaviors and explore problems in using the translation program.

2. Studied how to create a questionnaire and interviews by perusing academic articles, books, and manuals on the subject. A questionnaire outline

was then created, consisting of five major topics, twenty-eight subtopics, and five interview questions.

3. Had three experts checked the questionnaire and interview questions using the questionnaire's reliability criteria, or the Index of Item Objective Congruence (IOC), to ensure that they were complete and consistent with the objectives established in the most appropriate manner.

4. Took the questionnaire that had been reviewed by experts, amended it based on suggestions to make it more accurate and complete, and then used it to collect data from the sample.

5. Contacted and scheduled an appointment with the target group to inform them of the objectives and explain the procedures for filling out the questionnaire and answering the interview.

6. Sent a link to the online questionnaire to the sample, after which a sample of five students was interviewed.

7. Recorded an audio clip of an interview with the sample of five students to support the discussion and data analysis.

8. Verified the completeness and correctness of the questionnaire and interview responses in order to prepare for the data analysis.

Data Analysis

The data received from the questionnaire were analyzed to investigate students' behaviors and problems with Google Translate by calculating frequencies, percentages, averages, and standard deviations using ready-made computer programs. The data from the interviews were gathered by recording audio clips, taking detailed notes, compiling, and categorizing the information systematically. They were then interpreted, related, and drew conclusions so as to support the data obtained from the questionnaire and answer the main questions in accordance with the research objectives.

Results

According to the collection of respondents' general information, it was found that the majority of students were 75.4 percent female, 16.9 percent male, and 7.7 percent LGBTQA+.

Besides, the information regarding the behaviors of using Google Translate by English major students at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, comprising 1) frequency and access choices, 2) objectives, and 3) usage patterns, is demonstrated in Tables 1, 2, and 3 respectively.

Table 1 The Frequency of Using Google Translate and Access Choices

Question Number	The Frequency of Using Google Translate and Access Choices	$\bar{x}$	S.D.	Value
1	Students use Google Translate.	4.50	0.68	Very frequently
2	Students use Google Translate on computer and/or laptop	3.41	1.24	Frequently
3	Students use Google Translate on mobile phone and/or tablet	4.53	0.68	Very frequently
Overview		4.15	0.87	Frequently

Table 1 indicates that overall, the students frequently used Google Translate ($\bar{x} = 4.15$, $SD = 0.87$). Most of them used the program very frequently ($\bar{x} = 4.50$, $SD = 0.68$). They used Google Translate on mobile phones and/or tablets the most ($\bar{x} = 4.53$, $SD = 0.68$), followed by computers and/or laptops ($\bar{x} = 3.41$, $SD = 1.24$).

Table 2 The Objectives of Using Google Translate

Question Number	The objective of using Google Translate	$\bar{x}$	S.D.	Value
1	Students use Google Translate to study and complete homework.	4.46	0.68	Very frequently
2	Students use Google Translate while traveling or sightseeing.	3.53	1.02	Frequently
3	Students use Google Translate to translate text for reading and writing on social media platforms.	3.78	0.89	Frequently
4	Students use Google Translate to translate entertainment media (such as music, movies, and television series).	3.83	1.08	Frequently
5	Students use Google Translate to translate the news.	3.58	0.96	Frequently
6	Students use Google Translate to communicate with each other.	3.64	1.09	Frequently
Overview		3.80	0.95	Frequently

Table 2 reveals that, in the overall picture, the students frequently used Google Translate for various objectives ($\bar{x} = 3.80$, $SD = 0.95$). They used the translation program to study and complete their homework the most ($\bar{x} = 4.46$, $SD = 0.68$), followed by translating such entertainment media as music, movies, and television series ($\bar{x} = 3.83$, $SD = 1.08$), translating texts for reading and writing on social media platforms ($\bar{x} = 3.78$, $SD = 0.89$), communicating with each other ($\bar{x} = 3.64$, $SD = 1.09$), translating the news ($\bar{x} = 3.58$, $SD = 0.96$), and translating while traveling or sightseeing ($\bar{x} = 3.53$, $SD = 1.02$) respectively.

Table 3 Google Translate Usage Patterns

Question Number	Google Translate Usage Patterns	$\bar{x}$	S.D.	Value
1	Students use Google Translate to determine the meaning of unfamiliar words.	4.50	0.86	Very frequently
2	Students use Google Translate to determine the functions of words.	3.72	1.06	Frequently
3	Students use Google Translate to learn proper pronunciation.	4.03	1.01	Frequently
4	Students use Google Translate to check their grammar.	3.29	1.22	Occasionally
5	Students use Google Translate to translate English articles.	4.10	0.86	Frequently
6	Students use Google Translate to translate at the sentence level.	4.06	0.98	Frequently
7	Students use Google Translate to translate at the phrasal level.	3.72	1.02	Frequently
8	Students use Google Translate to translate at the paragraphs level.	3.63	1.08	Frequently
9	Students use Google Translate to translate at the text level.	3.81	1.10	Frequently
Overview		3.90	1.02	Frequently

As is shown in Table 3, the overall usage patterns of Google Translate by the students were found to be frequent ($\bar{x} = 3.90$, $SD = 1.02$). When separately considered, most of them frequently used the program to determine the meaning of unfamiliar words ($\bar{x} = 4.50$, $SD = 0.86$), to translate English articles ($\bar{x} = 4.10$, $SD = 0.86$), to translate at the sentence level ($\bar{x} = 4.06$, $SD = 0.98$), to learn proper pronunciation ($\bar{x} = 4.03$, $SD = 1.01$), to translate at the text level ($\bar{x} = 3.81$, $SD = 1.10$), to determine the functions of words ($\bar{x} = 3.72$, $SD = 1.06$), to

translate at the phrasal level ($\bar{x}$ = 3.72, SD= 1.02), and to translate at the paragraphs level ($\bar{x}$ = 3.63, SD= 1.08); however, they occasionally used Google Translate to check their grammar ($\bar{x}$ = 3.29, SD= 1.22).

In addition to the behaviors aforementioned, the information concerning the problems found from using Google Translate by the fourth-year English major students at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University is illustrated in Table 4 below.

Table 4 Problems Found from Using Google Translate

Question Number	Problems Found from Using Google Translate	$\bar{x}$	S.D.	Value
1	Google Translate translates verbs incorrectly.	3.98	0.85	Agree
2	Google Translate translates homonyms incorrectly.	4.10	0.85	Agree
3	Google Translate translates tenses incorrectly.	4.20	0.85	Agree
4	Google Translate translates cultural terms incorrectly	4.41	0.72	Strongly agree
5	Google Translate often cuts off words or sentences when translating at a paragraph or text level.	4.18	0.78	Agree
6	Google Translate is still ineffective.	4.46	0.97	Strongly agree
7	It is necessary to double-check the accuracy of the translation provided by Google Translate before using it.	4.20	0.92	Agree
Overview		4.21	0.84	Strongly agree

As can be seen from the table, overall, English major students encountered problems while using Google Translate at the highest level ($\bar{x}$ =

4.21, SD= 0.84). When individually considered, they believe Google Translate is problematic on certain issues; firstly, it is still ineffective ($\bar{x}$ = 4.46, SD= 0.97); secondly, it translates cultural terms incorrectly ($\bar{x}$ = 4.41, SD= 0.72); thirdly, it is necessary to double-check the accuracy of the translation provided by Google Translate before using it ($\bar{x}$ = 4.20, SD= 0.92); fourthly, it translates tenses incorrectly ($\bar{x}$ = 4.20, SD= 0.85); fifthly, it often cuts off words or sentences when translating at a paragraph or text level ($\bar{x}$ = 4.18, SD= 0.78); sixthly, it translates homonyms incorrectly ($\bar{x}$ = 4.10, SD= 0.85); finally, it translates verbs incorrectly ($\bar{x}$ = 3.98, SD= 0.85).

Discussion

1. The behaviors of using Google Translate by English major students at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

The findings on the behaviors of English major students using Google Translate revealed that overall, they used the translation program frequently ($\bar{x}$ = 4.15). This is because nowadays translation programs play a crucial role in people's daily lives, both in learning and communication, which also result in different behaviors when using translation programs. The results show a coincidence with those pointed out by Kaewnarin (2016) that currently, there were translation tools that have become widely popular among language learners following the rapid changes in technology, and many students frequently used Google Translate to solve problems arising from learning a second language.

Furthermore, the results indicated that they used Google Translate to study and complete their homework the most frequently ($\bar{x}$ = 4.46) since they did not know the meanings of English words, especially the academic ones. This point is consistent with the findings reported by Srinarach and Jumpaphaeng (2021), who studied the use of applications for translation skill

learning of English major students at Chiang Rai Rajabhat University. That is, in their study, students primarily used Google Translate to find the meanings of English words because this program was easily accessible and convenient to search.

Additionally, the result pointing out that the students used Google Translate to find the meanings of unknown words at the highest level ($\bar{x} = 4.50$) could be explained that a single word may have many different meanings in translation according to each context, such as technical terms, jargon, homonyms, or new words; therefore, it is necessary to enhance vocabulary in order to develop their English skills. This is compatible with the results presented by Puwong and Lieungnapar (2019) that the use of applications in developing English vocabulary is beneficial to learning and improving English vocabulary skills in terms of translating the meaning of words, reducing the time it takes to find vocabulary, and improving spelling skills. The result also conforms to that of Kanitthasen (2017), indicating that the majority of students almost always used a translation program to translate the meanings of unknown words.

2. The problems of using Google Translate encountered by English major students at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

The findings on the problems English major students encountered while using Google Translate revealed that they believed the translation program still could not translate texts effectively ($\bar{x} = 4.46$), particularly those with cultural terms ($\bar{x} = 4.41$), because most of the translated texts were word-for-word translations, and the program could not understand cultural differences. The results show a coincidence with those pointed out by Kanitthasen (2017) that translation programs were unable to recognize contextual and cultural differences; each country has a different way of life and language, resulting in different cultural and linguistic structures. Since one word in a language might

have a variety of meanings, both general and specific, it is crucial to take its context into account while translating such a word. These are also consistent with the findings of Wongprom and Thitthongkam (2018), insisting that a single word could have various meanings; thus, selecting the best meaning from the several meanings accessible was necessary for a complete translation. Many words could not be translated literally and must take their parts of speech, underlying emotions, or feelings into account simultaneously, whereas Google Translate still has limitations in this regard.

Besides, the findings indicated that the translation program translated tenses incorrectly ($\bar{x} = 4.20$), causing the students to double-check the accuracy of the translation provided by Google Translate before using it. These are compatible with the results presented by Kate-Phan and Sripetpun (2016) that, as Google Translate employs a literal translation, the translated texts are unable to accurately and totally convey the meaning. Not only are the translated sentence structures not beautiful, but there are also certain grammatical errors, particularly with the usage of tenses; namely, translated sentences are frequently in the present tense although the source ones are in the past tense. This forces users to solve difficulties by accurately reformulating sentences based on their own background knowledge.

Recommendations

1. Instructors should encourage students to use Google Translate or other translation programs to aid their studies so that they can access a wide range of information sources.
2. Instructors should teach or provide guidelines for using Google Translate or other translation programs, allowing students to use them effectively and efficiently.

References

- Aiken, M. (2019). An Updated Evaluation of Google Translate Accuracy. *Studies in Linguistics and Literature*, 3(3), pp. 253-260.
- Buğra, Z. and Işıl, K. (2011). Turkish EFL Academicians' Problems concerning Translation Activities and Practices, Attitudes towards the Use of Online and Printed Translation Tools, and Suggestions for Quality Translation Practice. 10. 274-286.
- Kaewnarin, C. (2016). The Results of Using Google Translate with English Learning to Enhance Listening and Pronunciation Skills for Pratomsuksa 6. *Academic Journal Uttaradit Rajabhat University*, 11(1). pp. 62-70.
- Kanitthasen, P. (2017). The Creation of the Sentences Structures Exercises for the Students Who Use the Translation Applications on the Webpages for Their Self-studies. <https://doi.org/10.14416/c.fte.2017.11.035>
- Kate-Phan, K. and Sripetpun, W. (2016). Attitudes, Behaviors and Problems of English Major Students in Using “Google Translate.” *Journal of Liberal Arts Prince of Songkla University*, 8(1), 79–96.
- Khamngoen, S., Seehamat, L., Rittikoop, W., and Jantawat, P. (2022). English Oral Communication Needs of Upper Secondary School Students. *Journal of Social Science, Law and Politics*, 6(2), pp. 78-100.
- Ministry of Education, Thailand (2022). Ministry of Education. Announcement of the Ministry of Education on the Policy and Focus of Ministry of Education, Fiscal Year 2023. <https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-2023>.
- Mohammad, S. (2022). Discovering the Challenges of Machine Translation from Dari Language into English Language. *Randwick International of Education and Linguistics Science Journal*, 3. pp. 183-193.
- Puwong, N. and Lieungnapar, A. (2019). The Management of Learning English Vocabulary by Using the Duolingo Application to Teach Students Grade

- 4, Ban Na Si School, Chiang Khan District, Loei. Journal of Education Loei Rajabhat University, 15(2). pp. 9-17.
- Srinarach, W. and Jumpaphaeng, M. (2021). A Study of the Use of Applications for Translation Skill Learning of English Major Students, Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University. Faculty of Humanities and Social Sciences Thepsatri Rajabhat University Journal, 12(3), pp. 53–64.
- Tejarajanya, B. (2018). The Development of the Role of English in Thailand's Language Education Policies. Journal of Humanities and Social Sciences, 10(3), pp. 121-139.
- Tuptim, N. (2021). The Capacity of Contextual Meaning Translation of Google Translate in the Form of Neural Machine Translation System from Japanese to Thai. Journal of Liberal Arts, Thammasat University, 21(1), pp. 90-113.
- Wongprom, B. and Thitthongkam, T. (2018). Translation in the New Era and an Adjustment of Learners, Instructors, and Translators, Proceedings of the 13th National and International Sripatum University Online Conference (SPUCON2018), 20 December 2018, Bangkok.

ความมั่นคงทางสังคมวัฒนธรรม: ความท้าทายของพระพุทธศาสนาใน
หลวงพระบาง*

THE SOCIO-CULTURAL SECURITY: THE CHALLENGES OF BUDDHISM
IN LUANG PRABANG

สมปฤณ นิยมไทย

Somprin Niyomthai

สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

School of Political Science, Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand

Corresponding author E-mail: sniyomthai@gmail.com

Received 15 May 2024; Revised 13 June 2024; Accepted 20 June 2024

บทคัดย่อ

ความมั่นคงทางสังคมวัฒนธรรมถือว่าเป็นความมั่นคงแห่งมนุษย์ในอีกมิติหนึ่งที่มีความสำคัญ พระพุทธศาสนา และโครงสร้างทางสังคมวัฒนธรรม วิถีชีวิตและพฤติกรรมของคนลาวในหลวงพระบางกำลังประสบกับความท้าทายในรูปแบบใหม่ของการก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีแนวโน้มเข้มข้นและรุนแรงเพิ่มขึ้น แต่พระพุทธศาสนายังมีความมั่นคงและคงความเข้มแข็งทานกระแสโลกาภิวัตน์อยู่ได้จากการยึดหลักทางสายกลาง มีการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง กอปรกับการประพฤติปฏิบัติตัวของพระสงฆ์ลาวที่ยังยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนตามหลักพระพุทธศาสนา การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางสังคมจากกระแสการบริโภคนิยมในปัจจุบันส่งผลต่อการอพยพย้ายถิ่นของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ในหลวงพระบางเพื่อการลงทุนธุรกิจการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การแผ่ขยายของชุมชนชาวจีนและวัฒนธรรมตะวันตกส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนลาวในหลวงพระ

* สมปฤณ นิยมไทย. (2567). ความมั่นคงทางสังคมวัฒนธรรม: ความท้าทายของพระพุทธศาสนาในหลวงพระบาง. วารสาร
รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 4(3), 173-193.

Somprin Niyomthai. (2024). The Socio-Cultural Security: The Challenges of Buddhism in Luang Prabang.
Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(3), 173-193.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

บางซึ่งคงยึดถือและปฏิบัติตามจารีตประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา และยังคงศรัทธาและยึดมั่นหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาควบคู่ไปกับการนับถือผี การถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณีจากรุ่นสู่รุ่นผ่านศรัทธาความเชื่อ และความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาต้องทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ความมั่นคงทางสังคมวัฒนธรรม, พระพุทธศาสนา, หลวงพระบาง, โลกาภิวัตน์

Abstract

The Socio-cultural security is considered as one of human security dimension which is important. The Buddhism and socio-cultural structure, such as way of life and behavior of Laos people in Luang Prabang, have to face a new challenge of the information technology development, which is contemporarily more intense and severe. Thus, the Buddhism remains strongly resistance to Globalisation by compliance to mediocre of the Buddhism, adaptation to condition of changes. Furthermore, the Lao monk conduct to Buddhist established principles. The social structure changes, affected by consumerism, impact continuously to landlord migration to a rural vicinity for tourism business investment in Luang Prabang. The expansion of Chinese community to Lao People's Democratic Republic and western culture affect to way of life of Lao people in Luang Prabang who adhere and comply with tradition and norms. Lao people faiths in Buddhism principles, simultaneously in spirituel beliefs. The cultural inheritance by beliefs and Buddhism faith must go on systematically and continuously from generation to generation.

Keywords: Socio-cultural security, Buddhism, Luang Prabang, Globalisation

บทนำ

พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้าสู่อาณาจักรล้านช้างในสมัยพระเจ้าฟ้ารุ่ง (พ.ศ. 1896 – 1916) ซึ่งพระองค์ทรงปกครองบ้านเมืองที่ดีและสร้างความเจริญรุ่งเรืองเป็นอัน

พระพุทธศาสนาได้กลายเป็นศาสนาประจำชาติที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดทางการเมืองการปกครอง และวิถีชีวิตทางสังคมของคนลาว ตลอดจนจารีตของพระพุทธศาสนาได้กลายมาเป็นวัฒนธรรม และประเพณีที่สืบทอดต่อมาหลายศตวรรษ ทั้งชนชั้นปกครองและประชาชนลาวต่างนับถือ ศรัทธาและปฏิบัติศาสนากิจอย่างเคร่งครัด เพื่อความสะดวกในการปกครองคนในสังคมที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ และประสบกับปัญหาความแตกแยกของคนในสังคม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาจึงได้เป็นส่วนหนึ่งของแนวทางในการปกครองบ้านเมืองโดยยึดถือหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาควบคู่ไปกับความเชื่อแบบดั้งเดิมเรื่องผีฟ้าผีแถนซึ่งอยู่ในรูปแบบของ ฮีต-คองมาเป็นเกณฑ์กำหนดแบบแผนของสังคมล้านช้างเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติในสังคม (ปิยฉัตร สีนุสอาด, 2540 : 5) ซึ่งฮีต-คอง (จารีต-ครรลอง) เป็นธรรมเนียมประเพณีของคนลาวที่ประพุดปฏิบัติตนที่ดีในสังคมลาว

การล่มสลายของสหภาพโซเวียตมีผลต่อการเมืองและสังคมลาว การอบรมกล่อมเกล้าของลัทธิคอมมิวนิสต์ลดความเข้มงวดลง องค์กรพระพุทธศาสนาได้รับการผ่อนปรนมากขึ้นจนกลับเข้าสู่สภาวะปกติเหมือนในอดีต (กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม, 2543 : 94) ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับพระพุทธศาสนาเป็นไปในทางเกื้อหนุนและส่งเสริมกันมากขึ้น รัฐบาลได้ให้การอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาและมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้พรรคประชาชนปฏิวัติลาว และรัฐบาลใหม่ประสบความสำเร็จและมีความมั่นคงในการเมืองการปกครอง

ในยุคโลกาภิวัตน์ สปป.ลาว ต้องเผชิญไม่ใช่ลัทธิคอมมิวนิสต์หรือระบอบการปกครองที่ปิดกั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเท่านั้น แต่เป็นกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ทั้งทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลกระทบทั่วโลกเป็นอาณานิคมกว้างอย่างรวดเร็ว และหลังไหลเข้าสู่สังคมลาวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากการพัฒนาของเทคโนโลยี และระบบสารสนเทศที่ทันสมัย การเข้าสู่ความเป็นสมัยใหม่มีผลทำให้โครงสร้างและองค์กรทางสังคม ประเพณีวัฒนธรรม และพระพุทธศาสนาต้องเปลี่ยนแปลงไป และการพัฒนาเศรษฐกิจที่เจริญก้าวหน้ามากขึ้นมีผลทำให้โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป ความพัฒนาการของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อวิถีชีวิตของผู้คนแบบดั้งเดิม การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวางเบี่ยงเบนความสนใจและดึงดูดคนลาวหนุ่มสาวรุ่นใหม่ให้ไปสู่อื่นซึ่งทำ

ให้ความสนใจหรือใส่ใจในขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมกลายเป็นเพียงอดีตที่หลงลืมหรือการเคารพในพระพุทธศาสนาตกลงไป

การสูญเสียวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมส่งผลกระทบถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่รุนแรงจนอาจนำไปสู่การล่มสลายของสังคมดั้งเดิม เนื่องจากความเปราะบาง และความไม่ต่อเนื่องของสังคมนั้นรวมถึงการไม่ให้คุณค่า และการสูญเสียของประเพณีและค่านิยมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา อีกทั้งปัญหาของการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งเลวี-สเตราส์ (Claude Lévi-Strauss) ได้เน้นย้ำถึงวิธีการการถ่ายทอดวัฒนธรรมดั้งเดิมจากรุ่นสู่รุ่นอย่างราบรื่น หากการถ่ายทอดวัฒนธรรมซึ่งเป็นหัวใจของการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมประเพณีในสังคมนั้นประสบกับปัญหาท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วก็อาจจะทำให้สูญเสียวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เคยดำรงอยู่ได้ (Berliner, David, 2016) พระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองหลวงพระบางที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม การดำรงอยู่อย่างมั่นคงทางวัฒนธรรมซึ่งสะท้อนให้เห็นความสำคัญของการมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ มีบทบาทและการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคม การเมือง และวัฒนธรรมในประเทศ ซึ่งต้องเผชิญกับกระแสของคลื่นวัฒนธรรมตะวันตกและวัตถุนิยมที่ถาโถมเข้ามา และการแผ่ขยายของตลาดการค้าเสรีที่จะค่อย ๆ กลืนอัตลักษณ์หรือค่านิยมทางวัฒนธรรมดั้งเดิมไป

การพัฒนาของเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศที่ทันสมัย กระบวนการทำให้เป็นสมัยใหม่มีผลทำให้สถาบันทางสังคม ประเพณีวัฒนธรรม และพระพุทธศาสนาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงหรือปรับเปลี่ยนตัวเองไปตามบริบทนั้นเช่นกัน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีผลทำให้วิถีชีวิตดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงไปจนอาจดึงดูดความสนใจของคนลาวรุ่นใหม่ไปสู่สิ่งอื่น และทำให้ความใส่ใจในคุณค่าของวัฒนธรรมประเพณี และพระพุทธศาสนาลดน้อยลงไป อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันทั้งพระพุทธศาสนา พระสงฆ์ วัดวาอาราม และพุทธศาสนิกชนลาวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในหลวงพระบางก็ยังคงรักษาประเพณีวัฒนธรรมไว้ได้อย่างดี และพระพุทธศาสนายังคงเข้มแข็งท่ามกลางความพลิกผันของโลกปัจจุบัน ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาและทำความเข้าใจถึงพระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐ

ประชาธิปไตยประชาชนลาวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่าง
ถ่องแท้และลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

การใช้หลักพระพุทธศาสนาและจารีตประเพณีเป็นเครื่องมือควบคุมคนในสังคม

ในอดีตอาณาจักรล้านช้างจวบจนถึงสปป.ลาวในปัจจุบันมีลักษณะสังคมเป็นแบบพหุ
สังคมของชนเผ่าต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกันค่อนข้างชัดเจน การควบคุมคนในสังคมให้อยู่
รวมกันอย่างสันตินั้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างลำบาก ดังนั้น กษัตริย์ที่ปกครองอาณาจักรล้านช้างจึง
มีกุศโลบาย มาตรการหรือเครื่องมือที่จะควบคุมคนในสังคม หนึ่งในมาตรการหรือเครื่องมือที่
คอยควบคุมคนในสังคมนั้นคือ พระพุทธศาสนา ซึ่งนำเอาหลักคำสอนของพระพุทธศาสนามา
ผสมผสานกับความเชื่อแบบดั้งเดิมเรื่องผีฟ้าผีแถน ซึ่งปรากฏออกมาในรูปแบบของฮีต-คองหรือ
ฮีตสิบสอง-คองสิบสี่ โดยหลักของฮีต-คองนั้นเป็นการผสมผสานหลักของพระพุทธศาสนากับ
ความเชื่อเรื่องผี เช่น งานเดือนเจ็ดเป็นบุญข้าชะ (ชำระล้าง) หรือบุญบูชาบรรพบุรุษ โดยมีการ
ทำพิธีบูชาบรรพบุรุษ ผีบ้านผีเมือง ผีป่าผีตาแฮก (เทวดารักษานา) และเข่นสรวงหลักเมือง
เพื่อให้บ้านเมือง สงบสุข ดังนั้น ฮีตสิบสอง-คองสิบสี่จึงเป็นเสมือนเครื่องมือทำให้คนใน
สังคมให้รวมตัวกัน ให้เกิดความสามัคคี ลดความแตกแยกระหว่างกลุ่มชน เป็นเสมือน
กระบวนการขัดเกลาทางสังคมและพัฒนาเป็นบรรทัดฐานของสังคมที่จะต้องรับรู้และประพฤติ
ปฏิบัติร่วมกัน (กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม, 2543 : 145) เพื่อให้เกิดสันติสุขในสังคม
นอกจากนี้พระพุทธศาสนายังกลายเป็นเครื่องมือควบคุมคนในสังคมโดยอาศัยหลักธรรมโดยคติ
ความเชื่อทางพระพุทธศาสนาเรื่องกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ซึ่งผลกรรมจะส่งผลทั้งในชาตินี้
และชาติหน้า เพื่อทำให้คนในสังคมยึดถือปฏิบัติเพื่อเกิดความสงบสุข ประพฤติตนเรียบร้อย
ตามครรลองคลองธรรม พระพุทธศาสนาจึงได้เข้ามามีอิทธิพลต่อค่านิยม ความเชื่อของคนใน
สังคม และได้กลายเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่มีบทบาทในการกำหนดพฤติกรรมการ
ดำเนินชีวิตของคนในสังคมจนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามพระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวต้องเผชิญกับ
การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมวัฒนธรรมอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ และหลาย

เหตุผลซึ่งเป็นปัจจัยทำให้ต้องกลับมาทบทวนกรอบความคิดกันใหม่ในเรื่องสังคมวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อนอย่างมาก และการพัฒนาของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอาจส่งผลกระทบต่อพระพุทธศาสนาในวงกว้างและรวดเร็วในสังคม ดังนั้นสิ่งที่น่าสนใจคือปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพระพุทธศาสนา อาทิเช่น วัฒนธรรมของลาวเองที่เปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างรวดเร็ว กอปรกับการไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาผ่านช่องทางการสื่อสารของระบบสารสนเทศที่ทันสมัย และอิทธิพลจากระบบทุนนิยมเสรีทำให้มีการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพระพุทธศาสนาในสปป.ลาวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

หลังจากการปฏิวัติ ลาวเปลี่ยนการปกครองเป็นคอมมิวนิสต์สำเร็จ องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวได้ยุบรวมธรรมยุติกนิกายและมหานิกายไว้ด้วยกัน รัฐบาลสปป.ลาวได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความเป็นเอกภาพของชาติ พฤติกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมีเหตุผล และการปลูกความรู้สึกให้รักชาติมักจะพบเห็นได้ในเอกสารต่าง ๆ และคำปราศรัยของผู้นำประเทศ ในสมัยช่วงการเปลี่ยนแปลงนั้น บทบาทดั้งเดิมของพระสงฆ์ลาวที่ทำหน้าที่เป็นครูหรือผู้ให้การศึกษาถูกกำหนดให้มีส่วนช่วยและสนับสนุนเรื่องการปฏิวัติลาว การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจึงเป็นปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทหน้าที่ของพระสงฆ์ลาว การพึ่งพาอาศัยของพระสงฆ์ต่อโรงเรียนสอนศาสนาพุทธวันอาทิตย์ (Buddhist Sunday School) ต้องหยุดหรือเปลี่ยนสภาพไปให้เป็นประโยชน์และมีประสิทธิผลต่อประเทศชาติ (Patrice Ladwig, 2017 : 5) พระสงฆ์ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศและบูรณาการตัวเองเข้าไปสู่การขับเคลื่อนของมวลชนตามบริบทของแนวคิดแบบมาร์กซิสต์เพื่อให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่เกิดประสิทธิผล (productive Buddhism) ซึ่งเป็นความพยายามในการเปลี่ยนแปลงสภาพของพระพุทธศาสนาแบบก้าวกระโดดจากระบบศักดินาไปสู่ระบบเผด็จการคอมมิวนิสต์ของรัฐบาลสปป.ลาว

มิเชล ฟูกู (Michael Foucault) ได้ยกตัวอย่างขึ้นมาอธิบายลักษณะที่จำเป็น (essential feature) ของระบอบการเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัย (modernizing regime) ที่เรียกว่า การปกครองชีวญาณ (governmentality) (ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2018) โดยการ

ปกครองชีวญาณและเหตุผลแห่งรัฐ (raison d'être) นั้นมีความเกี่ยวพันกันอย่างลึกซึ้งไม่ได้ กล่าวคือ เหตุผลของรัฐเป็นเรื่องในเชิงแง่ตรรกะและภาพรวม แต่การปกครองชีวญาณนั้นเป็นสิ่งที่มารองรับและปฏิบัติการในเรื่องที่สนับสนุนเหตุผลของรัฐ ทำให้รัฐมีความชอบธรรมในการแทรกแซงบุคคลหรือสถาบัน ซึ่งยุทธศาสตร์นี้เป็นสิ่งแสดงถึงรูปแบบของอำนาจในรูปแบบหนึ่ง (Patrice Ladwig, 2017, p. 6) ดังนั้นเหตุผลความจำเป็นและความมั่นคงแห่งรัฐมีตรรกะเพื่อปกป้องเสถียรภาพของรัฐมิให้ถูกทำลายลงไป ซึ่งสามารถนำมาอธิบายการกระทำของรัฐบาลคอมมิวนิสต์ที่มีอิทธิพลหรือแทรกแซงพระพุทธศาสนาในสปป.ลาวในช่วงระยะเวลาของการปฏิวัติลาวได้

ในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 อารยธรรมของยุคเทคโนโลยีสารสนเทศได้เกิดขึ้นจากการปฏิวัติเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ซึ่งทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างมากในสังคมมนุษย์ โดยเทคโนโลยีการสื่อสารจะเข้ามาแทนที่การคมนาคมขนส่ง เชื่อมโยงและชักทอภูมิภาคต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกันอย่างต่อเนื่องและตลอดเวลาโดยไร้พรมแดน ซึ่งทำให้การแพร่กระจายวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมตะวันตกอย่างเสรี เฮร์เบิร์ต ไอ ชิลเลอร์ (Herbert I. Schiller) ตั้งคำถามไว้อย่างน่าสนใจว่า ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่ชาติตะวันตกมีต่อโลกที่สาม และนโยบายว่าด้วยกระแสไหลบ่าของข้อมูลสารสนเทศอย่างเสรีเป็นส่วนทำให้มหาอำนาจเข้ามาครอบงำหรือมีอิทธิพลข้ามพรมแดนในรูปแบบของจักรวรรดินิยมข้ามชาติแบบใหม่ (Neo-Imperialism) ดังนั้น ระบบจักรวรรดินิยมข้ามชาติแบบนี้จะเข้ามามีอิทธิพลทั้งในด้านบวกและด้านลบต่อวัฒนธรรมของชุมชนดั้งเดิมอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อพระพุทธศาสนาในสปป.ลาว เช่นกัน

ความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและผลกระทบด้านสังคมวัฒนธรรม

ความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้สังคมหรือชุมชนที่อยู่ห่างไกลสามารถติดต่อสื่อสาร รับรู้ข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างเศรษฐกิจขนาดใหญ่ นานาประเทศต้องพึ่งพาอาศัย

กันและกันมากขึ้น มีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น กล่าวได้ว่าลักษณะเฉพาะของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ส่งผลต่อสังคม ชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น การไหลบ่าของข้อมูลข่าวสาร ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การถ่ายทอดข้อมูลใหม่ ๆ ทันสมัยต่อเหตุการณ์ หมุนเวียนสับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาในระบบสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตอย่างไม่มีที่สิ้นสุด สังคมชุมชนมีความใกล้ชิดกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างง่ายและรวดเร็ว ทำให้มีโลกทัศน์กว้างขึ้นซึ่งส่งผลต่อแนวคิด แนวปฏิบัติ วัฒนธรรม และจารีตประเพณีดั้งเดิมของชุมชนได้ ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกเปรียบเทียบทางวัฒนธรรมที่แตกต่างและความเชื่อดั้งเดิมของสังคม การไหลบ่าของข้อมูลข่าวสารที่ส่งผลกระทบด้านสังคมทำให้เกิดการครอบงำทางวัฒนธรรม อิทธิพลของวัฒนธรรมและอำนาจทางเศรษฐกิจของบรรดาประเทศที่พัฒนาแล้ว หลังไหลเข้าสู่ที่กำลังพัฒนาอย่างรวดเร็วและรุนแรง ทำให้มีการครอบงำทางความคิด โลกทัศน์ และวิถีชีวิต กระแสการบริโภคนิยมส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมของสังคมชุมชนทั่วโลก

พระพุทธศาสนายืนยาวมามากกว่า 2,500 ปี โดยที่พระสงฆ์มีการถ่ายทอดและเผยแผ่พระธรรมคำสอนไปยังพุทธศาสนิกชนด้วยการถ่ายทอดแบบวิธีดั้งเดิม การท่องจำหรือฟังเทศน์ จนถึงการถ่ายทอดโดยใช้สื่อสารสนเทศสมัยใหม่บนเครือข่ายออนไลน์อย่างไร้พรมแดน สปป. ลาวต้องเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของระบบเทคโนโลยีที่มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น การคมนาคมขนส่งที่รวดเร็ว และข้อมูลข่าวสารที่สามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทำให้เกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์ อันส่งผลกระทบต่อสังคมและชุมชนครอบคลุมไปทุกพื้นที่ ความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้รับรู้กันโดยทั่วไปว่าเป็นโอกาสให้มนุษย์ทุกคนสามารถรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร และวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้อย่างไม่มีขีดจำกัดเรื่อง “เวลา” และ “สถานที่” เสมือนว่าโลกที่กว้างใหญ่ไพศาลนี้หดตัวเล็กลงเป็นเพียงหมู่บ้านโลก (global village) (สมสุข หินวิมาน, 2556 : 10-11) ปรากฏการณ์เช่นนี้เป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจว่ากระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลกระทบต่อพระพุทธศาสนาในสปป. ลาวอย่างไร

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาส่วนใหญ่ยังใช้สื่อสารสนเทศแบบดั้งเดิม เช่น เอกสาร ตำรา พระภิกษุสงฆ์และสามเณรยังคงเรียนพุทธศาสนาและภาษาบาลี รวมถึงการฟังเทศน์และ

ทำวัตรสวดมนต์ที่วัดอยู่เป็นประจำ และปฏิบัติศาสนากิจของพระสงฆ์ในวัดเหมือนเช่นเคยที่ผ่านมาในอดีต คนลาวในหลวงพระบางยังศรัทธาและให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนาโดยการเข้าวัดฟังเทศน์และปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางศาสนาเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามโลกาภิวัตน์ส่งผลต่อพระพุทธศาสนาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยที่สื่ออินเทอร์เน็ตเข้าถึงประชาชนได้ง่ายและจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง พุทธศาสนิกชนลาวสามารถรับข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและหลากหลายจากสื่อต่าง ๆ ในสภาพเศรษฐกิจและสังคมบังคับในปัจจุบันที่ทำให้คนลาวไม่ค่อยมีเวลาไปวัดปฏิบัติธรรม ฟังเทศน์ หรือศึกษาพระธรรมคำสอน และการใช้อินเทอร์เน็ตจึงเป็นช่องทางเลือกของการสื่อสารที่ทำให้เข้าถึงกลุ่มคนรุ่นใหม่ ๆ ได้ง่ายขึ้น ไม่จำกัดเวลาและสถานที่อยู่ที่ไหนก็ศึกษาพระธรรมคำสอนได้ตลอดเวลา

ความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันทำให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกรวดเร็วนั้น อาจจะทำให้คนมองพระสงฆ์ที่ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างน่าสงสัยว่าไม่ใช่เนื้อหาที่เหมาะสมของพระพุทธศาสนาเพียงอย่างเดียว หากไม่มีกฎระเบียบการใช้อินเทอร์เน็ตก็อาจนำไปสู่โลกีย์วิสัยหรือบายมุขได้ อันจะส่งผลต่อศีลธรรมอันดี และการพัฒนาอารมณและจิตใจที่จะละทิ้งกิเลสและตัณหาต่าง ๆ ของพระสงฆ์ อย่างไรก็ตาม พระสงฆ์ลาวยึดมั่นในพระคำสอนและวินัยของพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด หากพระสงฆ์ไม่ปฏิบัติตามคำสอน ทำตัวไม่เหมาะสม ก็จะถูกกลโกง ประชาชนก็จะไม่เคารพศรัทธา ไม่เข้าวัดทำบุญ ปฏิบัติธรรม กราบไหว้พระสงฆ์ ดังนั้นความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเหมือนดาบสองคมที่มีทั้งคุณอนันต์และกิโทษมหันต์ได้ในขณะเดียวกัน หากเทคโนโลยีสารสนเทศถูกใช้เป็นเครื่องมือในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างขวางยิ่งขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์ที่แนวโน้มของประชาชนจะนิยมใช้ชีวิตการบริโภคผ่านสื่อออนไลน์มากขึ้นเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่องนั้น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าวนี้นี้ต้องคำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรม และไม่บิดเบือนพระธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาในพระไตรปิฎกด้วยเช่นกัน

กระแสวัฒนธรรมบริโภคนิยมและผลกระทบเชิงโครงสร้างสังคมวัฒนธรรมใน หลวงพระบาง

การที่หลวงพระบางได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกจาก UNESCO ชุมชนหลวงพระบางมีภาระหน้าที่ใหม่นอกเหนือที่ต้องรักษาสภาพสถาปัตยกรรมแวดล้อมและศาสนาให้คงอยู่สภาพดั้งเดิมมากที่สุดแล้ว ยังต้องรักษาทรัพย์สินมรดกล้ำค่าและอนาคตของมนุษยชาติอีกด้วย (David Berliner, 2010 : 100) อย่างไรก็ตามในการอนุรักษ์มรดกโลก เราปฏิเสธไม่ได้ว่าในทางปฏิบัติการที่เมืองหรือสถานที่หนึ่งกลายเป็นมรดกโลกนั้นมักจะมีเรื่องการท่องเที่ยวตามมาด้วยเสมอ และผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวในเชิงเศรษฐกิจก็จะนำมาซึ่งการพัฒนาทางกายภาพพร้อมกับความเสื่อมในทางจิตวิญญาณของชุมชน หากไม่มีมาตรการที่เข้มงวดและการบริหารจัดการที่ดีเพียงพอ คณะกรรมการเมืองมรดกโลกแห่งสหประชาชาติมีความเป็นห่วงว่าหากเราไม่รับรองว่าเป็นมรดกโลกหรือเอาป้ายมรดกโลกออก จะไม่มีนักท่องเที่ยวมาที่แห่งนี้เลย (David Berliner, 2010)

อย่างไรก็ตามสปป.ลาวได้มีนโยบายให้หลวงพระบางเป็นเมืองท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับอดีตแห่งราชธานี ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงจากการที่รัฐได้เปลี่ยนความหมายของราชอดีต ที่เป็นปฏิปักษ์กับสังคมนิยมว่าเป็นมรดกของชาติ และได้ใช้มันทำหน้าที่ใหม่ในฐานะทรัพยากรการท่องเที่ยว (ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์ และคณะ, 2545 : 84) สปป.ลาวก็มีการเปิดประเทศให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนมากขึ้น ซึ่งทำให้เศรษฐกิจของสปป.ลาวมีการขยายตัวดีขึ้น ผลผลิตมวลรวมเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ คนลาวมีอิสระเสรีในการประกอบอาชีพมากขึ้น ถึงแม้ว่าจะส่งผลกระทบที่ตามมาคือการกระจายรายได้ยังไม่ทั่วถึง และอัตราเงินเฟ้อสูงขึ้น ชาวหลวงพระบางส่วนใหญ่ยอมรับว่าการที่หลวงพระบางได้รับเป็นเมืองมรดกโลก ชีวิตความเป็นอยู่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก นักท่องเที่ยวใช้จ่ายใช้สอยทำให้เศรษฐกิจของหลวงพระบางขยายตัวเพิ่มมากขึ้น มีการสร้างงาน สร้างรายได้จำนวนมากจากการท่องเที่ยว แต่การขยายตัวทางเศรษฐกิจก็จำกัดเฉพาะอยู่ในตัวเมืองหลวงพระบางเท่านั้น เศรษฐกิจในเขตรอบนอกเมืองหลวงพระบางยังไม่ได้มีการพัฒนาหรือขยายตัวเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามสปป.ลาวก็มีระบบเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพอยู่ในระดับที่น่าพอใจ กอปรกับในยุคโลกาภิวัตน์ระบบเศรษฐกิจ

แบบเสรีได้แผ่ขยายครอบคลุมเกือบทุกประเทศในโลก การค้าและทุนระหว่างประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้น เศรษฐกิจของภูมิภาคต่าง ๆ เชื่อมโยงและพึ่งพาซึ่งกันมากขึ้น ทำให้สป.ลาวต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญเพื่อเตรียมพร้อมต่อการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น

กระแสโลกาภิวัตน์ส่งอิทธิพลต่อเมืองหลวงพระบางอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ วัฒนธรรมแบบบริโภคนิยมจากระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม การลงทุนจากต่างชาติ และบริษัทข้ามชาติเติบโตอย่างรวดเร็ว มีการกระตุ้นการส่งเสริมการขายจากนายทุนเพื่อต้องการกำไรได้ง่าย คนมีฐานะมีกำลังบริโภคลินค้าฟุ่มเฟือย รวมถึงมีบริการผ่อนชำระซึ่งทำให้การตัดสินใจบริโภคลินค้านั้นได้ง่ายขึ้น ซึ่งส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตแบบรีบเร่ง การบริโภคอาหารจานด่วน การแต่งกายทันสมัย การรับรู้วัฒนธรรมตะวันตกแบบสมัยนิยมผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย ปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไปในสังคม และทำให้คนลาวซึมซับวัฒนธรรมบริโภคนิยมซึ่งเป็นการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ (consummation des signes) เพิ่มมากขึ้น กล่าวคือการบริโภคนั้นเกิดจากการมีค่าของเชิงสัญลักษณ์ขึ้น สิ่งของการบริโภคไม่ได้มีคุณค่าในตัวของมันเองอีกแล้วจากคุณสมบัติตามธรรมชาติ แต่มีคุณค่าในการสื่อสารบางอย่าง (Jean Baudrillard, 1978) การบริโภควัตถุขึ้นได้นั้นเป็นเพียงสัญลักษณ์ของการบ่งบอกถึงสถานะและฐานะทางสังคมในการบริโภคสัญลักษณ์ซึ่งต่างจากคุณค่าลักษณะที่จำเป็นหรือคุณค่าของการใช้สอย และนับวันจะพบมากขึ้นในสังคมปัจจุบัน ดังนั้นกระแสวัฒนธรรมบริโภคนิยมแบบนานาอารยประเทศตะวันตกส่งผลให้เกิดการสูญเสียคุณลักษณะของวัฒนธรรมประเพณีลาวดั้งเดิม กระแสการไหลบ่าของสารสนเทศอย่างเสรีที่มหาอำนาจพยายามผลักดันเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการสื่อสารข้ามชาติ ซึ่งแทนที่จะเป็นการสร้างหรือพัฒนาประเทศที่กำลังพัฒนาให้ทันสมัย แต่กลับเป็นการส่งเสริมทำให้เกิดการพึ่งพาทางเศรษฐกิจที่มหาอำนาจต่างเอารัดเอาเปรียบประเทศกำลังพัฒนา

นอกจากนี้ ระบบทุนนิยมเสรีที่กระแสวัฒนธรรมการบริโภคนิยมกลายเป็นกลไกที่ทำลายวัฒนธรรมท้องถิ่นในเมืองหลวงพระบาง เราพบป้ายรณรงค์ให้เคารพวัฒนธรรม จารีต ประเพณีโบราณที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา การดักบาตรข้าวเหนียวเป็นพิธีที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาของชาวเมืองหลวงพระบางที่แสดงออกถึงความเคารพศรัทธาเลื่อมใสใน

พระพุทธศาสนา และปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่น ปัจจุบันในหลวงพระบาง วัฒนธรรมนี้กำลังเผชิญหน้ากับความท้าทายของการแปรรูปศาสนกิจของสงฆ์ให้กลายเป็นเหมือนการแสดงสำหรับนักท่องเที่ยว (cirque touristique) (David Berliner, 2010 : 95) และมีการจัดการในเชิงธุรกิจเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวโดยปราศจากความเข้าใจถึงวัฒนธรรมประเพณีที่แท้จริงอันเป็นการไม่เคารพวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของชุมชน อีกทั้งมีการโยกย้ายหรือซื้อบ้านเรือนโดยรอบบริเวณพิธีการตักบาตรข้าวเหนียวเพื่อพุทธพาณิชย์ซึ่งเป็นการทำลายความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีระหว่างชุมชนโดยรอบกับวัดที่มีอยู่มาอย่างช้านาน ปรากฏการณ์การย้ายบ้านเรือนและการจัดการเชิงธุรกิจเช่นนี้เกิดขึ้นเหมือนกับพิธีตักบาตรข้าวเหนียวที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในประเทศไทยเช่นกัน จากกรณีนี้ กลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นมีความคิดที่ต้องการให้นักท่องเที่ยวเคารพความเงียบสงบในจิตใจ (tranquillité) ของประเพณีการตักบาตร และนำไปสู่การก่อตั้งศูนย์วัฒนธรรมเพื่อสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชุมชน รวมถึงการสร้างพิพิธภัณฑ์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของคนลาวที่เมืองหลวงพระบาง (David Berliner, 2010 : 96) ดังเห็นได้จากแผ่นโปสเตอร์ที่ติดประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้เคารพประเพณีการตักบาตร วัฒนธรรมของชุมชน รวมถึงปลูกจิตสำนึกการปกป้องรักษาและทำให้มีคุณค่าของคนลาวในการรักษาและหวงแหนทรัพยากร มรดกทางวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาอันดีงาม รวมถึงความสัมพันธ์ดั้งเดิมระหว่างจิตวิญญาณของชุมชนหลวงพระบางและพระพุทธศาสนาที่ไม่ได้รับผลกระทบจากสิ่งรุกรายนอก

ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมจาก UNESCO รู้สึกกังวลและเสียใจว่าเมืองหลวงพระบาง จะสูญเสียบรรยากาศและสภาพแวดล้อมหรือจิตวิญญาณของสถานที่ไป (David Berliner, 2010, p. 97) อันหมายถึงการหวนระลึกถึงอดีตของความงดงามของสถานที่ ความสงบ (tranquillité) ความสันโดษ (isolement) และวิถีการดำรงชีวิตแบบดั้งเดิม (vie traditionnelle) ของผู้คนในชุมชนหลวงพระบางกำลังจะเลือนหายไป (Valadimir Jankélévitch, 1983 อ้างถึงใน David Berliner, 2010, หน้าเดียวกัน) สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็น การประกอบสร้างทางสังคมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะชุมชนนั้น ๆ ซึ่งสังคมหรือชุมชนเป็นผู้สร้าง

ขึ้นมาเองโดยหล่อหลอมมาจากวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและประสบการณ์ของแต่ละชุมชน ปัจจัยทั้งหลายเหล่านี้เป็นตัวกำหนดบทบาท หน้าที่ และการแสดงออกที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างกัน

อย่างไรก็ตาม พระพุทธศาสนาในหลวงพระบางยังคงเข้มแข็งอยู่ได้ในปัจจุบัน เนื่องจากศรัทธาที่ตั้งมั่นของคนในหลวงพระบางที่พยายามรักษาวัฒนธรรม จารีตประเพณีไว้ได้อย่างเหนียวแน่น ครอบครัวคนลาวในชนบทที่ยากจนยังนิยมให้บุตรหลานเข้ามาบวชเป็นสามเณรหรือเป็นพระสงฆ์เพื่อต้องการให้ได้มีที่อยู่ที่กิน ไม่ต้องอดอยากอยู่กับครอบครัว อีกทั้งได้มีโอกาสทางการศึกษาที่เป็นต้นทุนทางสังคมเพื่อยกฐานะทางสังคมให้สูงขึ้น และหากบุตรหลานเรียนดีและเคร่งครัดในพระวินัยสงฆ์ก็มีโอกาสทำให้ตนเองเป็นที่เคารพรักของชาวบ้าน เนื่องจากสังคมลาวยังให้การเคารพนับถือพระสงฆ์อยู่ และยังผูกพันกับพระพุทธศาสนาอย่างมาก ดังนั้นวัดจึงเป็นเสมือนศูนย์รวมทางจิตใจและเป็นสถานที่จัดกิจกรรมชุมชนที่สำคัญในเขตพื้นที่รอบเมืองหลวงพระบาง พระสงฆ์เป็นเสมือนผู้นำทางจิตวิญญาณในชุมชน นอกจากนี้พระสงฆ์ยังมีบทบาทในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีและพัฒนาสังคมที่ต้องเผชิญกับภาระหน้าที่ที่สำคัญ กล่าวคือ พระสงฆ์ต้องปฏิบัติตนละกิเลสตัณหาทั้งหลายเพื่อบำรุงสุนิพพาน และยังคงเผยแผ่พระธรรมคำสอนเพื่อให้พระพุทธศาสนาดำรงอยู่ต่อไป อีกทั้งรัฐบาลสปป.ลาวเล็งเห็นบทบาทที่สำคัญของพระสงฆ์ที่มีต่อชุมชนโดยมอบหน้าที่ให้เป็นผู้ดูแลวัฒนธรรมลาว (curator of Lao culture) รวมถึงให้วางแผนปฏิบัติทางจริยธรรมเพื่อแก้ไขปัญหาร่วมสมัยในสังคมที่บางครั้งกฎหมายหรือระเบียบไม่สามารถเข้าไปจัดการกับปัญหาเหล่านั้นได้ง่าย (Kanak Baran Barua, 2016 : 4) ก็ต้องอาศัยแนวทางหรือคำสอนในพระพุทธศาสนาเข้าไปเป็นเครื่องมือในการจัดการกับปัญหา ในขณะที่การอบรมสั่งสอนและให้ความรู้แก่คนในชุมชนก็ยังคงเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ลาวที่ต้องรับผิดชอบ เป็นเสมือนครูของชุมชนอยู่เช่นเดิม นอกจากนี้พระพุทธศาสนาในสปป.ลาวยึดหลักทางสายกลางอันเป็นหัวใจหลักของพระพุทธศาสนา มีความยืดหยุ่นและการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัยซึ่งส่งผลกระทบต่อบทบาทของพระพุทธศาสนาในสังคม ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงให้สปป.ลาวเป็นรัฐฆราวาสในช่วงอิทธิพลตะวันตก แต่พระสงฆ์ลาวยังคงมีบทบาท

ทางสังคมในเชิงรุกอย่างต่อเนื่องเรื่อยมาในด้านการศึกษา การสาธารณสุข ศิลปวัฒนธรรม และการปกครองที่ยังคงต้องประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในชุมชนเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาในสังคม (Patrice Ladwig, 2017, p. 7) เช่น โรคระบาด เอชไอวี ยาเสพติด การอนุรักษ์ระบบนิเวศน์ การค้ามนุษย์ และการรักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น ดังนั้นสถาบันสงฆ์ลาวยังเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญและบทบาทในการพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

คนลาวส่วนใหญ่ในหลวงพระบางยังศรัทธาและเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา รวมถึงยังยึดถือและปฏิบัติตามประเพณีที่กระทำต่อกันมา อีกทั้งวิถีชีวิตของคนลาวในชนบทยังเป็นวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย ยังไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกมากนัก ถึงแม้ว่าลาวจะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมอย่างมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมาแล้วก็ตาม แต่พระพุทธศาสนายังเข้มแข็ง ยังคงอยู่ได้ไม่เปลี่ยนแปลง คนลาวเชื่อและศรัทธาในพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะที่หลวงพระบางยังคงศรัทธาและยึดมั่นคำสอนของพระพุทธศาสนาอย่างเหนียวแน่น และยังคงรักษาวัฒนธรรมประเพณีนี้ไว้ เพราะเนื้อแท้และคุณค่าของวัฒนธรรมประเพณีและหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาไม่ได้เปลี่ยนแปลงไป เป็นสิ่งที่ดีที่คนทุกคนควรปฏิบัติ แต่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงคือคนและสังคม หากพระสงฆ์ปฏิบัติดี ประชาชนก็ศรัทธาให้ความเคารพกราบไหว้ ในโรงเรียนครูก็จะอบรมนักเรียนให้เป็นคนดี เชื่อฟังพ่อแม่ ครูอาจารย์ และให้ประพฤติตัวอยู่ในศีลธรรมอันดีตามประเพณีโดยอาศัยคำสอนของพระพุทธศาสนา อีกทั้งสถาบันครอบครัวก็มีส่วนสำคัญในการขัดเกลาทางสังคมและถ่ายทอดวัฒนธรรม จารีตประเพณีอันดีงามให้กับรุ่นลูกหลาน ดังนั้นพระพุทธศาสนาซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมลาวยังคงเข้มแข็งดำรงอยู่ได้ ประชาชนยังศรัทธาและเชื่อมั่นต่อวัฒนธรรมประเพณี และกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งพระสงฆ์ลาวยังมีการยึดหยุ่นเรื่องวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และเนื่องจากพระสงฆ์ลาวยังมีสถานะทางสังคมที่เป็นส่วนประสานระหว่างรัฐบาลกับประชาชน และมีหน้าที่ในการช่วยบรรเทาปัญหาทางสังคม จึงพยายามที่จะปรับบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาสังคมลาวร่วมสมัยอย่างยั่งยืนให้สอดคล้องกับ

สภาพและปัญหาของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งต้องอาศัยความสามารถของพระสงฆ์ลาว ภายใต้ง่อนไขทางด้านทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานที่จำกัด

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางสังคม

การที่หลวงพระบางเป็นเมืองมรดกโลกด้านศิลปวัฒนธรรมทางพระพุทธศานานำมาซึ่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนี้เองกลายเป็นปัจจัยหลักของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมของเมืองและของชีวิตผู้คนในหลวงพระบาง เศรษฐกิจมีการขยายตัว อาชีพเก่า ๆ หลายอาชีพที่มีคุณค่าที่ถูกละเลยไปหรือที่กำลังจะเลือนหายไปจากสังคม กลับมาได้รับการรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่ เช่น ช่างเงินช่างทองของบ้านธาตุน้อย การทอผ้าแพรวลือของชาวลื้อบ้านผานม ซึ่งได้ถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมนี้ให้กับรุ่นลูกรุ่นหลาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ หรือแม้กระทั่งชนกลุ่มน้อยในพื้นที่สูงได้อพยพลงจากภูดอยมาขายสินค้าหัตถกรรมในพื้นที่เขตอนุรักษ์มรดกโลก กลายเป็นตลาดสินค้าท้องถิ่นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวและนักลงทุนอย่างมาก

การท่องเที่ยวกระตุ้นให้เกิดการปรับตัวเพื่อรองรับธุรกิจบริการและการลงทุน และผลกระทบที่ตามมาจากเงินทุน สินค้าและบริการในยุคโลกาภิวัตน์คือความเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางสังคม เจ้าของที่ดิน (landlord) และอาคารบ้านเรือนที่อยู่ในเขตอนุรักษ์มรดกโลกปล่อยที่ดินและอาคารบ้านเรือนแบบดั้งเดิมให้นักธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศเช่าทำธุรกิจด้วยราคาที่สูง แล้วเจ้าของที่ดินเหล่านั้นทยอยออกไปอาศัยอยู่นอกเมืองหลวงพระบาง เจ้าของที่ดินบางส่วนกลายเป็นเจ้าของธุรกิจบริการนักท่องเที่ยว คนหลวงพระบางที่ “โดนหนี” จำนวนไม่น้อยทยอยกลับคืนถิ่น พร้อมกับเงินและวิธีการลงทุนทางธุรกิจแบบทันสมัย นักลงทุนต่างแขวงและต่างประเทศมาขอซื้อ ขอเช่าอาคารที่มีสถาปัตยกรรมแบบยุควาณานิคม (colonial architecture) ทำโรงแรม ร้านอาหารเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว

การที่โครงสร้างทางสังคมของหลวงพระบางได้เปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างรวดเร็วได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของประชากรในชุมชน เมื่อเจ้าของที่ดินและอาคารบ้านเรือนได้ย้ายออกไปทำให้คนนอกพื้นที่ที่ไม่ใช่ชนท้องถิ่นเข้ามาอาศัยหรือเข้ามาทำงานด้านบริการทำ

ให้ไม่เข้าใจวัฒนธรรมของชุมชนดั้งเดิมอย่างลึกซึ้ง ไม่รู้สึกผูกพันหรือเป็นส่วนหนึ่งของ วัฒนธรรมเดิมมาตั้งแต่ต้นจึงทำให้ไม่เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมนั้น ๆ อีกทั้ง คนในชุมชนหลวง พระบางเองยังไม่มีความพร้อมเพียงพอในการดำเนินธุรกิจทั้งเงินทุนและประสบการณ์จึงเปิด โอกาสให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาทำธุรกิจโดยอาศัยวัฒนธรรมประเพณีที่หลวงพระบางเป็น สินค้า หลวงพระบางกลายเป็นชุมชนใหม่ในหมู่บ้านเก่า และประเพณีวัฒนธรรมก็คงรูป แบบเดิมแต่ปรับเปลี่ยนเนื้อหา เพื่อปรับให้สอดคล้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวซึ่งเป็นการ เปลี่ยนแปลงที่ยากในการควบคุมให้เนื้อหาของวัฒนธรรมดั้งเดิมให้คงไว้

การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางสังคมที่กระทบต่อวัฒนธรรมพื้นบ้านที่ทรงคุณค่า เราจะเห็นได้จากการทำบุญตามประเพณีทางศาสนาที่ต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับ ชุมชน หากประชาชนหรือลูกบ้านไม่ใช่คนท้องถิ่นและเป็นคนต่างศาสนาจึงไม่ได้เข้าร่วม พิธีกรรมทางพุทธศาสนา เช่น งานบุญประเพณีการแข่งเรือของบ้านเชียงม่วนที่ต้องอาศัยฝีพาย แต่ไม่สามารถหาฝีพายได้ จำเป็นต้องจ้างฝีพายจากคนท้องถิ่นอื่นซึ่งมีค่าใช้จ่ายที่สูง และคิดว่าเป็น การรับจ้างประเภทหนึ่ง ไม่ได้เกิดจากความศรัทธา ผูกพันและเสียสละให้กับชุมชน ผิดกับ ในอดีตที่ฝีพายเป็นลูกหลานในชุมชน ศรัทธาและเข้าใจถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน ผูกพันและพร้อมที่จะช่วยเหลือเพราะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนมาอย่างยาวนาน และความที่ ไม่ได้รู้สึกผูกพันและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น ๆ การนำเอาพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ การละเล่นหรือประเพณีที่สำคัญมาทำเป็นเรื่องสนุกสนานและเกิดการพนันนั้นทำให้คนรุ่นเก่าที่ ตระหนักและเข้าใจวัฒนธรรมรู้สึกกังวลและเป็นห่วงเรื่องความเสื่อมศรัทธาและการ เปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมของพวกเขาเหล่านั้นไป ไม่ใช่เพียงเพื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ฉาบฉวยเพื่อบริโภค “อดีต ”โดยไม่คำนึงถึง “เนื้อหาและคุณค่า ”ของวัฒนธรรม จาริต ประเพณีซึ่งเป็นรากเหง้าของชุมชนดั้งเดิมที่มีมาแต่โบราณ

สรุป

กระแสโลกาภิวัตน์จะมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระพุทธศาสนาของสปป.ลาวที่หลวงพระบาง การมียุทธศาสตร์และแผนพัฒนาอย่างบูรณาการทั้งเชิงกว้างและเชิงลึก โดยประสานความร่วมมือในทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อดำเนินงานในด้านต่าง ๆ โดยการจัดการพื้นที่มรดกโลก เป็นข้อเสนอแนะในการจัดการพื้นที่มรดกโลกที่หลวงพระบางในเชิงนโยบาย โดย UNESCO พยายามอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่หลวงพระบางไว้โดยยกตัวอย่างการจัดการด้านพื้นที่และด้านวัฒนธรรมในพื้นที่มรดกโลกตามสถานที่ต่าง ๆ ของโลกโดยเฉพาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไว้ เช่น พระบรมมหารัชมังคลาจารย์ (Borobudur) อุทยานประวัติศาสตร์เมืองเก่าสุโขทัยและอยุธยา เป็นต้น ซึ่งเป็นแหล่งมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่สำคัญ การบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลกในพื้นที่ดังที่ได้กล่าวมาจัดการได้สะดวกกว่าในหลวงพระบางเนื่องจากหลวงพระบางเป็นพื้นที่ทับซ้อนของเขตอนุรักษ์มรดกโลกกับพื้นที่ที่เป็นเมืองที่มีผู้คนอาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน ที่เป็นการผสมผสานของสถาปัตยกรรม อาคารบ้านเรือน วัดวาอาราม และวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตผู้คนที่เป็นมรดกโลกที่จับต้องไม่ได้ (intangible world heritage) อีกทั้งรัฐบาลสปป.ลาวเล็งเห็นว่าหลวงพระบางเป็นมรดกของชาติและของโลกที่มีคุณค่าอย่างแท้จริง ไม่เพียงต้องการให้หลวงพระบางเป็นเพียงแค่ทรัพยากรของการท่องเที่ยวในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเท่านั้น และรัฐบาลสปป.ลาวควรมีการจัดการที่ดีที่ให้ชุมชนท้องถิ่นหรือภาคประชาสังคม (civil society) เข้ามาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมอนุรักษ์วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนที่ชุมชนสร้างขึ้นมาจากประวัติศาสตร์ของชุมชนนั่นเอง อีกทั้งรัฐบาลสปป.ลาวต้องคำนึงถึงพื้นที่หรือแหล่งทำมาหากินของคนหลวงพระบางเอง และคนในชุมชนอื่นที่อพยพเข้ามา ต้องสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างวัดกับชุมชนท้องถิ่นให้อยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของการอนุรักษ์คุณค่าทางวัฒนธรรม ประเพณีอันดีร่วมกันอย่างยั่งยืนบนพื้นฐาน “เมืองอยู่ได้ คนอยู่ได้ ” เนื่องจากพื้นที่ของเขตอนุรักษ์ทับซ้อนกันดังที่ได้กล่าวมาแล้ว สิ่งที่น่าเป็นห่วงคืออย่าให้กลายเป็นลักษณะของ “เมืองเก่า ” ที่เป็นมรดกโลกเลือนหายหรือถูกกลืนไปกับ “เมืองใหม่ ” ที่เป็นอิทธิพลของกระแสบริ

โกศนิยมในยุคโลกาภิวัตน์ ต้องสร้างความสมดุลให้กับสังคม โดยคนหลวงพระบางในฐานะที่เป็นพลเมืองต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคม จัดการและดำเนินการสิ่งที่เป็นสาธารณะ (มรดก) ร่วมกันโดยให้มีพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสังคม ระหว่างชุมชนกับวัด เชื่อมโยงระหว่างชุมชนที่เป็นสังคมพุทธวัฒนธรรมเพื่อนำไปสู่กระบวนการทางสังคม สร้างความเป็นท้องถิ่นนิยมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาสังคมในกำหนดวิถีชีวิตที่มีผลต่อชีวิตของคนในชุมชนเพื่อสร้างชุมชนทางวัฒนธรรมของหลวงพระบางให้เข้มแข็ง

การสูญเสียวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่รุนแรงจนอาจนำไปสู่การล่มสลายของสังคมดั้งเดิม เนื่องจากความเปราะบาง และความไม่ต่อเนื่องของสังคมนั้น ๆ รวมถึงการไม่ตระหนักถึง และการสูญเสียของประเพณีและค่านิยมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาอีกทั้งปัญหาของการถ่ายทอดวัฒนธรรม ซึ่งจำเป็นต้องมีวิธีการการถ่ายทอดวัฒนธรรมดั้งเดิมจากรุ่นสู่รุ่นอย่างราบรื่น หากการถ่ายทอดวัฒนธรรมซึ่งเป็นหัวใจของการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมประเพณีในสังคมนั้นประสบกับปัญหาท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วอาจจะทำให้สูญเสียวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เคยดำรงอยู่ได้ ดังนั้นการสร้างวัฒนธรรมพลเมืองโดยผ่านการให้การศึกษาและการทำให้เห็นถึงคุณค่าของวัฒนธรรมของคนรุ่นใหม่จะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการสืบทอดทางวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่นเพื่อให้พระพุทธศาสนาในสปป.ลาวคงสภาพดั้งเดิมต่อไปหรือมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมอย่างเหมาะสมต่อไป

การสร้างวัฒนธรรมพลเมือง (civic culture) ของจิตสำนึกร่วมกันในสังคม อาจจะเป็นคำตอบของการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่โคลด เลวี-สเตรซัสได้เน้นย้ำนั้นจะเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนโดยมีพื้นฐานที่สำคัญ คือ การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เคารพสิทธิ เสรีภาพ และกฎกติกาของสังคมที่เป็นธรรม การรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม และการสร้างวัฒนธรรมพลเมืองในสังคมคือการปลูกจิตสำนึกรับผิดชอบต่อร่วมกันในสังคมตั้งแต่วัยเด็ก ในประเทศที่พัฒนาแล้วมีความคิดในการสร้างวัฒนธรรมพลเมืองของคนในรัฐให้เป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนสังคมหรือประเทศบนรากฐานความคิดว่า “ชุมชนหรือสังคมหรือประเทศใดที่มีประชาชนอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นพลเมืองของประเทศนั้น ๆ จะสามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างรวดเร็วและมี

ประสิทธิภาพ ”ซึ่งผ่านกระบวนการทางการศึกษาโดยบรรจุวิชาที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่พลเมืองไว้ เช่น ในสิงคโปร์มีวิชาบุคลิกลักษณะและการศึกษาการเป็นพลเมือง (Character and Citizenship Education) เพื่อปลูกฝังให้เด็กมีจิตใจเป็นพลเมือง ระวังตนเองให้มีความซื่อสัตย์ สุจริตโดยยึดหลักจริยธรรม รักษาความสัมพันธ์ในทางที่ดี เคารพซึ่งกันและกัน ภูมิใจและหวงแหนอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติ และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบแก้ไขปัญหาของชุมชนและประเทศร่วมกัน

การเคลื่อนไหวทางสังคมโดยมีการรณรงค์ให้หวงแหนวัฒนธรรมของชาติและรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเคารพวัฒนธรรมที่แตกต่าง เพื่อสร้างให้หลวงพระบางเป็นศูนย์กลางของการอนุรักษ์และการสืบทอดทางวัฒนธรรมที่สำคัญในท้องถิ่น การนำเอาปัญหาในเรื่องการสูญเสียคุณค่าทางวัฒนธรรมมา给孩子และเยาวชนได้เรียนรู้กระบวนการความสัมพันธ์ในสังคม รู้จักคิดแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ การปฏิบัติตนให้มีจิตสำนึกของความเป็นผู้เสียสละ ประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม สอนให้รู้จักหน้าที่ของตนเองในการธำรงรักษาวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่ และสืบทอดต่อไปได้ ดังที่ได้กล่าวมาเป็นกระบวนการวัฒนธรรมพลเมืองที่จะเกิดขึ้น กล่าวคือเกิดจากสภาพหรือสถานการณ์จริงที่ทำให้คนได้เกิดการเรียนรู้และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อปัญหาสังคมร่วมกันเพื่อสร้างกระบวนการวิถีคิด (mindset) โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว โรงเรียนและวัด อีกทั้งคนลาวทั้งคนรุ่นก่อนและคนรุ่นใหม่ยังแสดงความเห็นว่าวัฒนธรรมจารีตประเพณีไม่ได้เปลี่ยนแปลงหรือสูญหายไปไหนท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ คนลาวยังคงปฏิบัติตามจารีตโบราณ และตามคติความเชื่อทางศาสนา ความศรัทธาของคนลาวในเมืองหลวงพระบางยังคงมีต่อพระพุทธศาสนาอย่างเหนียวแน่น มีกระแสสังคมที่ต้องการให้ชาวหลวงพระบางอนุรักษ์วัฒนธรรม จารีตประเพณี และกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาไว้ให้คงไว้ และรักษามรดกทางวัฒนธรรมนี้ให้สืบทอดไปยังอนุชนรุ่นหลังต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม. (2543). ประวัติศาสตร์ลาว (ดึกดำบรรพ์-ปัจจุบัน).

เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งลัด.

ธเนศ วงศ์ยานนาวา. (2018). แปลผลงาน On Governmentality ว่า “ว่าด้วยการปกครอง” ต่อมาแปลเป็น “การปกครองชีวญาณ” ซึ่งได้ให้เหตุผลว่ามาจากคำว่า “govern + mentality” ที่แปลว่า “การปกครองวิธีคิด” ซึ่งได้แปลได้ความหมายตรงและเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการอย่างแพร่หลายแล้ว อ่านเพิ่มเติม การกลับไปพิจารณา “เหตุผลของรัฐและการปกครองชีวญาณของฟูโกต์: ทศนะเชิงวิพากษ์จากคำบรรยายที่วิทยาลัยแห่งฝรั่งเศส เรียกใช้เมื่อ 23 ตุลาคม 2561 จาก <http://www.patranun.com/2015/09/blog-post.html>

ปิยฉัตร สีนุสอาด. (2540). สังคมล้านช้างตั้งแต่ปลายพุทธศตวรรษที่ 21 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 23. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์ และคณะ. (2545). ลาวตอนล่าง “สะพานเขต สาละวัน เขตอง จำปาสัก และอัตตะปือ: ห้าแขวงลาวตอนล่าง. กรุงเทพมหานคร: เอกสารวิชาการชุด โครงการอาณานิคมศึกษา 5 ภูมิภาค, ลำดับที่ 9, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สมสุข หินวิมาน. (2556). หน่วยที่ 9 เทคโนโลยี การสื่อสาร และโลกาภิวัตน์, ชุดวิชาเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

David Berliner. (2010). Perdre l'esprit du lieu : les politiques de l'Unesco à Luang Prabang (rdp Lao). Terrain, 55, 100. Retrieved December 23, 2016 from <https://journals.openedition.org/terrain/14077>

Jean Baudrillard. (1978). Le système des objets, (Paris: Gallimard, Poche.

Kanak Baran Barua. (2016). Buddhism in the Mekong Region: Modernization and Globalization. Journal of Religious Studies, Buddhism and Living, 1(1),4.

Patrice Ladwig. (2017). Between cultural preservation and this-worldly commitment: Modernization, Social Activism and the Lao Buddhist Sangha, p. 5. Retrieved October 12, 2017 from https://www.eth.mpg.de/3466688/Ladwig_-_Between_cultural_EFEO_-_draft.pdf

Valadimir Jankélévitch. (1983). *L'Irréversible et la Nostalgie*. Paris: Flammarion, coll. Champs.

หมอลำกับการสร้างพื้นที่การยอมรับทางสังคมในวาทกรรม “ศิลปินพื้นบ้าน”*

MORLUM AND CREATING A SPACE FOR SOCIAL CONSENT IN DISCOURSE "FOLK ARTIST"

รินดา ประกอบบุญ

Rinda Prakobboon

วิทยาลัยราชทูตพนม มหาวิทยาลัยนครพนม

That Phanom College, Nakhon Phanom University, Thailand

Corresponding author E-mail: rinda-prakobboon5@hotmail.com

Received 28 March 2024; Revised 20 June 2024; Accepted 20 June 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงวาทกรรมการยอมรับทางสังคมของหมอลำที่มีการต่อสู้การสร้างพื้นที่การยอมรับทางสังคมจากวาทกรรมศิลปินต๋นกินรำกิน เป็นศิลปินพื้นบ้านเพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เนื่องจากหมอลำเป็นการแสดงของชาวอีสานที่มีมาช้านาน แต่คนทั่วไปมักจะมองว่าศิลปินชาวอีสานเกิดจากชนชั้นรากหญ้าที่ใช้การแสดงเพื่อดำรงชีวิตอยู่ให้เกิดความอยู่รอดจากสภาพเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ รวมถึงการลดทอนและด้อยค่าความเป็นศิลปินจากวาทกรรมต๋นกินรำกินจนทำให้พ่อแม่หลายคนไม่ยอมให้ลูกหลานมาหัดร้องรำ จนเกิดผลกระทบการสืบทอดวัฒนธรรมภูมิปัญญาจะค่อยๆ เลือนหายไป เพราะศักดิ์ศรีของศิลปินค่อยถูกด้อยค่าจากสังคมที่ไม่ได้มองถึงเรื่องของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และมองว่าเป็นอาชีพที่ยังยืน รวมถึงการเป็นศิลปินหมอลำยังไม่ได้รับการศึกษาในระบบเท่าที่ควร จึงทำให้ศิลปินไม่ได้ถูกมองด้วยความสามารถจากการแสดง จึงจะต้องพยายามพิสูจน์ตัวเองเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคมทั่วไป โดยการพิสูจน์ความสามารถเพื่อให้มีชื่อเสียงในวงการแสดงหมอลำ หรือ

---

* รินดา ประกอบบุญ. (2567). หมอลำกับการสร้างพื้นที่การยอมรับทางสังคมในวาทกรรม “ศิลปินพื้นบ้าน”. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 4(3), 194-205.

Rinda Prakobboon. (2024). Morlum and Creating a Space for Social Consent in Discourse "Folk Artist". Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(3), 194-205.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

แม้แต่การสร้างวาทกรรมให้กับหมอลำด้วยคำว่าศิลปินไส้แห้ง ทำให้เกิดวาทกรรมลดทอนคุณค่างานศิลปะ ดังนั้นผู้เขียนจึงอยากสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของศิลปินที่เป็นผู้นุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรมพื้นบ้านที่ไม่ได้ถูกด้อยค่าจากสังคมว่าเป็นเพียงผู้เดินกินรำกินเท่านั้นแต่เป็นบุคคลที่สร้างความบันเทิงและสืบทอดศิลปะอันดีงามต่อไป

คำสำคัญ: หมอลำ, การสร้างพื้นที่การยอมรับทางสังคม, ศิลปินพื้นบ้าน

Abstract

This article aims to reflect on the social acceptance discourse of Mor Lam, which has a struggle to create a social acceptance space from the discourse of artists dancing and eating. Become a local artist to preserve arts and culture. Because Mor Lam is a performance of the Isan people that has been around for a long time. But the general public tends to think that Isaan artists are born from the grassroots class who use performing to survive in a dire economic situation. Including the reduction and inferiority of being an artist from the discourse of dancing, making many parents not want their children to learn to sing and dance. Until the impact of cultural inheritance, wisdom gradually disappears because the dignity of artists is gradually devalued by a society that does not consider the issue of preserving art and culture. and viewed as an unsustainable occupation Including being a Mor Lam artist, he still hasn't received formal education as he should. As a result, artists are not seen with their acting abilities. Therefore, you must try to prove yourself in order to gain acceptance from general society. By proving your ability to become famous in the molam performing industry. Or even creating a discourse for Mor Lam with the word Sai Haeng artist. This causes a discourse that reduces the value of art. Therefore, the author would like to reflect on the ability of artists who are the preservers of folk art and culture, who are not devalued by society

as just people who dance and eat, but are people who create entertainment and continue to pass on good art.

Keywords: MorLum, Creating a space of social tolerance, Folk artists

บทนำ

หมอลำเป็นวัฒนธรรมนั้นมีคุณค่าต่อคนอีสานและมีความผูกพันกับคนอีสานมาช้านาน เหมือนกับวัฒนธรรมของคนไทยโดยทั่วไปจนกลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของชาวไทยอย่างแยกกันไม่ออกซึ่งวิถีของการดำเนินชีวิตตามวัฒนธรรมแบบนี้ ควรได้รับการอนุรักษ์ ส่งเสริม ให้อยู่คู่กันกับสังคมไทยต่อไป ดังที่ กาญจนา อินทรสุนานนท์ (2540: 175-178) ได้กล่าวไว้ในแนวทางในการอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่วัฒนธรรมไว้ในเอกสารคำสอนวิชาพื้นฐานมานุษยวิทยา ภาควิชาภาควิชาวัฒนธรรม โดยสรุปว่าแนวทางอนุรักษ์วัฒนธรรมมีหลายวิธีการตามรูปแบบของการอนุรักษ์ให้คงไว้ตามรูปเดิม การให้ค่านิยมสูงเพื่อการคงไว้

หมอลำเป็นศิลปะการแสดงที่มีความโดดเด่น ในแบบฉบับของคนอีสาน และคนอีสานก็นิยมชมชอบเป็นอย่างมาก ผู้แสดงหมอลำเป็นผู้มีมีไหวพริบปฏิภาณ โต้ตอบกับคู่ร้องของตนในขณะนั้น พร้อมทั้งยังมีความไพเราะ และยังมีการพูดเข้าเหย้าไปถึงผู้ชม เพื่อให้ผู้ชมมีความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในการแสดงหมอลำนั่นๆ ด้วย ทำให้ศิลปะการแสดงหมอลำมีความสนุกสนาน เป็นการแสดงที่ให้ความบันเทิง ผ่อนคลายความตึงเครียดของคนสังคม ให้การศึกษา ให้ความรู้ ให้แง่คิด ศิลธรรมจรรยาแก่ประชาชน การนำเนื้อหาวรรณกรรมท้องถิ่นมาแสดงหมอลำ โดยมีศิลปินหมอลำเป็นผู้อนุรักษ์และสืบทอดศิลปะพื้นบ้าน นับได้ว่าหมอลำเป็นสิ่งที่บ่งบอกวัฒนธรรมของชาวอีสานที่สะท้อนภาพของสังคม และยังเป็นความบันเทิงในเชิงธุรกิจอีกด้วย (พรชัย เขียวสาคร, 2536 : 4)

นอกจากนี้ศิลปินหมอลำนับเป็นอาชีพหนึ่งของชาวอีสาน ซึ่งสืบทอดกันมาแต่โบราณ โดยแบ่งเป็นยุคต่างๆ คือ ยุคลำพื้น ยุคลำโจทก์ลำแก้ (ลำสับโบก) ยุคลำชิงชู ยุคลำกลอน ยุคลำหมู่ ยุคลำเพลิน และยุคลำชิง ตามลำดับ ศิลปินประเภทหมอลำกลอนนับเป็นศิลปินที่อยู่ในความนิยมของประชาชนตลอดมาทุกยุคทุกสมัย เพราะการลำกลอนเป็นการลำที่เต็มไปด้วยเนื้อหาสาระน่าประทับใจ ให้ความรู้และความบันเทิง มีทำนอง และจังหวะลีลาที่หลากหลายและไพเราะ เป็นที่ประทับใจและให้ประโยชน์แก่ผู้ฟังชาวอีสานตลอดมาจนถึงปัจจุบัน คือมีทั้งทำนองลำทางสั้น ลำทางยาว ลำเดิน และลำเตี้ย ฯลฯ (คงฤทธิ แข็งแรง (2535 :10-32)

หมอลำในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงมากมายในการต่อสู้กับความพลิกผันของสังคมไทย และมีคณะหมอลำจำนวนหนึ่งไม่อาจทนทานต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงได้ แต่ก็ยังมีหมอลำอีกหลากหลายคณะที่สามารถเดินก้าวต่อไปข้างหน้าอย่างมั่นคง สมดังคำกล่าวที่ว่า “หมอลำ” จะไม่มีวันตายไปจากลมหายใจของชาวอีสานเพราะหมอลำเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ของชาวอีสาน และกลายเป็นพลังอำนาจละมุนที่หล่อหลอมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนอีสานทั่วโลก

หมอลำ

ในสมัยโบราณการศึกษาของชาวบ้านเริ่มต้นจากวัดโดยมีพระสงฆ์เป็นผู้เล่าเรียนสืบทอดกันมา เรื่องราวทางศาสนาและวรรณคดีได้มีการจารึกลงในใบลาน คือมีการจาร (เขียน) ตัวหนังสือธรรม หนังสือขอม บรรยายเรื่องราวต่างๆ ที่ผู้ประพันธ์แต่งขึ้นลงไว้ในใบลานเป็นจบบ (เล่ม) การเรียนหนังสือในสมัยก่อนใช้วิธีจำตัวหนังสือแบบนกแก้วนกขุนทอง คือหัดอ่านศัพท์เป็นคำ อ่านทบทวนไปมาจนจบเล่มหรือผูกนั้น ๆ ลักษณะของตำราในสมัยโบราณนั้นมีลักษณะเป็นหนังสือผูกใบลาน การเก็บรักษาคนโบราณใช้วิธีการนำเอาไม้ไผ่มาทะลุปล้องแล้วสอดหนังสือไว้ข้างใน มีฝาปิดอย่างดีและเรียกว่าหนังสือ “หนึ่งลำ” ในสมัยก่อนใครก็ตามที่สามารถเล่าเรื่องในหนังสือหนึ่งลำ ชาวบ้านเรียกว่า “หมอลำ” (จารุวรรณ ธรรมวัตร, 2528 : 49) ในสมัยเริ่มแรกสันนิษฐานว่าหมอลำคงจะมีการแสดงในงานของชาวบ้านในละแวกใกล้ๆ กับที่หมอลำอาศัยอยู่ เมื่อมีงานสำคัญ เช่น งานศพ งานบุญบ้าน งานเทศกาลประจำปีของหมู่บ้านตามฮีตสิบสอง คองสิบสี่ ได้รับการเชื้อเชิญให้มาเล่านิทานให้ชาวบ้านฟัง เพื่อให้ความสนุกสนาน และความบันเทิง เช่นเวลามีคนตาย เข้าภาพก็เชิญมาเล่านิทานให้ฟังเพื่อบรรเทาความทุกข์ความเศร้าโศกให้กับญาติพี่น้องของผู้ตาย ในงานก็อาจจะเอาหนังสือผูกมาอ่านให้ฟังบ้างหรือเล่าปากเปล่าบ้าง เรื่องที่เล่ามักจะเป็นวรรณกรรมพื้นบ้าน เช่น เรื่องสังข์ศิลป์ชัย นางผมหมอม กำพร้าไก่แก้ว เป็นต้น ชาวบ้านจะเกิดความรู้สึกตื่นเต้นไปตามท้องเรื่องที่เล่า “หมอลำ” จึงกลายเป็นดารารับเชิญในงานมงคลและงานอวมงคลต่างๆ ที่มีในหมู่บ้านในสมัยแรกคงไม่ได้รับเป็นค่าจ้าง แต่มีของมอบให้เป็นสินน้ำใจ เช่น ผ้าขาวผืน เงินเฟื้อง เงินสตางค์ หรืออาจจะเป็นของมีค่าที่เจ้าภาพมอบให้เป็นสินน้ำใจเล็กๆ น้อยๆ เรียกว่า “ค่าย” ศิลปะการแสดงหมอลำในขั้นแรกนั้นคงจะเป็นลักษณะของ “หมอลำพื้น” คือเล่าเรื่องพื้นเพบ้านของตน จึงเรียกว่า “ลำพื้น” (บุญกว้าง วาทะโยธา, 2524 : 33) จึงยังไม่เป็นไปเพื่อเศรษฐกิจเท่าใดนัก

หมอลำ หมายถึง การขับลำของมนุษย์สมัยโบราณมีเนื้อหาสั้นๆ บางทีมีเนื้อหาอยู่เพียงไม่กี่ประโยค เช่น 2 - 3 ประโยคเท่านั้นแต่ขับล่ำวกไปเวียนมา ต่อมาเมื่อมีความก้าวหน้าทางสังคมมากขึ้นเนื้อหาของเพลงขับลำก็จะค่อยๆ ยาวออกไปเรื่อยๆ ตามความก้าวหน้าทางสังคมนั้นๆ การขับลำยุคแรกๆ ใช้รับทำนองด้วยกระบอกไม้ไผ่ เป็นเครื่องจังหวะ ที่มีการละเล่นโดยใช้กระบอกไม้ขนาดปล้องเดียวสองอันมาตีกระทบกันประกอบจังหวะขับร้อง ชาวอีสานมีไม้สองอันเรียกว่ากับแก็บ ตีกระทบกันประกอบจังหวะขับลำ และประเพณีลำได้แพร่หลายอยู่แถวลาวใต้ตั้งแต่เวียงจันทน์ลงไปรวมถึงท้องถื่นอีสานของไทยด้วยและมีการเรียกคนล่ำว่าหมอลำ หรือ “หมอ” และเรียกคนเป่าแคนว่าหมอแคน (สุจิตต์ วงเทศ, 2532 : 30- 31) หมอลำเป็นมหรสพพื้นบ้านที่สำคัญที่สุดของชาวอีสาน คำว่า “ล่ำ” แปลว่า “ขับร้อง” มาจากคำเดิมว่า “ขับลำน้า” ในภาคอีสานของไทยใช้คำว่า “ล่ำ” เช่น ล่ำพื้น ล่ำกลอน ล่ำหมู่และล่ำซิ่ง ส่วนในภาคใต้ของลาวใช้คำว่า “ล่ำ” เช่น ล่ำบ้านซอก ล่ำมหาชัยล่ำสีพันดอน และล่ำคอนสวน ส่วนในภาคกลางของไทย เดิมใช้คำว่า “ขับลำน้า” หมอลำมีต้นกำเนิดจากทำเนียบ 4 อย่างคือ การเล่านิทาน การเว้าผญา การสูตรขวัญและการเทศน์ ต่อมาการเล่านิทานก็กลายรูปมาเป็น การล่ำพื้น หรือหมอลำพื้น ซึ่งหมายถึงหมอลำเล่านิทาน โดยนำเอาบทกลอนจากนิทานชาดก หรือตำนาน มาล่ำเช่น นิทานเรื่องท้าวแซ่ ท้าวหมาหยูย ท้าวหน้าผากไกลกระเด็น ท้าวจำปาสี่ต้น ตำนานเรื่องการสร้างเวียงจันทน์ ต่อมาหมอลำประเภทนี้ได้พัฒนาการหมอลำหมู่ซึ่งมีทำนองหรือเรียกในภาษาอีสานว่าวาทล่ำด้วยกัน เช่น วาทอุบล วาทกาฬสินธุ์ วาทสารคาม และวาทขอนแก่น หมอลำอีกประเภทคือ หมอลำกลอนหรือหมอลำคู่ หมอลำทุกประเภทมีความเกี่ยวข้องกับผญา คำว่า “หมอลำ” ประกอบขึ้นด้วยคำสองคำ คือ “หมอ” และ “ล่ำ” คำว่าหมอนี้หมายถึงผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญในวิชาสาขาใดสาขาหนึ่ง เช่น หมอยา และ “ล่ำ” คำว่าหมอนี้หมายถึงผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญในวิชาสาขาใดสาขาหนึ่ง เช่น หมอยาหมายถึง ผู้เชี่ยวชาญในการใช้ยาหมอมอ หมอโหร หมายถึงผู้ชำนาญในการทำนายโชดชะตา หมอน้ำมนต์ หมายถึงผู้ชำนาญการในการทำน้ำมนต์ หมอสูตร หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญในการใช้สูตร เช่น สูตรขวัญ และหมอธรรม หมายถึง ผู้ชำนาญการในการใช้คาถาในการสะเดาะเคราะห์ปราบ หรือขับไล่ผีต่างๆ ให้หนีไป เป็นต้นส่วนคำว่า “ล่ำ” นั้น สันนิษฐานว่า ล่ำเป็นคำลักษณนาม ใช้เรียกสิ่งที่มีลักษณะยาว เช่นล่ำไผ่ ล่ำพร้าว ล่ำตาล หรือล่ำน้ำ เช่น ล่ำโขง ล่ำชี ล่ำมูล เป็นต้น เนื่องจากนิทานพื้นบ้านหรือวรรณกรรมอีสาน เป็นเรื่องที่ยืดยาวคนทั้งหลาย จึงเรียกวรรณกรรมเหล่านี้ว่า “ล่ำ” เช่น ล่ำสังข์ศิลป์ชัย การะเกด สีสนมโนรา ล่ำแดงอ่อน ล่ำขุนนางอ้าว หากผู้ใดมีความ

ชำนาญในการจดจำหรือท่องจำบทกลอนเนื้อหาของนิทานหรือ วรรณกรรมเหล่านี้ได้ บุคคลผู้นั้นก็ได้ชื่อเป็น “หมอลำ” (เจริญชัย ชนไฟโรจน์, 2526 : 1)

จากข้อมูลข้างต้น หมอลำ หมายถึง ผู้ที่มีความชำนาญในการขับลำเพลงพื้นบ้านอีสาน โดยใช้กลอนลำที่เกิดจากการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญและสามารถนำสิ่งที่ได้มาคิดเป็นส่วนวน ภาษาของหมอลำแล้วถ่ายทอด ไปสู่ผู้ฟังได้อย่างไพเราะกลมกลืนกับสภาพต่างๆ โดยมีแคนเป็นดนตรีประกอบการลำเป็นวัฒนธรรมที่ฝังรากลึกอยู่กับวิถีชีวิตของชาวอีสานมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เป็นความสวยงามของการใช้ภาษาและความมีน้ำใจในงานพิธีต่างๆ โดยมีน้ำใจเล็กๆ น้อยๆ ให้กับผู้มาลำในงานเท่านั้น

การสร้างพื้นที่การยอมรับทางสังคมของศิลปินหมอลำ

กาญจนา แก้วเทพ (2545) กล่าวว่าศักดิ์ศรีของสื่อพื้นบ้านเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของสื่อพื้นบ้าน ในอดีตนั้น สื่อพื้นบ้าน เช่นโนรำนั้นมีศักดิ์ศรีสูงส่งขนาดว่าเป็นหนึ่งในคุณสมบัติที่พอจะยกลูกสาวให้ผู้ชายที่รำนโนราเป็น แต่ปัจจุบันนี้ โนราถูกลดสถานภาพกลายเป็นเรื่อง "ตื้นเขินรำกิ่น" ที่พ่อแม่หลายคนไม่อยากจะให้ลูกหลานมาหัดร้องรำ ในขณะที่สถานภาพของสื่อพื้นบ้านถูกลดระดับลง ศักดิ์ศรีของศิลปินก็ค่อยๆ หดตามไปด้วย และหากวิธีการที่หน่วยงานพัฒนาต่างๆ เข้าไปใช้สื่อพื้นบ้านอย่างไม่เคารพถึงศักดิ์ศรีของสื่อพื้นบ้าน เช่นตัวอย่างที่ยกมากล่าวข้างต้นว่า มีลักษณะแบบ "จิกหัวใช้" ไม่สอบถามความถนัดหรือให้อิสระแก่ศิลปินในการสร้างสรรค์เอง ก็ยิ่งเท่ากับไปซ้ำเติมลดค่าศักดิ์ศรีของสื่อพื้นบ้านให้ต่ำเตี้ยลงติดดินมากยิ่งขึ้น

จารุวรรณ ธรรมวัตร (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภูมิปัญญาหมอลำเอก : ความรุ่งโรจน์ของอดีตกับปัญหาของหมอลำในปัจจุบัน ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย คือ ศึกษาเหตุปัจจัยที่ส่งเสริมให้ศิลปินแห่งชาติสาขาหมอลำ 3 ท่าน และหมอลำอาวุโสที่ประสบความสำเร็จสูงสุดในการแสดงพบว่า เหตุปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ คือ การสั่งสมธาตุศิลปิน ความรอบรู้ในศิลปะการประพันธ์กลอนลำ ความรอบรู้ด้านวรรณกรรม ความรอบรู้ในชีวิตจิตใจชาวนา ความรอบรู้ในศาสนาและจารีตประเพณีท้องถิ่นความรู้เรื่องธรรมชาติ และความรู้ทางสังคม โดยองค์ความรู้เหล่านี้ ปรากฏในบทกลอนลำคำดสรรที่รวบรวมไว้ เกณฑ์การคัดสรรพิจารณาจากคุณค่าของดีดลลักษณ์ สังคมศาสตร์และอักษรศาสตร์ ความรุ่งโรจน์ของของศิลปินหมอลำขึ้นอยู่กับ

ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านคุณภาพ และปัจจัยด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร ซึ่งสามารถนำไปพิจารณาแก้ไขปัญหาของผู้แสดงหมอลำในปัจจุบันได้

ไพบุลย์ แพงเงิน (2534: 1) กล่าวไว้ว่า คำว่า “หมอลำ” นั้นเราหมายถึง ผู้มีความสามารถในการขับลำหรือขับร้องลำกลอนลำให้เกิดทำนองและจังหวะที่ไพเราะเพราะพริ้ง และคำว่าหมอแคนก็หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการเป่าแคนให้ออกมาเป็นเสียงที่มีท่วงทำนองไพเราะ และผู้ที่จะเป็นหมอลำนั้นจะต้องมีคุณสมบัติพิเศษกว่าคนธรรมดาโดยทั่วไป กล่าวคือ ต้องเป็นคนที่มีความรู้ มีไหวพริบปฏิภาณฉลาดเฉลียว มีความจำดี มีความเพียรพยายามในการท่องจำ มีน้ำเสียงดี มีรูปร่างหน้าตาดีและมีมารยาทอ่อนโยนนุ่มนวล จึงจะประสบความสำเร็จในอาชีพหมอลำได้และ พรชัย เขียวคุสา (2536:4) ได้อธิบายว่า หมอลำเป็นศิลปะของชาวอีสานซึ่งเป็นที่นิยมมาก และรับใช้ชาวชนบทในแง่มุมต่างๆ กล่าวคือให้ความบันเทิง ผ่อนคลายความตึงเครียดของคนในสังคม ให้การศึกษา ให้ความรู้ให้แก่คิด ศิลธรรม จรรยาแก่ประชาชน คุณค่าของหมอลำนั้น เป็นศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน และการนำวรรณกรรมท้องถิ่นมาแสดงหมอลำก็เป็นการสืบทอดวรรณกรรมอีกทางหนึ่งด้วย หมอลำจึงเป็นผู้อนุรักษ์และสืบทอดศิลปะพื้นบ้านเป็นสื่อระหว่างรัฐและประชาชน นับได้ว่าหมอลำเป็นสิ่งบ่งบอกถึงศิลปวัฒนธรรมของชาวอีสานที่สะท้อนภาพของสังคมและยังเป็นความบันเทิงเชิงธุรกิจอีกด้วย

การสร้างพื้นที่การยอมรับทางสังคมของศิลปินหมอลำของศิลปินพื้นบ้านอีสานของคุณแม่ราตรี ศรีวิไล ปีพ.ศ. 2566 เป็นปีที่กระแสของการเปลี่ยนแปลงได้เปลี่ยนทิศทางมาถึงจังหวัดขอนแก่น เป็นลมที่พัดตำแหน่งศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (หมอลำประยุกต์) ประจำปีพ.ศ. 2565 มาสู่แม่ครูราตรีศรีวิไล บงสิทธิพร ซึ่งเป็นหมอลำจากจังหวัดขอนแก่นท่านแรกที่ได้รับการเชิดชูเกียรติอันสูงสุดนี้ ตำแหน่งศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดงที่เคยมอบให้กับหมอลำพ่อครูแม่ครูท่านอื่น ๆ ก่อนหน้านั้นนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นหมอลำกลอนแบบดั้งเดิมที่มีเพียงการร้องบทกลอนและบรรเลงประกอบด้วยแคนเท่านั้น การได้รับการเชิดชูเกียรติของแม่ราตรีศรีวิไลซึ่งเป็นผู้บุกเบิกหมอลำกลอนประยุกต์หรือหมอลำซึ่งที่ผสมผสานเครื่องดนตรีสากลอื่น ๆ ไว้ในวงและมีแนวทางการแสดงที่แตกต่างไปจากหมอลำกลอนในอดีต จึงแสดงถึงการยอมรับแนวทางหมอลำประยุกต์นี้เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของประเทศ

ในอดีตภาพลักษณ์ของหมอลำคือเป็นผู้มีรายได้น้อย ไม่มีการศึกษาและขาดโอกาสทางสังคม เป็นอาชีพที่ถูกเรียกว่า “เต็นกินรำกิน” เสียงดูถูกนี้เป็นแรงผลักดันให้แม่ราตรี ศรีวิไล หมอ กลายเป็นหมอลำชื่อดัง ซึ่งคุณแม่ราตรีได้บอกกับตัวเองว่าต้องทำให้ตนเองประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงในอาชีพหมอลำให้ได้ คุณแม่ราตรี ศรีวิไล แม่เริ่มออกแสดงครั้งแรก

ตั้งแต่หลังจากจบประถมศึกษาปีที่ 4 และไม่ได้กลับไปเรียนหนังสือต่อ จนกระทั่งอีกเกือบ 20 ปีต่อมาเมื่อมีโอกาสจึงกลับไปเรียนต่อในภาคการศึกษานอกระบบ (กศน.) จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และได้ชวนลูกศิษย์จำนวนหนึ่งเรียนไปพร้อม ๆ กัน “อยากให้ลูกศิษย์ที่เราสอนหอลำมาเรียนด้วย จะได้มีความรู้ มันจะค่อย ๆ สิ้นคำตูดูกเราไปถ้าเราเรียน” ต่อมาแม่ราตรีได้เรียนต่อการศึกษาผู้ใหญ่ที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 “ลูกศิษย์ที่มาเรียนหอลำกับแม่จบกศน. 400-500 คน แต่พอในระดับปริญญาตรีหลายคนไม่เรียนต่อเพราะต้องทำงาน พ่อแม่ลูกศิษย์หลายคนมาบอกแม่ว่าอยากให้ลูกเรียนสูง ๆ แต่ไม่มีกำลังส่งให้เรียนต่อก็มาขอให้แม่ออกค่าเทอมให้ก่อน ถ้าได้มาค่อยหักเอา เราก็อยากให้เค้าได้โอกาสเหมือนเรา ลูกศิษย์ส่วนมากที่มาเรียนกับเราก็คือลูกคนยากคนจน เค้าอาจจะไม่มีเงินก้อนไปจ่ายค่าเทอมแต่เค้าออกไปร้องหอลำออกงานบ่อย ๆ ได้เงินมากก็มาแบ่งจ่ายคืนเราทีละ 400 500 บาท เราก็มองว่าอะไรเพราะเราไว้วางใจกัน เราสอนเค้ามา เค้าคือลูกเรา” แม่ราตรีช่วยลูกศิษย์ให้จบปริญญาตรีได้เกือบ 20 คน ส่วนแม่ราตรีเองเรียนต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกจนสำเร็จการศึกษาเป็น “หมอลำดอกเตอร์”

คุณแม่ราตรี ศรีวิไลเป็นตัวอย่างของหมอลำที่ได้รับการเสนอชื่อให้ได้รับการเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติมาทุกปีตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2538 แต่ที่ผ่านมาคณะกรรมการผู้พิจารณารางวัลมุ่งเน้นที่จะอนุรักษ์หมอลำที่มีแบบแผนทำนองแบบดั้งเดิมที่มีเอกลักษณ์ชัดเจนไว้มากกว่าทำนองลำประยุกต์ของแม่ราตรีซึ่งเป็นทำนองที่ผสมผสานทำนองลำหลายทำนองของหลาย ๆ จังหวัดในภาคอีสานไว้ด้วยกัน แต่ถึงแม้จะพลาดรางวัล แม่ครุราตรีก็มุ่งหน้าพัฒนาหมอลำกลอนประยุกต์อย่างต่อเนื่องและใช้หมอลำกลอนประยุกต์ทำประโยชน์ให้กับสังคมในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น การใช้หมอลำกลอนประยุกต์ในการรณรงค์สนับสนุนนโยบายต่าง ๆ ของรัฐ ทำให้ได้รับการยอมรับจากสังคมในวงกว้างมากขึ้น จนกระทั่งได้รับการเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (หมอลำ) ประจำปีพ.ศ. 2565 ในที่สุด “แม่ดีใจและภูมิใจมากในสิ่งที่เราทำมาตลอดและที่สังคมเห็นคุณค่าของหมอลำกลอนประยุกต์ และดีใจที่มีส่วนทำให้ชีวิตลูกศิษย์ลูกหามีอาชีพจากที่เคยมีฐานะยากจน ปัจจุบันมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ภาคภูมิใจในสิ่งที่ตัวเองทำมาตลอดชีวิต ความเหนื่อยยากลำบากมันส่งผลออกมาเท่าที่เห็นอยู่ทุกวันนี้” (ศักดิ์ศรี วงศ์ธราดล, 2567)

“สุดท้ายอยากฝากไว้ว่าศิลปะวัฒนธรรม (หมอลำ) มีอิทธิพลยิ่งใหญ่ต่อคนอีสาน มันเป็นเรื่องละเอียดจิตวิญญาณคนอีสาน ใครไม่รู้จักให้สังเกตตรงที่เวลาได้ยินเสียงแคนเราอยากลำ

เราลำขึ้นมาคนฟังอยากฟ้อน ถ้าใครอยากเข้าใจจิตวิญญาณของคนอีสานให้เข้าใจ ศิลปะวัฒนธรรมควบคู่กันไป” (ศักดิศรี วงศ์ธราดล, 2567)

“หมอลำ” กับความเป็นศิลปินพื้นบ้าน

สิทธิศักดิ์ จำปาแดง (2548: 199-246) กล่าวถึงหมอลำเป็นผู้มีบทบาทหลายด้านต่อการดำเนินชีวิตของชาวอีสาน หมอลำเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้ของคนในสังคม ซึ่งวิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอาจแตกต่างกันไปตามยุคสมัย หมอลำนอกจากมีบทบาทที่ให้ความบันเทิงแล้วหมอลำยังทำหน้าที่สำหรับเป็นสื่อกลาง ในการนำข้อมูลข่าวสารของรัฐบาลหรือแนวคิดที่เป็นประโยชน์ของกลุ่มต่างๆ ไปสื่อความเข้าใจกับประชาชนอีสานได้หลายประเด็น บางประเด็นเป็นเพียงการรับรู้ บางประเด็นนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอันพึงประสงค์ในเจตนาสาระที่ต้องการสื่อ

การแสดงลำกลอนมีบทบาทใหม่ที่เด่นชัดคือเป็นการลำเพื่อให้ความรู้ให้ข่าวสารแก่ประชาชนชาวอีสานในประเด็นปัญหาสังคมนโยบายของรัฐบาลเร่งด่วนของกระทรวง ทบวง กรม กอง ต่าง ๆ ลำกลอนจึงเป็นการเสนอข่าวสารจากหน่วยงานไปยังประชาชน และสื่อความต้องการของประชาชนไปยังหน่วยงาน ยุคสมัยที่เริ่มนำลำกลอนไปใช้เป็นสื่อในการพัฒนาเริ่มจากสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ หมอลำบุญขึ้น บุญศรีมีหน้าที่สำคัญในการปฏิบัติงานทางจิตวิทยาให้กับสหรัฐอเมริกาในการลำต่อต้านคอมมิวนิสต์ หมอลำสุนทร ชัยรุ่งเรือง มีบทบาทอย่างสำคัญในการรณรงค์การควบคุมประชากรในการคุมกำเนิด หมอลำทองมาก จันทะถื่อ มีบทบาทอย่างสำคัญในการรณรงค์ต่อต้านโรคพยาธิใบไม้ในตับและโรคเอดส์ นอกจากนี้ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกเทศบาล หมอลำที่มีชื่อเสียงมีบทบาทอย่างสำคัญในการเผยแพร่ประชาธิปไตยโดยการต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียงและลำแถลงนโยบายของพรรคของผู้สมัคร กล่าวได้ว่าบทบาทของหมอลำกลอนในปัจจุบัน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นผู้นำไปใช้เป็นกลไกในการสื่อสารมวลชน หมอลำที่ทำหน้าที่ส่วนนี้เป็นหมอลำอาวุโสที่ได้รับการยอมรับจากมหาชนเป็นหมอลำมาตรฐานที่มีวุฒิภาวะในการแสดงสูง

เสงี่ยม บึงไสย (2533: 183) กล่าวถึงบทบาทหมอลำในการทำหน้าที่เป็นผู้นำของความคิดของคนในท้องถิ่น เป็นตัวประสานระหว่างรัฐบาลกับประชาชน ประชาชนกับประชาชนหมอลำมีบทบาททางด้านการเมือง มักเป็นหมอลำกลอนที่มีภูมิปัญญาดี มีความสามารถสูงมีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่ยอมรับของสังคมท้องถิ่น เคยประสบผลสำเร็จทางด้าน

ล้ากลอนมาแล้วจัดเป็นปรมาจารย์ของหมอล้ากลอนในด้านการเมือง ล้ากลอนทำหน้าที่สื่อสารทางการเมือง เนื้อหาล้ากลอนสะท้อนถึงสังคม 2 ลักษณะ คือ สังคมในอุดมคติและสังคมที่เป็นจริง สะท้อนโลกทัศน์ทางการเมืองในด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ และโลกทัศน์เกี่ยวกับรูปแบบการปกครอง

ไพฑูริย์ แพงเงิน (2534: 18) กล่าวถึงนายทองมาก จันทะลือ ว่าภูมิลำเนาจังหวัดขอนแก่น ใช้เวลาเรียนลาอยู่ 7 ปีเศษ จึงมีความสามารถสู้คนอื่นได้ แล้วมาเรียนลำสังวาสและหัดฟ้อนอีก 3 เดือน จนมีความรู้การคั่นกลอน (บรรยายสิ่งที่มองเห็นเป็นคำกลอนได้ทันที) ถึงขั้น"ลำแตก" กล่าวคือ อาจารย์จะแต่งกลอนลำแบบไหนสามารถออกเสียงลำได้ทั้งสิ้น และสามารถคั่นกลอนสด บรรยายสิ่งที่มองเห็นเป็นคำกลอนได้ทันที ในการลำบนเวทีต้องตั้งปัญหาถามตอบพยายามตั้งปัญหายาก คู่แข่งยังไม่เรียนก็จะตอบไม่ได้ก็ถือว่าแพ้ ดังนั้นหมอลำจะต้องเรียนรู้อย่างไม่รู้จบ บทกลอนต้องมีทุกประเภทและท่องให้ได้ เพราะบนเวทีจะต้องว่าด้วยปากเปล่า

จะเห็นได้ว่าคนที่มาเป็นหมอลำได้นั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มีความอดทนและความพยายามเข้าใจถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านรวมถึงวิธีการเอื้อนเอ่ยการร้อยเรียงคำพูดออกมาเป็นเสียงต่ำเสียงสูงเพื่อให้เกิดความไพเราะงดงามในภาษาสามารถที่จะคั่นกลอนสดได้และศิลปินหมอลำจะต้องเป็นบุคคลที่มีปฏิภาณไหวพริบเป็นอย่างดีเพราะจะต้องได้ตอบทั้งหมอลำด้วยกันและโต้ตอบกับผู้ฟังให้เกิดความบันเทิงจึงถือได้ว่าศิลปินหมอลำมีความรู้ความสามารถเป็นอย่างมากและเหมาะสมกับคำว่าศิลปินพื้นบ้านเป็นอย่างยิ่ง

สรุป

หมอลำเป็นการบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ในวิถีชีวิต เช่น คลายความโศกเศร้าในงานศพ ออกโรงในเทศกาลประจําหมู่บ้าน หรือ งานเกี่ยวข้าวทำนา เป็นต้น จังหวะการเล่าเรื่องของหมอลำเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย มีการใช้เสียงแคนเข้าไปเพื่อเพิ่มอรรถรสและดึงดูดความสนใจจากผู้ฟัง พัฒนาต่อยอดจนสามารถแตกแขนงออกเป็นหมอลำหลายประเภท ทั้งลำกลอน ลำเพลิน ลำซิ่งซู้ ฯลฯ นอกเหนือจากความสนุกสนานแล้ว หมอลำยังถูกใช้ไปกับการเล่าความลำบากทุกข์ยาก หรือแม้กระทั่งใช้เพื่อการต่อต้านผู้ปกครอง ผ่านทำนองอันไพเราะที่ชวนเนื้อหาสาระเอาไว้อย่างแนบเนียน แม้กาลเวลาจะหมุนผ่าน โลกจะเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ สิ่งหนึ่งที่น่าสนใจคือ การปรับตัวของหมอลำ ทำให้ได้เกิดศิลปินสมัยใหม่ๆ หันมาอยู่ในโลก

ออนไลน์ สิ่งที่เราจะเห็นในอนาคตคือ รูปแบบการแสดงที่เปลี่ยนไป และอาจมีอะไรน่าสนใจอีก มากเกิดขึ้นในโลกที่เทคโนโลยีดิจิทัลปรับเปลี่ยนทุกวัน และโซเชียลมีเดียกลายเป็นหัวใจสำคัญ ต่อการสื่อสาร วิวัฒนาการของหมอลำเคลื่อนตัวไปพร้อมๆ กับการอนุรักษ์วิถีเก่า สอดประสาน ควบคู่กันไป ตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมา เกิดการสืบสานเชื่อมโยงเอาภูมิปัญญาของคนรุ่นเก่ามา ประยุกต์เข้ากับวัฒนธรรมสมัยใหม่ได้ต่อไป “หมอลำ” ศาสตร์และศิลป์ด้านอุตสาหกรรม บันเทิงเชิงวัฒนธรรม ที่มีพลวัตตามยุคสมัยกว่าครึ่งสหัสวรรษยังคงยืนด้วยลำแข้งตนเอง พร้อม กระแสนิยมที่กำลังเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน ดังนั้นหมอลำจึงมีความเป็นศิลปินพื้นบ้านที่ควรได้รับการ ยอมรับในฐานะเป็นผู้สืบทอดศิลปวัฒนธรรม มิใช่เพียงคนต๋นกินรำกีนอีกต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ.(2545). เมื่อสื่อส่องและสร้างวัฒนธรรม. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2540). พื้นฐานทางมานุษยวิทยาทางคติวิทยาภาควัฒนธรรม. คณะ ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.
- คงฤทธิ์แข็งแรง. (2535). กลอนลำ ของหมอลำสุทธิสมพงษ์ สะท้อนอาจ. ใน ปริญญา นิพนธ์ศ ศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2528). บทบาทของหมอลำต่อสังคมอีสานในช่วงกึ่งศตวรรษ. มหาสารคาม : สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- _____ (2540). ภูมิปัญญาหมอลำเอก : ความรุ่งโรจน์ของอดีตกับปัญหาของหมอลำใน ปัจจุบันรายงานการวิจัยตามโครงการเมธีวิจัยอาวุโส สกว ครั้งที่ 1/2540. มหาสารคาม : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เจริญชัย ขนไฟโรจน์. (2526). ดนตรีและการละเล่นพื้นบ้านอีสาน. มหาสารคาม : คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- บุญกว้าง วาทยะโยธา. (2524). สัมมนาเพลงพื้นบ้านอีสาน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนคริ นทรวิโรฒ วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- ไพบุลย์ แพงเงิน (2534). กลอนลำภูมิปัญญาของอีสาน.กรุงเทพมหานคร: โอเคียนส์โตร์.

พรชัย เขียวสาคุ. (2536). ลำเพลินบ้านแพง ตำบลแพง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม.

ใน วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ฐิติเทพ สิทธิยศ. (2553). ที่มาที่ไปและทำไมต้องเศรษฐกิจสร้างสรรค์. นักบริหาร, 30(1), 9-12.

ศักดิ์ศรี วงศ์ธราดล. (2567). จากราชินีหมอลำซิ่งสู่ศิลปินแห่งชาติ: แม่ครูราตรีศรีวิไล บงสิทธิ

พร. เรียกใช้เมื่อ 28 มีนาคม 2567 <https://thecitizen.plus/node/96787>

ศิวาพร ฟองทอง และคณะ. (2565). หมอลำกับเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพของคนอีสาน.

ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เป้าหมาย (Spearhead) ด้านสังคม แผนงานคนไทย 4.0
สนับสนุนโดย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ศิริศักดิ์ เหล่าจันทาม . (2567). [https://theisaanrecord.co/2023/05/09/billion-](https://theisaanrecord.co/2023/05/09/billion-economy-of-morlum-the-ignored-thai-soft-power/)

economy-of-morlum-the-ignored-thai-soft-power/ออนไลน์ เข้าถึงเมื่อ 22
มกราคม 2567

สุจิตต์ วงเทศ. (2532). ร้องรำทำเพลง : คนตรีและนาฏศิลป์ชาวสยาม. กรุงเทพมหานคร: พิษ

ณศ.<https://www.cea.or.th/th/single-statistic/isan-music-never-die/>เรียกใช้
เมื่อ 22 มกราคม 2567

UNCTAD. (2010). Creative Economy report 2010. Geneva: United Nation.

การพัฒนาทุนมนุษย์ภาครัฐไทย กับการจัดการปกครอง สาธารณะแนวใหม่ (NPG)*

HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT IN PUBLIC SECTOR AND NEW PUBLIC GOVERNANCE (NPG)

พลอยพชชา ไคว์สุวรรณกิจ¹, ณัฐชานันท์ วงศ์มูลิธิกร², จักรพันธ์ ลิ้มมังกร³,

นิพนธ์ ธิราช⁴ และ ศิริพงษ์ มาณะศรี⁵

Ploypatcha Kowsuwankit¹, Nuchanun Wongmoolithikorn², Jakkraparn Limmangkur³,

Nippeach Krueangsasuk⁴, and Siripong Manasri⁵

¹⁻⁵มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

¹⁻⁵North-Chiang Mai University, Thailand, Thailand

Corresponding author E-mail: phimwalan2211@gmail.com

Received 19 February 2024; Revised 26 March 2024; Accepted 20 June 2024

บทคัดย่อ

“คน” เปรียบเสมือนเป็น “ทุน” ขององค์การหรือเรียกว่า “ทุนมนุษย์” ซึ่งหมายถึง ทักษะ ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ รวมถึงประสบการณ์ของแต่ละคนที่สั่งสมอยู่ในตัวเอง และสามารถนำสิ่งเหล่านี้มารวมเข้าด้วยกันจนเกิดเป็นศักยภาพหรือแรงขับเคลื่อนองค์การที่นำไปสู่ความสำเร็จ

บทความวิชาการเรื่อง “การพัฒนาทุนมนุษย์ภาครัฐไทย กับการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (NPG)” ผู้เขียนได้มุ่งเน้นเสนอสาระแนวคิดในการพัฒนาทุนมนุษย์ภาครัฐของไทย โดยนำมาเชื่อมโยงกับแนวคิดการจัดการสาธารณะแนวใหม่ (NPG) ซึ่งเป็นกระบวนการทัศน์ของการบริหารงานภาครัฐในยุคปัจจุบัน ประกอบด้วย ภารกิจในการจัดการปกครอง

* พลอยพชชา ไคว์สุวรรณกิจ, ณัฐชานันท์ วงศ์มูลิธิกร, จักรพันธ์ ลิ้มมังกร, นิพนธ์ ธิราช และ ศิริพงษ์ มาณะศรี. (2567). การพัฒนาทุนมนุษย์ภาครัฐไทย กับการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (NPG). วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(3), 206-221.

Ploypatcha Kowsuwankit, Nuchanun Wongmoolithikorn, Jakkraparn Limmangkur, Nippeach Krueangsasuk, and Siripong Manasri. (2024). Human Capital Development in Public Sector and New Public Governance (NPG). Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(3), 206-221.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

สาธารณะแนวใหม่ 6ภารกิจ ได้แก่ 1) การจัดการปกครองโดยการใชรูปแบบการตลาดหรือกึ่งตลาดในการส่งมอบบริการสาธารณะ 2) การจัดการปกครองรูปแบบบรรษัทภิบาล 3) การจัดการปกครองรูปแบบการจัดการสาธารณะแนวใหม่ 4) การจัดการปกครองโดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการที่ดี 5) การจัดการปกครองโดยการเชื่อมโยงระบบสังคม-การเมือง และ 6) การจัดการปกครองรูปแบบเครือข่าย

โดยการพัฒนาทุนมนุษย์ภาครัฐเพื่อเตรียมความพร้อมบุคลากรในภาครัฐ จำเป็นต้องคำนึงถึงกลยุทธ์ในการเลือกทรัพยากรมนุษย์ภาครัฐ ได้แก่ 1) การเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า 2) การเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่หายาก 3) การเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่ลอกเลียนแบบได้ยาก และ 4) การวางระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ดี

คำสำคัญ: ทุนมนุษย์, การจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่, การบริหารภาครัฐ

Abstract

Human are like the capital of an organization. “Human Capital” refers to the skills, knowledge, abilities and experiences that human have accumulated within themselves. And being able to put those things together until it becomes the potential or driving force of the organization towards success.

This academic article “Human capital development in Thai public sector and New Public Governance (NPG). The author focuses on the content about concept of human capital development in Thai public sector and connected to the concept about new public governance, which is the paradigm of public administration in present. Consisting of 6 New Public Governance mission: 1) The Administration using a market or quasi-market model for the delivery of Public Service. 2) The Administration in the form of corporate governance 3) The Administration in the form of New Public Management 4) The Administration in the form of Good Governance 5) The Administration by connected social-political systems and 6) The Administration in the form network.

By developing government human capital to prepare government personal, it is necessary to consider strategies for selecting government human resources, including; 1) Selecting valuable human resources. 2) Selecting rare human resources. 3) Selecting human resources that are difficult to imitate. and 4) Establishing a good human resources management system.

Keywords: Human capital, New Public Governance (NPG), Public Administration

บทนำ

โลกในยุคที่เรียกว่า “ยุคหลังสมัยใหม่” หรือ Post Modern เป็นยุคที่มีความก้าวหน้าทางความคิดของทรัพยากรมนุษย์ ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีเกิดการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ (Disruption) ในทุกประเทศต่างต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงนี้แบบฉับพลัน การแข่งขันอย่างไร้พรมแดนภายใต้ระบบทุนนิยมในปัจจุบัน มีอิทธิพลสำคัญต่อการบริหารจัดการในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาคธุรกิจ หรือแม้แต่องค์กรภาครัฐ ทำให้การบริหารทุนมนุษย์มีความสำคัญมากกว่าในอดีต เพราะเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าองค์กรต่างๆ ที่จะสามารถอยู่รอดได้ในสภาวะการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ส่วนหนึ่งก็เนื่องมาจากองค์กรเหล่านั้นมีบุคลากรที่มีคุณภาพสามารถขับเคลื่อนภารกิจต่างๆ ขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้ด้วยมุมมองดังกล่าวข้างต้น “คน” จึงเปรียบเสมือนเป็น “ทุน” ขององค์กรหรือเรียกว่า “ทุนมนุษย์ (Human Capital)” ซึ่งหมายถึง ทักษะ ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนความชำนาญ รวมถึงประสบการณ์ของแต่ละคนที่สั่งสมอยู่ในตนเอง และสามารถนำสิ่งเหล่านี้มารวมเข้าด้วยกันจนเกิดเป็นศักยภาพหรือแรงขับเคลื่อนองค์กรที่นำไปสู่ความสามารถที่พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง

การพัฒนาทุนมนุษย์จึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการบริหารจัดการองค์กรสมัยใหม่ โดยที่องค์กรจะต้องให้ความสำคัญตั้งแต่การสรรหา คัดเลือกคนที่มีคุณภาพมีแนวทางการพัฒนาทั้งความรู้ ทักษะ ทักษะที่เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้และนำไปสู่การปฏิบัติ (กันยารัตน์ จันทรสว่าง และสุภาวดี พรหมบุตร, 2562) โดยที่การบริหารทุนมนุษย์จะต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์ เป้าหมาย วิสัยทัศน์ หรือสอดคล้องกับการสร้างสมรรถนะความสามารถหลักและสมรรถนะในหน้าที่รับผิดชอบของคนในองค์กร จะช่วยให้

องค์การเกิดความได้เปรียบในการแข่งขันเป็นที่รู้จักเชื่อถือได้และได้รับการยอมรับในระดับสากล (เอลวิส โคตรชุมภู และจุฬาพรพรรณ ณะแพทย์, 2565)

ซึ่งองค์กรภาครัฐมีทั้งที่เป็นหน่วยงานที่เป็นส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น และอาจมีหลากหลายขนาดแตกต่างกัน แม้ส่วนใหญ่จะมีขนาดองค์กรใหญ่โตตามกาลเวลาขององค์กร องค์กรภาครัฐ ในทุกระดับ ต่างก็ถือว่าเป็นองค์กรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้นการจัดการทุนมนุษย์ในองค์กรภาครัฐ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีกระบวนการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งทุนมนุษย์ที่มีความรู้ ทักษะความสามารถ ความชำนาญ และประสบการณ์ สามารถนำมาสร้างคุณค่าให้กับองค์กรทำให้องค์กรมีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

บทความเชิงวิชาการนี้ ผู้เขียนได้มุ่งเสนอสาระแนวคิดในการพัฒนาทุนมนุษย์ภาครัฐของไทย โดยนำมาเชื่อมโยงกับแนวคิดการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (NPG) ซึ่งเป็นกระบวนการทัศน์ของการบริหารงานภาครัฐในยุคปัจจุบัน โดยในส่วนแรกผู้เขียนได้นำเสนอเกี่ยวกับ แนวคิดการพัฒนาทุนมนุษย์ในองค์กร กลยุทธ์การพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีสมรรถนะความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาการของแนวคิดการจัดการภาครัฐกับโลกในยุค Post Modern และส่วนหลังผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ในภาครัฐของไทย และส่วนสุดท้ายผู้เขียนได้สรุปเกี่ยวกับการพัฒนาทุนมนุษย์ภาครัฐของไทยกับการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (NPG)

แนวคิดการพัฒนาทุนมนุษย์ในองค์กร

คำว่า “ทุนมนุษย์” แปลมาจากภาษาอังกฤษ คือ Human Capital แบบตรงตัว ได้ถูกนำมาใช้ในสองความหมายคือ ความหมายแรกเป็นความหมายที่มองมนุษย์ในฐานะของการเป็นแรงงาน ซึ่งเป็นความหมายที่เป็นรูปธรรม และในความหมายที่สอง คือการเป็นทฤษฎีทุนมนุษย์ โดยมุ่งเน้นการลงทุนไปที่ขีดความสามารถและทักษะในการทำงานของบุคคลากรในองค์กร ต่อมาผู้ให้คำนิยามของคำว่า “ทุนมนุษย์” ไว่ดังนี้ (ปรีดาพร คนทา และดารารัตน์ อินทร์คุ้ม, 2559)

William R.Tracey ได้ให้คำนิยามทุนมนุษย์ไว้ว่า หมายถึง ผลตอบแทนที่องค์กรได้รับจากความจงรักภักดีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความพยายาม ความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นของบุคคลากรในองค์กร

Theodore W.Schultz ให้ความหมายคำว่า “ทุนมนุษย์” ในบทความของเขาว่า หมายถึง ความสามารถทุกอย่างที่อยู่ในตัวคน ทั้งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด หรือเกิดจากการสะสมเรียนรู้ โดยแต่ละบุคคลที่เกิดมาจะมีอันสัเฉพาะบุคคลซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ความสามารถ คุณลักษณะเหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่มีคุณค่า ซึ่งคุณค่านี้อาจเพิ่มขึ้นเมื่อมีการลงทุนที่เหมาะสม

Lynda Gratton และ Sumamtra Ghoshal ได้ให้ความหมายของ “ทุนมนุษย์” ว่า หมายถึงส่วนผสมของ 3 สิ่ง คือ 1.ทุนทางปัญญา (Intellectual Capital) ประกอบด้วย ความรู้และความสามารถในการเรียนรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะ ทักษะ ประสบการณ์ที่คนสะสมไว้ รวมทั้งความรู้ที่อยู่ในตัวเราที่เรียกว่า Tacit Knowledge 2. ทุนทางสังคม (Social Capital) ประกอบด้วยเครือข่ายความสัมพันธ์ 3.ทุนทางอารมณ์ (Emotional Capital) ประกอบด้วยคุณลักษณะต่างๆ เช่น การรับรู้ตนเอง (Self-Awareness) ความมีศักดิ์ศรี (Integrity) การมีความยืดหยุ่น (Resilience) (อ้างใน ดนัย เทียนพุด, 2551)

โดยองค์กรต้องมีการพัฒนาทุนมนุษย์ให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ เป้าหมาย วิสัยทัศน์ หรือสอดคล้องกับการสร้างสมรรถนะความสามารถ(Competency) ของคนในองค์กร จะช่วยให้องค์กรเกิด ความได้เปรียบในการแข่งขัน เป็นที่รู้จักเชื่อถือได้และได้รับการ ยอมรับในระดับสากล การปรับแนวคิดในการพัฒนาทุนมนุษย์ทำให้สามารถอธิบายแนวทางในการพัฒนาทุนมนุษย์ในองค์กรได้หลายประการ ดังนี้

1. การพัฒนาทุนมนุษย์ในองค์กรจะต้องตอบสนองต่อกลยุทธ์ และเป้าหมายขององค์กร เช่น ถ้าองค์กรมีเป้าหมายจะต้องจัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคนโดยระบุจำนวนครั้ง ในการเข้าฝึกอบรมเพื่อเป็นตัวชี้วัดศักยภาพของพนักงานก็จำเป็นต้องจัดการฝึกอบรมให้พนักงานตามความจำเป็นและตามจำนวนที่กำหนด

2. การเก็บรักษาบุคลากรที่มีความสามารถให้อยู่กับองค์กร โดยเน้นการทำงานให้ตรงตามความสามารถตรงตามสาขาที่ได้ศึกษามา เป็นการพัฒนาตัวของพนักงานเอง

3. การสร้างคุณค่าแก่ทุนมนุษย์ให้เพิ่มมากขึ้น โดยการสร้างสมรรถนะความสามารถ (Competency) ให้แก่บุคลากรในองค์กร ด้วยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในงานที่รับผิดชอบเกิดเป็น ความรอบรู้ในการทำงาน การอ่าน การฟัง เพื่อรับความรู้ใหม่ๆ การสร้างทักษะโดยการฝึกฝน จนเกิดความชำนาญ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน ความคล่องแคล่ว รวดเร็วในการปฏิบัติงาน และสร้างทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ทำให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะดำเนินงาน ให้ประสบความสำเร็จ ความขยันหมั่นเพียร และความซื่อสัตย์ ที่จะทำให้เป็นพนักงานที่ได้รับความไว้วางใจ และได้รับการสนับสนุนจากองค์กร

4. การธำรงรักษาทุนมนุษย์ให้อยู่กับองค์กรนานที่สุด โดยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเรียนรู้สิ่งใหม่มาปรับใช้ในการทำงาน ให้สำเร็จบรรลุเป้าหมาย จึงทำให้ได้รับโอกาสในการเติบโตในหน้าที่การงาน เลื่อนตำแหน่งตามความเหมาะสม เป็นสิ่งจูงใจให้บุคลากรจงรักภักดี และธำรงอยู่กับองค์กรอย่างยาวนาน

5. การสร้างผลตอบแทนจากการลงทุนในทุนมนุษย์ โดยสำรวจความสามารถของพนักงาน และให้ทำงานที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ และพัฒนาศักยภาพโดยการส่งไปฝึกอบรม เกิดคุณค่าในตัวพนักงานจะทำให้พนักงานปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ บรรลุเป้าหมายของทั้งพนักงานเอง และบรรลุเป้าหมายองค์กร องค์กรสามารถลดต้นทุนได้เนื่องจากพนักงานมีความสามารถทำงานไม่ผิดพลาดได้ผลงานตามที่กำหนด องค์กรจึงได้รับผลกำไรเพิ่มขึ้น ถือเป็นผลตอบแทนที่คุ้มค่าที่ลงทุนไปกับการพัฒนาทุนมนุษย์

กลยุทธ์การพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีสมรรถนะความสามารถในการแข่งขัน

กลยุทธ์การพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีสมรรถนะความสามารถ เพื่อความได้เปรียบในการแข่งขัน เป็นวิธีการที่มีความจำเป็นและสำคัญอย่างมากต่อองค์กรในปัจจุบัน ถือเป็นการสร้างจุดแข็งให้กับองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมุมมองของมนุษย์เอง การพัฒนาทุนมนุษย์เชิงกลยุทธ์ก็เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่มนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นบุคลากรสำคัญขององค์กร โดยมนุษย์ที่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมจากองค์กรอย่างสม่ำเสมอเรื่องจะมีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ มีทักษะในการทำงานสูง มีประสบการณ์ที่จะช่วยสร้างโอกาสในการเติบโตในหน้าที่การงาน ทำให้มนุษย์เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และพึงพอใจในองค์กร มีความจงรักภักดี ยึดมั่น ผูกพันต่อองค์กร (ประไพทิพย์ ลือพงษ์, 2555)

กลยุทธ์การพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีสมรรถนะความสามารถเพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีแนวทางหลายประการ โดยสามารถอธิบายแต่ละประการได้ดังต่อไปนี้

1. การเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า (Valuable) เพื่อนำมาสร้างคุณค่า (Created Value)

การเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่มีความตั้งใจในการทำงานสูง มีความภาคภูมิใจในการเป็นบุคลากรขององค์กร มีการอุทิศตัวเพื่อองค์กรมาก มีความรู้สึกเป็นส่วนและมีผลงานดีมีโอกาสดำรงตำแหน่งในองค์กร มาทำการผลักดันให้บุคลากรเหล่านั้นกล้าแสดงศักยภาพ พรสวรรค์และความสามารถของตนเองให้ปรากฏออกมาอย่างเต็มที่ การส่งเสริมให้มนุษย์ได้ปฏิบัติงานที่ตนเองถนัดตรงกับสาขาวิชาที่ตนได้ศึกษามา เป็นการพัฒนาขีดความสามารถ (Competency)

ให้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้น้การสร้างคุณค่าให้แก่มนุษย์ยังสามารถทำได้โดยการมอบอำนาจแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาด (Empowerment) คืออำนาจที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการอย่างเบ็ดเสร็จ โดยรวมถึงการให้ข้อมูล เครื่องมือ งบประมาณ กำลังคน และให้อิสระในการตัดสินใจเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว สามารถตัดสินใจและลงมือทำได้อย่างเต็มที่ เป็นการสร้างคุณค่าโดยสนับสนุนให้คนเกิดความคิดสร้างสรรค์ แสวงหาความรู้ใหม่ๆ กล้าทดลองพยายามค้นคว้า และปรับปรุงการทำงานตลอดเวลา คุณค่าจะเกิดกับมนุษย์ที่เป็นบุคลากรขององค์กร ดังจะเห็นได้จากการคิดนอกกรอบ ทำให้เกิดสินค้าและบริการที่แตกต่างสร้างความพึงพอใจต่อลูกค้า

2. การเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่หายาก (Rare)

การเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่หายากโดยพิจารณาจากผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง เรียกว่าเป็นหัวกะทิขององค์กร ผู้ที่มีภาวะผู้นำสูง กล้าคิดกล้าตัดสินใจ ผู้ที่คิดออกนอกกรอบมีนวัตกรรมทางความคิดที่แปลกแตกต่าง โดยการนำมาส่งเสริมในด้านการฝึกอบรม และพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพิ่มประสบการณ์จากการฝึกฝนสิ่งใหม่ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าได้รับการฝึกอบรมเป็นประจำทำให้เกิดความรู้ใหม่ ทำให้กลายเป็นมนุษย์ที่มีความสามารถสูง มีความคิดกว้างไกล มีวิสัยทัศน์ และมีจิตสำนึกในการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

ดังจะเห็นได้ว่าองค์กรที่ทันสมัยจะกำหนดให้มีการฝึกอบรมเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง หรืออาจใช้การฝึกอบรมเป็นตัวชี้วัดการประเมินผลของพนักงานจากจำนวนครั้งในการเข้าฝึกอบรม เช่น พนักงานจะต้องเข้ารับการฝึกอบรม 6 หลักสูตร ต่อคนต่อปี มนุษย์ที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะทำให้มนุษย์เกิดความสามารถในการประมวผลได้อย่างรวดเร็ว คิดเป็นระบบ วิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างได้อย่างชัดเจน สังเคราะห์ด้วยการเสนอแนะอย่างเป็นประโยชน์ สามารถคิดต่อยอดในการทำงานทำให้ผลงานโดดเด่นจนได้รับการยอมรับให้เป็นผู้รู้แจ้งเห็นจริงที่หาตัวจับได้ยาก

3. การเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่ลอกเลียนแบบได้ยาก (Difficult to imitate)

การเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่ลอกเลียนแบบได้ยาก ซึ่งมีลักษณะที่โดดเด่นต่อทุกสถานการณ์ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีจิตวิทยา ปรับตัวเก่งเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ บุคคลเหล่านี้จะช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง องค์กรจึงควรนำมาส่งเสริมด้วยการสนับสนุนให้พนักงานในองค์กรได้มีโอกาสเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง เติบโตในสายงานอย่างเหมาะสม ยุติธรรม มีวิธีพิจารณาเป็นลำดับขั้นตอนในการประเมินผลการปฏิบัติงานจากผลงาน ซึ่งจะช่วยให้กระตุ้นให้พนักงานเกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน เกิดความรู้สึกรักเป็น

ส่วนหนึ่งขององค์กร จึงแสดงออกด้วยความจงรักภักดี ซื่อสัตย์ ปฏิบัติงานอยู่กับองค์กร ยาวนานเกิดความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ทำให้พนักงานขององค์กรแตกต่างจากองค์กรอื่น ยกต่อการลอกเลียนแบบ

การทำให้พนักงานมีความจงรักภักดี ต้องสร้างการจงใจที่ดี เช่น ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับงาน การเปิดโอกาสในการเติบโตก้าวหน้าในสายงานโดยปรับตำแหน่งอย่างเหมาะสมเป็นธรรม การสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่พนักงาน การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของพนักงานต่อนโยบายขององค์กร การจัดสรรสวัสดิการที่ดี ตัวอย่างเช่น การให้พนักงานมีส่วนในการถือหุ้นขององค์กร เพื่อให้รู้สึกมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของธุรกิจ การประกันสังคมให้แก่พนักงาน เงินชดเชยต่างๆ การรักษาพยาบาลภายในองค์กร และสวัสดิการรถรับ-ส่ง เป็นต้น

4. การวางแผนระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ดี (Organize)

การวางแผนระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ดี โดยทำการวิเคราะห์งาน (Job Analysis) ในตำแหน่งงานที่ต้องการตั้งแต่กระบวนการแรก เพื่อจะมากำหนดวิธีการสรรหาและการคัดเลือกได้อย่างเหมาะสมตรงตามความต้องการและคุณสมบัติและทำงานได้ตามลักษณะงานที่กำหนด เพื่อได้คนเก่งก็จัดการสร้างทีมงาน (Teamwork) เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูล แบ่งปันความรู้ระหว่างกัน สร้างสังคมแห่งการอำนวยความสะดวกซึ่งกันและกัน ด้วยการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สนับสนุนและส่งเสริมเมื่อมีการร้องขอความช่วยเหลือ การอภิปรายถกแถลงกันอย่างมีเหตุผล ประเด็นต่างๆ เหล่านี้ ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น และเกิดบรรยากาศที่ดี มีการประสานร่วมมือกันทำงานบรรลุเป้าหมายโดยเร็ว ช่วยลดต้นทุนให้ธุรกิจ เพื่อให้เกิดผลกำไรมากยิ่งขึ้น

พัฒนาการของแนวคิดการจัดการภาครัฐ กับโลกยุค Post Modern

ในปัจจุบันได้พูดถึง ความเป็นยุคหลังสมัยใหม่ (Post Modern) ซึ่งเป็นยุคที่เป็นการเปลี่ยนผ่าน โดยที่มองความเป็นโลกทั้งโลกในลักษณะที่ไร้พรมแดน (globalization) และมองทุกอย่างในสังคมว่ามีความแตกต่างเป็นกลุ่มๆ ในปัจจุบันเราต้องเจอกับความขัดแย้ง ความแตกต่าง และสิ่งที่คาดการณ์ไม่ได้ตลอดเวลา ชุมชนของแนวคิดยุคหลังสมัยใหม่จะเป็นแบบวิถีชีวิต (lifestyle) ที่ได้อยู่ใกล้กันแต่จะมารวมตัวกันตามกิจกรรมที่ตัวเองชอบ จากความไม่แน่นอนทำให้ไม่สามารถคาดการณ์ได้ สิ่งที่ขัดแย้งกันในสมมติฐานของยุคหลังสมัยใหม่ไม่มีการ

พิสูจน์ว่าผิด ทุกข้อมูลสามารถนำมาใช้วิเคราะห์ได้หมด ยังมีการขัดแย้งกันของข้อมูล ก็ยังสามารถใช้ข้อมูลในการสร้างสมมติฐานใหม่ได้ ขณะที่ยุคสมัยใหม่จะเน้นรูปแบบที่กำหนดไว้

พัฒนาการของแนวคิดการบริหารงานภาครัฐก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ซึ่ง Osborne (2010) ได้จำแนกแนวคิดในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในช่วงผ่านมานี้ ออกเป็น 3 กระบวนทัศน์ คือ 1) การบริหารสาธารณะแบบดั้งเดิม (Public Administration: PA) 2) การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) และ 3) การจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance: NPG) (ไททัศน์ มาลา, 2561)

1. การบริหารภาครัฐแบบดั้งเดิม (Public Administration: PA) เกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 19 เป็นยุคที่เกิดการขยายตัวและเป็นความยิ่งใหญ่ของระบบราชการ (Bureaucracy) ที่มีลักษณะสำคัญ คือการรวมศูนย์อำนาจ ระบบราชการผูกขาดการนำนโยบายไปปฏิบัติและการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน (Osborne, 2010) ดังนั้นในยุคนี้จึงมีปัญหาตามมามากมายที่เกิดจากระบบราชการที่มีโครงสร้างใหญ่เทอะทะ มีสายการบังคับบัญชาที่ซับซ้อน ก่อให้เกิดการทำงานที่ไร้ประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) และความประหยัด (Economy) ในการบริหารราชการแบบดั้งเดิมจะไม่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะมองว่าประชาชนทั่วไปขาดความรู้ความเชี่ยวชาญ และไม่มีเครื่องมือในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้การเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะทำให้เสียเวลาและสิ้นเปลืองงบประมาณโดยได้รับประโยชน์ไม่คุ้มค่า (Pestoff, 2010) จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น การบริหารภาครัฐแบบดั้งเดิม (PA) ก็ได้ถูกท้าทายและถูกวิพากษ์วิจารณ์มากมายในช่วงทศวรรษที่ 1970s เป็นต้นมา และดูเหมือนว่าระบบราชการไม่เหมาะสมกับสังคมปัจจุบันที่เป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่ข้อมูลข่าวสารสามารถสื่อถึงกันได้ทุกรูปแบบ ความล่าช้า ขาดความยืดหยุ่น อันเกิดจากกฎระเบียบต่างๆ ของระบบราชการถูกมองว่าไม่มีความสอดคล้องกับความเป็นประชาธิปไตย (Cheema, 2005) เพราะขาดทั้งการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงนำไปสู่ความสนใจในแนวคิดของการจัดการภาครัฐในแนวใหม่

2. การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) จากปัญหาของการบริหารภาครัฐแบบดั้งเดิม นำไปสู่การแสวงหาแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวทางใหม่เพื่ออุดช่องว่างแนวคิดแบบดั้งเดิม การเจริญเติบโตของวาทกรรมใหม่ในการนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติและการส่งมอบบริการสาธารณะมีขึ้นในช่วงต้นทศวรรษที่ 1980s โดยแนวคิด NPM มีการนำไปประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวาง NPM มีลักษณะสำคัญคือ เลียนแบบการ

บริหารงานของธุรกิจเอกชน (Private-sector Management) มีภาวะผู้นำแบบผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Leadership) เน้นการควบคุมปัจจัยนำเข้า ปัจจัยนำออก และการประเมินผล มองประชาชนผู้มารับบริการว่าเป็นลูกค้า (Customers) จากลักษณะของ NPM นำมาซึ่งจุดอ่อนของแนวคิดนี้คือ การบริหารงานภาครัฐบางอย่างไม่สามารถเลียนแบบเอกชนได้ และการมองประชาชนว่าเป็นเพียงลูกค้านั้น ไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องซะทีเดียวเพราะประชาชน มีความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของภาครัฐมากกว่าการเป็นผู้รับบริการเพียงอย่างเดียว ดังนั้น จึงนำไปสู่การพัฒนาแนวคิดการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (NPG) ที่ให้ความสำคัญกับทุกภาคส่วนเป็นเครือข่าย (Network) ในกระบวนการนโยบาย การจัดสรรทรัพยากรและการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

3. การจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance: NPG) เป็นแนวคิดที่เจริญเติบโตในช่วงศตวรรษที่ 21 เหตุอันเนื่องมาจากกระแสของสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างหลากหลายและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สภาวะแวดล้อมที่ส่งผลกระทบในวงกว้างและเกี่ยวข้องกับตัวแสดงจำนวนมากมาย การจัดการภาครัฐในแบบเดิมๆ ที่เคยปฏิบัติกันอาจจะไม่สามารถตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปได้ ในขณะที่ Rhodes (1997) กล่าวถึง ความสำคัญของการจัดการปกครอง (Governance) ไว้คือ เป็นการเปลี่ยนความหมายของการปกครอง (Government) และเป็นกระบวนการเปลี่ยนเงื่อนไขข้อบังคับหรือวิธีการใหม่ในการปฏิบัติต่อสังคม โดยแบ่งการจัดการปกครอง (Governance) เป็น 6 ลักษณะ คือ

1. การจัดการปกครอง (Governance) ในฐานะที่เป็นรูปแบบของการแทรกแซงสาธารณะของอำนาจรัฐในการตัดสินใจดำเนินการบริหารที่ลดน้อยลง (Governance as the Minimal State) เป็นการใช้กลไกตลาดและกึ่งตลาดในการส่งมอบบริการสาธารณะ ซึ่งเท่ากับว่ารัฐถูกลดบทบาทลง โดยมีการแปรรูปการให้บริการต่าง ๆ ต่อสาธารณะ

2. การจัดการปกครอง (Governance) ในฐานะที่เป็นบรรษัทภิบาล (Corporate Governance) เป็นรูปแบบของการขึ้นาและการควบคุมหน่วยงานให้บริการมีความสามารถในการรับผิดชอบ (Accountability) เปิดเผยข้อมูลและมีความซื่อสัตย์ในการบริหารงาน คือ การที่ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทสำคัญ การดำเนินธุรกิจที่มีทิศทางและควบคุมตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหาร องค์กรธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อทั้งงานของบริษัทและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

3. การจัดการปกครอง (Governance) ในฐานะที่เป็นการจัดการสาธารณะแบบใหม่ (New Public Management) คือ เน้นลัทธิการจัดการนิยม (Managerialism) และ เศรษฐศาสตร์เชิงสถาบันแนวใหม่ (New Institutional Economics) ด้วยการเสนอให้การ บริหารจัดการสาธารณะที่รัฐบาลจะต้องการแข่งขันตอบสนองประชาชนเสมือนเป็นลูกค้า มากกว่าเป็นผู้ถูกปกครอง ผู้บริหารงานของรัฐมีบทบาทเช่นเดียวกับผู้ประกอบการ มีการ แบ่งแยกตัดขอยระบบราชการ เพิ่มการแข่งขันด้วยการจ้างเหมาและใช้กลไกกึ่งตลาด และเพิ่ม ทางเลือกให้กับผู้มารับบริการ

4. การจัดการปกครอง (Governance) ในฐานะที่เป็นการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) เป็นการจัดการที่เน้นประสิทธิภาพ ระบบการตัดสินใจ และกรอบกฎหมายมี อิสระในการทำสัญญา การบริหารเงินทุนสามารถอธิบายได้ความรับผิดชอบของตัวแทน เศรษฐ ในกฎหมายและสิทธิมนุษยชน และมีโครงสร้างทางสถาบันที่หลากหลาย ที่ธนาคารโลกนำไปใช้ กับประเทศด้อยพัฒนา

5. การจัดการปกครอง (Governance) ในฐานะที่เป็นระบบการเชื่อมโยงทางสังคม (Socio-cybernetic System) ผ่านประเด็นนโยบายสาธารณะ เป็นการให้ความสำคัญกับการ จำกัฒอำนาจส่วนกลาง เป็นสังคมที่ไร้ศูนย์กลางเพียงแหล่งเดียว แต่จะมีอยู่หลาย ๆ ที่และมีตัว แสดงที่หลากหลายในบริบทของนโยบายสาธารณะ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของภาครัฐที่จะกระตุ้น ให้เกิดการรวมตัวกันของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อมาแสดงพลังในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน อีกทั้งยัง ช่วยกันกำหนดกติกาในการจัดการร่วมกันอีกด้วย

6. การจัดการปกครอง (Governance) ในฐานะที่เป็นเครือข่ายขององค์การที่จัดการ ดูแลได้ด้วยตนเอง (Self-organizing Network) เป็นการเปิดโอกาสให้มีตัวแสดงที่หลากหลายใน การส่งมอบบริการภาครัฐทั้งฝ่ายรัฐ เอกชน และประชาชน ทำให้องค์กรต้องแลกเปลี่ยน ทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายจึงต้องมีเครือข่าย โดยเครือข่ายไม่ได้มีเพียงภาครัฐ เครือข่าย เป็นความสัมพันธ์ทางสังคมที่กว้างขวาง รวมถึงกระจายอำนาจให้รัฐบาลท้องถิ่นผ่านการจัดการ เครือข่ายที่อยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจ (Trust) และการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน หน่วยงานลักษณะนี้ต้องสามารถจัดการดูแลตนเองได้มิใช่มีความเป็นอิสระเพียงอย่างเดียว

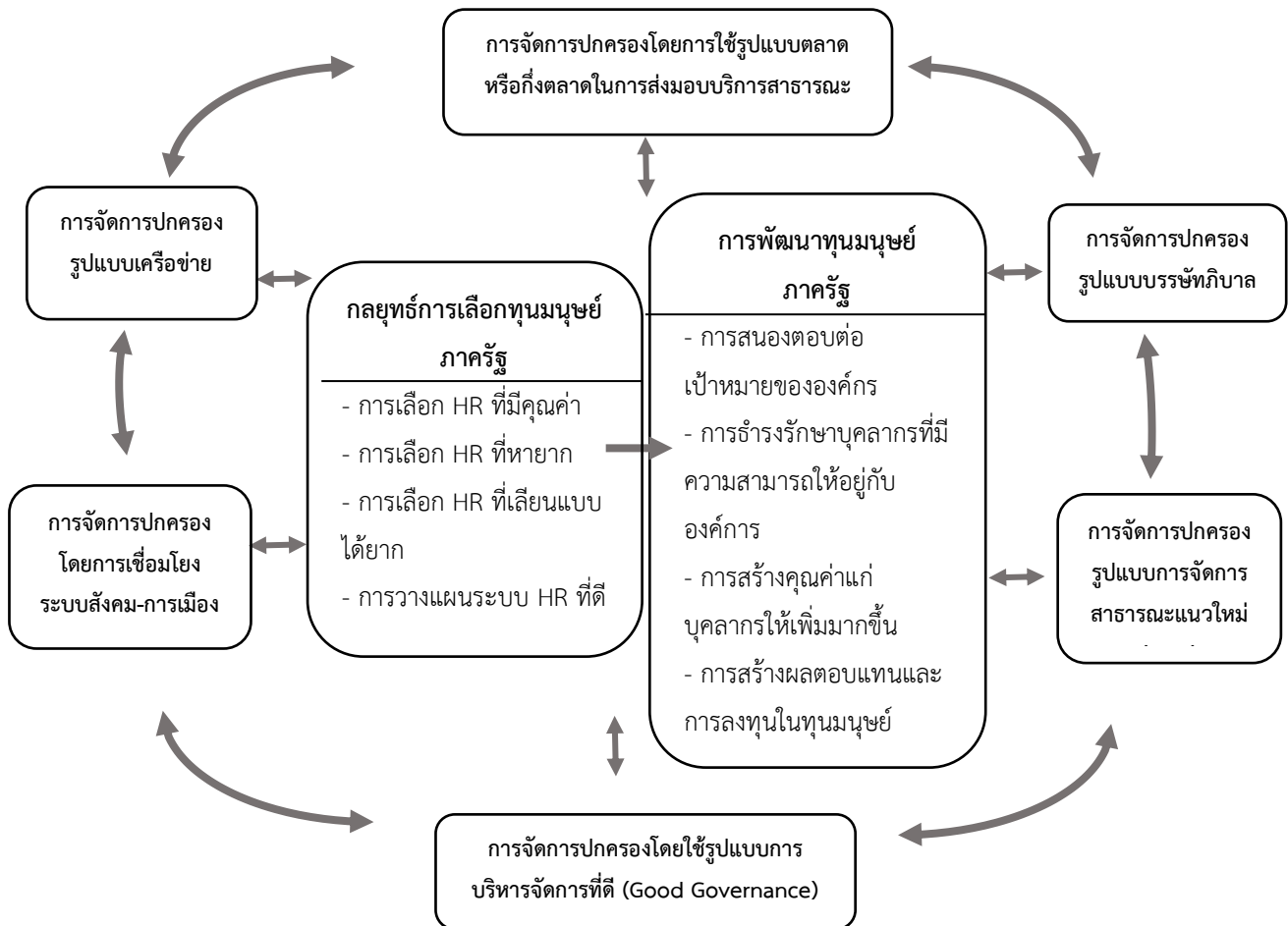
สรุป

การพัฒนาทุนมนุษย์ภาครัฐของไทยให้มีความสอดคล้องกับการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (NPG) เป็นประเด็นที่น่าจับตามองไปพร้อมกับ การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยไปอย่างไม่หยุดยั้งของการพัฒนาการแนวคิดการจัดการภาครัฐของไทย ซึ่งแนวคิดการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (NPG) เป็นแนวคิดที่ก่อกำเนิดขึ้นบนพื้นฐานของการดำรงอยู่ของแนวคิดการจัดการภาครัฐแบบดั้งเดิม (Public Administration: PA) และแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) และไม่ใช่กระบวนทัศน์ใหม่หรือท้าทายแนวคิดแบบเดิมหรือจะเข้ามาแทนที่แนวคิดทั้งสองที่กล่าวมา แต่ NPG เป็นเครื่องมือเชิงมนโทัศน์ที่จะช่วยขยายความเข้าใจที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงไปของกระแสสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 ที่มีความแตกต่างหลากหลายและมีความสลับซับซ้อนของปัญหาและความต้องการของประชาชนที่เพิ่มมากขึ้น (ไททัศน์ มาลา, 2561)

การเตรียมการพัฒนาทุนมนุษย์ภาครัฐของไทย ให้มีความสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (NPG) นับว่าเป็นประเด็นที่กำลังท้าทาย เนื่องจากไม่เพียงแต่ภาครัฐกิจเท่านั้นที่มีการแข่งขันกันอย่างทวีความรุนแรง ภาครัฐเองจำเป็นต้องสรรหากลยุทธ์มาสสร้างความได้เปรียบในการพัฒนาทุนมนุษย์ให้กับองค์กรของตน ดังนั้นผู้เขียนจึงหยิบยกแนวคิดดังกล่าวมาเชื่อมโยงกัน ทั้งแนวคิดการพัฒนาทุนมนุษย์ และแนวคิดการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (NPG) เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานภาครัฐตื่นตัวและเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่และเตรียมพัฒนาทุนมนุษย์ที่เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจภาครัฐให้มีสมรรถนะความสามารถให้สอดคล้องกัน โดยอธิบายตามแผนภาพดังต่อไปนี้

ภารกิจจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่

ภาพที่ 1 การพัฒนาทุนมนุษย์ภาครัฐ กับการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (NPG)

จากภาพที่ 1 การพัฒนาทุนมนุษย์ภาครัฐ กับการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (NPG) ในปัจจุบันภารกิจการบริหารงานภาครัฐหรือบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไปตามแนวคิดการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (NPG) ใน 6 รูปแบบ คือ 1) การจัดการปกครองโดยใช้รูปแบบตลาดและกึ่งตลาดในการส่งมอบบริการสาธารณะ 2) การจัดการปกครองรูปแบบราชการ 3) การจัดการปกครองรูปแบบการจัดการสาธารณะรูปแบบใหม่ (NPM) 4) การจัดการปกครองโดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) 5) การจัดการปกครองโดยการเชื่อมโยงระบบสังคม-การเมือง และ 6) การจัดการปกครองรูปแบบเครือข่าย

การพัฒนาทุนมนุษย์ภาครัฐ เพื่อเตรียมความพร้อมบุคลากรในภาครัฐ เจ้าหน้าที่ภาครัฐให้มีบุคลิกลักษณะเพื่อตอบสนองในการกิจทั้ง 6 รูปแบบ หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องคำนึงถึงกลยุทธ์ในการเลือกทรัพยากรมนุษย์ภาครัฐ ได้แก่

1) การเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า เพื่อนำมาสร้างคุณค่าให้กับองค์กร คือ การเลือกบุคลากรที่มีความตั้งใจในการทำงานสูง มีความภาคภูมิใจในการเป็นบุคลากรขององค์กร อุทิศตัวเพื่อองค์กร และบุคลากรที่มีผลงานที่โดดเด่น

2) การเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่หายาก ในข้อนี้มีความใกล้เคียงกับการเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า แต่การเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่หายาก คือ การพิจารณาจากผู้ที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์สูง ที่เรียกว่าเป็น “หัวกะทิ” ขององค์กร บุคคลที่มีภาวะความเป็นผู้นำสูง กล้าคิด กล้าตัดสินใจ คิดนอกกรอบ มีนวัตกรรมทางความคิดที่แปลกแตกต่าง

3) การเลือกทรัพยากรมนุษย์ที่ลอกเลียนแบบได้ยาก หมายถึง บุคลากรที่มีลักษณะโดดเด่นต่อทุกสถานการณ์ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีจิตวิทยา ปรับตัวเก่ง เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ

4) การวางระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ดี โดยทำการวิเคราะห์งาน (Job Analysis) ในภารกิจจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ทั้ง 6 รูปแบบ เพื่อนำมากำหนดวิธีการฝึกอบรมบุคลากรภาครัฐที่มีอยู่ในองค์กร และเตรียมการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรใหม่ได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการและคุณสมบัติตามลักษณะงานที่กำหนด รวมถึงการจัดการทีมงาน (Teamwork) เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูลแบ่งปันความรู้ระหว่างกัน สร้างบรรยากาศที่ดีในองค์กร

เมื่อมีการใช้กลยุทธ์การเลือกทุนมนุษย์เข้ามาในองค์กรแล้ว การพัฒนาทุนมนุษย์ภาครัฐจะต้องคำนึงถึงประเด็น 1) การสนองตอบต่อเป้าหมายขององค์กรภาครัฐ ในการมุ่งสู่การจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ใน 6 รูปแบบ 2) การธำรงรักษาบุคลากรที่มีความสามารถมีคุณค่า หายาก ลอกเลียนแบบได้ยาก ให้อยู่กับองค์กรให้นานที่สุด การสร้างสิ่งจูงใจให้บุคลากรให้มีความจงรักภักดีในองค์กร และดำรงอยู่กับองค์กรอย่างยาวนาน 3) การสร้างคุณค่าให้แก่ทุนมนุษย์ให้เพิ่มมากขึ้น โดยการสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรที่มีลักษณะเด่นดังกล่าว ได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพในตัวเอง ด้วยการเปิดโอกาสให้ได้ศึกษาหาความรู้ในงานที่รับผิดชอบ การสร้างทักษะความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน และ 4) การสร้างผลตอบแทนและการลงทุนในทุนมนุษย์ เพื่อมีการสร้างคุณค่าให้กับทุนมนุษย์ด้วยการสนับสนุนส่งเสริมบุคลากร

ได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพในตัวเอง จะทำให้ตัวบุคลากรแต่ละคนมีคุณค่าสามารถปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ บรรลุเป้าหมายขององค์กร องค์กรสามารถลดต้นทุนและเกิดผลกำไรเพิ่มมากขึ้น ถือว่าเป็นผลตอบแทนที่คุ้มค่าที่ลงทุนไปกับการพัฒนาทุนมนุษย์

เอกสารอ้างอิง

- กันยารัตน์ จันทร์สว่าง และสุภาวดี พรหมบุตร. (2562). ทุนมนุษย์กับการเปลี่ยนแปลง: กระบวนทัศน์ใหม่ของการบริหารทรัพยากรมนุษย์. วารสารวิทยาการจัดการ, 6 (2), 209-222.
- दनัย เทียนพุฒ. (2551). บริหารคนในทศวรรษหน้า (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ไททัศน์ มาลา. (2561). การจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance: NPG): แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่น. วารสารวไลยลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 8 (1), 179-194.
- ประไพทิพย์ ลือพงษ์. (2555). การพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีสมรรถนะความสามารถในการแข่งขัน. วารสารนักบริหาร, 32 (4), 103-108.
- ปรีดาพร คณทา และดารารัตน์ อินทร์คุ้ม. (2559). ทุนมนุษย์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แนวคิดใหม่. วารสารนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 1 (1), 62-70.
- เอลวิส โครตชมพู่ และจุฬาพรณภรณ์ ธนะแพทย์. (2565). การบริหารทุนมนุษย์ในยุคศตวรรษที่ 21. วารสาร มจร.อุบลปริทรรศน์, 7 (1), 1017-1028.
- Cheema, G.S. (2005). From Public Administration to Governance: The Paradigm Shift in the Link between Government and Citizens. A paper presented at the 6th Global Forum on Reinventing Government towards Participatory and Transparent Governance. on 24-27 May 2005, Seoul, Republic of Korea.
- Osborne, S.P. (2010). Introduction: The (New) Public Governance: A Suitable Case for Treatment?. In The New Public Governance? : Emerging Perspectives on the Theory and Practice of Public Governance. Stephen P. Osborne (ed.). London: Routledge.

Pestoff, V. (2010). New Public Governance, Co-production & Third Sector Social Services. Institute of Civil Society Studies, Ersta Skondal University Collage, Stockholm, Sweden.

Rhodes, R. A. W. (1997). Understanding governance: Policy Networks, Governance, Reflexivity and Accountability. Open University Press, Buckingham.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University) เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิตนักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบายสาธารณะ สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 3 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เป็รับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอกแต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ (ราย 2 เดือน) ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์, ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน, ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน, ฉบับที่ 4 เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม, ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน - ตุลาคม และ ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบายสาธารณะ สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabun PSK ตั้งค่านำกระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ 300 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) **บทคัดย่อ (Abstract)** เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ

2) **บทนำ (Introduction)** ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3) **วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)** ระบุแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) **ผลการวิจัย (Results)** เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

5) **อภิปรายผล (Discussion)** เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6) **องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge)** ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สาระห่อออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) **สรุป (Conclusion) / ข้อเสนอแนะ (Recommendation)** ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) **เอกสารอ้างอิง (References)** ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิงตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนาคมนวัตกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นหนึ่งเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่พิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอัตตาแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกสวดี เชี่ยวชาญ, 2557)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (นิรมัย คุ่มรักษา และอัจจิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ทศพร คำผลศิริ และคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Phathong, K., 2007)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N, 2004)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษฐา ผาทอง. (2548). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/ (เลขหน้าที่อ้าง).// สถานที่พิมพ์/ : สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ชลิตา บัณจุวงศ์. (2556). ข้าวและชาวนาไทยในกระแสการเปลี่ยนแปลง ใน พจนก กาญจนจันทร์ (บรรณาธิการ), คน ข้าว นา ควาย ในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หน้า 39-68). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), / เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษภา ผาทอง และคณะ. (2562). พระพุทธศาสนากับการเมือง. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทรรศน์, 3(2), 16-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม, / (เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิท อาภัพันธ์. (2537). หม้อคอควย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขตหัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้น.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, / เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.//ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พรไทย ศิริสาธิตกิจ. (2558). การพัฒนารูปแบบการปรับตัวของชาวนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นายมนัส ภาควงศ์. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.//(วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).//ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

ไชยศิริ สติศิริกุล. (5 พ.ย. 2562). วิธีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานข้าว. (พระมหาปรัชญ์ อดิเทพ, สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.//เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริงจิตร. (2555). กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpsoc.moc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 . เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อเรื่อง(ถ้ามี). //ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2558). คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM) Promotion Manual (DSPM). เชียงใหม่: สยามพิมพ์นานาชาติ.
- ประภัสสร ปรีเอี่ยม และธรรมบุญ รวีผ่อง. (2554). ผลการส่งเสริมพัฒนาการ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กพัฒนาการช้าโดยพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดมหาสารคาม. ใน รายงานการวิจัย. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- พระสุตริภักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตรีทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 2(2), 8-13
- พระสถาพร ปุณณนนโท (เจ้าจวนจรวง) และคณะ. (2562). การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสาของชุมชนวัดสระเกษ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 3(2), 16-31.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. (2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานสาธารณสุขอ่างทอง. (2560). รายงานทารกน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ DSPM ปีงบประมาณ 2560 (อินเทอร์เน็ต). เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2562 จาก <http://atg.hdc.moph.go.th>
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). ศิลปะการแห่งโนราห์. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phetthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.
- Elizabet, B. (1990). Ecotourism: The Potentials and Pitfalls. Vol.1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.

Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helping practices and family-Centered care. *Pediatr Nurs*, 22(2), 334-337.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้ที่เว็บไซต์ของวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชนิเวศน์ ปัตตานี ได้ที่ <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : ketsada.iadp@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชนิเวศน์ ปัตตานี

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชนิเวศน์ ปัตตานี หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสารสิ่งตีพิมพ์ที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชนิเวศน์ ปัตตานี

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding author E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt).....วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt).....ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

...(16.pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ).....

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ.....

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....

4.สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1.....(16.pt).....

2.....(16.pt).....

3.....(16.pt).....

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16.pt).....รูปแบบของการวิจัย.....ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง.....การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....การเก็บรวบรวมข้อมูล.....การวิเคราะห์ข้อมูล.....

(16_pt).....ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

[illegible]

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด.....

This image shows a blank sheet of white paper with ten horizontal dashed lines, typical of primary school handwriting practice paper. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There is no text or other markings on the paper.

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

(16 pt) .....ระบอบองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สักระยะที่
ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจ
ง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดได้ใจความ .....พร้อมข้อเสนอแนะที่
ได้จากการวิจัย .....และการนำผลการวิจัยไปใช้ .....รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

...(16.pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16.pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding author E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt)

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt)

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt)

.....(16 pt).....

118 p0

.....(16 pt).....

[illegible]

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

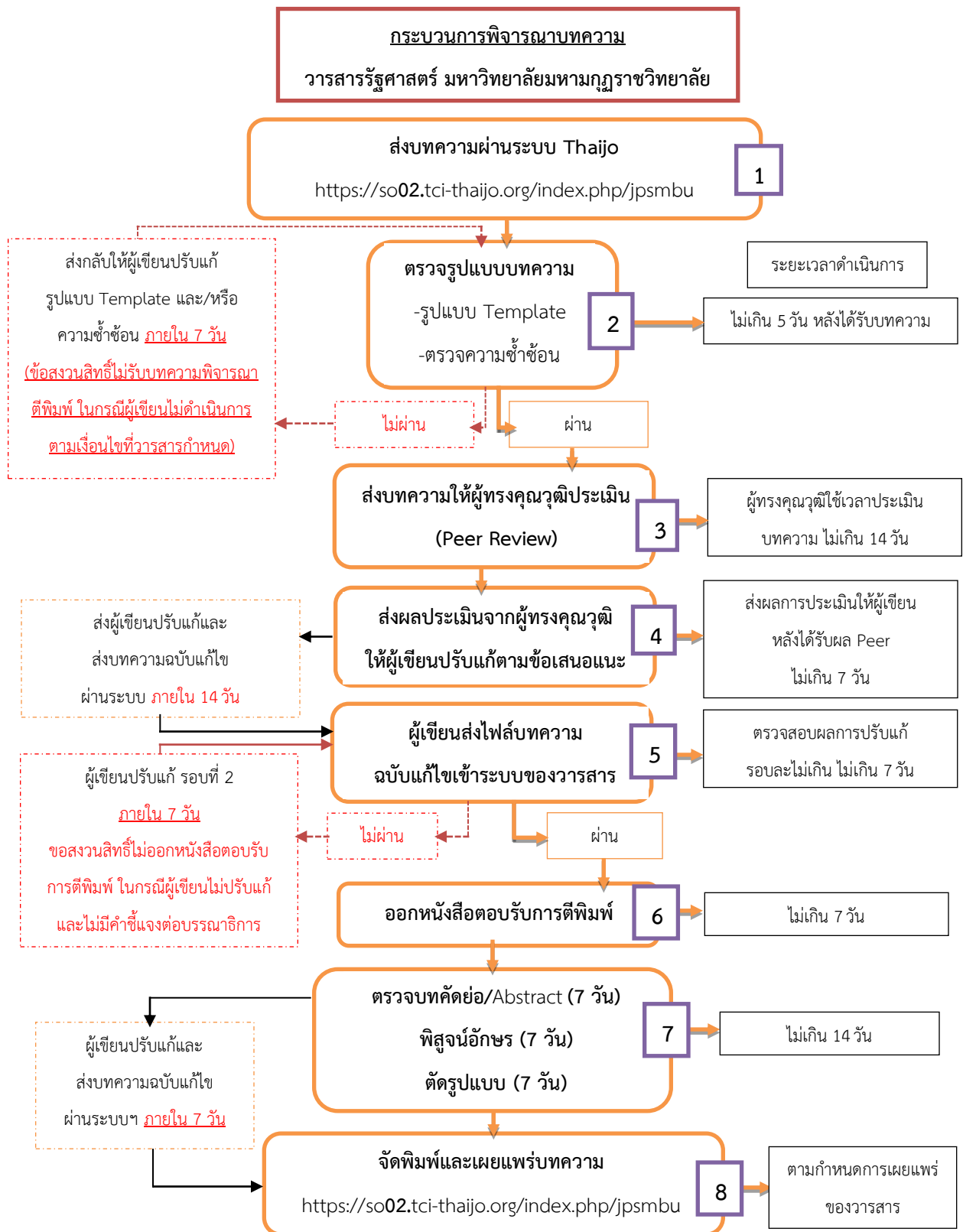
.....

.....

.....

.....

.....

หมายเหตุ: ระยะเวลาของกระบวนการพิจารณาบทความตั้งแต่ผู้พิมพ์ส่งบทความเข้าระบบ ขั้นตอนที่ 1-6 ใช้ระยะเวลา
ประมาณ 1 เดือน ในการออกหนังสือตอบรับการตีพิมพ์ (ผู้พิมพ์บทความต้องปรับแก้บทความตามกำหนด)